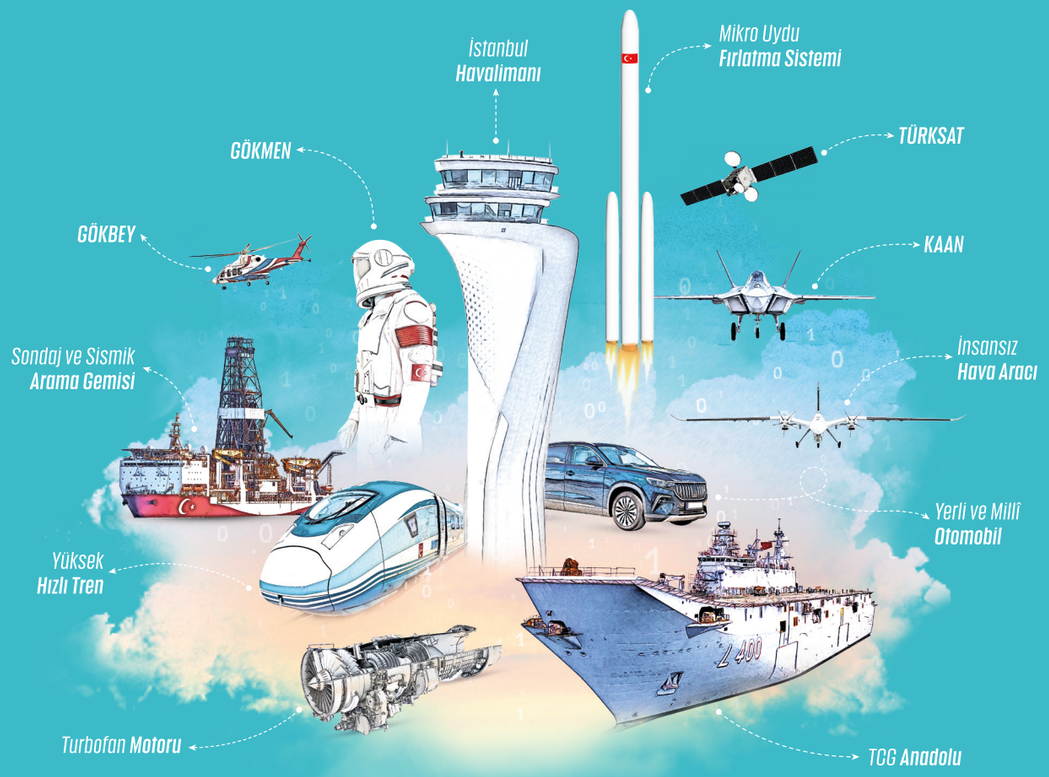
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-6989-1

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

GİYSİ KALIP TASARIMI VE ÜRETİMİ ATÖLYESİ 11 DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

GİYSİ KALIP TASARIMI VE ÜRETİMİ ATÖLYESİ

MODA
TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

11
DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

GİYSİ KALIP TASARIMI VE ÜRETİMİ ATÖLYESİ 11

DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Ayşe Çiğdem ERGEN
Canan ERTUNK
Duygu KAYA YAZGAN
Eda BULUT
Ferhan Efe YAĞCI
Mesude GÜNGÖR

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... : 8314
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ ..... : 2206

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanı: Nuray TAZEGÜL

Görsel Tasarım Uzmanları: Aysun ERTEN

Banu AKENGİN SIN

ISBN - 978-975-11-6989-1
Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

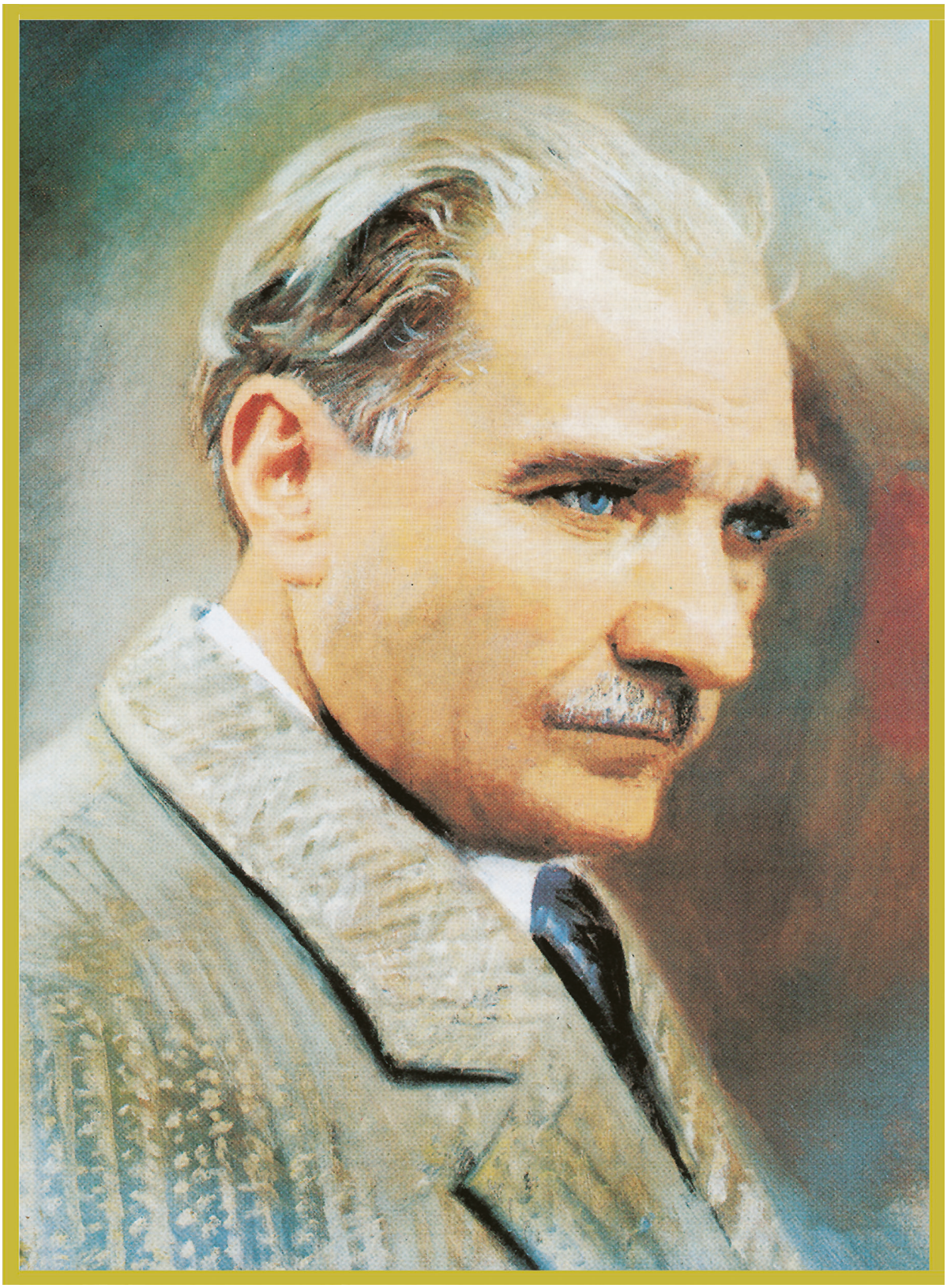
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI 15

1. TEMEL KADIN BEDEN KALIPLARI 18

1.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİN ALINMASI 18

1.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme 18

1. Uygulama-Beden Üzerinden Ölçü Alma İşlemi 19

1.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma 21

2. Uygulama-Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma İşlemleri 21

1.2. TEMEL KADIN BEDEN KALIBI 23

3. Uygulama-Temel Beden Kalıbı Ölçüleri Alma 23

4. Uygulama-Temel Kadın Beden ve Kol Kalıbı Çizim İşlemleri 25

1.3. TEMEL KADIN BEDEN KALIBI ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ 33

5. Uygulama-Temel Beden ve Kol Kalıbı Şablonu Hazırlama İşlemleri 33

1.3.1. Temel Kadın Beden Kalıbı Seri Farkları Tablosu 35

1.3.2. Temel Kadın Beden Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri 36

6. Uygulama-Sıçrama Noktaları ve Yönleri Belirleme İşlemleri 36

7. Uygulama-Temel Kadın Beden Kalıbı Seri Çizim İşlemleri 38

1.4. PENSSİZ TEMEL KADIN BEDEN KALIBI 40

8. Uygulama-Penssiz Temel Kadın Beden Kalıbı Çizimi 40

9. Uygulama-Kol Kalıbı İçin Gerekli Ölçülerin Alınması İşlemleri 43

10. Uygulama-Penssiz Temel Beden Kol Kalıbı Çizim İşlemleri 44

1.5. ELASTİK KUMAŞLAR İÇİN TEMEL KADIN BEDEN KALIBINI HAZIRLAMA 45

1.5.1. Elastik Kumaşın Tanımı Özelikleri ve Kullanım Alanları 45

1.5.2. Elastik Kumaşlarda Ölçü Tablosu ile Standart Ölçü Tablosu Arasındaki Farklılıklar 45

1.5.3. Elastik Bedenler İçin Ölçü Tablosu Hazırlama 45

1.5.4. Elastik Kumaşlar İçin Temel Kadın Beden Kalıbı Çizimi 46

11. Uygulama-Elastik Kumaşlar İçin Temel Kadın Beden Kalıbı Çizim İşlemleri 46

12. Uygulama-Elastik Kumaşlar için Temel Beden Kol Kalıbı Çizimi İşlemleri 49

13. Uygulama-Elastik Kumaşlar İçin Temel Beden Kalıbı Şablon Hazırlama İşlemleri 50

1.6. PENS KAYDIRMA ÇİZİMLERİ 53

1.6.1. Ön Bedende Pens Kaydırma Çizim İşlemleri 53

14. Uygulama-Ön Bedende Pens Kaydırma Yeri ve Yönleri Belirleme 54

1.6.2. Arka Bedende Pens Kaydırma Çizim İşlemleri 57

15. Uygulama-Arka Bedende Pens Kaydırma Yeri ve Yönleri Belirleme 57

1.7. ÖZELLİK GÖSTEREN BEDENLER İÇİN KALIP DÜZELTMELERİ 59

1.7.1. Eğik Sırtlı Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma 59

16. Uygulama-Eğik Sırtlı Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi 59

1.7.2. Büyük Göğüslü Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma 63

17. Uygulama-Büyük Göğüslü Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi 63

1.7.3. Göbekli Bedenler İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma 65

18. Uygulama-Göbekli Bedenler İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi 66

1.7.4. Çıkıntılı Kalça Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma 69

19. Uygulama-Çıkıntılı Kalça Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi 69

2. BLUZ ÜRETİMİ 74
2.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA 74
2.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme 74
2.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma 75
2.2. BLUZ KALIBI VE SERİ ÇİZİMİ 75
2.2.1. Bluz Tanımı 75
2.2.2. Bluz Model Analizi 76
1. Uygulama-Bluz Kalıbı Çizim İşlemleri 77
2. Uygulama-Bluz Kol Kalıbı Çizim İşlemleri 80
3. Uygulama-Bluz Şablonu Hazırlama İşlemleri 82
2.2.3. Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri 84
2.2.4. Bluz Kalıbı Sıçrama Oranları 84
4. Uygulama-Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri Çizim İşlemleri 85
5. Uygulama-Bluz Kalıbı Sıçrama Oranlarını İşaretleme İşlemleri 87
6. Uygulama-Bluz Kalıbı Seri Çizimi 89
2.3. YAKASIZ YAKALAR, BEDENDEN ÇIKAN YAKA ÇİZİMLERİ 92
2.3.1. Yakasız Yaka, Bedene Takılan ve Bedenden Çıkan Yakalar 92
2.3.2. Yakasız Yaka Çeşitleri 92
2.3.3. Bedenden Çıkan Yaka Çeşitleri 92
7. Uygulama-Yakasız Yaka Çizim İşlemleri 93
8. Uygulama-Bedenden Çıkan Yaka Çizim İşlemleri 96
9. Uygulama-Şal Yaka 98
2.4. BEDENDEN ÇIKAN KOL ÇİZİMLERİ 99
2.4.1. Kol Çeşitleri 99
2.4.2. Bedenden Çıkan Kol Çeşitleri 99
2.4.3. Farklı Kol Çizim İşlemleri 99
10. Uygulama-Bedenden Çıkan Kol Çizim İşlemleri 100
11. Uygulama-Japone Kol (Ön) 102
2.5. MODEL UYGULAMALI BLUZ KALIBI 104
2.5.1. Model Uygulamalı Bluz Model Analizi 104
2.5.2. Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Çizimi 104
12. Uygulama-Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Çizim İşlemleri 105
2.6. MODEL UYGULAMALI BLUZ ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ 109
2.6.1. Model Uygulamalı Bluz Şablonu Hazırlama 109
2.6.2. Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri 109
2.6.3. Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Sıçrama Oranları 109
13. Uygulama-Model Uygulamalı Bluz Şablonu Hazırlama İşlemleri 110
14. Uygulama-Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri Çizim İşlemleri 112
15. Uygulama-Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Serileme İşlemleri 114
2.7. YAKASIZ YAKA VE BEDENDEN ÇIKAN YAKA TEKNİK ÇALIŞMALARI 117
2.7.1. Yakasız Yaka Dikimi 117
16. Uygulama-Yakasız Yaka Dikim İşlemleri 117
2.7.2. Bedenden Çıkan Yaka Dikimi 121
17. Uygulama-Bedenden Çıkan Yaka Dikim İşlemleri 121

2.8. BEDENDEN ÇIKAN KOL VE MANŞET TEKNİK ÇALIŞMALARI 124
2.8.1. Reglan Kol Çalışması 124
18. Uygulama-Reglan Kol Dikim İşlemleri 124
2.8.2. Japone Kol Çalışması 125
19. Uygulama-Japone Kol Dikim İşlemleri 125
20. Uygulama-Manşet Dikim İşlemleri 126
2.9. BLUZ KESİMİ 127
2.9.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama 127
2.9.2. Kalite Nitelikleri Belirleme 127
21. Uygulama-Bluz Kesim İşlemleri 129
2.10. BLUZ ÜRETİMİ 131
2.10.1. Bluz Dikim Planı ve Makine Parkı 131
2.10.2. Bluz Dikimi 132
22. Uygulama-Bluz Dikim İşlemleri 132
2.11. BLUZ SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ 134
2.11.1. Son Ütünün Giysi Üretimindeki Yeri ve Önemi 134
2.11.2. Ütü İle Düzeltilebilecek Hatalar 134
23. Uygulama-Bluz Son Ütü ve Son Kontrol İşlemleri 135
3. ELBİSE ÜRETİMİ 138
3.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLER 138
3.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçülerin Beden Üzerinden Alınması 138
3.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüler 138
1. Uygulama-Giysi İçin Gerekli Ölçülerin Beden Üzerinden Alınması İşlemleri 139
3.2. MODEL UYGULAMALI ELBİSE KALIBI 140
3.2.1. Elbise Tanımı 140
3.2.2. Elbise Model Uygulama İşlemleri 140
2. Uygulama-Elbise Model Analiz İşlemleri 141
3. Uygulama-Model Uygulamalı Elbise Kalıbı Çizim İşlemleri 142
4. Uygulama-Model Uygulamalı Elbise Kalıbı Açma İşlemleri 144
5. Uygulama-Model Uygulamalı Elbise Şablon Hazırlama İşlemleri 146
3.3. MODEL UYGULAMALI ELBİSE İÇİN ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI 149
3.3.1. Model Uygulamalı Elbise İçin Gerekli Ana ve Yardımcı Malzemeler 149
3.3.2. Model Uygulamalı Elbise İçin Gerekli Ana ve Yardımcı Malzeme Araştırması 149
3.3.3. Model Uygulamalı Elbise İçin Gerekli Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı 149
6. Uygulama-Model Uygulamalı Elbise Ana ve Yardımcı Malzeme Hesaplama İşlemleri 150
3.4. ELBİSE KESİMİ 152
7. Uygulama-Model Uygulamalı Elbise Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri 152
8. Uygulama-Model Uygulamalı Elbise Kesim İşlemleri 154
3.5. ELBİSE ÜRETİMİ 140
3.5.1. Dikim Planı ve Makine Parkı 156
9. Uygulama-Model Uygulamalı Elbise Dikim İşlemleri 157
3.6. ELBİSE SON ÜTÜ SON KONTROL İŞLEMLERİ 140
10. Uygulama-Elbise Son Ütü İşlemleri 161
11. Uygulama-Elbise Son Kontrol İşlemleri 162

4. PANTOLON ÜRETİMİ 166
4.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA 166
1. Uygulama-Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme İşlemleri 167
4.2. TEMEL ERKEK VE KADIN PANTOLON KALIBI 169
4.2.1. Temel Erkek ve Kadın Pantolon Tanımı 169
4.2.2. Pantolon Çeşitleri 169
2. Uygulama-Temel Kadın Pantolonu Kalıbı Çizim İşlemleri 171
3. Uygulama-Temel Erkek Pantolonu Kalıbı Çizim İşlemleri 177
4.3. PANTOLON KALIBINDA DÜZELTME VE KARŞILAŞTIRMA 185
4.3.1. Özellik Gösteren Erkek Vücutları 185
4.3.2. Temel Pantolon Kalıbında Vücut Özelliğine Göre Düzeltme İşlemleri 185
4. Uygulama-Temel Pantolon Kalıbında Özellik Gösteren Vücutlara Göre Ölçü Alma ve Düzeltme Yapma İşlemleri 186
4.4. PANTOLON ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ 190
5. Uygulama-Pantolon Şablon Çizim İşlemleri 190
6. Uygulama-Pantolonda Sıçrama Noktalarını, Seri Oranlarını ve Yönlerini Belirleme İşlemleri 192
7. Uygulama-Pantolon Seri Çizim İşlemleri 194
4.5. PANTOLON ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI 196
4.5.1. Pantolonda Kullanılacak Ana ve Yardımcı Malzemeler 196
8. Uygulama-Kadın Pantolonu Ana ve Yardımcı Malzeme Hesaplama İşlemleri 196
9. Uygulama-Pantolon Pastal Planı Üzerinde Metraj Hesabı İşlemleri 198
4.6. PANTOLON CEP, PATLET, BEL TEKNİK ÇALIŞMALARI 199
4.6.1. Cep ve Patlet 199
4.6.2. Cep ve Patletin Giysideki Yeri ve Önemi 199
4.6.3. Pantolonda Bel Temizleme Teknikleri 199
4.6.4. Pantolon Üretiminde Sektörün Uyguladığı Teknik Çalışmalar 200
10. Uygulama-Pantolonda Cep, Patlet ve Bel Teknik Çalışmaları 202
4.7. PANTOLON KESİMİ 207
4.7.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama 207
11. Uygulama-Pantolon Kesimi 208
4.8. PANTOLON ÜRETİMİ 210
12. Uygulama-Pantolon Dikim Planı ve Makine Parkı Hazırlama İşlemleri 210
13. Uygulama-Pantolon Dikim İşlemleri 211
4.9. PANTOLON SON ÜTÜ VE SON KONTROLÜ 214
4.9.1. Pantolon Son Ütü 214
14. Uygulama-Pantolonda Son Ütü İşlemleri 215
5. ASTARLI ERKEK YELEĞİ ÜRETİMİ 220
5.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA 220
5.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme 221
1. Uygulama-Giysi için Gerekli Ölçüleri Belirleme İşlemleri 221
5.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma 221
5.2. TEMEL ERKEK YELEĞİ KALIBI 222
5.2.1. Yeleğin Tanımı 222
5.2.2. Erkek Yeleği İçin Gerekli Ölçüler 222

2. Uygulama-Temel Erkek Yeleği Kalıbı Çizim İşlemleri 223
5.3. MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ KALIBI HAZIRLAMA 227
5.3.1. Erkek Yeleği Model Analizi 227
5.3.2. Temel Erkek Yeleği Kalıbı Üzerine Model Uygulama 228
3. Uygulama-Temel Erkek Yeleği Kalıbı Üzerine Model Uygulama İşlemleri 228
5.3.3. Model Uygulamalı Erkek Yeleği Açılımı 230
4. Uygulama-Model Uygulamalı Erkek Yeleği Açılım İşlemleri 230
5.4. MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ 231
5.4.1. Model Uygulamalı Erkek Yeleği Şablonu Hazırlama İşlemleri 231
5. Uygulama-Model Uygulamalı Erkek Yeleği Şablonu Hazırlama 231
6. Uygulama-Model Uygulamalı Erkek Yeleği Tela Şablonu Hazırlama 232
5.4.2. Model Uygulamalı Erkek Yeleği Astar Şablonu Hazırlama 233
7. Uygulama-Model Uygulamalı Erkek Yeleği Astar Şablonu Hazırlama İşlemleri ... 233
8. Uygulama-Model Uygulamalı Erkek Yeleği Seri Çizimi İşlemleri 235
5.5. MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI 241
5.5.1. Model Uygulamalı Erkek Yeleği İçin Gerekli Olan Ana ve Yardımcı Malzemeler ... 241
5.5.2. Model Uygulamalı Erkek Yeleği İçin Ana ve Yardımcı Malzeme Araştırması 241
5.5.3. Model Uygulamalı Erkek Yeleği İçin Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı Yapma 241
9. Uygulama-Erkek Yeleği Pastal Planı Hazırlama İşlemleri 242
5.6. ERKEK YELEĞİ CEP TEKNİK ÇALIŞMALARI 245
5.6.1. Yelekte Kullanılan Cep Çeşitleri ve Tanımları 245
5.6.2. Yelek Cep Çalışmaları 246
10. Uygulama-Yelek Cep Çalışma İşlemleri 246
5.7. ERKEK YELEĞİ KESİMİ 252
5.7.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama 252
5.7.2. Kalite Niteliklerini Belirleme 252
11. Uygulama-Erkek Yeleği Kesim İşlemleri 253
5.8. ERKEK YELEĞİ ÜRETİMİ 254
5.8.1. Erkek Yeleği Dikimi Planı ve Makine Parkı 254
5.8.2. Erkek Yeleği Dikimi 255
12. Uygulama-Erkek Yeleği Dikimi İşlemleri 255
5.9. ERKEK YELEĞİ SON ÜTÜ, SON KONTROL İŞLEMLERİ 260
5.9.1. Erkek Yeleği Son Ütü Çalışması 260
13. Uygulama-Erkek Yeleği Son Ütü İşlemleri 261
5.9.2. Erkek Yeleği Duruş Formu 262
14. Uygulama-Erkek Yeleği Duruş Formu Kontrolü İşlemleri 262
5.9.3. Erkek Yeleği Son Kontrolü 262
15. Uygulama-Erkek Yeleği Son Kontrol İşlemleri 263
6. ASTARSIZ CEKET/KABAN ÜRETİMİ 266
6.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA 267
6.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme 267
6.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma 268
6.2. ASTARSIZ CEKET KALIBI 268
6.2.1. Astarsız Ceket Kalıbında Kullanılan Ölçüler 268
6.2.2. Astarsız Ceket Kalıbı Çizimi (38 Beden) 269

1. Uygulama-Astarsız Ceket Kalıbı Çizim İşlemleri 270
2. Uygulama-Astarsız Ceket Kol Kalıbı Çizim İşlemleri 273
6.3. MODEL UYGULAMALI ASTARSIZ CEKET KALIBI 276
6.3.1. Astarsız Ceket Model Analizi 276
6.3.2. Astarsız Ceket Model Uygulama İşlemi 276
3. Uygulama-Astarsız Ceket Model Uygulama İşlemi 277
4. Uygulama-Model Uygulamalı Astarsız Ceket Açma İşlemi 280
6.4. MODEL UYGULAMALI ASTARSIZ CEKET ŞABLON KALIBI 282
5. Uygulama-Model Uygulamalı Astarsız Ceket Şablonu Hazırlama İşlemleri 282
6.5. ASTARSIZ CEKET ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI 285
6.5.1. Astarsız Ceket İçin Gerekli Olan Ana ve Yardımcı Malzemeler 285
6.5.2. Astarsız Ceket İçin Gerekli Olan Ana ve Yardımcı Malzeme Araştırması 286
6. Uygulama-Astarsız Ceket Ana ve Yardımcı Malzeme Hesaplama İşlemleri 287
6.6. ASTARSIZ CEKET KESİMİ 289
6.6.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama 289
6.6.2. Kalite Niteliklerini Belirleme 290
7. Uygulama-Astarsız Ceket Kesim İşlemleri 291
6.7. ASTARSIZ CEKET ÜRETİMİ 292
8. Uygulama-Model Uygulamalı Astarsız Ceket Dikim İşlemleri 293
6.8. ASTARSIZ CEKET SON ÜTÜ VE SON KONTROLÜ 296
9. Uygulama-Astarsız Ceket Son Ütü İşlemleri 296
10. Uygulama-Astarsız Ceket Duruş Formu Kontrolü İşlemleri 297
11. Uygulama-Astarsız Ceket Son Kontrol İşlemleri 298

TERİMLER SÖZLÜĞÜ **299**

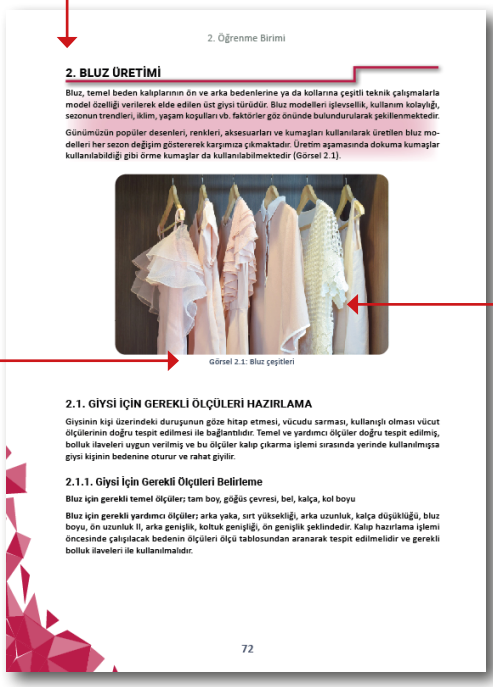
KAYNAKÇA **303**

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin kapağını gösterir.

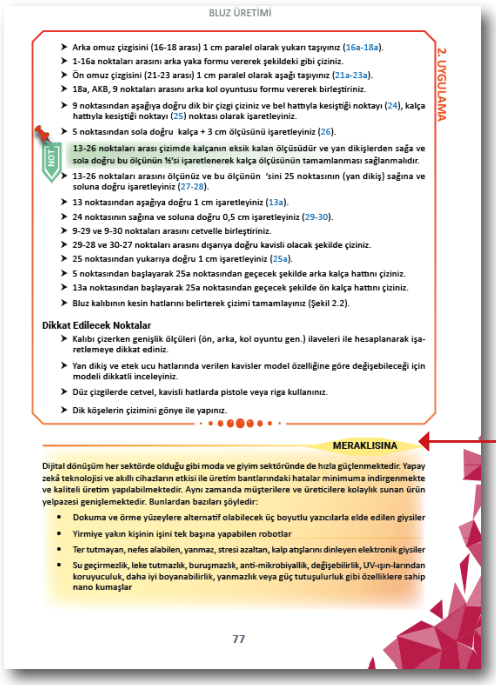

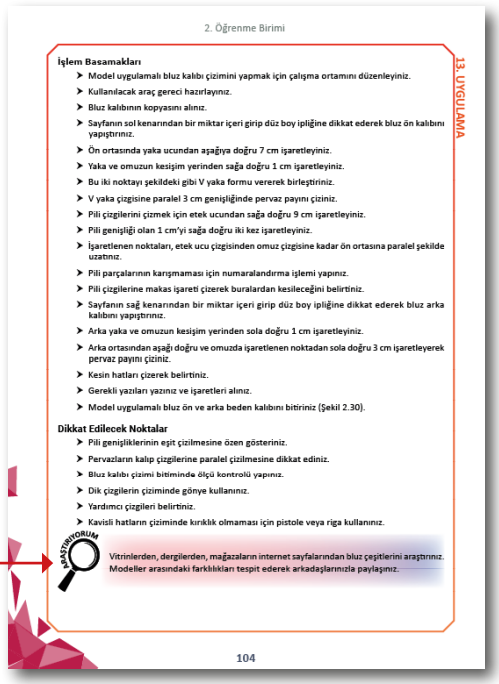
Konu başlığını gösterir.

Görselle ilgili bilgileri gösterir.

Öğrenme biriminin konularına uygun görselleri gösterir.

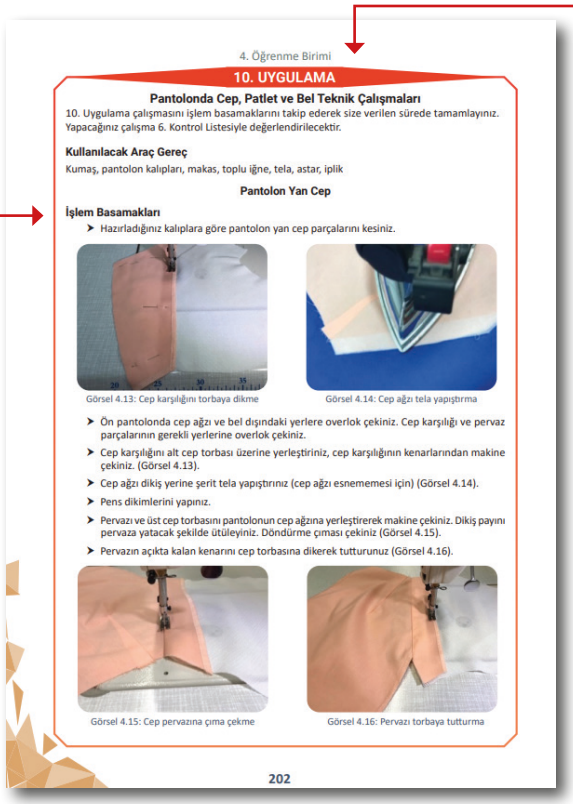

"MERAKLISINA" bölümleri, konularla ilgili dikkat çekici bilgileri içerir.

Konuyla ilgili araştırılacak unsurları "ARAŞTIRIYORUM" sembolü gösterir.

Konu sonlarında yapılacak faaliyetleri, "UYGULAMA" başlığı altında gösterir.

4. Öğrenme Birimi

10. UYGULAMA

Pantolonda Cep, Patlet ve Bel Teknik Çalışmaları

10. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 6. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kumaş, pantolon kalıpları, makas, toplu iğne, tela, astar, iplik

Pantolon Yan Cep

İşlem Basamakları

- Hazırladığınız kalıplara göre pantolon yan cep parçalarını kesiniz.

Görsel 4.13: Cep karşılığını torbaya dikme

Görsel 4.14: Cep ağzı tela yapıştırma

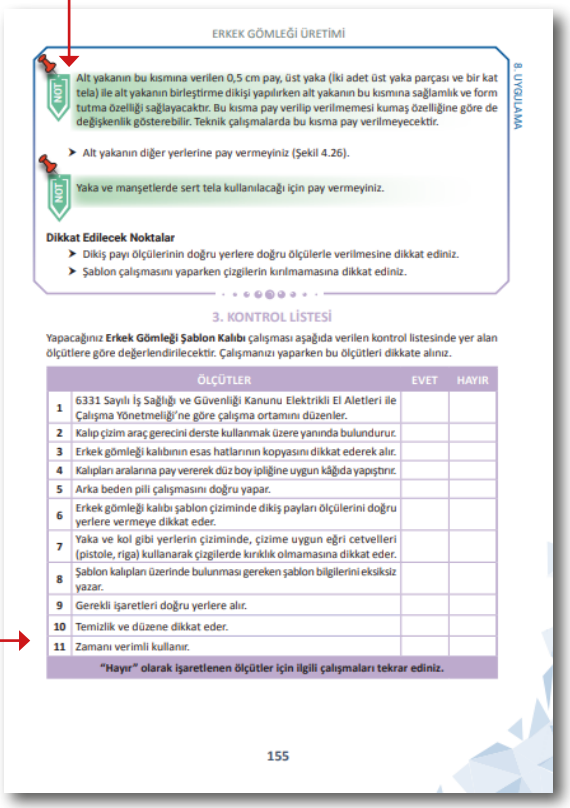
- Ön pantolonda cep ağzı ve bel dışındaki yerlere overlok çekiniz. Cep karşılığı ve pervaz parçalarının gerekli yerlerine overlok çekiniz.
- Cep karşılığını alt cep torbası üzerine yerleştiriniz, cep karşılığının kenarlarından makine çekiniz. (Görsel 4.13).
- Cep ağzı dikiş yerine şerit tela yapıştırınız (cep ağzı esnememesi için) (Görsel 4.14).
- Pens dikimlerini yapınız.
- Pervazı ve üst cep torbasını pantolonun cep ağzına yerleştirerek makine çekiniz. Dikiş payını pervaza yatacak şekilde ütüleyiniz. Döndürme çıması çekiniz (Görsel 4.15).
- Pervazın açıkta kalan kenarını cep torbasına dikerek tutturunuz (Görsel 4.16).

Görsel 4.15: Cep pervazına çıma çekme

Görsel 4.16: Pervazı torbaya tutturma

202

"NOT" sembolü, konu ve uygulamalarla ilgili önemli bilgileri gösterir.

ERKEK GÖMLEĞİ ÜRETİMİ

8. UYGULAMA

NOT

Alt yakanın bu kısmına verilen 0,5 cm pay, üst yaka (iki adet üst yaka parçası ve bir kat tela) ile alt yakanın birleştirme dikişi yapılırken alt yakanın bu kısmına sağlamlık ve form tutma özelliği sağlayacaktır. Bu kısma pay verilip verilmemesi kumaş özelliğine göre de değişkenlik gösterebilir. Teknik çalışmalarda bu kısma pay verilmeyecektir.

- Alt yakanın diğer yerlerine pay vermeyiniz (Şekil 4.26).

NOT

Yaka ve manşetlerde sert tela kullanılacağı için pay vermeyiniz.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Dikiş payı ölçülerinin doğru yerlere doğru ölçülerle verilmesine dikkat ediniz.
- Şablon çalışmasını yaparken çizgilerin kırılmamasına dikkat ediniz.

3. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Erkek Gömleği Şablon Kalıbı** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Elektrikli El Aletleri ile Çalışma Yönetmeliği'ne göre çalışma ortamını düzenler.		
2	Kalıp çizim araç gerecini derste kullanmak üzere yanında bulundurur.		
3	Erkek gömleği kalıbının esas hatlarının kopyasını dikkat ederek alır.		
4	Kalıpları aralarına pay vererek düz boy ipliğine uygun kâğıda yapıştırır.		
5	Arka beden pili çalışmasını doğru yapar.		
6	Erkek gömleği kalıbı şablon çiziminde dikiş payları ölçülerini doğru yerlere vermeye dikkat eder.		
7	Yaka ve kol gibi yerlerin çiziminde, çizime uygun eğri cetvelleri (pistole, riga) kullanarak çizgilerde kırıklık olmamasına dikkat eder.		
8	Şablon kalıpları üzerinde bulunması gereken şablon bilgilerini eksiksiz yazar.		
9	Gerekli işaretleri doğru yerlere alır.		
10	Temizlik ve düzene dikkat eder.		
11	Zamanı verimli kullanır.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.		

155

Uygulama faaliyetlerinde yer alan "İşlem Basamakları"nı gösterir.

Uygulamaların sonunda yer alan "Kontrol Listesi"ni ve "Ölçütler"i gösterir.

GÖRSEL KAYNAKÇASI

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=1708

"Görsel Kaynakçası" altında bulunan karekod ve web adresi "Görsel ve Şekil Kaynakçası"na ulaştırır.

"Bu ders materyalinde uluslararası ölçü birimleri esas alınmıştır."

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA
- TEMEL BEDEN KALIBI ÇİZİMİNİ YAPMA
- TEMEL BEDEN KALIBI ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİNİ YAPMA
- PENSSİZ TEMEL KADIN BEDEN KALIBINI HAZIRLAMA
- ELASTİK KUMAŞLAR İÇİN TEMEL KADIN BEDEN KALIBI HAZIRLAMA
- PENS KAYDIRMA ÇİZİMLERİNİ YAPMA
- ÖZELLİK GÖSTEREN VÜCUTLAR İÇİN KALIP DÜZELTMELERİNİ YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

Beden, elastikiyet, serileme

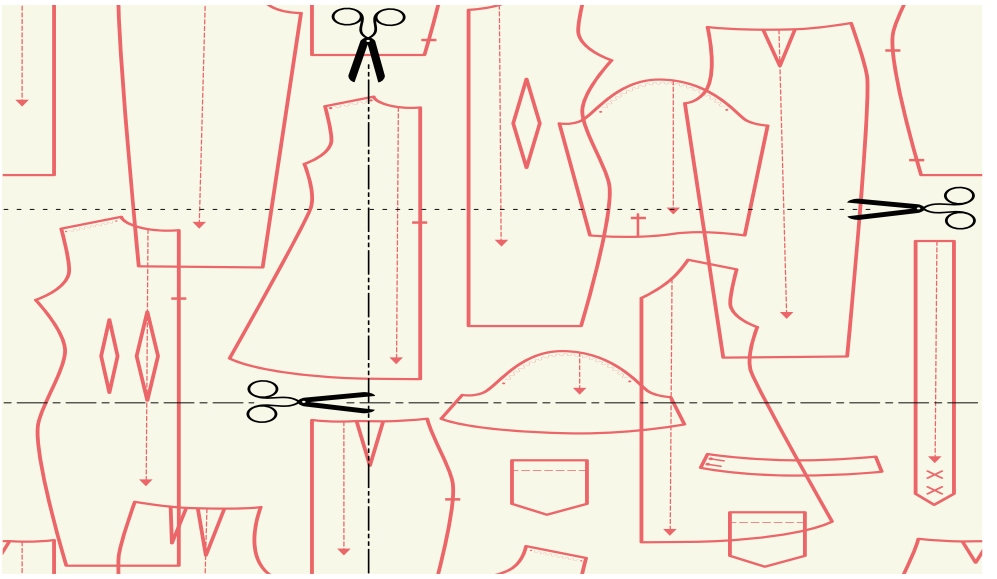
HAZIRLANALIM

Temel beden kalıplarının giysi üretimi açısından önemi nedir?

TEMEL KADIN BEDEN KALIPLARI

1. TEMEL KADIN BEDEN KALIPLARI

Çok eski dönemlerden beri insanların temel ihtiyaçlarından biri olan giyim, başlarda insan vücudunu dış etkilerden koruma amacıyla kullanılırken zamanla estetik görünme ve sosyal hayata uyum sağlama gibi ihtiyaçları da karşılamaya başlamıştır. Geçmişte insanlar kendi özelliklerine uygun giysileri, birebir vücut ölçülerine uygun provalı olarak elde ederken nüfusun artması, teknolojinin gelişmesiyle bu durum zamanla yerini daha çok hazır giyim üretimine bırakmıştır. Günümüzde ise hazır giyim firmaları üretimlerini büyük miktarlarda ve seri üretim şeklinde gerçekleştirerek ürünlerini tüketiciye sunmaktadır. Bu üretim şeklinde, her beden için ayrı ölçü alma ve prova işlemi mümkün olamayacağı için temel olarak standart beden kalıpları kullanılmaktadır (Görsel 1.1). Belirlenen standartlara uygun şekilde hazırlanmış iyi bir kalıp, hem iç piyasada hem de ihracatta firmanın ürün kabul edilebilirliğini arttırmasının yanı sıra firmaların ürün geliştirmeleri açısından da önemli bir rol üstlenmektedir.

Görsel 1.1: Temel beden kalıpları

1.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİN ALINMASI

Giyimde ölçülendirme işlemi, iyi bir kalıp elde etmenin ilk basamağıdır. Ölçü doğru alındığında, oluşturulan kalıplar vücuda tam uygunluk gösterir. Doğru kalıp ile kesilen ürün, dikim işlemi için de sürecin sorunsuz şekilde ilerlemesini sağlar.

1.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme

Giysi üretimi için kullanılacak beden ölçüleri, yaş, cinsiyet, kemik yapısı gibi fizyolojik özelliklerin yanı sıra insanların yaşam içerisindeki hareket ve vücut duruşuna bağlı olarak her kişide farklılık göstermektedir. Giysi kalıpları da bu farklılıklar göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Beden üzerinden alınacak ölçüler, kalıbın doğru çıkarılması noktasında yol gösterici olmaktadır. Özellikle kişiye özel dikimlerde hazırlanacak kalıplar için kullanılacak ölçüler, beden üzerinden alınmalıdır.

1. UYGULAMA

Beden Üzerinden Ölçü Alma İşlemi

1. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Prova mankeni, kâğıt, kalem, silgi, mezura

İşlem Basamakları

Görsel 1.2: Beden ölçüsü alma

- Bedenin en yüksek yerinden bele paralel olarak mezura ile beden ölçüsünü alınız (Görsel 1.2).

- Bel kavisinin en ince bölümünden mezura ile bel genişliği ölçüsünü alınız (Görsel 1.3).

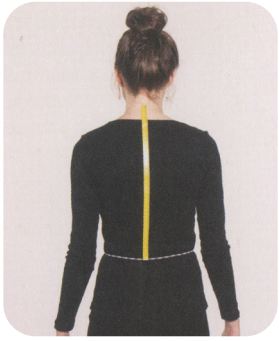
Görsel 1.3: Bel genişliği ölçüsü alma

Görsel 1.4: Kalça genişliği ölçüsü

- Kalçanın en geniş yerinden mezura ile kalça genişliği ölçüsünü alınız (Görsel 1.4).

- Boyun kökünden başlayarak bel mesafesine kadar olan arka uzunluğu ölçünüz (Görsel 1.5).

Görsel 1.5: Arka uzunluk ölçüsü

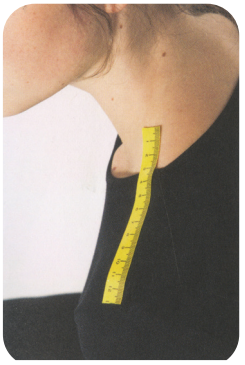
Görsel 1.6: Arka genişlik ölçüsü

➤ Sırtın en geniş noktasından yere paralel olarak arka genişlik ölçüsünü belirleyiniz (Görsel 1.6).

➤ Kol hafif bükülü iken omuz başından el bileğine kadar kol uzunluğunu ölçünüz (Görsel 1.7).

Görsel 1.7: Kol boyu ölçüsü

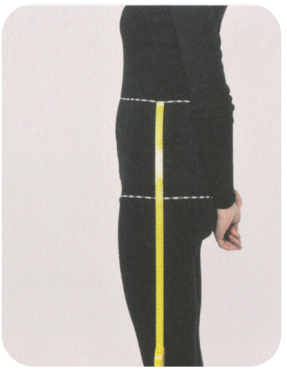
Görsel 1.8: Omuz genişliği ölçüsü

➤ Boynun bitiş yerinden omuz başına kadar omuz genişliğini ölçünüz (Görsel 1.8).

➤ Omuzdan başlayıp göğsün en yüksek noktasından geçirerek bele kadar olan mesafeyi ölçünüz (Görsel 1.9).

Görsel 1.9: Ön uzunluk ölçüsü

Görsel 1.10: Diz boyu ölçüsü

➤ Belden dize kadar olan diz boyu mesafesini ölçünüz (Görsel 1.10).

1.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma

Standart ölçü tabloları, genel istatiksel verilerle bulunan standart vücut özellikleri dikkate alınarak hazırlanan tablolardır. Standart ölçü tablolarının oluşturulmasındaki amaç; az sayıda beden ölçüsü ile standartlara uygun elde edilecek en iyi dağılımın sağlanması ve gerektiğinde düzenlemelerin kolayca yapılabilmesidir.

2. UYGULAMA

Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma İşlemleri

2. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel

İşlem Basamakları

- Kalıbı hazırlanacak bedenin ölçülerini ölçü tablosundan belirleyiniz (Tablo 1.1).
- Tablodan belirleyeceğiniz bolluk ilavelerini ölçülerinize ekleyiniz (Tablo 1.2).

Tablo 1.1: Ölçü Tablosu

BEDEN NUMARASI (cm)	34	36	38	40	42	44	46
Tüm Boy	160	160	160	160	160	160	160
Göğüs Çevresi	80	84	88	92	96	100	104
Bel	64	66	70	74	78	82	86
Kalça	87	90	94	98	102	106	110
Boyun Çevresi	33,7	34,5	35,3	36,1	36,9	37,7	38,5
Arka Uzunluk (Arka Orta Bel Yeri)	40	40	40	40	40	40	40
Koltuk Derinliği	18,5	18,9	19,3	19,7	20,1	20,5	20,9
Arka Yaka	6	6,2	6,4	6,6	6,8	7	7,2
Kalça Düşüklüğü	58,5	58,9	59,3	59,7	60,1	60,5	60,9
Model Boyu	Arka Uzunluk+Etek Boyu						
Göğüs Düşüklüğü I	29,2	30,2	31,2	32,2	33,2	34,2	35,2
Göğüs Düşüklüğü II	23,2	24	24,8	25,6	26,4	27,2	28
Ön Uzunluk I	48,7	49,7	50,2	50,7	51,2	51,7	52,2
Ön Uzunluk II	42,7	43,5	43,8	44,1	44,4	44,7	45
Arka Genişlik	15,5	16	16,5	17	17,5	18	18,5
Koltuk Genişliği	8,5	9	9,5	10	10,5	11	11,5
Ön Genişlik	16	17	18	19	20	21	22
Omuz Genişliği	12	12,3	12,6	12,9	13,2	13,5	13,8
Kol Boyu	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5
Bilek Genişliği	15	15,5	16	16,5	17	17,5	18
Pazu (Kol Genişliği)	26	27	28	29,2	30,2	31,2	32,2
Diz Boyu	58	58	58	58	58	58	58

Tablo 1.2: Kadın Giyim Bolluk Tablosu

KADIN GİYİM ÇEŞİDİNE GÖRE BOLLUK TABLOSU (cm)									
	Elbise/Bluz/Gömlek			Ceket			Manto		
	Dar	Normal	Bol	Dar	Normal	Bol	Dar	Normal	Bol
Arka Yaka	-	-	0,5	0-0,5	0,5	1	0-0,5	1-1,5	1,5
Koltuk Derinliği	0,5-1	1-1,5	1,5-2	1,5-2,5	2-3	3-4	2-3	3-7	4-8
Arka Genişlik	0,5	0,5 - 1	1	0,5-1	1	1	1-1,5	1,5-2	2
Koltuk Genişliği	1-1,5	1,5 - 2	3	1,5-2	2-3	3-3,5	2,5-3,5	3,5-4	5
Ön Genişlik	1-1,5	1,5	1,5-2	1-1,5	2	2	2	2	2-2,5
Bel	1-2	2-4	4-6	3-6	4-7	5-7	4-6	6-8	Modele göre bolluk verilir.
Kalça	1-2	2-4	4-6	2-4	4-7	5-7	4-6	6-8	

1. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Giysi İçin Gerekli Ölçülerin Hazırlanması** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Beden üzerinden gereken ölçüleri tekniğe uygun olarak aldı.		
3	Ölçü tablosundan alınması gereken ölçüleri doğru şekilde belirledi.		
4	Alınan ölçülere gerekli bolluk ilavelerini ekledi.		
5	Temiz ve düzenli çalıştı.		
6	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

1.2. TEMEL KADIN BEDEN KALIBI

Temel beden kalıbı, giysi kalıbının da temelidir. Bu nedenle giyim üretiminde temel beden ve kol kalıbı oldukça önemli yere sahiptir.

Temel Kadın Beden Kalıbında Kullanılan Ölçüler

Belli bir kalıp sistemine göre hazırlanacak giysilerin insan vücuduna uyumunun sağlanması, temel ölçülerin tam ve tekniğe uygun alınmasıyla gerçekleştirilebilir. Giyim endüstrisi ve eğitiminde, temel ölçüler ve vücut oranları dikkate alınarak oluşturulan standart ölçü tabloları kullanılır. Bu tablolardaki ölçüler iki grupta incelenebilir.

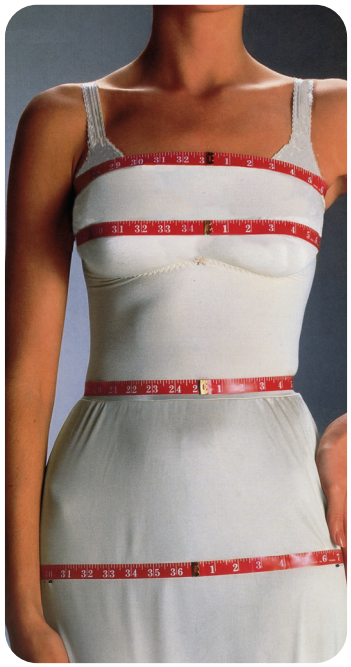
Temel Ölçüler: Beden üzerinden alınan ölçülerdir. İç giyim üzerinden tekniğe uygun olarak alınır (Görsel 1.11). Bu ölçüler;

Tam boy, göğüs çevresi, bel çevresi, kalça çevresi ve kol boyudur.

Yardımcı Ölçüler: Temel ölçülere uygulanacak formüllerle bulunur ve kontrol için birey üzerinden tekniğe uygun olarak alınan yardımcı ölçülerle karşılaştırılır.

Yardımcı ölçüler iki gruba ayrılır. Bunlar uzunluk ölçüleri ve genişlik ölçüleridir.

- ✓ **Uzunluk Ölçüleri:** Arka uzunluk, ön uzunluk, arka yaka, göğüs düşüklüğü, koltuk derinliği ve model boyu
- ✓ **Genişlik Ölçüleri:** Arka genişlik, ön genişlik ve koltuk genişliği

Görsel 1.11: Beden üzerinden ölçü alma

3. UYGULAMA

Temel Beden Kalıbı Ölçüleri Alma

3. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura

İşlem Basamakları

- ➤ Temel beden kalıbı için gerekli ölçüleri, belirlenen bedene uygun manken üzerinden veya standart ölçü tablosundan alınız.
- ➤ Yardımcı ölçüleri beden üzerinden veya standart ölçü tablosundan alınız.
- ➤ Belirlediğiniz ölçüleri kalıp çiziminde kullanmak üzere not alınız.

Dikkat Edilecek Nokta

- ➤ Kalıp çizimi için kullanacağınız beden ölçülerini tablodan belirlerken ölçülerin farklı bedenlere ait olmamasına dikkat ediniz.

Tablo 1.3: Temel Beden Kalıbı Ölçüleri

TEMEL BEDEN ÖLÇÜLERİ (38 Beden)					
Temel Ölçüler (cm)		**Bolluk Payı**	**Kalıp Ölçüsü**	**½**	**¼**
Bütün Boy	160 cm	-	160 cm	-	-
Beden	88 cm	9 cm	97 cm	48,5 cm	24,25 cm
Bel	70 cm	8 cm	78 cm	39 cm	19,5 cm
Kalça	94 cm	4 cm	98 cm	49 cm	24,5 cm
Model Boyu	80 cm	-	80 cm		

Yardımcı Ölçüler (½)		**Bolluk Payı**	**Kalıp Ölçüsü**
Koltuk Derinliği	19,3 cm	1,5 cm	**20,8 cm**
Arka Uzunluk	40 cm	-	**40 cm**
Kalça Düşüklüğü	59,3 cm	-	**59,3 cm**
Arka Genişlik	16,5 cm	1 cm	**17,5 cm**
Koltuk Genişliği	9,5 cm	2 cm	**11,5 cm**
Ön Genişlik	18 cm	1,5 cm	**19,5 cm**
Arka Yaka	6,4 cm	-	**6,4 cm**
Ön Uzunluk	43,8 cm	-	**43,8 cm**
Göğüs Düşüklüğü	24,8 cm	-	**24,8 cm**
Omuz Genişliği	12,6 cm	-	**12,6 cm**

Temel beden kalıp çizimi için işlem basamaklarında kullanılan temel ve yardımcı ölçüler, bolluk payları eklenmiş olan kalıp ölçüleridir.

4. UYGULAMA

Temel Kadın Beden ve Kol Kalıbı Çizim İşlemleri

4. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura

İşlem Basamakları

1. AŞAMA

- Kâğıdın sağ tarafına dik bir çizgi çiziniz. Başlangıç noktasını işaretleyiniz (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru sırası ile koltuk derinliği, arka uzunluk, kalça düşüklüğü, model boyunu işaretleyiniz (2-3-4-5). Bu noktaları sola doğru dik açı yaparak uzatınız.
- 2 noktasından sola doğru uzatılan çizgi **beden hattı**, 3 noktasından uzatılan çizgi **bel hattı**, 4 noktasından uzatılan çizgi **kalça hattı**, 5 noktasından sola uzatılan çizgi **model boyu** hattıdır.
- 3 ve 5 noktasından sola doğru ikişer cm işaretleyiniz (6-7).
- 1-6 ve 6-7 noktalarını cetvelle birleştirerek arka orta çizgisini oluşturunuz.
- Arka ortasının kalça ve beden hattı ile kesiştiği noktaları sırasıyla numaralandırınız (8-9).
- Beden hattı üzerinde 9 noktasından sola doğru arka genişlik ölçüsünü işaretleyiniz (10).
- 10 noktasından sola doğru koltuk genişliği ölçüsünün ½'sini işaretleyiniz (11).
- 11 noktasından sola doğru ön ve arka bedeni ayırmak için 7 cm boşluk bırakınız (11a).
- 11a noktasından sola doğru koltuk genişliği ölçüsünün ½'sini işaretleyiniz (12).
- 12 noktasından sola doğru ön genişlik ölçüsünü işaretleyiniz (13).
- 13 noktasından sağa doğru $^{1}/_{10}$ beden + 0,5 cm ölçüsünü işaretleyiniz (14).
- 10 noktasını 1 noktasından gelen çizgi ile kesişecek şekilde yukarıya doğru uzatınız (15).
- 11 noktasını etek ucu çizgisine kadar uzatınız (16-17-18).
- 11a noktasını etek ucu çizgisine kadar uzatınız (16a-17a-18a).
- 12 noktasını bir miktar yukarıya doğru uzatınız.
- 14 noktasını yukarıya ve aşağıya doğru uzatarak bel ve kalça çizgisi ile kesişen noktaları numaralandırınız (19-20).
- 13 noktasını yukarıya ve aşağıya doğru etek ucu hattına kadar uzatınız (21-22-23).
- 1 noktasından sola doğru çizgi üzerinde arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (24).
- 24 noktasından yukarıya doğru dik olarak 2 cm işaretleyiniz (25).
- 25 ile 1 noktasını arka yaka kavisi vererek birleştiriniz.
- 15 noktasından aşağıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz (26).
- 25-26 noktalarını cetvelle birleştiriniz. 26 noktasını dışarıya doğru 1 cm uzatınız (27).
- 26 ile 10 noktaları arasını ölçüp 1 cm eksiğini 12 noktasından yukarıya doğru işaretleyiniz (28).
- 19 noktasından yukarıya doğru ön uzunluk ölçüsünü işaretleyiniz (29).
- 29 noktasını dik açı yaparak sola doğru uzatınız ön ortası çizgisi ile kesiştiriniz (30).
- 29 noktasından aşağıya doğru göğüs düşüklüğü ölçüsünü işaretleyiniz (31).
- Pergeli 12 noktası merkez olmak üzere 28 noktasına kadar açarak bir yay çiziniz. 28 noktasından sağa doğru yay üzerinde $^{1}/_{20}$ beden ölçüsü işaretleyiniz (32).
- Pergeli 31 noktası merkez olmak üzere 29 noktasına kadar açıp sağa doğru bir yay çiziniz.

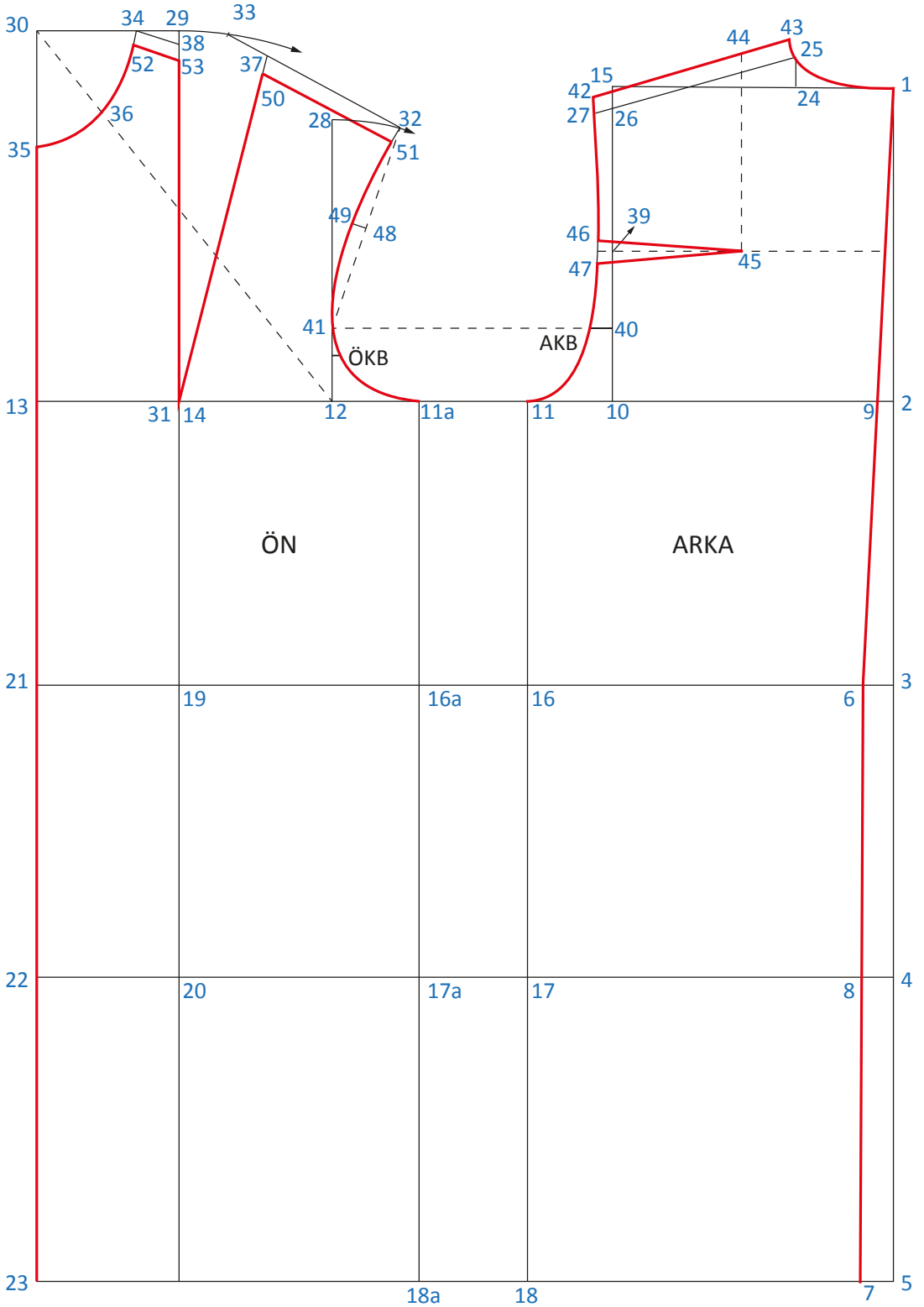
➤ 25-27 noktaları arasını ölçüp 1 cm eksiğini 32 noktası başlangıç olmak üzere 29'dan gelen yay üzerinde işaretleyiniz (33).

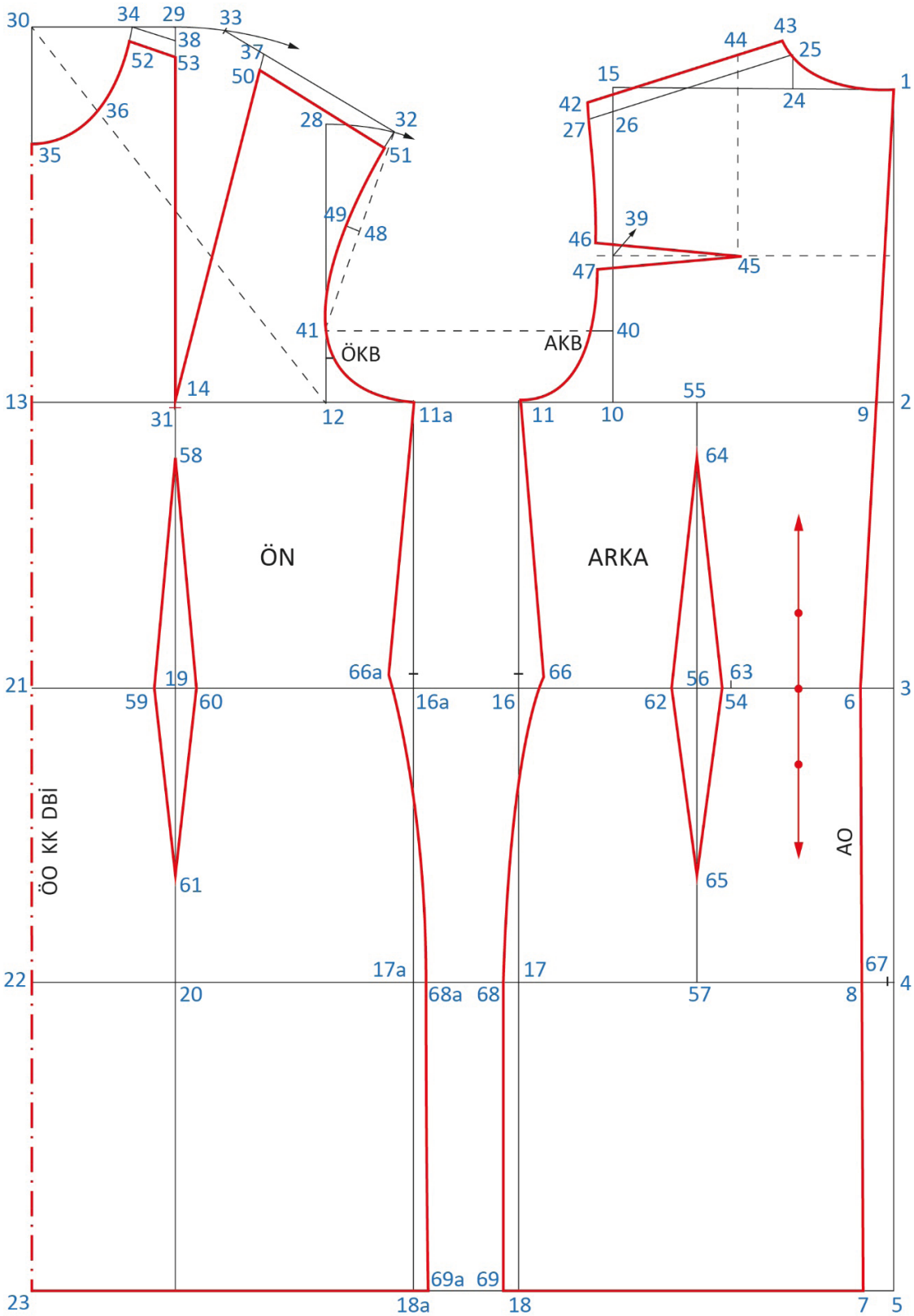
Şekil 1.1: Pensli temel beden kalıbı çizimi 1. aşama

2. AŞAMA

- 30 noktasından sağa doğru arka yaka, aşağıya doğru arka yaka +1,5 cm ölçüsünü işaretleyiniz (34-35).
- 30-12 noktalarını birleştirerek bu çizgi üzerinde 30 noktasından itibaren arka yaka +1 cm işaretleyiniz (36).
- 34-35-36 noktalarını yaka oyuntu şeklini vererek birleştiriniz.
- 34-29 noktaları arasını ölçüp bu ölçüyü 33 noktasından 32 noktasına doğru işaretleyiniz (37).
- 37-31 noktalarını cetvelle çizerek birleştiriniz.
- 37-31 arasını ölçerek 31 noktasından 29 noktasına doğru çizgi üzerinde taşıyıp işaretleyiniz (38).
- 34-38 noktalarını cetvelle çizerek birleştiriniz.
- 10-26 noktaları arasını ölçüp ½'sini bulunuz (39). Bu noktayı sağa doğru dik açı yaparak uzatınız.
- 39 noktasından sola doğru 1 cm çıkınız.
- 39-10 noktalarının ½' sini işaretleyiniz (40).
- 40 noktasını sola doğru uzatınız (41).
- 40 noktasından sola doğru 1,3 cm işaretleyiniz (AKB).
- 27 noktasını işaretlenen 1 cm ve 1,3 cm'den geçecek şekilde 11 noktasına kadar kol kavisini vererek birleştiriniz.
- 27-25 noktalarından yukarıya doğru gelişi yönünde 1 cm işaretleyiniz (42-43), arka omzu ana hat olarak çiziniz.
- 43 noktasından sola doğru 3 cm işaretleyiniz (44).
- 44 noktasından aşağıya doğru bir dik çiziniz (45).
- 39 noktasının kol evi ile kesiştiği yerden aşağıya ve yukarıya doğru 0,75 cm işaretleyiniz (46-47).
- 46-45 ve 47-45 noktalarını cetvelle birleştirerek arka kol oyuntusu pensini tamamlayınız.
- 32-41 noktalarını cetvelle birleştirip orta noktasını bulunuz (48).
- 48 noktasından içeriye doğru 1 cm işaretleyiniz (49).
- 32-49-41-11a noktalarını ön kol oyuntu kavisi vererek birleştiriniz.
- Ön omzu 1 cm düşürerek yeni omuz çizgisini ana hat olarak çiziniz (50-51-52-53).
- 51-49-41-11a noktalarını kol oyuntusu şekli vererek ana hat olarak çiziniz.
- 52-36-35 noktaları arasındaki yaka oyuntusunu ana hat olarak çiziniz.
- Koltuk genişliğinin ¼ ölçüsünü 12 noktasından yukarıya doğru işaretleyerek kol evi çizgisine taşıyınız (ÖKB).
- 53-31-50 noktaları arasındaki göğüs pensini ana hat olarak çiziniz.

Şekil 1.2: Pensli temel beden kalıbı çizimi 2. aşama

Şekil 1.3: Pensli temel beden kalıbı çizimi 3. aşama

3. AŞAMA

- Bel hattı üzerinde 21 noktasından sağa doğru-aradaki boşluk mesafesini katmadan-bel ½ + 4 cm ölçüsünü işaretleyiniz (54).

NOT

54 ile 6 noktaları arasında kalan miktar belde ön pens (2,5 cm), arka pens (3 cm), ve yan penslere (1,5 cm) dağıtılacaktır.

- 11 ile 9 noktaları arasındaki mesafenin ortasını bulunuz (55). Bu noktayı kalça hattına kadar dik açı yaparak indiriniz (56-57).
- 31 noktasından aşağıya doğru çizgi üzerinde 3 cm işaretleyiniz (58).
- Ön pens payını 19 noktasının sağına ve soluna eşit olarak işaretleyiniz (59-60).
- 19 noktasından aşağıya doğru 12 cm pens boyunu işaretleyiniz (61).
- 58-59-60-61 noktalarını ön pens görüntüsü vererek ana hat olarak çiziniz
- 56 noktasının sağına ve soluna arka pens payını eşit dağıtınız (62-63).
- 56 noktasından yukarıya 15 cm, aşağıya doğru 12 cm pens boyunu işaretleyiniz (64-65).
- 62-63-64-65 noktalarını arka pens görüntüsü vererek ana hat olarak çiziniz.
- 16-16a noktalarından yukarıya doğru çizgi üzerinde 1 cm işaretleyiniz. İşaretlediğiniz bu noktalardan, yan pensler için kalan pens payını eşit dağıtacak şekilde içeriye doğru işaretleyiniz (66-66a).
- 11-66 ve 11a-66a noktalarını cetvelle ana hat olarak birleştiriniz.
- Kalça hattında 22 noktasından sağa doğru aradaki boşluk mesafesini katmadan kalça ½ cm işaretleyiniz (67). Bu ölçü 8 noktasından bir miktar dışarıya çıkacaktır.
- 8-67 noktaları arasında kalan miktarı eşit olarak bölerek 17-17a noktalarından dışarıya doğru işaretleyiniz (68-68a). Aynı işlemi aynı ölçülerle etek ucunda da yapınız (69-69a).
- 66-68 ve 66a-68a noktalarını kalça kavisi görüntüsü vererek ana hat çizgisi olarak birleştiriniz.
- 68-69 ve 68a-69a noktalarını cetvelle düz ana hat çizgisi olarak çiziniz.
- Etek ucu çizgisini ana hat olarak tamamlayınız.

Temel Kol Kalıbı

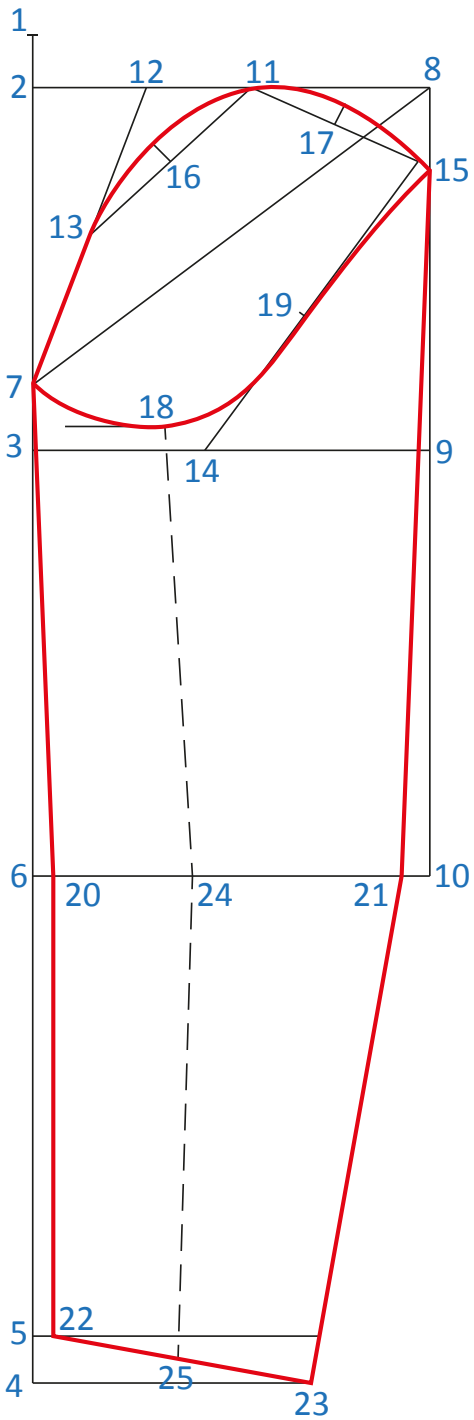
Tablo 1.4: Pensli Kol Kalıbı Ölçü Tablosu

TEMEL KADIN BEDEN KOL KALIBI ÇİZİMİNDE GEREKLİ ÖLÇÜLER	
Kol Oyuntu Çevresi	43,5 cm
Kol Oyuntu Yüksekliği	36 cm
Koltuk Genişliği	11,5 cm
Kol Boyu	56,5 cm
Bilek Genişliği	22 cm

Temel Kol Kalıbı Çizimi

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, eşel, pistole, silgi, cetvel, mezura

Şekil 1.4: Pensli beden temel kol çizimi

İşlem Basamakları

- Kâğıdın sol tarafına dik bir çizgi çiziniz. Başlangıç noktasını işaretleyiniz (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru $^{2}/_{10}$ koltuk genişliği + 0,5 ölçüsünü işaretleyiniz (2).
- 1 noktasından aşağıya doğru ½ kol oyuntu yüksekliğini işaretleyiniz (3).
- 2 noktasından aşağıya doğru kol boyu ölçüsünü işaretleyiniz (4).
- 4 noktasından yukarıya doğru 2-3 cm işaretleyiniz (5).
- 3 ile 5 noktaları arasını ölçüp bu ölçünün ½ -1 ini 3 noktasından aşağıya doğru işaretleyiniz (6).
- 2-3-4-5-6 noktalarını sağa doğru dik açı uygulayarak uzatınız.
- 3 noktasından yukarı ¼ koltuk genişliği ölçüsünü işaretleyiniz (7).
- 7 noktasından başlayarak, 2 noktasından sağa doğru uzattığınız yardımcı çizgi üzerinde ½ kol oyuntu çevresi 0,5 cm eksiğini işaretleyiniz (8).
- 8 noktasını aşağıya doğru dik olarak uzatınız. 3 ve 6 noktasından uzattığınız çizgilerle kesişecektir (9-10).
- 2-8 noktaları arasını ölçünüz, bu ölçünün ½ +1 cm'sini 2 noktasından sağa doğru işaretleyiniz (11).
- 2-11 noktaları arasının ortasını bulunuz (12).
- 12-7 noktalarını düz çizgi ile birleştiriniz. Bu çizginin ortasını bulunuz (13).
- 3-9 noktaları arasını ölçünüz, bu ölçünün ½ +1 cm ölçüsünü 9 noktasından sola doğru çizgi üzerinde işaretleyiniz (14).
- 8 noktasından aşağıya doğru ¼ koltuk genişliği +0,5 cm ölçüsünü işaretleyiniz (15).
- 11-15 noktaları arasını düz çizgi ile birleştiriniz. Bu çizgi üzerinde 15 noktasından 11 noktasına doğru 0,5 cm işaretleyiniz. Bu noktayı 14 noktası ile düz olarak birleştiriniz.

- 11-13 ve 11-15 noktaları arasındaki çizginin orta noktasını bulup yukarıya doğru 1 cm işaretleyiniz (16-17).
- 7-13-11-15 noktalarını şekilde olduğu gibi pistole ile çiziniz.
- 3-14 noktaları arasının 1 cm üstüne paralel bir çizgi çiziniz.
- Ön bedende ÖKB ve 11a noktaları arasını kavisli olarak ölçünüz, 7 noktasından başlayarak paralel çizgi üzerine taşıyınız (18).
- Arka bedende AKB ve 11 noktaları arasını ölçüp +1 cm' sini 18 noktasından başlayarak 14 noktasından gelen çizgi üzerinde yukarıya doğru işaretleyiniz (19).
- 7-18-19-15 noktalarını şekilde olduğu gibi pistole ile çiziniz.
- 6-5-10 noktalarından içeriye doğru 1 cm işaretleyiniz (20-21-22).
- 7-20, 20-22 ve 15-21 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 22 noktasını başlangıç alarak 4 noktasından sağa uzattığınız çizgi üzerinde ½ bilek genişliği ölçüsünü işaretleyiniz (23).
- 7-20-22-23-21-15 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 3-18 noktaları arasını düz olarak ölçünüz. Bu ölçüyü 20 noktasından sağa doğru ve 22 noktasından 23 noktasına doğru işaretleyiniz (24-25).
- 18-24-25 noktalarını cetvelle birleştiriniz.

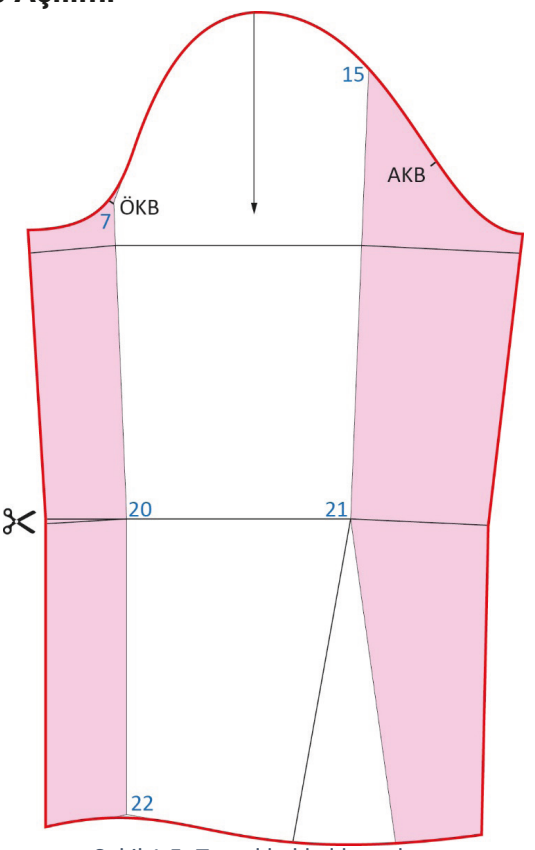
Temel Kol Kalıp Açılımı

İşlem Basamakları

- Temel kol kalıbında 7-18-24-25-22-20 noktalarından kol parçasının kopyasını alınız.
- Dirsek hattında 24 noktasından 20 noktasına doğru 1 mm kalana kadar kesiniz.
- Kesilen parçayı temel kol çiziminin sol tarafına 7-20-22 noktaları çakışacak şekilde yapıştırınız. Kestiğiniz 20-24 hattında kapanmış bir pens görünümü olacaktır.
- Temel kol kalıbında 18-19-15-21-23-25-24 noktalarından kol parçasının kopyasını alınız.
- Bu parçayı 15-21 noktaları çakışacak şekilde temel kol çiziminin sağ tarafına yapıştırınız.
- Temel kol açılımını şekilde olduğu gibi dış hatlarından çizerek tamamlayınız.

NOT

Oluşan görüntü bozuklukları ve çizgi kırıklarını önlemek için gerekli yerlerde pistole uygulayınız.

Şekil 1.5: Temel kol kalıbı açılımı

1.3. TEMEL KADIN BEDEN KALIBI ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ

Temel beden kalıbına dikiş payları verilerek şablon kalıp hazırlanır. Serileme işlemi, şablon kalıp üzerinden yapılır.

5. UYGULAMA

Temel Beden ve Kol Kalıbı Şablonu Hazırlama İşlemleri

5. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

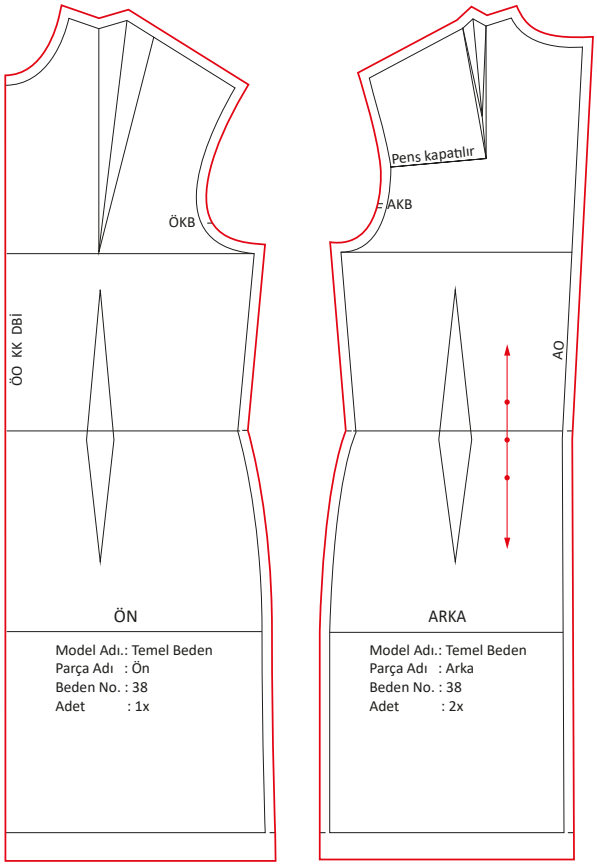
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura

Temel Beden Kalıbı Şablon Çizimi

İşlem Basamakları

- Temel kadın ön ve arka bedenin kopyasını alınız.
- Etek ucuna 3 cm, diğer kısımlara 1 cm dikiş payı veriniz.
- Arka ortası, yaka oyuntusu, kol oyuntusu, yan dikişe ve etek uçlarına verilen dikiş paylarını temel çizgilere paralel çiziniz.
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri ön ve arka beden üzerine geçiriniz (Şekil 1.6).

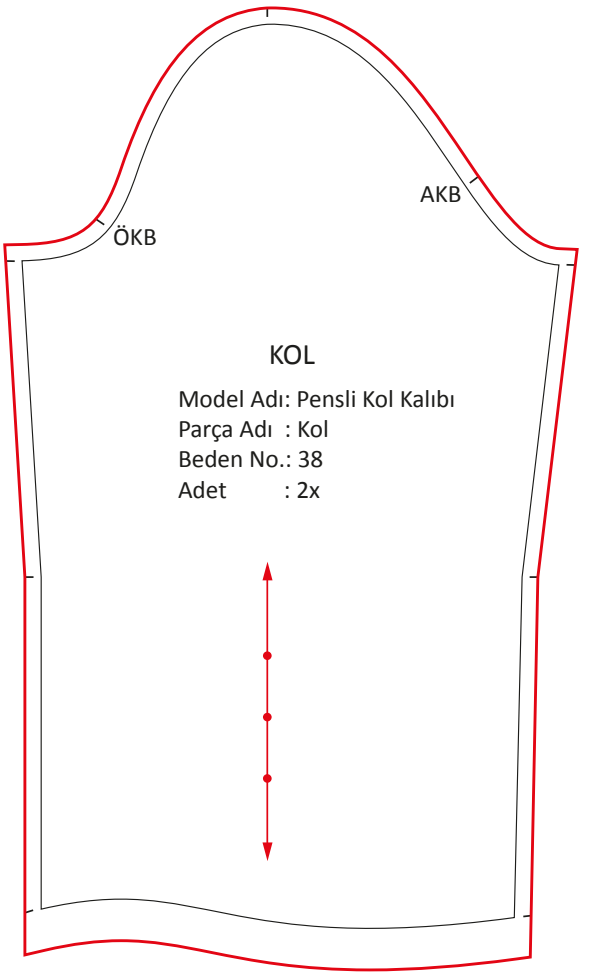

Şekil 1.6: Temel beden kalıbı şablon çizimi

Kol Kalıbı Şablon Çizimi

İşlem Basamakları

- Temel kadın bedeni kol çizimi üzerinden kopyasını alınız. Düz boy iplik yönüne dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Kolun yan dikişlerine ve üst kol çevresine 1 cm, kol ağzına 3 cm dikiş payı veriniz.
- Verilen dikiş paylarını temel çizgilere paralel çiziniz.
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri temel kol üzerine yazınız (Şekil 1.7).

Şekil 1.7: Temel kol kalıbı şablon çizimi

Dikkat Edilecek Noktalar

- Beden kalıbında ön ortası kumaş katı olduğu için dikiş payı vermeyiniz.
- Kopya alırken cetvel ve pistole kullanınız.
- Yardımcı çizgilerin kopyasını almayı unutmayınız.
- Temiz ve düzenli çalışınız.

1.3.1. Temel Kadın Beden Kalıbı Seri Farkları Tablosu

Serileme, belli bir bedendeki ana kalıbı basamaklı olarak büyütüp küçülterek diğer bedenleri hazırlama işlemidir. Gradasyon da denilen serileme işlemi için iki metot kullanılır: Birincisi iç içe geçirme yöntemi, diğeri sıçratma yöntemidir.

İç İçe Geçirme Yöntemi: Bu yöntem için beden serisinin en küçük ile en büyük kalıbına ihtiyaç vardır.

Sıçratma Yöntemi: Bu sistemde ana kalıp çizilir. Sistemin temeli, temel kalıp üzerindeki sıçrama noktalarının koordinatsal hareketidir. Bu işlem sadece yatay ve dikey hareketlerden oluşur.

Seri Farkları Tablosu

Serileme işlemine öncelikle seri farkları tablosunun hazırlanmasıyla başlanır. Bu tabloyu hazırlamak için kalıp çiziminde kullanılan ölçü tablosundan faydalanılır. Temel ölçü tablosuna göre gerekli hesaplamalar ve değerlendirmeler yapılarak serilemede kullanılmak üzere temel seri farkları tabloları hazırlanır.

Tablo 1.5: Temel Beden Seri Farkı Tablosu

	36	Cm	38	Cm	40
Tüm Boy	80		80		80
Ölçü Farkı		0		0	
Göğüs Çevre	84		88		92
Ölçü Farkı		4		4	
Bel Çevre	66		70		74
Ölçü Farkı		4		4	
Basen Çevre	90		94		98
Ölçü Farkı		4		4	
Arka Uzunluk	40		40		40
Ölçü Farkı		-		-	
Ön Uzunluk	49,7		50,2		50,7
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Göğüs Düşüklüğü	30,2		31,2		32,2
Ölçü Farkı		1		1	
Omuz Genişliği	12,3		12,6		12,9
Ölçü Farkı		0,3		0,3	
Yaka	6,2		6,4		6,6
Ölçü Farkı		0,2		0,2	
Kol Boyu	59,9		60		60,2
Ölçü Farkı		0,1		0,2	
Pazu	27		28		29,2
Ölçü Farkı		1		1,2	
Bilek Çevresi	15,5		15,8		16,2
Ölçü Farkı		0,3		0,3	

1.3.2. Temel Kadın Beden Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri

Sıçrama Noktası: Kalıp üzerinde büyültme ve küçültmelerin yapıldığı noktalara sıçrama noktası denir. Özellikle ölçüm noktalarında belirlenir.

Sıçrama Yönü: Baz kalıba göre küçültme ya da büyültme yönünü ifade eder. Ön ve arka ortasında serileme yapılmıyorsa küçültme yönü baz kalıba göre yan dikişlerde içeriye doğru, büyütme yönü ise dışarıya doğrudur.

6. UYGULAMA

Sıçrama Noktaları ve Yönleri Belirleme İşlemleri

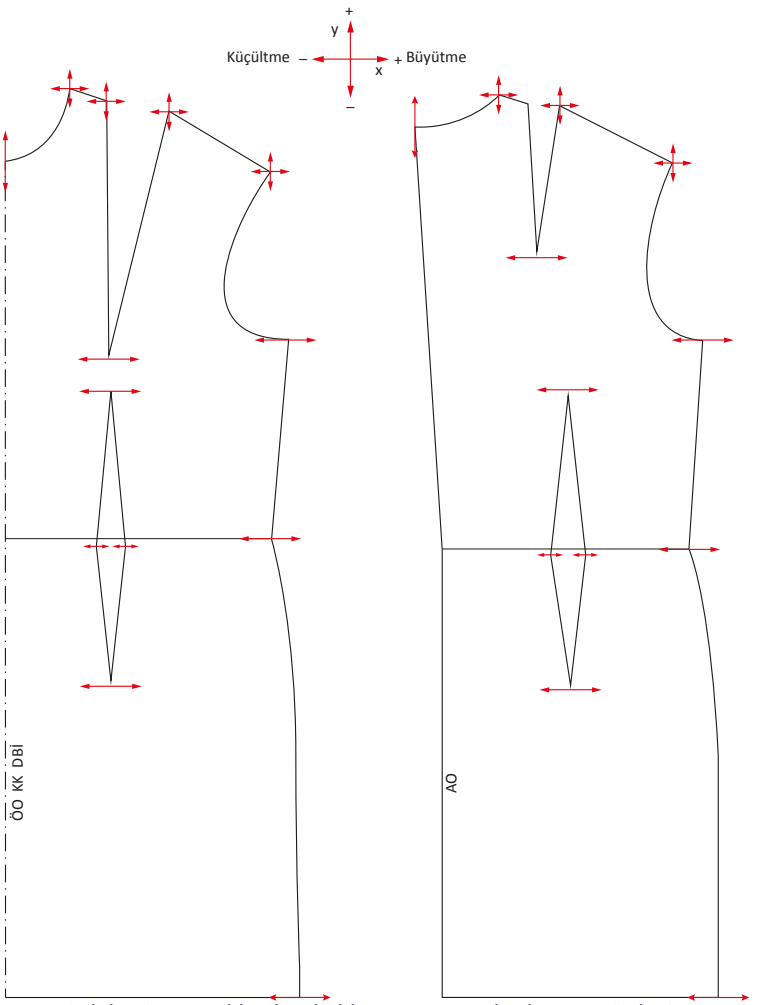
6. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel

İşlem Basamakları

- Temel beden kalıbının kopyasını alınız.
- Bu kalıp üzerinde doğru serileme işlemi için gerekli sıçrama noktaları tespit ediniz.
- Belirlediğiniz sıçrama noktalarına büyültme ve küçültme işleminin yönlerini gösteren okları şekildeki gibi yerleştiriniz (Şekil 1.8).

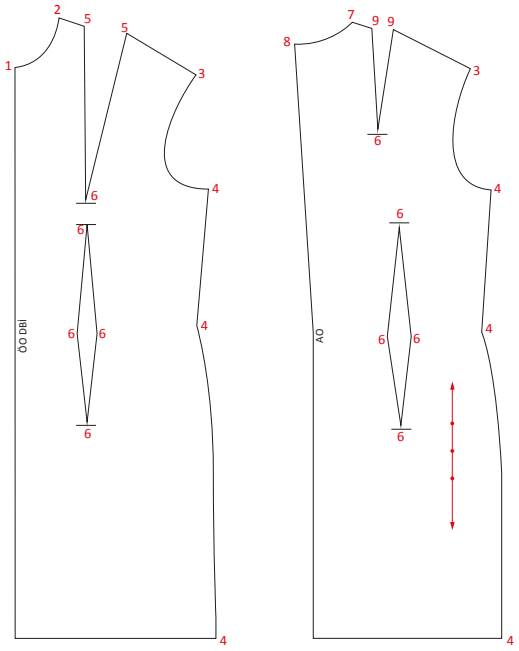

Şekil 1.8: Temel beden kalıbı sıçrama noktaları ve yönleri

Temel Kadın Beden Kalıbı Sıçrama Oranları

Tablo 1.6: Sıçrama Oranları Tablosu

Kural Numarası	Sıçrama Noktaları Açıklama	Seri Yönü	BEDEN ARALIĞI		
			36	38	40
1	-	X	0	0	0
	Ön Yaka Düşüklüğü	Y	-0,6	0	0,6
2	Yaka Açıklığı Farkı	X	-0,2	0	0,2
	Koltuk Der. Farkı+Ön Uzunluk Farkı	Y	-0,8	0	0,8
3	Omuz Genişliği Arkı+Yaka Farkı	X	-0,5	0	0,5
	Koltuk Derinliği Farkı	Y	-0,5	0	0,5
4	Beden-Bel Seri Farkı ¼	X	1	0	1
	-	Y	0	0	0
5	Pens Genişliği Farkı	X	-0,5	0	0,5
	Göğüs Düşüklüğü Seri Farkı	Y	1	0	1
6	Pens Genişliği Farkı	X	-0,5	0	0,5
	-	Y	0	0	0
7	Yaka Farkı	X	-0,2	0	0,2
	Koltuk Derinliği Farkı	Y	-0,5	0	0,5
8	-	X	0	0	0
	Koltuk Derinliği Farkı	Y	-0,5	0	0,5
9	Pens Genişliği Farkı	X	-0,5	0	0,5
	Koltuk Derinliği Farkı	Y	-0,5	0	0,5

Şekil 1.9: Sıçrama oranları yer numaralandırma

7. UYGULAMA

Temel Kadın Beden Kalıbı Seri Çizim İşlemleri

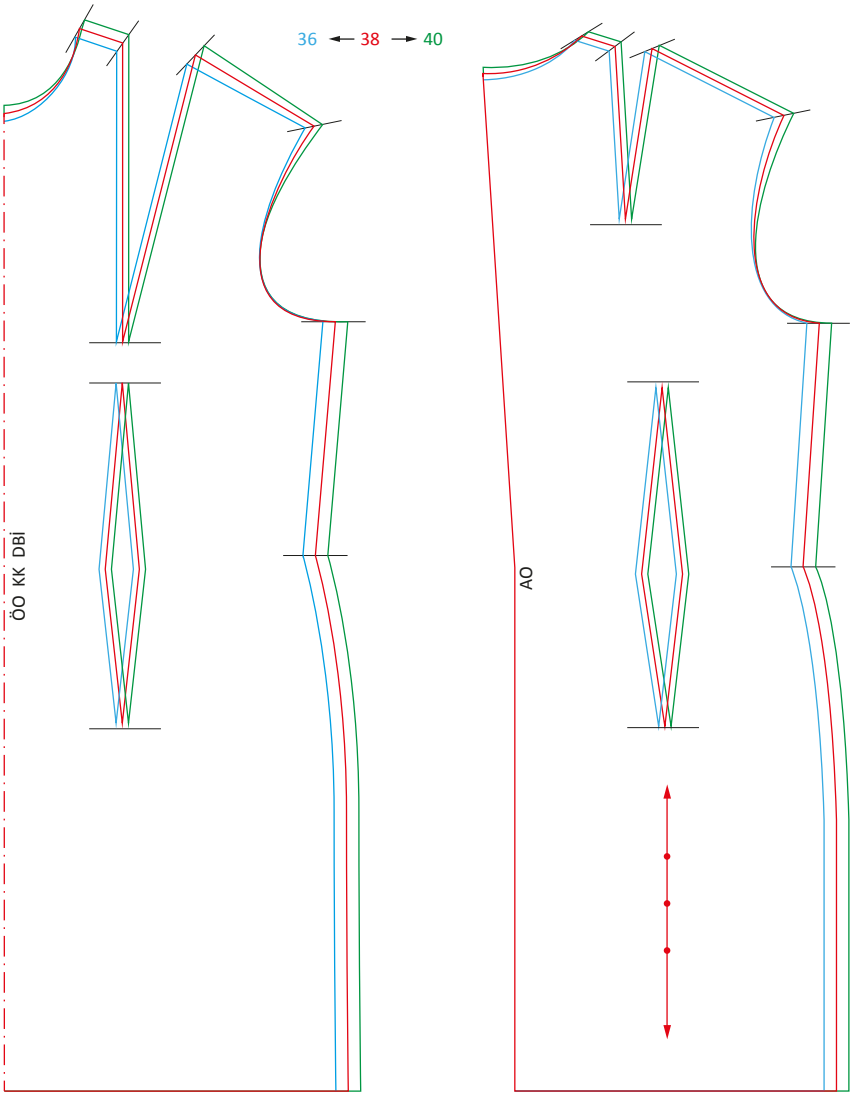
7. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel

İşlem Basamakları

- Ön ve arka temel beden kalıbının kopyasını alınız.
- Serileme yapılacak beden aralığını belirleyiniz (Bu çalışmada 38 bedenden 36 bedene küçültme ve 40 bedene büyültme yapılmıştır.).
- Tespit edilen seri farkları seri noktalarından ölçerek seri yönleri doğrultusunda işaretleyiniz.
- İşaretlediğiniz noktaları tekniğe uygun birleştiriniz (Şekil 1.10).

Şekil 1.10: Serileme çizimi

2. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Temel Kadın Beden Kalıbı** çalışmaları, aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Temel beden kalıbında kullanılacak temel ve yardımcı ölçüleri doğru şekilde belirledi.		
3	Ön ve arka yaka çizimini tekniğe uygun olarak yaptı.		
4	Temel beden kalıbındaki ön ve arka kol evi çizimini tekniğe uygun olarak yaptı.		
5	Beden üzerindeki pens hesaplamalarını doğru olarak yaptı.		
6	Temel kadın beden kalıbı çizimini tekniğe uygun olarak yaptı.		
7	Temel kadın kol kalıbını tekniğe uygun olarak yaptı.		
8	Temel kol kalıbının açılımını doğru olarak yaptı.		
9	Temel kadın beden kalıbı serileme işlemini doğru olarak yaptı.		
10	Temiz ve düzenli çalıştı.		
11	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

1.4. PENSSİZ TEMEL KADIN BEDEN KALIBI

Temel beden kalıpları hazırlanırken vücudu tam sarmayan ya da bol modeller istenildiğinde penssiz temel beden kalıpları tercih edilmektedir.

8. UYGULAMA

Penssiz Temel Kadın Beden Kalıbı Çizimi

8. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Penssiz Temel Beden Çizimi İçin Gerekli Ölçüler

Penssiz temel beden kalıbı çizimi için kullanılacak ölçüler gerekli bolluk payları ile hesaplanarak Tablo 1.7'de verilmiştir.

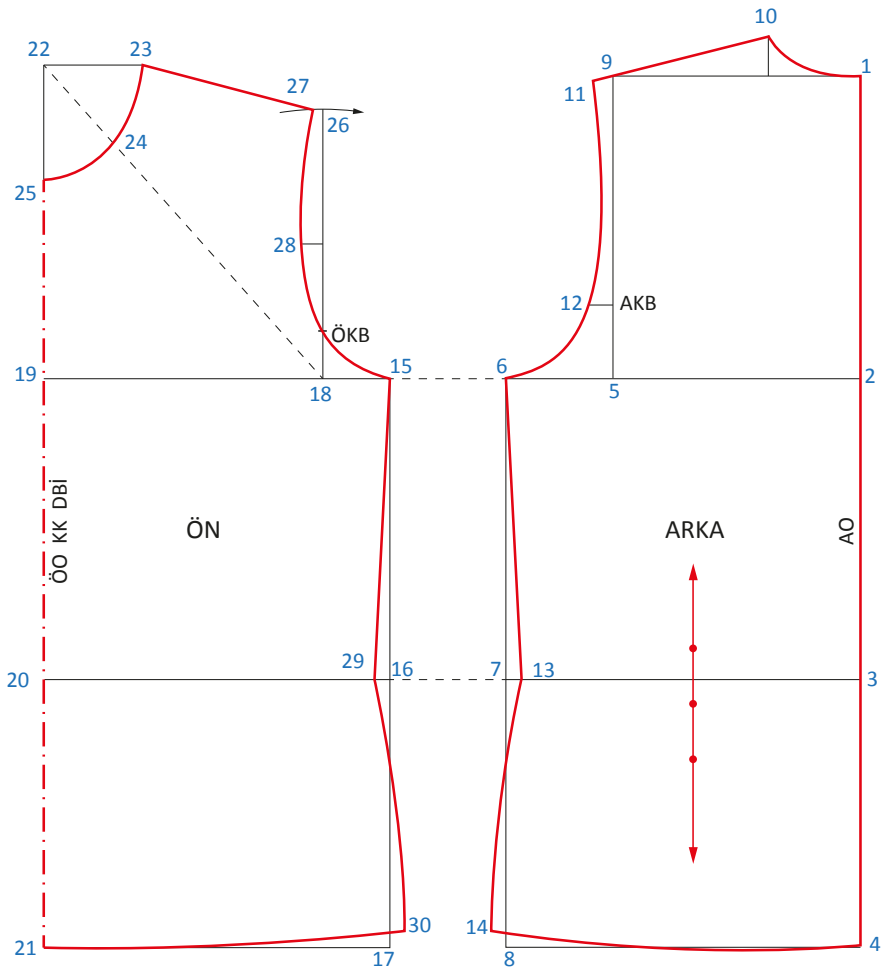
Tablo 1.7: Penssiz Temel Beden Ölçü Tablosu

TEMEL VE YARDIMCI BEDEN ÖLÇÜLERİ (38 Beden)					
Ölçüler (cm)	***Bolluk Payı**		**Kalıp Ölçüsü**	***½**	***¼**
Göğüs	88	8	96 cm	48 cm	24 cm
Kalça	94	6	100 cm	50 cm	25 cm
Koltuk Derinliği	19,3	1,5	~21 cm	-	-
Arka Uzunluk	40		40 cm	-	-
Kalça Düşüklüğü	20	-	20 cm	-	-
Arka Genişlik	33	1	34 cm	17 cm	-
Koltuk Genişliği	9,5	2,5	12 cm	6 cm	-
Ön Genişlik	36	2	38 cm	19 cm	-
Arka Yaka	12,8	-	12,8 cm	6,4 cm	-
Ön Uzunluk	43,8	-	~44 cm	-	-
Omuz Genişliği	12,6	-	12,6 cm	-	-

* Tablo 1.7'de verilen bolluk payları tam beden ölçülerine göre verilmiştir.

* Kalıp çizimi sırasında bazı ölçülerin ½'si veya ¼ ölçüsü gerekli olacaktır. Tablo 1.7'deki düzenleme bu duruma uygun olarak yapılmıştır.

Penssiz Temel Beden Kalıbı

Şekil 1.11: Penssiz temel beden çizimi

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel

İşlem Basamakları

Arka

- Kâğıdın sağ kenarına dik bir çizgi çizerek başlangıç noktasını numaralandırınız (1) ve bir miktar sola doğru uzatınız.
- 1 noktasından aşağıya doğru eşeli kaldırmadan koltuk derinliği, arka uzunluk ölçüsünü ve kalça düşüklüğünü işaretleyiniz (2-3-4).
- Bu noktaları sola doğru dik açı yaparak şekildeki gibi uzatınız.
- 2 noktasından sola doğru arka genişlik ½ ölçüsünü işaretleyiniz (5).
- 5 noktasından sola doğru koltuk genişliği ½ +1 cm işaretleyiniz (6).
- 6 noktasını kalça çizgisine kadar dik açı yapacak şekilde uzatınız (7-8).
- 5 noktasından yukarıya doğru 1 noktasından gelen çizgi ile kesişen bir dik çiziniz (9).
- 1 noktasından sola doğru çizgi üzerinde arka yaka ½ ölçüsünü belirleyerek bu noktadan yukarıya doğru 3 cm (arka yaka yüksekliği) işaretleyiniz (10).

- 10 ile 1 noktalarını yaka oyuntu formu ile birleştirerek arka yakayı çiziniz.
- 10 noktasından başlayarak 9 noktasından geçen çizgiyi omuz genişliği ölçüsü kadar uzatarak çiziniz (11) (omuz çizgisi).
- 5 ile 9 noktasının ¼' ünü 5 noktasından yukarıya doğru işaretleyiniz ve bu noktadan dışarıya doğru 1,5 cm çiziniz (12) (AKB).
- 11 noktasından (omuz uç noktası) başlayıp 12 noktasından geçerek 6 noktasında son bulacak şekilde arka kol oyuntusunu şekildeki gibi çiziniz.
- Bel çizgisi üzerinde 7 noktasından içeriye doğru 1 cm giriniz (13).
- 6 noktası ile 13 noktasını düz çizgi ile birleştiriniz.
- 8 noktasından yukarıya doğru 1 cm, bu noktadan da dışarıya doğru 1 cm işaretleyiniz (14).
- 13 noktası ile 14 noktasını kalça kavisini vererek şekildeki gibi birleştiriniz.
- 14 noktası ile 4 noktasını şekildeki gibi birleştirerek etek ucu çizgisini tamamlayınız.

Ön

- Beden çizgisi üzerinde 6 noktasından sola doğru 8 cm (değişebilir) boşluk bırakınız. Bu noktadan aşağıya doğru kalça çizgisine kadar dik olarak uzatınız.
- Beden bel ve kalça çizgisi ile kesişen noktaları numaralandırınız (15-16-17).
- 15 noktasından sola doğru koltuk genişliği ½ ölçüsünün 1 cm eksiğini işaretleyiniz (18).
- 18 noktasından sola doğru ön genişlik ½ ölçüsünü işaretleyiniz (19) ve bu noktayı aşağıya ve yukarıya doğru düz çizgi olarak uzatınız (ön orta çizgisi).
- Ön orta çizgisinde bel ve kalça çizgisi ile kesişen noktaları numaralandırınız (20-21).
- Ön ortası çizgisi üzerinde 20 noktasından yukarıya doğru ön uzunluk ölçüsünün 2 cm eksiğini işaretleyiniz (22) ve sağa doğru düz çizgi olarak dik bir şekilde uzatınız.
- Bu çizgi üzerinde 22 noktasından itibaren arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (23).
- 22 ile 18 noktaları arasını yardımcı çizgi ile birleştiriniz.
- 22 noktasından başlayarak yardımcı çizgi üzerinde arka yaka+0,5 cm'yi işaretleyiniz (24).
- 22 noktasından aşağıya doğru arka yakayı+1,5 cm işaretleyiniz (25).
- 23-24-25 noktalarını pistole ile birleştirerek ön yakayı çiziniz.
- 18 noktasından yukarıya doğru düz bir çizgi çiziniz.
- Bu çizgi üzerinde 18 noktasından itibaren arka koltuk derinliği ölçüsünün 1 cm eksiği ölçüsünde pergelinizi açarak bir yay çiziniz (26).
- Omuz genişliği ölçüsünün 0,5 cm eksiğini 23 noktasından başlayarak yay üzerinde işaretleyerek ön omuzu çiziniz (27).
- 18-26 noktaları arasının orta noktasını bulunuz ve bu noktadan 1,5 cm içeriye doğru giriniz (28).
- 27 noktasından (omuz uç noktası) başlayıp 28 noktasından geçerek 15 noktasında son bulacak şekilde ön kol oyuntusunu şekildeki gibi çiziniz.
- 18-26 noktasının ¼'ünün 1 cm eksiğini 18 noktasından yukarıya doğru işaretleyerek ön kol birleştirme noktasını (ÖKB) belirleyiniz.
- Bel çizgisi üzerinde 16 noktasından içeriye doğru 1 cm giriniz (29).
- 15 ile 29 noktasını düz çizgi ile birleştiriniz.
- 17 noktasından yukarıya doğru 1 cm, o noktadan dışarıya doğru 1 cm işaretleyiniz (30).
- 29 ile 30 noktasını kalça kavisini vererek şekildeki gibi çiziniz.
- 21 ile 30 noktasını şekildeki gibi birleştirerek etek ucu çizgisini tamamlayınız.

9. UYGULAMA

Kol Kalıbı İçin Gerekli Ölçülerin Alınması İşlemleri

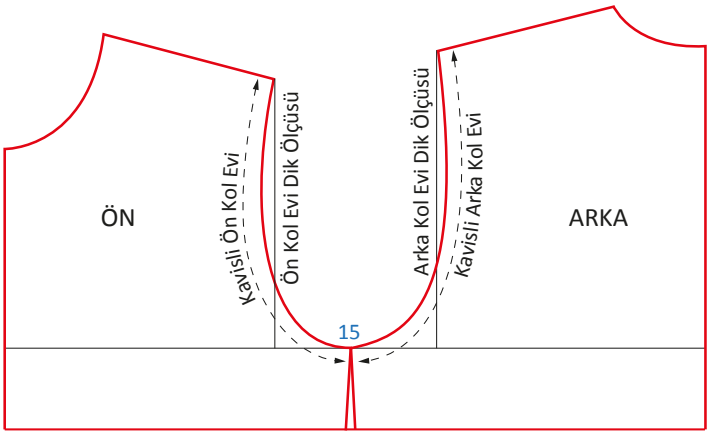
9. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel

İşlem Basamakları

- Yan dikişler çakışacak şekilde ön ve arka bedenin kopyasını alınız.
- Şekildeki gibi önce omuzların köşe noktasından göğüs çizgisine dik açı yapınız. Ön ve arka kol evi dik ölçüsünü alınız.
- Omuz başlarından 15 noktasına kadar kavisli ön kol ve kavisli arka kol evini, mezura veya eşel kullanarak ölçünüz (Şekil 1.12).

Şekil 1.12: Kol için gerekli ölçülerin alınması

Tablo 1.8: Kol Çizimi Ölçü Tablosu

Ön Kol Evi Dik Ölçüsü	18,5 cm
Arka Kol Evi Dik Ölçüsü	20 cm
Ortalama Kol Evi Dik Ölçüsü **(Ön Kol Evi Dik Ölçüsü.+Arka Kol Evi Dik Ölçüsü)/2**	19,25 cm
Kol Tepe Yüksekliği **(Ortalama Kol Evi Dik Ölçüsü-4 cm)**	15,25 cm
Kol Genişliği (Pazu) Ölçüsü+2 cm (Bolluk Payı)	32 cm
Kavisli Ön Kol Evi	21 cm
Kavisli Arka Kol Evi	23 cm
Kol Ağzı (Bilek Genişliği) Ölçüsü	24 cm
Kol Boyu Ölçüsü	56 cm

10. UYGULAMA

Penssiz Temel Beden Kol Kalıbı Çizim İşlemleri

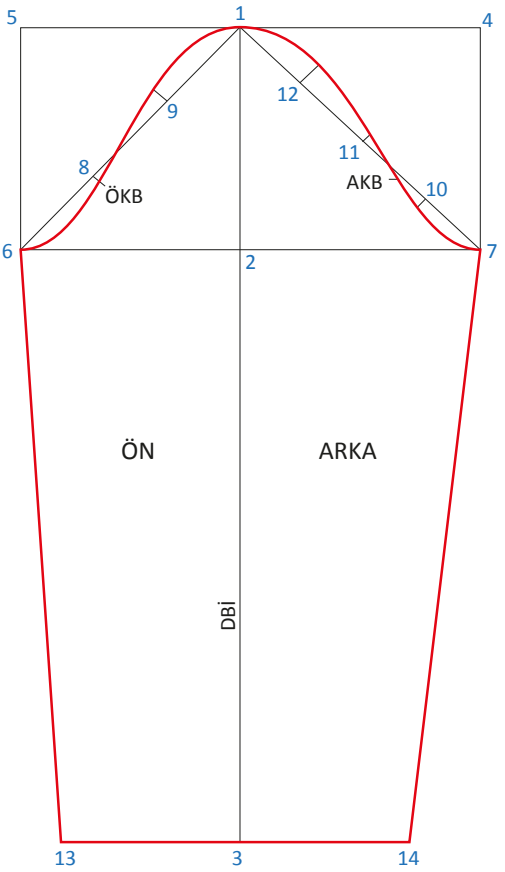
10. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel

İşlem Basamakları

- Kâğıdın ortasına düz bir çizgi çiziniz ve başlangıç noktasını numaralandırınız (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru eşeli kaldırmadan kol tepe yüksekliği ve kol boyu ölçüsünü işaretleyiniz(2-3).
- 1-2 ve 3 noktalarını sağa ve sola doğru dik olacak şekilde bir miktar uzatınız.
- 1 noktasından sağa doğru kol genişliği ½ +1 ölçüsünü işaretleyiniz (4).
- 1 noktasından sola doğru kol genişliği ½ -1 ölçüsünü giriniz (5).
- 4 ve 5 noktalarını 2 noktasından gelen çizgiye kadar şekildeki gibi uzatınız (6-7).
- 1-6 ve 1-7 noktalarını düz çizgi ile birleştiriniz.
- 1 ile 6 nokta arasını 3 eşit parçaya bölünüz ve numaralandırınız (8-9).
- 9 noktasından dışarıya doğru 1,5 cm; 8 noktasından içeriye doğru 0,5 cm işaretleyiniz.
- 1 ile 7 nokta arasını 4 eşit parçaya bölünüz ve numaralandırınız (10-11-12).
- 12 noktasından dışarıya doğru 1,5 cm, 11 noktasından dışarıya doğru 0,8 cm, 10 noktasından içeriye doğru 0,5 cm işaretleyiniz.

Şekil 1.13 : Penssiz temel kol kalıbı çizimi

- Bulduğunuz yardımcı noktaları şekildeki gibi birleştirerek kol kavisini çiziniz.
- 3 noktasının sağına ve soluna kol ağzı genişliği ½ ölçüsünü işaretleyiniz (13-14).
- 6 ile 13 noktasını ve 7 ile 14 noktasını düz çizgi ile birleştiriniz (Şekil 1.13).

1.5. ELASTİK KUMAŞLAR İÇİN TEMEL KADIN BEDEN KALIBINI HAZIRLAMA

Temel beden kalıbı hazırlanırken giysinin kullanılacağı yere ve dikimde kullanılacak kumaş türüne göre ölçü hesaplamaları ve kalıba verilen bolluk payları değişiklik göstermektedir.

1.5.1. Elastik Kumaşın Tanımı Özelikleri ve Kullanım Alanları

Elastikiyet, belirli bir kuvvet altındaki kumaşın gösterdiği kalıcı olmayan uzama eğilimidir. Elastik kumaşlar ise çekildikten sonra eski haline dönebilen, rahatlık ve hareket kolaylığı sağlayan, yıkama sırasında aşırı buruşmayan, orijinal ölçüsünü ve biçimini koruyabilen kumaşlardır.

Kumaşlara elastikiyet özelliği kazandıran lif, sentetik liflerden elastandır (spandex). Pamuk, yün gibi doğal liflere ilave edilen %2-%4 oranında elastan lifi, bu lifler ile üretilen kumaşlara yüksek esneme özelliği kazandırır.

Örme kumaşlar ise yüksek elastikiyet özelliğine üretim yöntemleri ile sahip olurlar. Kaşkorse, triko gibi ribana örme çeşidiyle üretilen kumaşlar yüksek esneme oranına sahiptir.

Elastik kumaşlar, performans sporlarının giysilerinde, günlük giyimde kullanılan kumaş türü olmasının yanında mayo, çorap ve iç çamaşırı alanlarında da sıkça kullanılmaktadır.

1.5.2. Elastik Kumaşlarda Ölçü Tablosu ile Standart Ölçü Tablosu Arasındaki Farklılıklar

Elastik kumaşlardan üretilen giysi kalıpları hazırlanırken ilavesiz vücut ölçüleri kullanılır. Kumaş türleri esneme oranlarına göre çeşitlilik göstermektedir. Esneme oranları, firmaların sektörde kullandıkları teknikleri ve deneyimlerini göz önünde bulundurarak oluşturdukları hesaplama yöntemleri ile elde edilir.

1.5.3. Elastik Bedenler İçin Ölçü Tablosu Hazırlama

Esneme oranları, kalıbı hazırlanacak model ve kumaş özelliği dikkate alınarak hesaplanır. Aşağıdaki hesaplama, esneme özelliği yüksek olan kaşkorse kumaşı örnek alınarak yapılmıştır.

Esneme payının hesaplanması

- Göğüs ölçüsü 88 cm olan 38 beden cansız mankenin beden hattı şeritle belirlenir.
- Kullanılacak yıkanmış kumaş mankene beden çizgisi hattında esnetilerek sarılır.
- Esnetilmiş kumaş işaretlenir ve ölçülür.
- Aşağıdaki formüle göre esneme oranı hesaplanır.

$$\frac{\text{Beden ölçüsü-Esnetilmiş kumaş ölçüsü}}{\text{Beden ölçüsü}} \times 100 = \text{Esneme oranı}$$

$$\frac{(88-66)}{88} \times 100 = \%25$$ **(Bütün bedende eksiltilecek esneme oranıdır.)**

$$\frac{(88 \times 25)}{100} = 22 \text{ cm}$$ **(Bütün bedende toplamda eksiltilecek esneme miktarıdır.)**

$^{22}/_{4} = 5{,}5$ cm **(¼ beden, temel beden kalıbı üzerinde uygulanacak esneme payı alma miktarıdır.)**

1.5.4. Elastik Kumaşlar İçin Temel Kadın Beden Kalıbı Çizimi

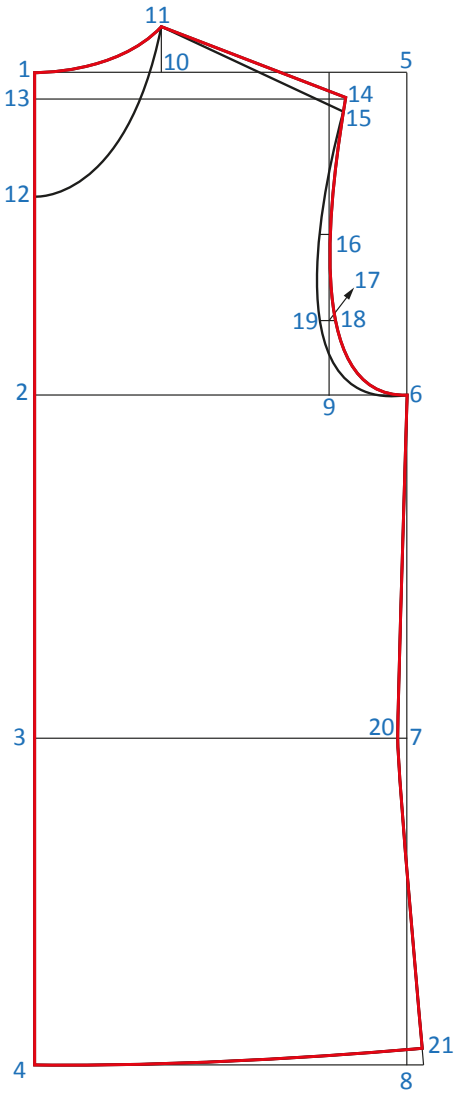
38 beden ilavesiz ölçülere göre elastik temel beden kalıbı hazırlandıktan sonra, temel kalıp üzerinde hesaplanan esneme oranları ölçüsünde kalıp üzerinde eksiltme yapılarak istenilen model çizimi oluşturulur (atlet örneği).

11. UYGULAMA

Elastik Kumaşlar İçin Temel Kadın Beden Kalıbı Çizim İşlemleri

11. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

1. AŞAMA

Şekil 1.14: Elastik kumaş temel beden kalıbı

NOT

Çizimde kitaptaki diğer kalıplardan farklı olarak ön ve arka beden tek kalıpta çalışılmış olup yaka oyuntusu, omuz hattı ve kol oyuntusu farklılığı ayrı renk (arka kırmızı, ön siyah) ile çizilerek belirtilmiştir (Şekil 1.14).

Tablo 1.9: Elastik Kumaş Kalıbı İçin Beden Ölçü Tablosu

Elastik Kumaşlar İçin Temel Beden Kalıbı Çiziminde Gerekli Ölçüler	
Tüm Boy	160 cm
Göğüs Çevresi	88 cm
Bel	70 cm
Kalça	94 cm
Koltuk Derinliği	19,3 cm
Arka Uzunluk	40 cm
Kalça Düşüklüğü	59,3 cm
Koltuk Genişliği	9,5 cm
Arka Yaka Açıklığı	7,4 cm
Omuzdan Omuza	37,2 cm

Kullanılacak Araç Gereç

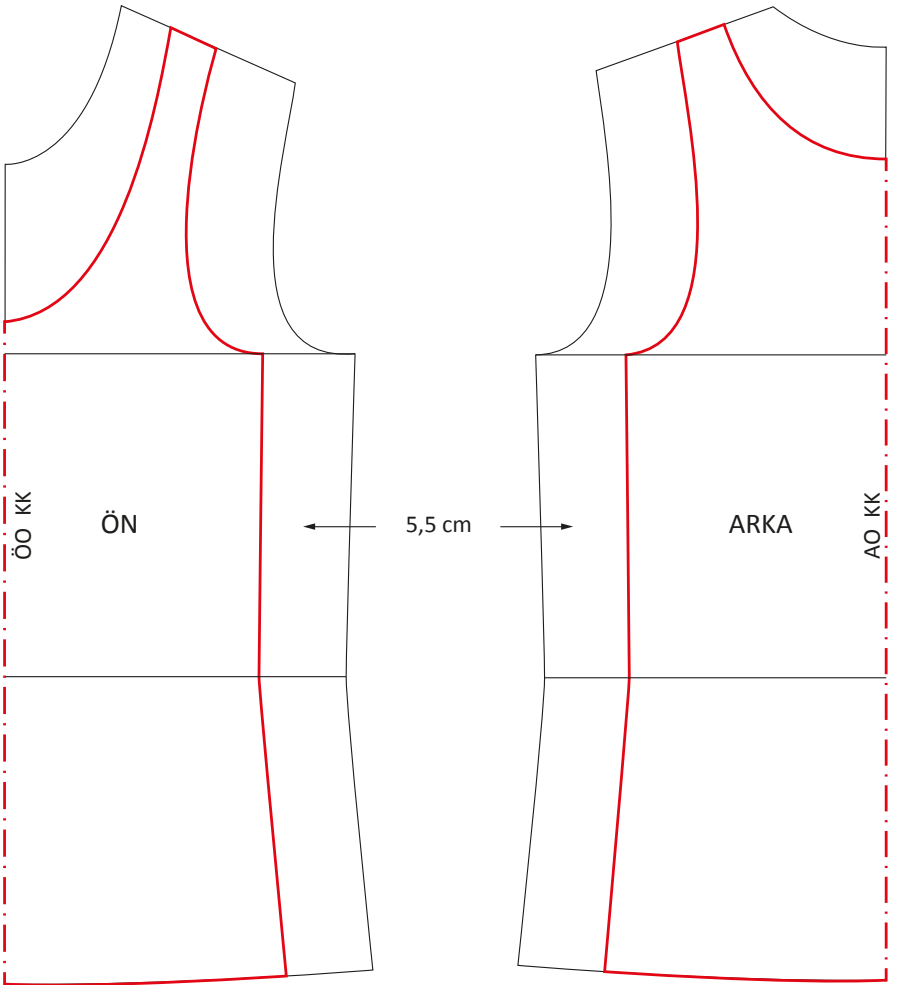
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, gönye, pergel, pistole, eşel, mezura, riga, çizim masası

İşlem Basamakları

- Kâğıdın sol kenarına dik bir çizgi çiziniz. Başlangıç noktasını belirleyiniz (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru sırası ile koltuk derinliği, arka uzunluk ve kalça düşüklüğü ölçülerini aşağıya doğru işaretleyiniz (2-3-4).
- 1-2-3-4 noktalarını sağa doğru uzatınız.
- 1 noktasından sağa doğru ¼ göğüs çevresi ölçüsünü işaretleyiniz (5).
- 5 noktasını aşağıya doğru uzatınız (6-7-8).
- 6 noktasından sola doğru ½ koltuk genişliği ölçüsünü işaretleyiniz (9).
- 1 noktasından sağa doğru çizgi üzerinde ½ arka yaka açıklığı ölçüsünü işaretleyiniz (10).
- 10 noktasından yukarıya doğru 2,5 cm işaretleyiniz (11).
- 1-11 noktalarını arka yaka oyuntusu olarak çiziniz.
- 1 noktasından aşağıya doğru ½ arka yaka açıklığı ölçüsü işaretleyiniz (12).
- 11-12 noktalarını ön yaka oyuntusu olarak çiziniz.
- 1 noktasından aşağıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz (13).
- 13 noktasını sağa doğru uzatınız. Bu çizgi üzerinde omuzdan omuza ½ ölçüsünü işaretleyiniz (14).
- 11-14 noktalarını arka omuz hattı olarak birleştiriniz.
- 14 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm işaretleyiniz (15).
- 11-15 noktalarını ön omuz hattı olarak birleştiriniz.
- 9 noktasını yukarıya doğru uzatınız. Bu çizginin ½'sini bulunuz (16).
- 9-16 noktaları arasının ½'sini işaretleyiniz (17).
- 17 noktasından sağa doğru 0,3 cm işaretleyiniz (18).
- 14-16-18-6 noktalarını arka kol oyuntusu şeklinde pistole yardımı ile birleştiriniz.
- 18 noktasından sola doğru 1 cm işaretleyiniz (19).
- 15-19-6 noktalarını ön kol oyuntusu şeklinde pistole yardımı ile birleştiriniz.

- 7 noktasından sola doğru 0,5 cm işaretleyiniz (20).
- 8 noktasından sağa doğru 1 cm, sağa işaretlediğiniz noktadan yukarıya doğru 1 cm işaretleyiniz (21).
- 6-20-21 yan dikişi görüntüsü vererek çiziniz.
- 4-21 noktalarını etek ucu çizgisi şeklinde çiziniz.

2. AŞAMA (Atlet Örneği)

Şekil 1.15: Temel beden üzerine atlet model uygulama

İşlem Basamakları

- Ön ve arka elastik kumaşlar için temel beden kopyasını alınız. DBi 'ye uygun olarak yapıştırınız.
- Hesaplanan esneme payı oranının ¼ 'ü olan 5,5 cm'yi yan dikişler ve kol oyuntularından içeri doğru ölçünüz. Temel bedeni daraltınız.
- Model özelliği olarak ön yaka oyuntusunu 10 cm, arka yaka oyuntusunu 7 cm düşürünüz.
- Ön ve arka yaka oyuntularını 3 cm omuzlara doğru genişletiniz.
- Askı genişliklerini 3 cm ölçünüz.
- Yaka, kol oyuntuları, yan dikişleri çiziniz.

12. UYGULAMA

Elastik Kumaşlar için Temel Beden Kol Kalıbı Çizimi İşlemleri

12. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Elastik kumaşlarda temel kol kalıbı çiziminde gerekli ölçülerin alınması için **Şekil 1.12.**' ye bakınız.

Tablo 1.10: Kol Kalıbı İçin Gerekli Ölçüler

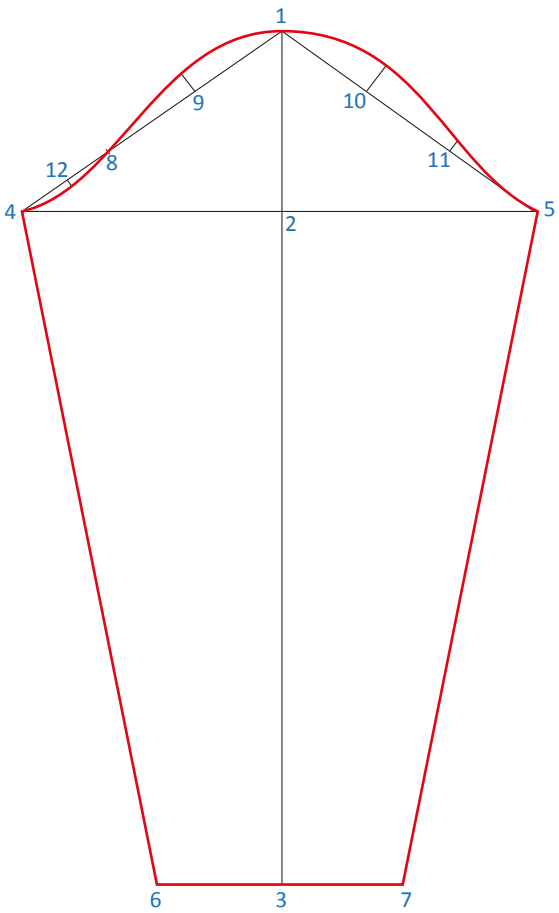
Elastik Kumaşlar İçin Temel Kol Kalıbı Çiziminde Gerekli Ölçüler	
Kol Oyuntu Yüksekliği	36 cm
Kol Oyuntu Çevresi	41 cm
Kol Boyu	56,5 cm
Bilek Genişliği	16 cm

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, gönye, pergel, pistole, eşel, mezura, riga, çizim masası

İşlem Basamakları

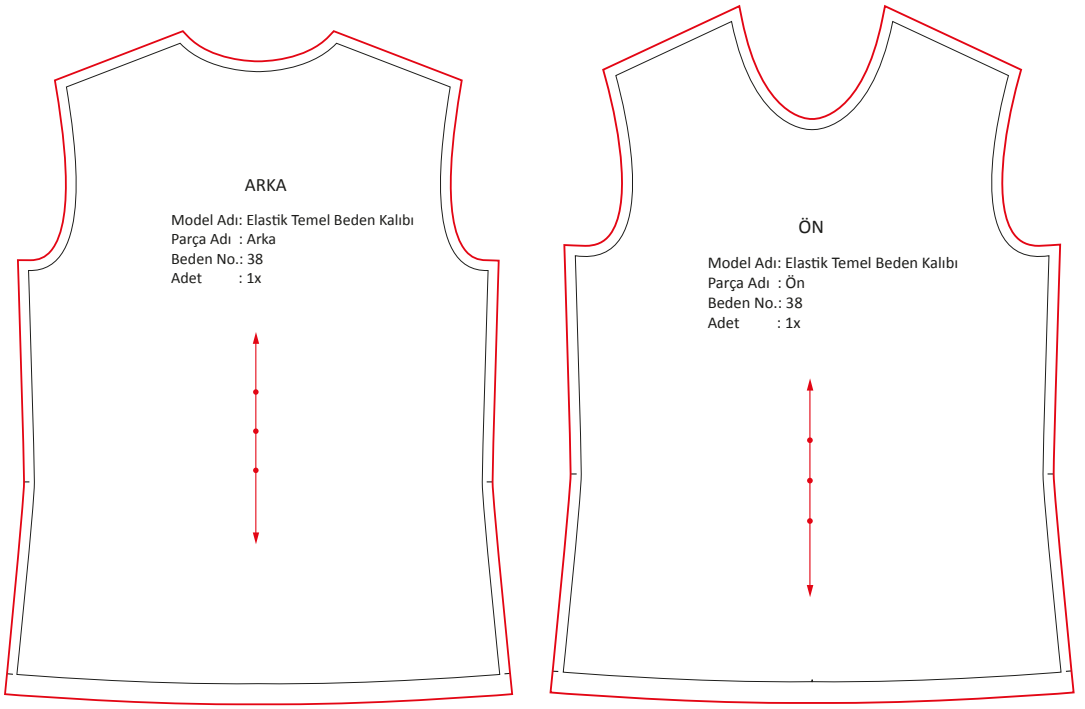
- Kâğıdın ortasına bir dik çiziniz. Başlangıç noktasını belirleyiniz (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru sırası ile ⅓ kol oyuntu yüksekliği ve kol boyunu işaretleyiniz (2-3).
- 2-3 noktalarını sağa ve sola doğru düz uzatınız.
- 1 noktası merkez olmak üzere pergel ile ½ kol oyuntu çevresi ölçüsünü 2 noktasından geçen yatay çizgi üzerinde sağda ve solda işaretleyiniz (4-5).
- 3 noktasından sağa ve sola doğru ½ bilek genişliği ölçüsünü işaretleyiniz (6-7).
- 1-4 ve 1-5 noktaları arasını 3 eşit parçaya bölünüz (8-9-10-11).
- 4-8 arasının ½' sini bulunuz (12).
- 12 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm 9 noktasından yukarıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz.
- 10 noktasından yukarıya doğru 2 cm 11 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm işaretleyiniz.
- 4 noktasında başlayıp bu noktalardan geçerek 5 noktasında bitecek şekilde kol kavisini çiziniz.
- Kol alt dikişi ve kol ağzını çiziniz.

Şekil 1.16: Elastik bedenler için temel kol kalıbı

13. UYGULAMA

Elastik Kumaşlar İçin Temel Beden Kalıbı Şablon Hazırlama İşlemleri

Şekil 1.17: Elastik kumaşlar için beden kalıbı şablonu

13. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, gönye, pergel, pistole, eşel, mezura, riga, çizim masası

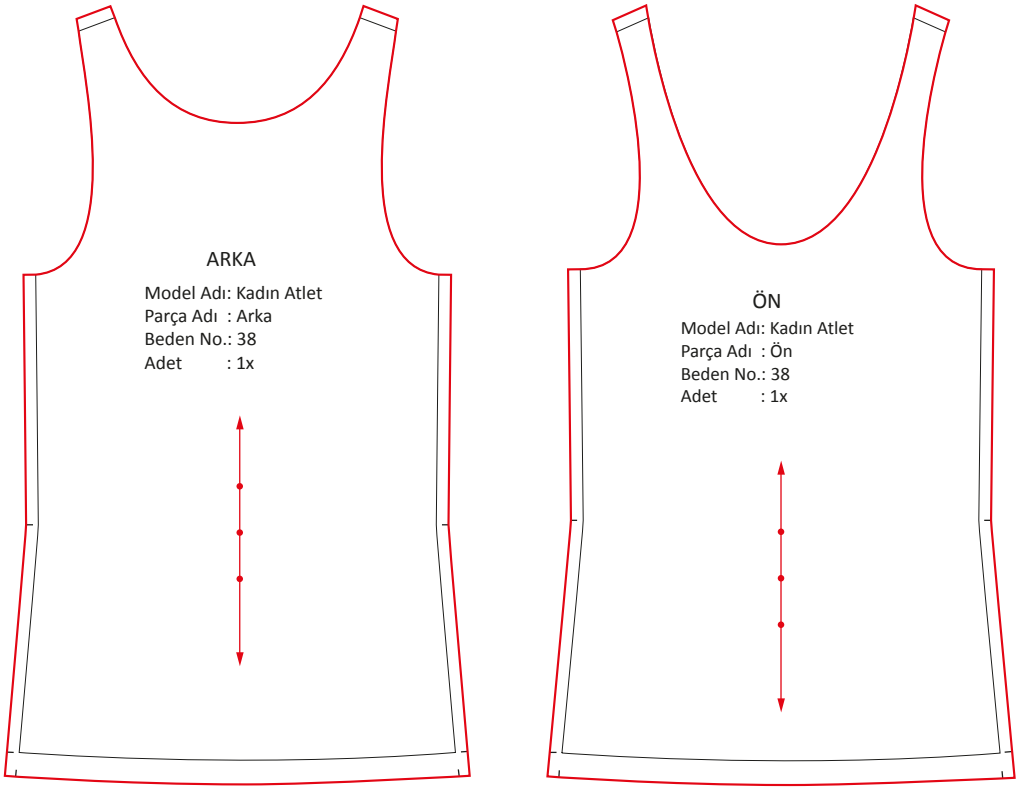
İşlem Basamakları

- Ön ve arka beden kopyalarını bütün olarak alınız. Kopyaları kâğıda ortalayarak yapıştırınız.
- Omuz, kol, yan dikişlere 0,8 cm, etek ucuna 2 cm dikiş payı veriniz.
- Verilen dikiş paylarını temel çizgilere paralel çiziniz.
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri temel beden şablon kalıbı üzerine yazınız.

NOT

Elastik kumaşlarda birleştirme dikişleri ve temizleme, overlok makinasında tek seferde yapılacağı için kalıpların şablonunda dikiş payları azaltılarak 0,7- 0,8 cm olarak verilir.

Atlet Örneği Şablon Hazırlama

Şekil 1.18: Atlet kalıbı şablonu

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, gönye, pergel, pistole, eşel, mezura, riga, çizim masası

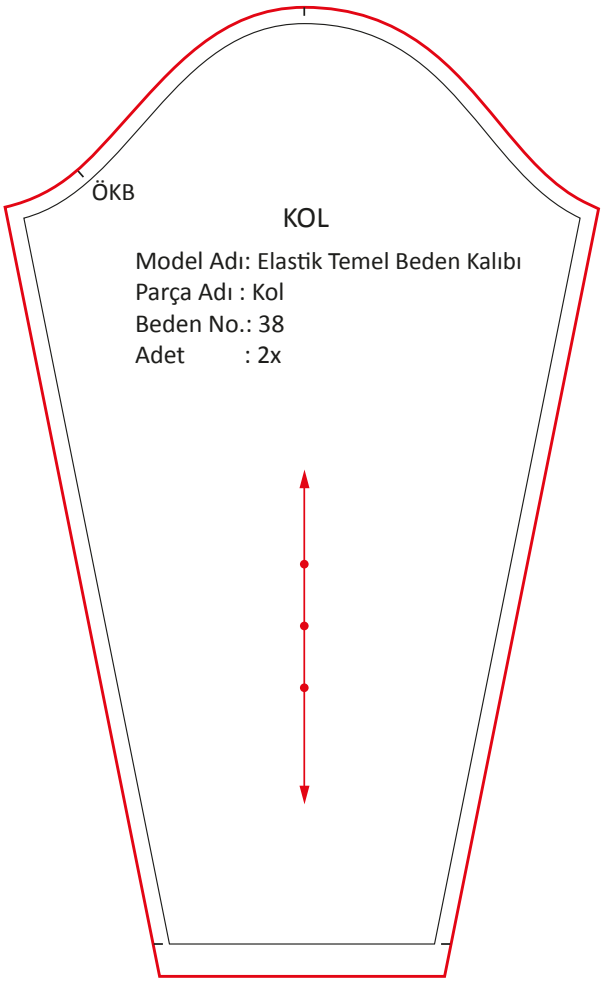
İşlem Basamakları

- Ön ve arka beden kopyalarını bütün olarak alınız. Kopyaları kâğıda düz boy ipliğine dikkat ederek ortalayarak yapıştırınız. Omuz ve yan dikişlere 0,8 cm dikiş payı veriniz.
- Etek uçlarına 2 cm dikiş payı veriniz.
- Verilen dikiş paylarını temel çizgiye paralel çiziniz.
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri temel beden şablon kalıbı üzerine yazınız.

NOT

Yaka çevresi, kol ağzı farklı tekniklerle temizlenebilir. Bu kısımlara ribana geçirilebileceği gibi giysinin kendi kumaşından bant veya biye de geçirilebilir.

Elastik Kumaşlar İçin Temel Kol Kalıbı Şablon Hazırlama

Şekil 1.19: Temel kol kalıbı şablonu

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, gönye, pergel, pistole, eşel, mezura, riga, çizim masası

İşlem Basamakları

- Elastik beden kol kalıbı çizimi üzerinden kopyanızı alınız. Kâğıda yapıştırınız.
- Kolun yan dikişlerine ve üst kol çevresine 0,8 cm, kol ağzına 2 cm dikiş payı veriniz.
- Verilen dikiş paylarını temel çizgiye paralel çiziniz.
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri temel kol üzerine yazınız.

3. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Penssiz Temel Beden ve Elastik Kumaşlar İçin Temel Beden** çalışmaları, aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Penssiz temel beden kalıbında kullanılacak temel ve yardımcı ölçüleri doğru hesapladı.		
3	Ön ve arka yaka çizimini tekniğe uygun olarak yaptı.		
4	Penssiz temel kadın beden kalıbı çizimini tekniğe uygun olarak yaptı.		
5	Penssiz temel kol kalıbını tekniğe uygun olarak yaptı.		
6	Elastik kumaşlar için gerekli ölçüleri tekniğe uygun olarak hesapladı.		
7	Elastik kumaşlar için temel beden kalıbını tekniğe uygun olarak çizdi.		
8	Elastik kumaşlar için kol kalıbını tekniğe uygun olarak hazırladı.		
9	Elastik kumaşlar için temel beden kalıbı şablonunu doğru şekilde hazırladı.		
10	Elastik kumaşlar için kol kalıbı şablonunu tekniğe uygun hazırladı.		
11	Temiz ve düzenli çalıştı.		
12	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

1.6. PENS KAYDIRMA ÇİZİMLERİ

İnsan vücudundaki ölçülerin farklılığı nedeni ile giysinin belli yerlerinde oluşan bollukları gidermek ve giysinin bedene tam oturmasını sağlamak için gerekli yerlerden katlanıp dikilmesi işlemine pens denir. Bu uygulama, özellikle bel, göğüs, sırttaki çıkıntı ve çukurlarda oluşan potlukları önlemek amacı ile yapılır.

1.6.1. Ön Bedende Pens Kaydırma Çizim İşlemleri

Ön beden kalıbının en yüksek noktası göğüs noktası olduğundan ön beden kalıbındaki pensler için bu nokta merkez alınmalıdır. Pensler göğüs noktasına baktığı sürece omuzdan, yan dikişten, bel hattından başlamaları hatta kaç adet pens kullanıldığı fark etmez. Önemli olan bir pensin bir dikişten başlaması ve giysi üzerinde istenilen görsel etkiyi yaratacak şekilde konumlandırılmasıdır.

14. UYGULAMA

Ön Bedende Pens Kaydırma Yeri ve Yönleri Belirleme

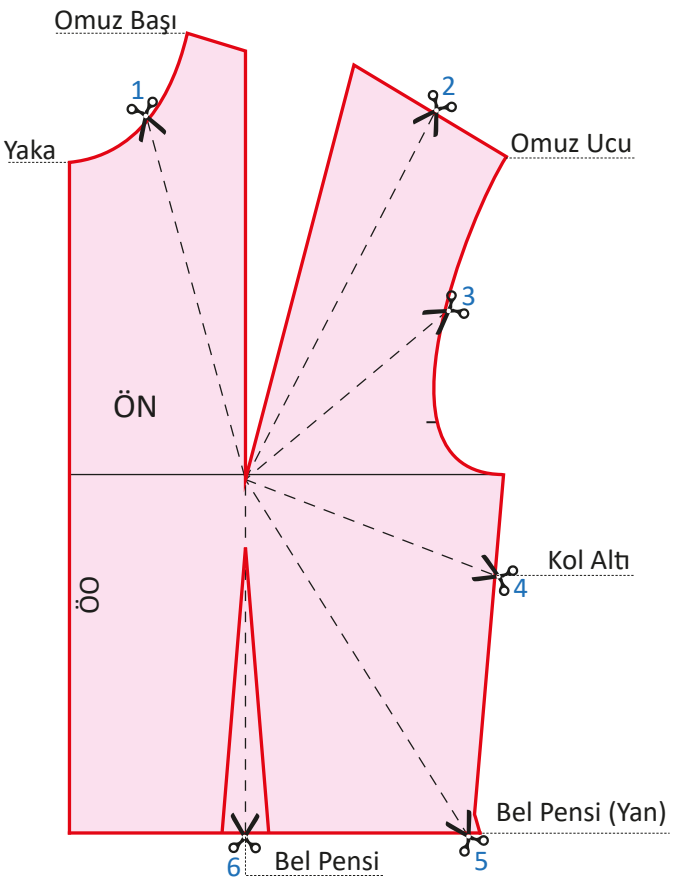
14. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura, makas, pelür kâğıdı, yapıştırıcı

İşlem Basamakları

- Ön bedenin bele kadar olan kopyasını alınız (Şekil 1.20).
- Yaka oyuntusunun ½'sini işaretleyiniz ve bu nokta ile göğüs pens ucunu birleştiriniz (1).
- Göğüs pensinin sağ tarafındaki omuz mesafesinin ½'sini işaretleyiniz bu noktayı göğüs ucu ile birleştiriniz (2).
- Kol evinin ½'sini işaretleyiniz bu nokta ile göğüs pensi ucunu düz çizgi ile birleştiriniz (3).
- Yan dikişten aşağıya doğru 5 cm iniiniz, bu noktayı göğüs ucu ile birleştiriniz (4).
- Bel ile yan dikiş çizgisinin kesiştiği noktayı göğüs pensi ucuna kadar düz çizgi ile çiziniz (5).
- Bel pens genişliğinin ½'sini işaretleyerek bu noktayla göğüs pens ucunu birleştiriniz (6).

Şekil 1.20: Ön bedende pens kaydırma yerleri

Ön Bedende Pens Kaydırma ve Açılım İşlemleri

Kullanılacak Araç Gereç

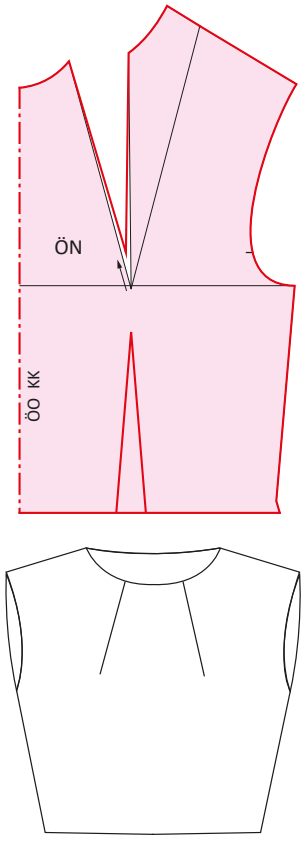
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura, makas, pelür kâğıdı, yapıştırıcı

İşlem Basamakları

- Her pens kaydırma işlemi için pelür kâğıdına, ön bedenin bele kadar olan kopyasını alınız ve her birini kesiniz (6 adet beden kopyası).
- Çizim işlemini her bir beden kopyasına, Şekil 1.20'de gösterilen numara sırası ile yapınız (Bir beden kopyasında bir çizgi olacaktır.).
- Bu çizgileri makas işaretli yerden pens ucuna kadar çıtlatınız.
- Göğüs pensini kapatınız (Çıtlattığınız yerde açılma olacaktır.).
- Pens kaydırma işlemi yaptığınız her bir parçayı yeni pens açıklığına dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Pens ucundan 2 cm içeri girerek pens boyunu kısaltınız.
- Bu noktayı pens kenarları ile birleştirerek yeni pensi çiziniz.
- Bu işlemi her pens yeri için tekrarlayınız (Şekil 1.21-1.22-1.23-1.24-1.25-1.26).

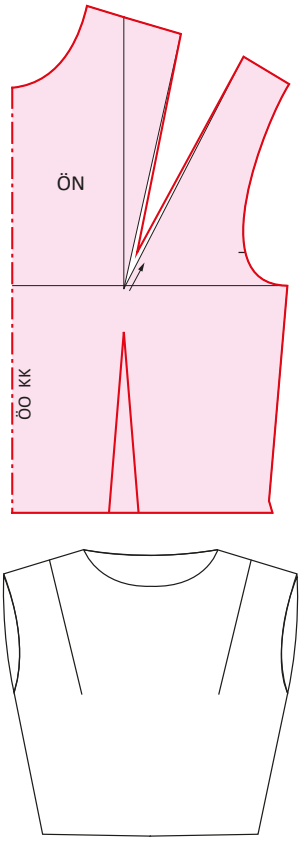
GÖĞÜS PENSİNİN KAYDIRILMASI

Yaka kavisine kaydırılması (1)

Şekil 1.21: Pensin yakaya kaydırılması

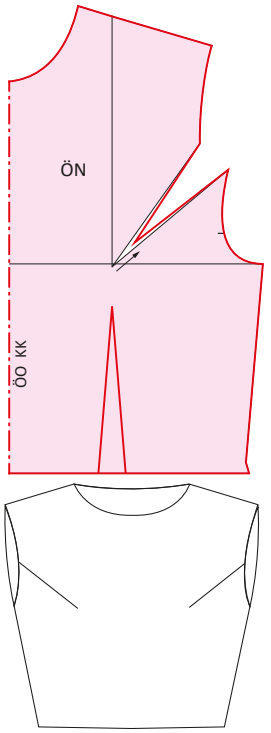
Omuza kaydırılması (2)

Şekil 1.22: Pensin omuza kaydırılması

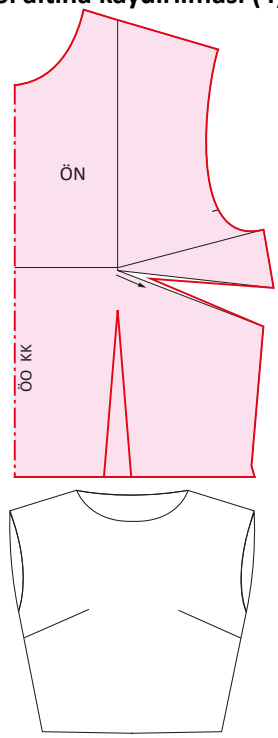
GÖĞÜS PENSİNİN KAYDIRILMASI

Kol evine kaydırılması (3)

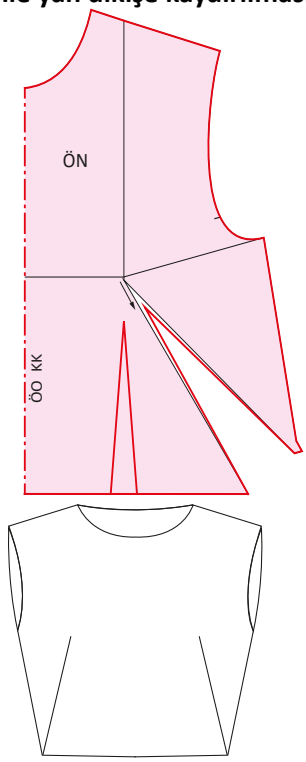
Şekil 1.23: Pensin kol evine kaydırılması

Kol altına kaydırılması (4)

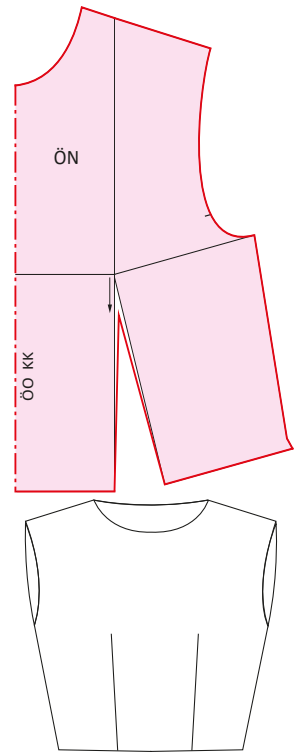
Şekil 1.24: Pensin kol altına kaydırılması

Bel ile yan dikişe kaydırılması (5)

Şekil 1.25: Pensin yan dikişe kaydırılması

Bele kaydırılması (6)

Şekil 1.26: Pensin bele kaydırılması

1.6.2. Arka Bedende Pens Kaydırma Çizim İşlemleri

Anatomik olarak sırt bölgesindeki çıkıntılı yapı ve omuz eğimi arka bedene de pens yerleştirme ihtiyacı doğurmaktadır. Arka bedendeki omuz pensi de model özelliğine göre ve giysinin bedene tam oturması için pens ucu sabit kalarak farklı yerlere taşınabilir.

15. UYGULAMA

Arka Bedende Pens Kaydırma Yeri ve Yönleri Belirleme

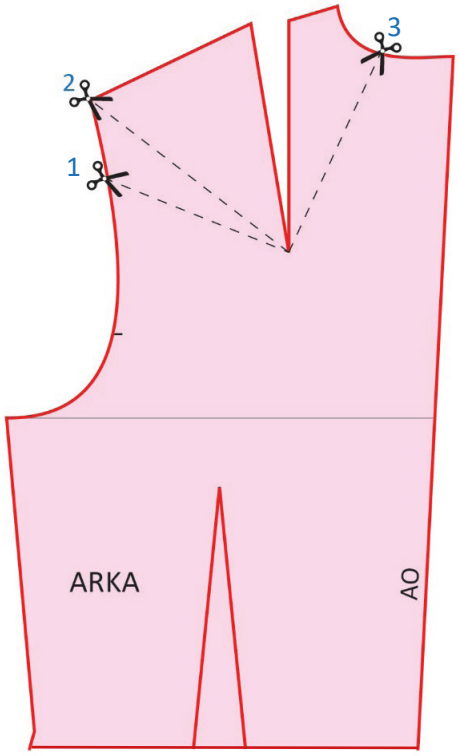
15. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura, makas, pelür kâğıdı, yapıştırıcı

İşlem Basamakları

- Arka bedenin bele kadar olan kopyasını alınız (Şekil 1.27).
- Arka yaka oyuntusu üzerinde omuz başından aşağıya doğru 3 cm (değişebilir) işaretleyiniz ve bu nokta ile pens ucunu birleştiriniz (1).
- Omuz ucu ile pensin ucunu düz çizgi ile birleştiriniz (2).
- Kol evi üzerinde omuz ucundan aşağıya doğru 5 cm (değişebilir) işaretleyerek bu noktayı pens ucu ile birleştiriniz (3).

Şekil 1.27: Arka bedende pens kaydırma yerleri

Arka Bedende Pens Kaydırma ve Açılım İşlemleri

Kullanılacak Araç Gereç

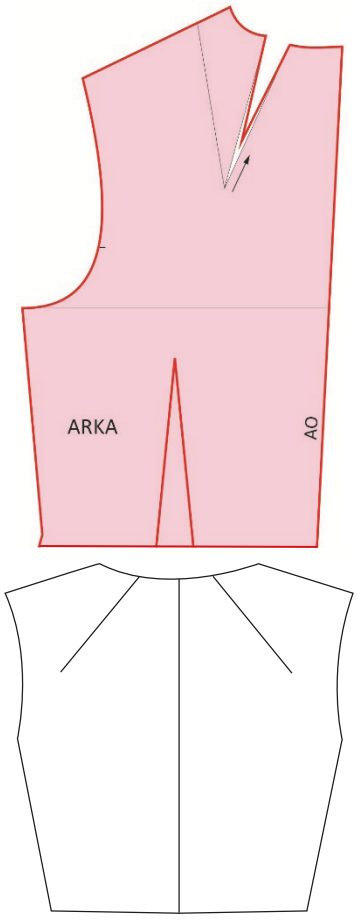
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura, makas, pelür kâğıdı, yapıştırıcı

İşlem Basamakları

- Her pens kaydırma işlemi için pelür kâğıdına, arka bedenin bele kadar olan kopyasını alınız ve her birini kesiniz (3 adet beden kopyası).
- Her bir beden kopyasına bir önceki çizim olan Şekil 1.27' deki numaralarla gösterildiği gibi çizim işlemini sırası ile yapınız (Bir beden kopyasında bir çizgi olacaktır.).
- Bu çizgileri makas işaretli yerden pens ucuna kadar çıtlatınız.
- Omuz pensini kapatınız (Çıtlattığınız yerde açılma olacaktır.).
- Pens kaydırma işlemi yaptığınız her bir parçayı yeni pens açıklığına dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Bu işlemi her pens yeri için tekrarlayınız (Şekil 1.28-1.29-1.30).

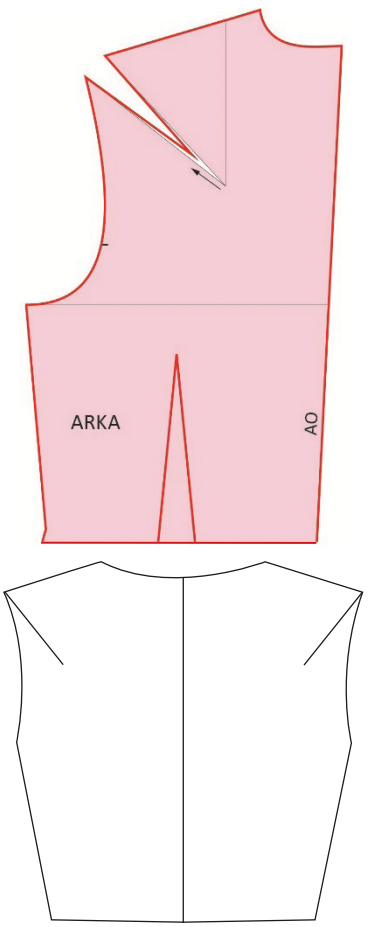
OMUZ PENSİNİN

Yakaya taşınması (1)

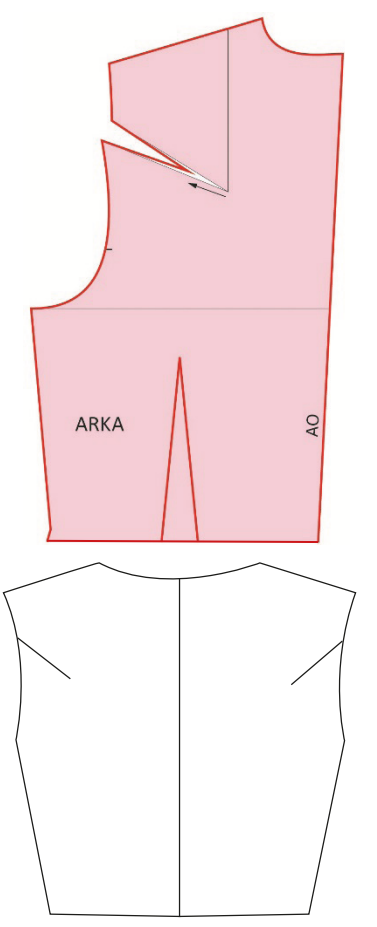
Şekil 1.28: Pensin yakaya taşınması

Omuz ucuna taşınması (2)

Şekil 1.29: Pensin omuz ucuna taşınması

Kol evine taşınması (3)

Şekil 1.30: Pensin kol evine taşınması

1.7. ÖZELLİK GÖSTEREN BEDENLER İÇİN KALIP DÜZELTMELERİ

Hazır giyimde kalıp hazırlama işlemleri için kullanılacak ölçüler için istatistiksel araştırmalarla elde edilmiş standart ölçü tablolarından faydalanılmaktadır. Bu ölçüler belirlenirken normal olarak kabul edilen bedenler üzerinden alınan temel ölçüler ve bunların formüle edilmesi ile bulunan yardımcı ölçüler kullanılmaktadır. Ancak bazı vücut yapılarında belirli bölgelerde ölçülerin belirlenen toleranslardan çok daha fazla ya da az olduğu durumlarla da karşılaşılmaktadır. Normal yapının dışındaki vücut ölçüleri ancak belirli ölçülerin üstüne çıkılınca fark edilir. Bu farkların çok fazla olması halinde özellik gösteren bedenlerden söz edilir.

Özellik gösteren bedenler aşağıdaki gibi sıralanır.

- Eğik sırtlı vücut yapısı
- Büyük göğüslü vücut yapısı
- Göbekli vücut yapısı
- Çıkıntılı kalçalı vücut yapısı

Bu bedenler için kalıp çıkarılırken eğer kalıpta düzeltme işlemi yapılmazsa kişi giysi içinde rahat hareket edemeyeceği gibi ölçülerdeki orantısızlıklar sebebi ile giysinin vücut üzerindeki görünüşü de bozulur. Bu tip durumlarda temel beden kalıbı üzerinde özellik gösteren duruma göre yapılan açma, kaydırma vs. gibi çeşitli işlemlerle olumsuz sonuçlar önlenebilmektedir.

1.7.1. Eğik Sırtlı Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma

Gerek anatomik gerekse duruş bozuklukları sebebi ile sırt yüksekliğinin ve eğikliğinin fazla olması durumudur. Bu vücut yapısına sahip kişilerin duruşlarında öne doğru eğik bir görüntü oluşmaktadır (Görsel1.12).

Görsel 1.12: Eğik sırtlı vücut yapısı

16. UYGULAMA

Eğik Sırtlı Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi

16. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Manken, mezura veya ekstrafor, kalem, kâğıt, cetvel, eşel, yapıştırıcı, silgi, makas

Ölçü Alma İşlemi

İşlem Basamakları

- Kişinin boyun başlangıcını tespit ederek arka ortasından aşağıya doğru bel hattına kadar ölçüsünü alınız.

- Temel beden kalıbında belirtilen arka uzunluk ölçüsünü belirleyiniz.
- Temel beden ile düzeltme gerektiren beden arasındaki farkı not ediniz.

Eğik Sırtlı Vücut Yapısı İçin Düzeltme İşlemi

Tablo 1.11: Ölçü Tablosu

ÖLÇÜLER	
Temel Beden Kalıp Arka Uzunluğu	44 cm
Özellik Gösteren Beden Arka Uzunluğu	47 cm
Arka Uzunluk Farkı (47 cm-44 cm)	3 cm

İşlem Basamakları

Şekil 1.31'de Yapılan İşlemler

- Pensli temel kadın arka beden kalıp kopyasını alınız. Kalıp üzerinde 1-9 noktalarını gösteriniz.
- Kol evi pensini omuza kaydırınız.
- Kopyayı arka ortası düz boy iplik olacak şekilde yapıştırınız.
- 1-9 noktaları arasını ölçünüz. 3 eşit parçaya bölecek şekilde işaretleyiniz.
- İşaretlediğiniz noktaları beden çizgisine paralel, kol oyuntusuna doğru kesik çizgi ile düz olarak uzatınız.
- Beden parçalarını numaralandırınız (I-II-III).

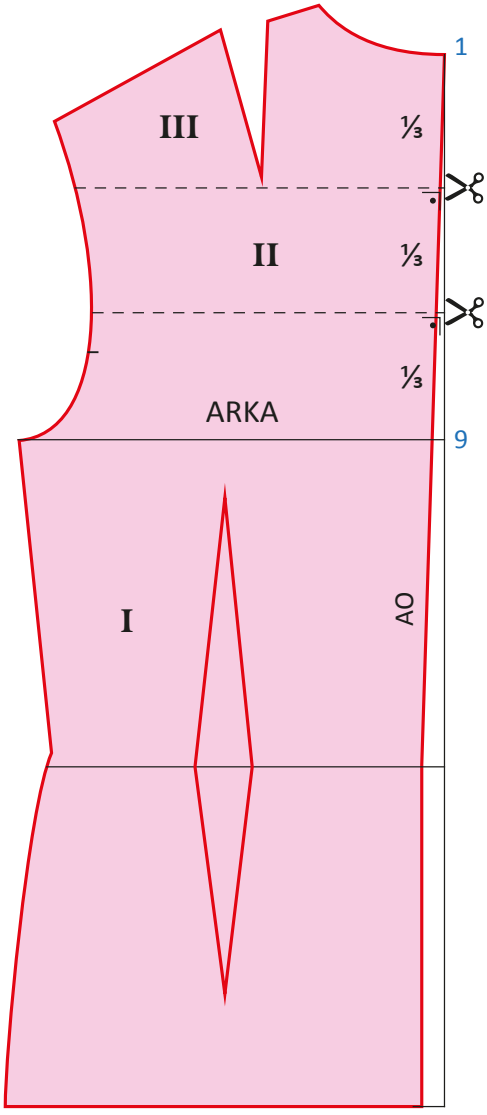
Şekil 1.32'de Yapılan İşlemler

- Üzerinde işlem yaptığınız temel arka beden kalıbının (Şekil 1.31) kopyasını alınız.
- Makas işaretli yerlerden kol oyuntusuna doğru 1 mm kalıncaya kadar kesiniz.
- Temel kalıptaki ile özellik gösteren bedendeki, arka orta uzunluk farkını bulunuz (3 cm). Bulunan fark açma yerlerine eşit olarak dağıtılacaktır.
- I numaralı parçayı yapıştırınız.
- II numaralı parçayı kol evi çakışacak şekilde yukarıya doğru 1,5 cm (arka orta uzunluk farkı ½) açma yaparak yapıştırınız.
- III numaralı parçayı da aynı şekilde yukarıya doğru 1,5 cm açma yaparak şekildeki gibi yapıştırınız.
- Açmalardan sonra oluşan yeni sırt kavisini yeniden düzelterek çiziniz.
- Düzeltme yaptığınız kalıbın kopyasını alarak gerekli yazı ve işaretleri belirtiniz (Şekil 1.33).

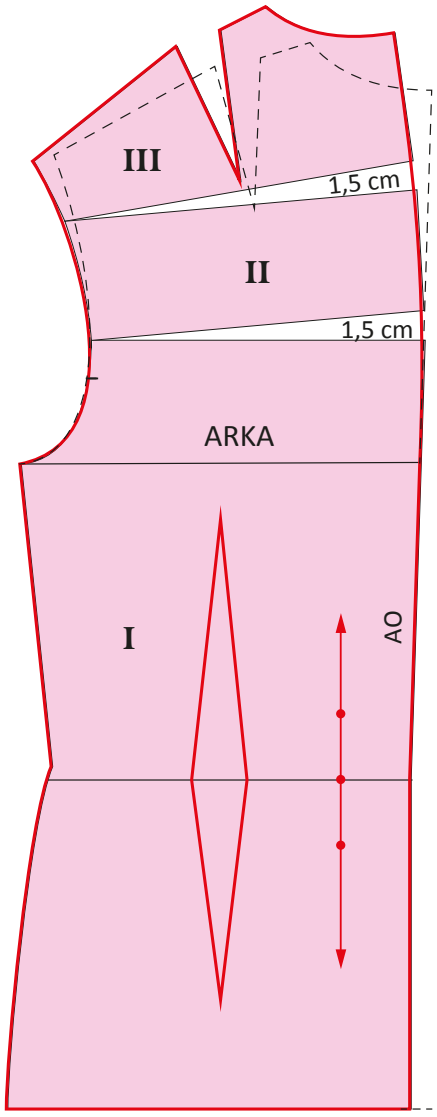
NOT

Yapılan açma işlemi sonucunda yaka oyuntusu, omuz ve omuz pensi, kol oyuntusunda sola doğru kayma olacaktır.

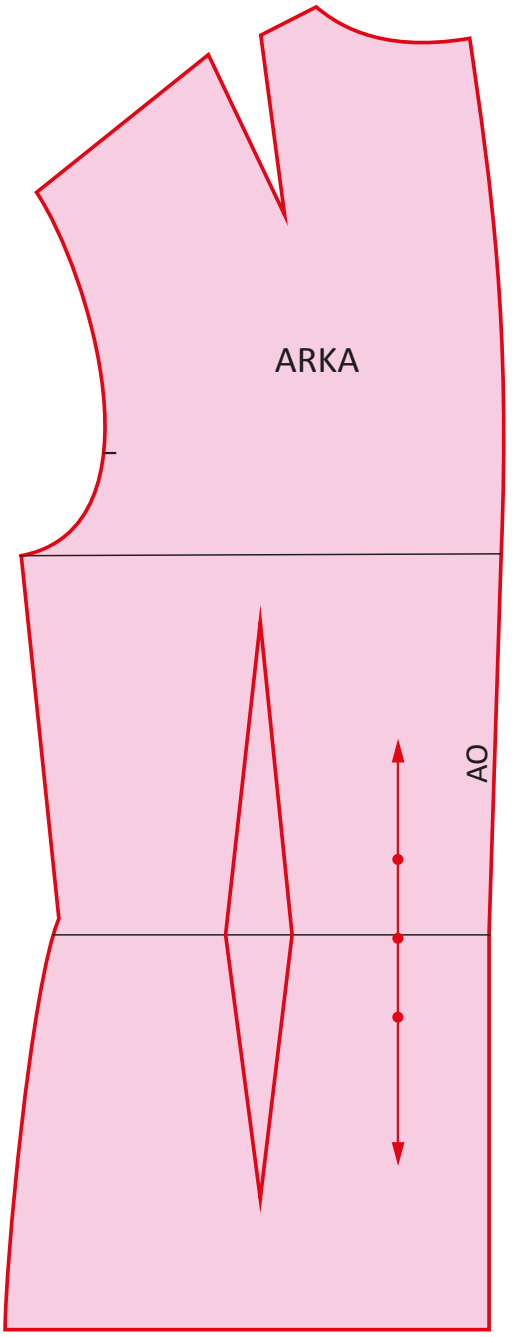
Eğik Sırtlı Vücut Yapısı İçin Düzeltme İşlemleri

Şekil 1.31: Eğik sırta temel beden kalıbı üzerine yer belirleme

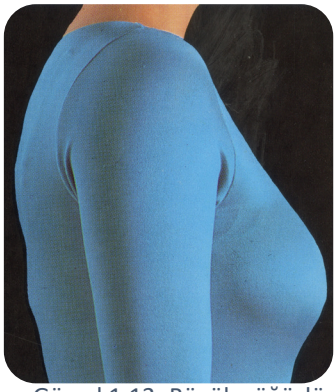
Şekil 1.32: Eğik sırtlı vücut kalıp açılımı

Şekil 1.33: Eğik sırtlı vücutlar için düzeltilmiş kalıp

1.7.2. Büyük Göğüslü Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma

Büyük göğüslü vücut yapısı olan kişilerin giysilerinde ön bedende arkaya göre bir miktar daha fazla kısalma görülür (Görsel 1.13). Bunu önlemek için ön bedende yapılacak kesiklere, hesaplanan miktarda açmalar yapılır.

Görsel 1.13: Büyük göğüslü vücut yapısı

17. UYGULAMA

Büyük Göğüslü Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi

17. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Manken, mezura veya ekstrafor, kalem, kâğıt, cetvel, eşel, yapıştırıcı, silgi, makas

Ölçü Alma İşlemi

İşlem Basamakları

- Temel beden kalıbındaki ön uzunluk ve göğüs düşüklüğü ölçüsünü tespit ediniz.
- Kişinin vücudu üzerinden ön uzunluğu ve göğüs düşüklüğü ölçüsünü belirleyiniz.
- Temel beden ile düzeltme gerektiren beden ölçüsü arasındaki farkı not ediniz.

Tablo 1.12: Ölçü Tablosu

ÖLÇÜLER (38 Beden)	
Temel Beden Kalıbı Ön Uzunluk Ölçüsü	45,5 cm
Özellik Gösteren Beden Ön Uzunluğu Ölçüsü	47,5 cm
Fark (47,5 cm-45,5 cm)	2 cm
Temel Beden Kalıbı Göğüs Düşüklüğü Ölçüsü	28 cm
Özellik Gösteren Beden Göğüs Düşüklüğü Ölçüsü	30 cm
Fark (30 cm-28 cm)	2 cm

Temel Beden Kalıbı Üzerinde Düzeltme İşlemi

İşlem Basamakları

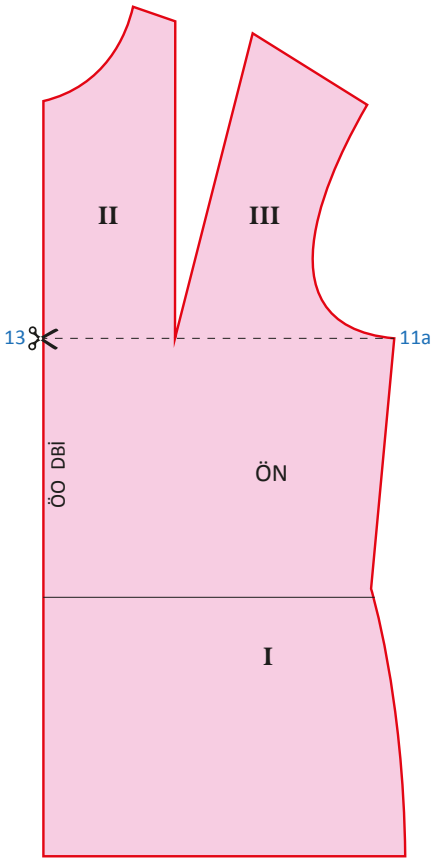
Şekil 1.34'de Yapılan İşlemler

- Temel beden kalıbından ön bedenin kopyasını alınız. Kalıp üzerinde 13 ve 11a noktalarını gösteriniz.
- Ön bedende işlem yapılacak parçaları şekildeki gibi numaralandırınız (I-II-III).

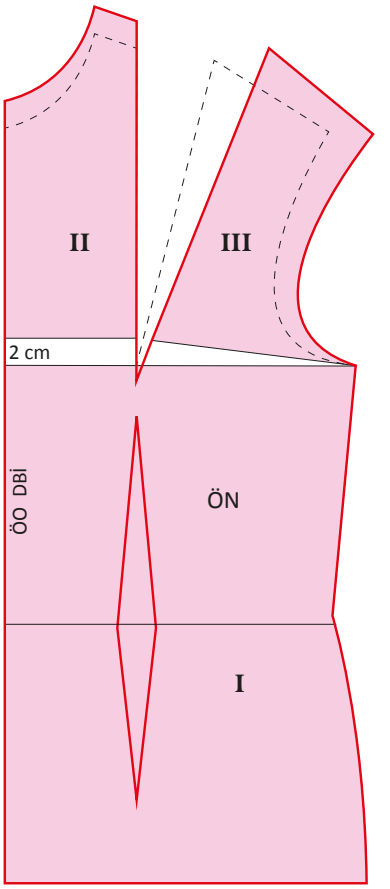
Şekil 1.35'te Yapılan İşlemler

- Üzerinde işlem yaptığınız temel arka beden kalıbının (Şekil 1.34) kopyasını alınız.
- 13 noktasından başlayarak 11a noktasına doğru 1 mm kalıncaya kadar kesiniz.
- Göğüs pensi arasını kesiniz (II No.lu parçayı, I ve III No.lu parçadan tamamen ayırmış oldunuz.).
- Bedenin I No.lu parçasını DBİ'ye dikkat ederek yapıştırınız.
- Temel beden ile düzeltme gerektiren bedenin arasındaki ön uzunluk farkını tespit ediniz 2 cm.
- II No.lu parçayı 13 noktasından ve pens kenarından yukarıya doğru 2 cm (ön uzunluk farkı) mesafe ile DBİ' ye dikkat ederek şekildeki gibi yapıştırınız.
- III numaralı parçayı 11a noktası sabit kalacak şekilde diğer kenarı ise yukarıya doğru gelecek şekilde ön uzunluk farkı kadar (2 cm) açarak yapıştırınız.
- Ön ortasını yeniden çiziniz ve mesafesi değişen göğüs pensini şekildeki gibi yeniden çiziniz.
- Düzeltme gerektiren göğüs düşüklüğü ölçüsünü yeni göğüs pensi üzerinde kontrol ediniz.
- Düzeltme yaptığınız kalıbın son halinin kopyasını alarak gerekli yazı ve işaretleri belirtiniz (Şekil 1.36).

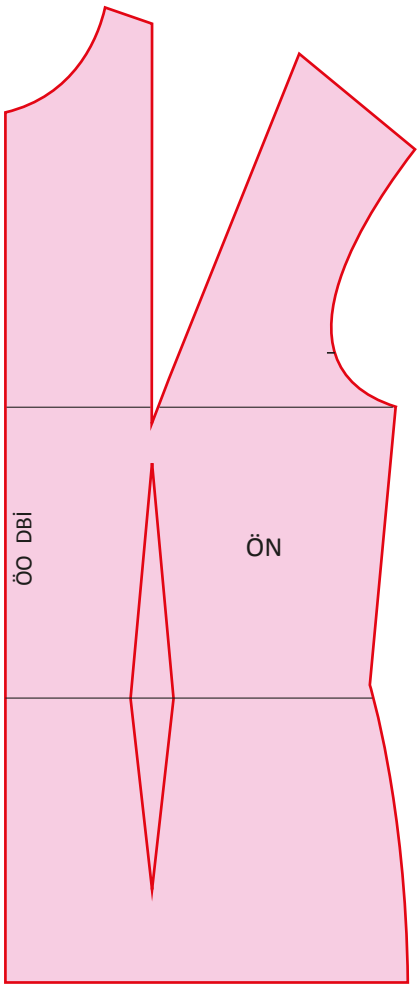
Büyük Göğüslü Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi ve Açılımı

Şekil 1.34: Büyük göğüslerde temel beden kalıbı üzerine yer belirleme

Şekil 1.35: Büyük göğüslü vücut kalıp açılımı

Şekil 1.36: Büyük göğüslü vücutlar için düzeltilmiş kalıp

1.7.3. Göbekli Bedenler İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma

Görsel 1.14: Göbekli vücut yapısı

Göbekli vücutlarda öne doğru genişleyen karın formu giysiyi yukarı kaldıracağı için ön ve arka bedende ölçü orantısızlığı ortaya çıkacaktır, hamile kıyafetleri buna örnek gösterilebilir. Kalıpta uygulanan düzeltme işlemi ile bel kısmından açmalar yapılarak bu sorun çözülmektedir (Görsel 1.14).

18. UYGULAMA

Göbekli Bedenler İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi

18. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Manken, mezura veya ekstrafor, kalem, kâğıt, cetvel, eşel, yapıştırıcı, silgi, makas

Ölçü Alma İşlemi

İşlem Basamakları

- Mezura veya ekstraforla bel hattını tespit ediniz.
- Bel hattından itibaren arka etek boyunu ölçünüz.
- Ön bel hattından itibaren ön etek boyunu ölçünüz.
- Ön ve arka etek boyu arasındaki ölçü farkını belirleyiniz.

Tablo 1.13: Göbekli Beden Çizim İçin Ölçü Fark Tablosu

ÖLÇÜLER	
Ön Etek Boyu Ölçüsü	60 cm
Arka Etek Boyu Ölçüsü	62 cm
Ön Ve Arka Etek Boyu Ölçüsü Farkı	2 cm

Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi

İşlem Basamakları

Şekil 1.37'de Yapılan İşlemler

- Temel ön ve arka bedenin kopyalarını alınız. Ön beden kalıbı üzerinde 21,22,31,59,60 noktalarını şekildeki gibi gösteriniz.
- Arka kol evi pensini omuza kaydırınız. Kopyaları kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende 21 ve 22 noktaları arasını ölçüp ⅓'ünü işaretleyiniz. İlk ⅓ noktasını arka ortasına kadar bel çizgisine paralel, kesik çizgi şeklinde uzatınız.
- 59,31 ve 60,31 noktalarını birleştirip yeni pensi çiziniz.
- Beden parçalarını şekildeki gibi numaralandırınız (I-II-III-IV-V).

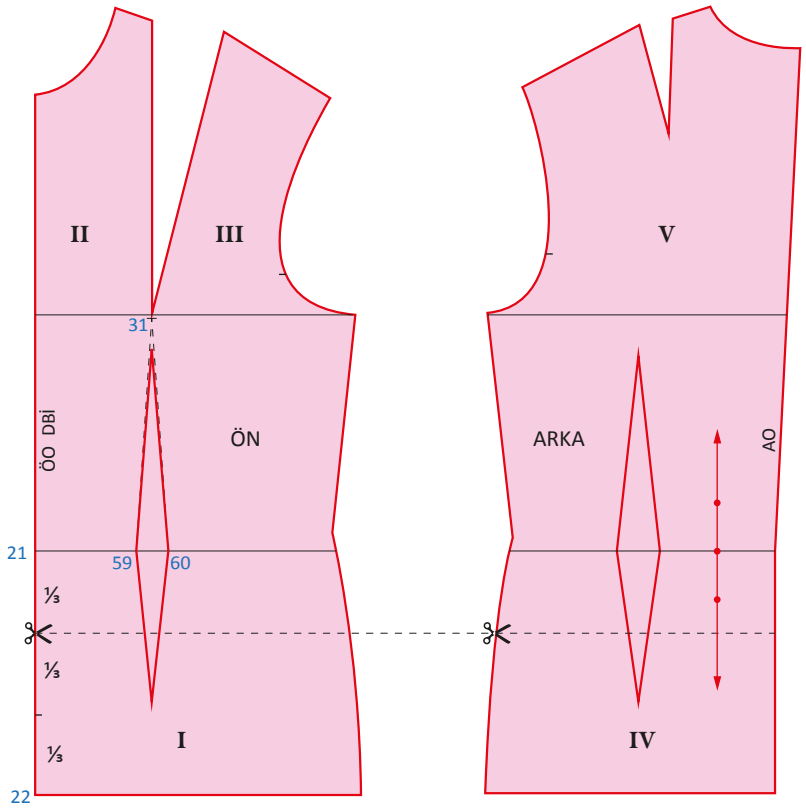
Şekil 1.38'de Yapılan İşlemler

- Kesme yerlerini işaretlediğiniz ön ve arka beden kopyalarını alınız.
- Ön bedende I, II ve III numaralı parçaları yeni pens yerini dikkate alarak ayırınız.
- Arka bedende kesme yerini kalça kavisinden başlayarak arka ortasına 1 mm kalıncaya kadar kesiniz.
- I numaralı parçayı düz boy ipliğe dikkat ederek yapıştırınız.
- Üst bedendeki pensi, kenarlarından keserek II ve III numaralı parçayı da birbirinden ayırınız.
- II numaralı parçayı ön ortası hattını bozmadan ön ortasından ve pens kenarından 2 cm açarak yukarıya doğru yapıştırınız.

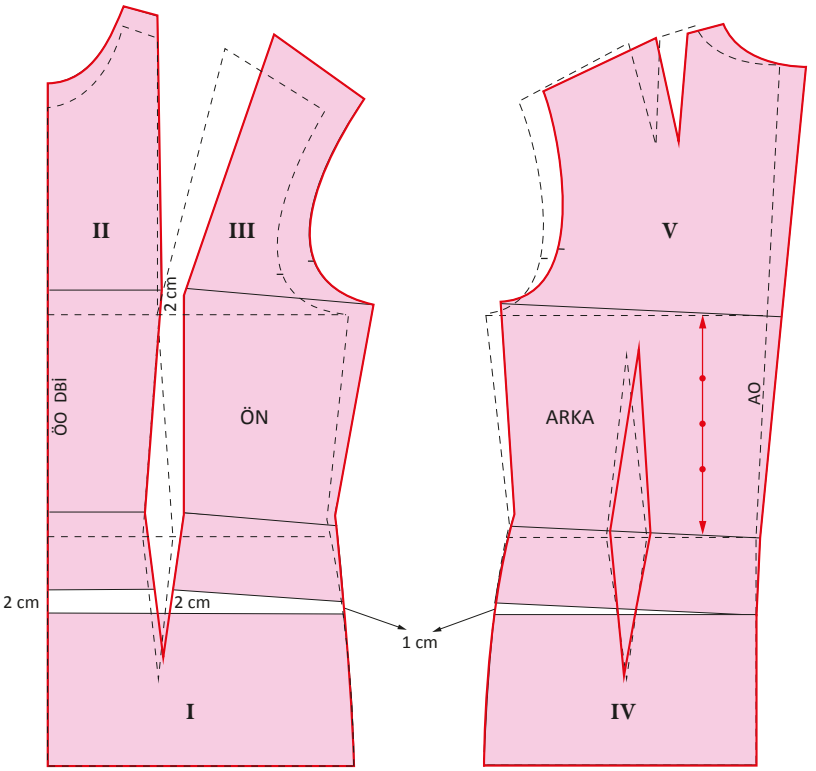
- III numaralı parçayı yapıştırırken pens kenarından 2 cm, kalça kavisinden 1 cm yukarıya doğru açma payı vererek şekildeki gibi yapıştırınız.
- IV numaralı parçayı, I numaralı parçanın etek ucuyla hizalayarak yapıştırınız.
- V numaralı parçayı kalça kavisi kesme çizgisinde 1 cm arka ortası hattında sıfırlayarak yapıştırınız.
- Düzeltmesi yapılan kalıbın dış hatlardan kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Kalçada ön ve arka yan dikiş hatlarını yeniden çiziniz.
- Ön ve arka pens boylarını belden aşağıya doğru yeniden tespit ederek pensin alt noktasını yeniden çiziniz.
- Düzeltme yaptığınız temel ön ve arka bedenin kopyasını alarak son şeklini gösteriniz (Şekil 1.39).

NOT

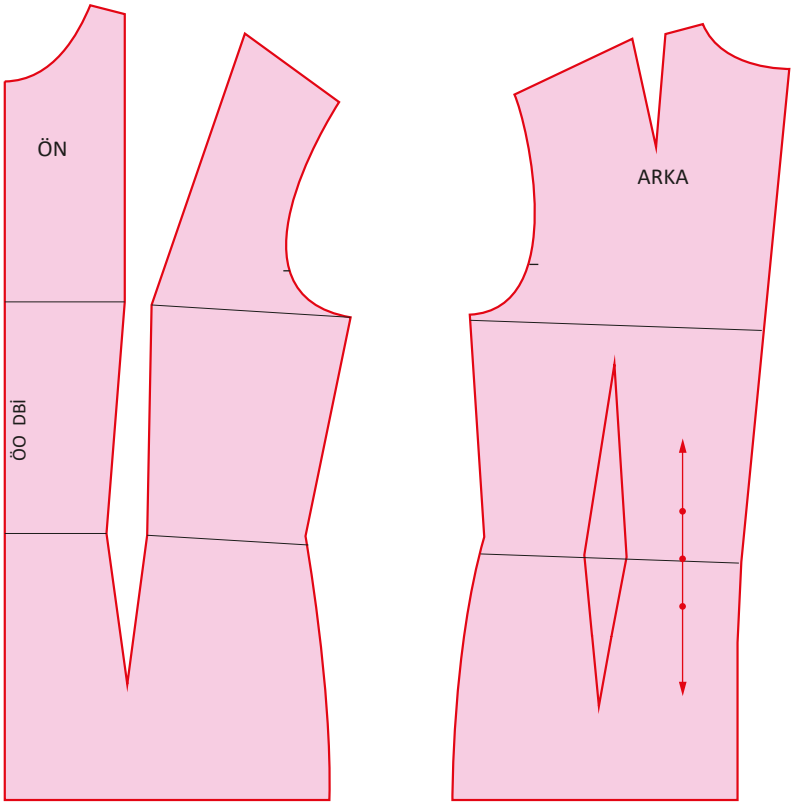
Yapılan açma işlemi sonucunda arka ortası, arka yaka, omuz ve omuz pensi, kol oyuntusu, yan dikişte; ön beden yan dikiş, omuz, pensler ve yakada kayma oluşacaktır (Şekil 1.38).

Şekil 1.37: Göbekli vücutlarda ön arka temel beden kalıbı üzerine yer belirleme

Şekil 1.38: Göbekli vücutlarda temel beden kalıp açılımı

Şekil 1.39: Göbekli vücutlar için düzeltilmiş kalıp

1.7.4. Çıkıntılı Kalça Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme Yapma

Kalça, vücudun alt kısmı itibarı ile giysi kalıbı hazırlamada dikkate alınması gerekli en önemli bölgedir. Kalçada eğimin artması "çıkık kalça", azalması "düz kalça" olarak değerlendirilir (Görsel 1.15). Çıkıntılı kalça özelliğini taşıyan bir vücut yapısında ön ve arka etek boylarının ölçüleri arasında fark olmaktadır. Arka etek boyu öne göre daha kısalacağı için bu durum giysinin duruş formunda da bozukluk oluşturacaktır.

Görsel 1.15: Çıkıntılı kalça özellikli vücut yapısı

19. UYGULAMA

Çıkıntılı Kalça Vücut Yapısı İçin Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi

19. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Manken, mezura veya ekstrafor, kalem, kâğıt, cetvel, eşel, yapıştırıcı, silgi, makas

Ölçü Alma İşlemi

İşlem Basamakları

- Mezura veya ekstraforla bel hattını tespit ediniz.
- Bel hattından itibaren arka etek boyunu ölçünüz.
- Ön bel hattından itibaren ön etek boyunu ölçünüz.
- Ön ve arka etek boyu arasındaki ölçü farkını belirleyiniz.

Tablo 1.14: Çıkıntılı Kalça Özellik Gösteren Kalıp Çizimi İçin Ölçü Fark Tablosu

ÖLÇÜLER	
Ön Etek Boyu Ölçüsü	63 cm
Arka Etek Boyu Ölçüsü	61 cm
Ön Ve Arka Etek Boyu Ölçüsü Farkı	2 cm

Temel Beden Kalıbında Düzeltme İşlemi

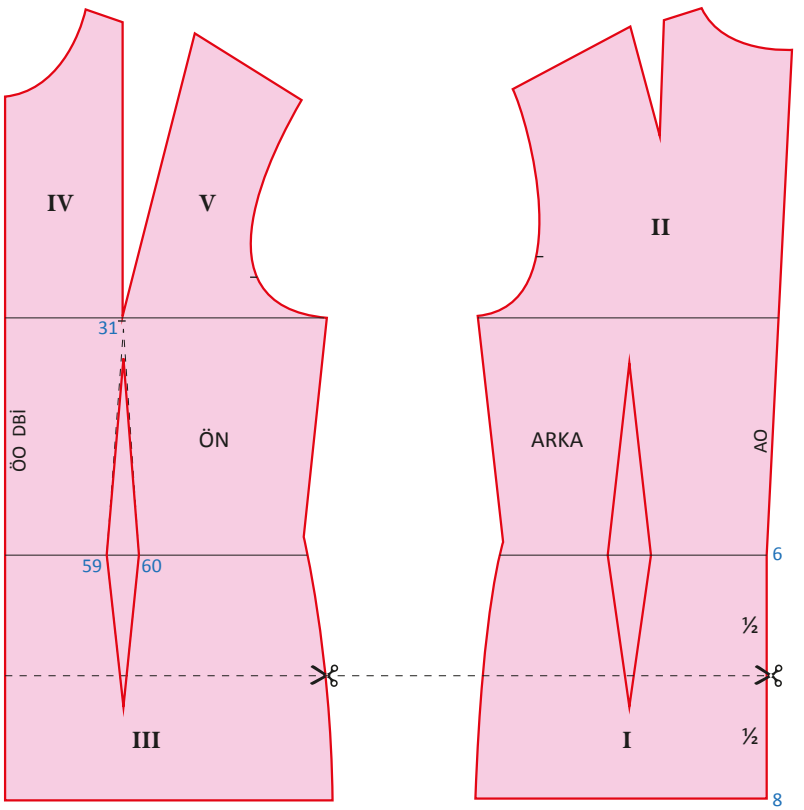
İşlem Basamakları

Şekil 1.40'da Yapılan İşlemler

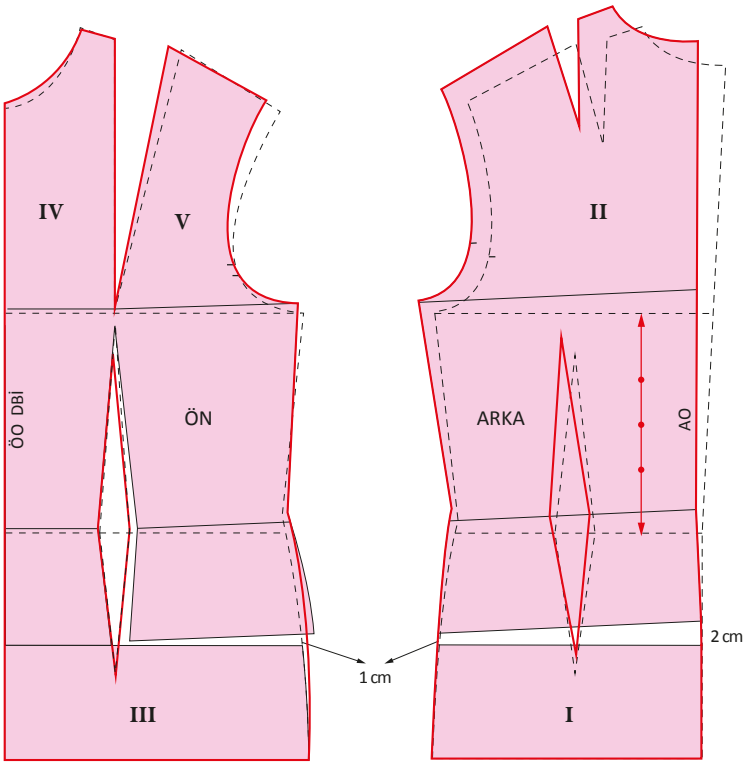
- Pensli temel kadın ön ve arka beden kalıp kopyalarını alınız.
- Ön kalıp üzerinde 59, 60, 31, arka kalıp üzerinde 6, 8 noktalarını gösteriniz.
- Arka kol oyuntusundaki pensi omuza kaydırınız.
- Kopyaları ön ve arka ortası düz boy iplik olacak şekilde yapıştırınız.
- Arka bedende 6 ve 8 noktaları arasını ölçüp ½'sini işaretleyiniz. İşaretlediğiniz noktayı ön ortasına kadar bel çizgisine paralel, kesik çizgi şeklinde uzatınız.
- 59, 31 ve 60, 31 noktalarını birleştirip yeni pensi çiziniz.
- Ön ve arka beden parçalarını şekildeki gibi numaralandırınız (I-II-III-IV-V).

Şekil 1.41'de Yapılan İşlemler

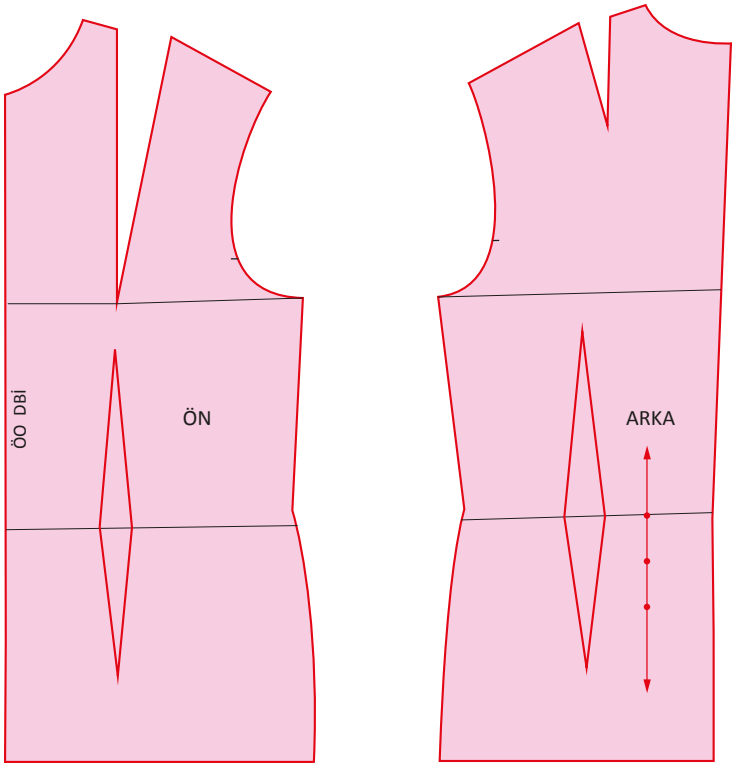
- Arka bedende I ve II numaralı parçayı birbirinden ayırınız.
- I numaralı parçayı DBİ'ye dikkat ederek yapıştırınız.
- II numaralı parçayı arka ortasından 2 cm, yan dikişten 1 cm yukarıya doğru açarak yapıştırınız.
- Ön bedende çizilen yerden ön ortaya kadar kesiniz, bel pensini oyunuz.
- III numaralı parçayı ön ortası hattını bozmadan ve arka beden etek ucuyla hizalayarak yapıştırınız.
- IV numaralı parçayı ön ortasını bozmadan ve açma yapmadan yapıştırınız.
- V numaralı parçayı, kalça kavisinden 1 cm açma yaparak yapıştırınız.
- Ön ve arka pens boylarını belden aşağıya doğru yeniden tespit ederek pensi yeniden çiziniz.
- Arka ortasını yeniden çiziniz.
- Ön ve arka yan kavislerini yeniden çiziniz.
- Ön ortasını cetvelle yeniden düzelterek çiziniz.
- Çıkıntılı kalça için düzeltme yaptığınız temel ön ve arka bedenin kopyasını alarak DBİ'ye dikkat ederek yapıştırınız (Şekil 1.42).
- Ön orta düz boy ipliğe paralel olarak arka bedene yeniden düz iplik çiziniz.

Şekil 1.40: Çıkıntılı kalça özellikli vücutlarda düzeltme işlemleri için yer belirleme

Şekil 1.41: Çıkıntılı kalça özellikli vücutlar için temel beden kalıp açılımı

Şekil 1.42: Çıkıntılı kalça özellikli vücutlar için düzeltilmiş kalıp

4. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pens Kaydırma ve Özellik Gösteren Bedenlerde Düzeltme** çalışmaları, aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Ön bedende pens kaydırma yerleri ve yönlerini doğru çizdi.		
3	Ön bedendeki pens kaydırma ve açma işlemlerini tekniğe uygun ve doğru olarak yaptı.		
4	Arka bedende pens kaydırma ve açma işlemlerini tekniğe uygun olarak yaptı.		
5	Özellik gösteren bedenler için uzunluk farklarını doğru olarak tespit etti.		
6	Eğik sırt düzeltme işlemini tekniğe uygun olarak yaptı.		
7	Büyük göğüslü beden kalıbında düzeltme işlemini tekniğe uygun olarak yaptı.		
8	Göbekli bedenlerde kalıp düzeltme işlemini tekniğe uygun olarak yaptı.		
9	Çıkıntılı kalçalar için kalıp düzelme işlemini tekniğe uygun olarak hazırladı.		
10	Temiz ve düzenli çalıştı.		
11	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

2. Öğrenme Birimi

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA
- BLUZ KALIBI VE SERİ ÇİZİMİNİ YAPMA
- YAKASIZ YAKALAR, BEDENDEN ÇIKAN YAKA ÇİZİMLERİNİ YAPMA
- BEDENDEN ÇIKAN KOL ÇİZİMLERİNİ YAPMA
- MODEL UYGULAMALI BLUZ KALIBINI HAZIRLAMA
- MODEL UYGULAMALI BLUZ ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİNİ YAPMA
- YAKASIZ YAKA VE BEDENDEN ÇIKAN YAKA TEKNİK ÇALIŞMALARINI YAPMA
- BEDENDEN ÇIKAN KOL VE MANŞET TEKNİK ÇALIŞMALARINI YAPMA
- BLUZ KESİMİNİ YAPMA
- BLUZ ÜRETİMİNİ YAPMA
- BLUZ SON ÜTÜ SON KONTROL İŞLEMLERİNİ YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

Bluz, reglan, japone

HAZIRLANALIM

Bluz tasarımı yapsaydınız bluzun tasarımı ve model özelliği nasıl olsun isterdiniz?

BLUZ ÜRETİMİ

2. BLUZ ÜRETİMİ

Bluz, temel beden kalıplarının ön ve arka bedenlerine ya da kollarına çeşitli teknik çalışmalarla model özelliği verilerek elde edilen üst giysi türüdür. Bluz modelleri işlevsellik, kullanım kolaylığı, sezonun trendleri, iklim, yaşam koşulları vb. faktörler göz önünde bulundurularak şekillenmektedir.

Günümüzün popüler desenleri, renkleri, aksesuarları ve kumaşları kullanılarak üretilen bluz modelleri her sezon değişim göstererek karşımıza çıkmaktadır. Üretim aşamasında dokuma kumaşlar kullanılabildiği gibi örme kumaşlar da kullanılabilmektedir (Görsel 2.1).

Görsel 2.1: Bluz çeşitleri

2.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA

Giysinin kişi üzerindeki duruşunun göze hitap etmesi, vücudu sarması, kullanışlı olması vücut ölçülerinin doğru tespit edilmesi ile bağlantılıdır. Temel ve yardımcı ölçüler doğru tespit edilmiş, bolluk ilaveleri uygun verilmiş ve bu ölçüler kalıp çıkarma işlemi sırasında yerinde kullanılmışsa giysi kişinin bedenine oturur ve rahat giyilir.

2.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme

Bluz için gerekli temel ölçüler; tam boy, göğüs çevresi, bel, kalça ve kol boyu

Bluz için gerekli yardımcı ölçüler; arka yaka, sırt yüksekliği, arka uzunluk, kalça düşüklüğü, bluz boyu, ön uzunluk II, arka genişlik, koltuk genişliği, ön genişlik şeklindedir. Kalıp hazırlama işlemi öncesinde çalışılacak bedenin ölçüleri ölçü tablosundan aranarak tespit edilmelidir ve gerekli bolluk ilaveleri ile kullanılmalıdır.

2.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma

Bluz kalıbı çizimi öncesinde standart ölçü tablosundan alınması gereken ölçülerin listesi hazırlanır. 38 beden bluz ölçüleri standart ölçü tablosundan tespit edilir. Ölçüler not alınır. Tablo tekrar taranarak ölçülerin doğruluğu kontrol edilir.

Tablo 2.1: Standart Ölçü Tablosu

Beden Numarası	34	36	38	40	42	44	46
Tam Boy	160	160	160	160	160	160	160
Göğüs Çevresi	80	84	88	92	96	100	104
Bel	64	66	70	74	78	82	86
Kalça	87	90	94	98	102	106	110
Kol Boyu	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5
Arka Yaka	6	6,2	6,4	6,6	6,8	7	7,2
Sırt Yüksekliği	18,5	18,9	19,3	19,7	20,1	20,5	20,9
Arka Uzunluk	40	40	40	40	40	40	40
Kalça Düşüklüğü	58,5	58,9	59,3	59,7	60,1	60,5	60,9
Bluz Boyu	58	59	60	61	62	62	63
Ön Uzunluk II	42,7	43,5	43,8	44,1	44,4	44,7	45
Arka Genişlik	15,5	16	16,5	17	17,5	18	18,5
Ön Genişlik	16	17	18	19	20	21	22
Kol Oyuntu Genişliği	8,5	9	9,5	10	10,5	11	11,5
Bilek Genişliği	15	15,5	16	16,5	17	17,5	18

2.2. BLUZ KALIBI VE SERİ ÇİZİMİ

Kadın üst giyiminde kullanılan bluz kalıplarının çizim işlemleri gerekli ölçülerin tespit edilmesi, işlem basamakları takip edilerek beden, kol kalıplarının çizimi, şablonların hazırlanması ve serileme işlemleri şeklindedir.

2.2.1. Bluz Tanımı

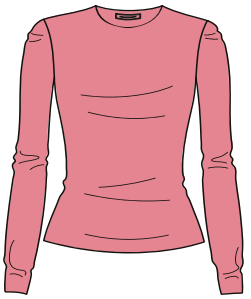
Bluz, vücudun üst bölümüne giyilen, genellikle ince kumaştan yapılan veya iplikten örülen kadın giysisi[1] olarak tanımlanmaktadır. Fransızca blouse sözcüğünden alınmıştır. Kadın üst giyiminde, uzun ya da kısa kollu olabilen, gömlek benzeri giysiler bluz olarak adlandırılmaktadır.

1 Sözlükleri, T. D.https://sozluk.gov.tr/

2.2.2. Bluz Model Analizi

Bluz kalıbı çizim işlemlerinde ve bluz dikim işlemlerinde istenilen kaliteyi yakalamak için model analiz föyü detaylı ve hatasız hazırlanır.

Tablo 2.2: Model Analiz Föyü

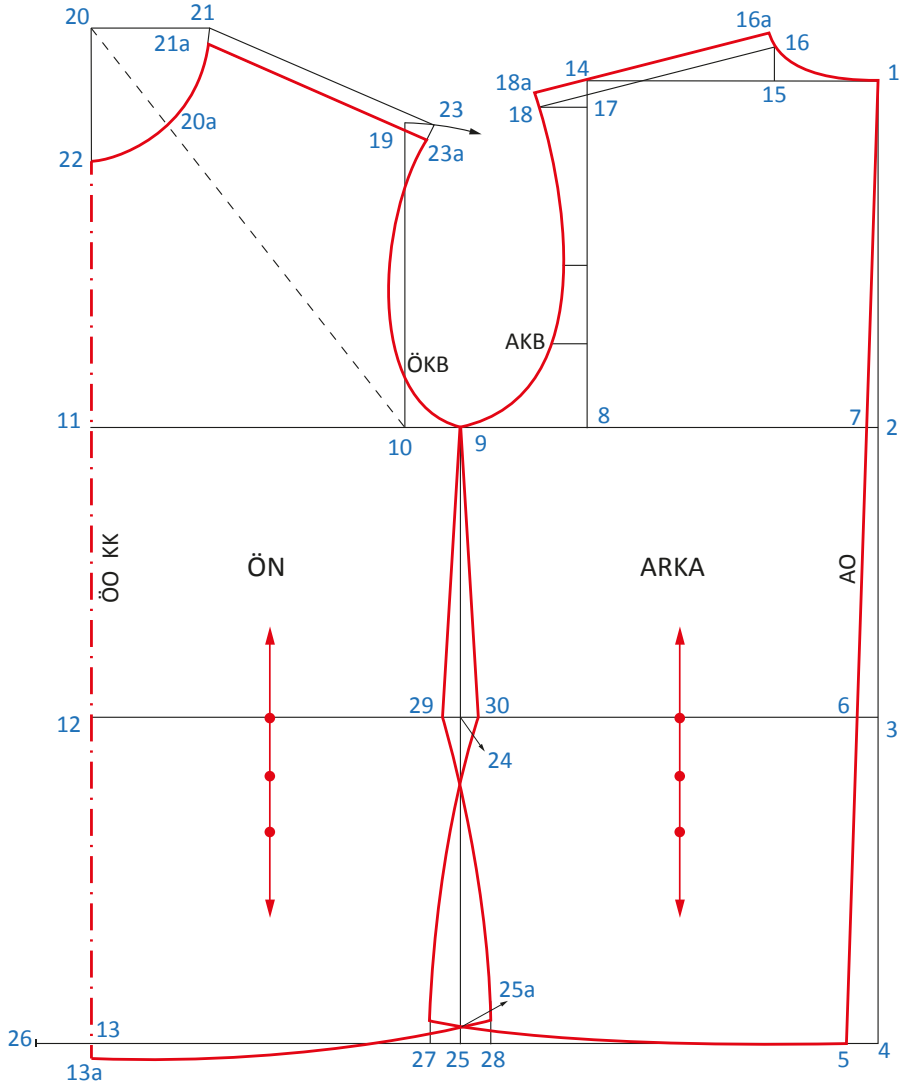
BLUZ MODEL ANALİZ FÖYÜ		
Ürün: Bluz	**Beden :** 38	**Firma:**
 Şekil 2.1: Bluz		**Sezon:** 2021 İlkbahar-Yaz **Model Tanımlama** Bluz modeli sıfır yakalı ve uzun kollu çalışılmıştır. Model özelliğine göre dikiş ve teknik çalışmalar eklenebilir. **Kumaş ve Aksesuar Detayları** Poplin kumaş, tela, dikiş ipliği, 1 adet firma etiketi, 1 adet yıkama talimatı
Ölçüler		
1	Göğüs Çevresi: 88 cm	
2	Bel: 70 cm	
3	Kalça: 94 cm	
4	Kol Boyu: 56,5 cm	
5	Arka Yaka: 6,4 cm	
6	Sırt Yüksekliği (Koltuk Derinliği): 19,3+1,5 cm=20,8 cm	
7	Arka Uzunluğı: 40 cm	
8	Kalça Düşüklüğü: 59,3 cm	
9	Bluz (Model Boyu): 60 cm	
10	Ön Uzunluk II: 43,8 cm	
11	Arka Genişlik: 16,5 cm + 1 cm=17,5 cm	
12	Ön Genişlik: 18 cm +1,5 cm=19,5 cm	
13	Kol Oyuntu (Koltuk) Genişliği: 9,5 cm + 2 cm=11,5 cm	
14	Ön Genişlik: 18 cm +1,5 cm=19,5 cm	
15	Bilek Genişliği: 16 cm	

1. UYGULAMA

Bluz Kalıbı Çizim İşlemleri

1. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Ön ve Arka

Şekil 2.2: Bluz ön ve arka beden kalıbı

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği kurallarına dikkat ederek çalışma ortamını hazırlayınız.
- Kâğıdın sağ tarafına bir dik çizerek başlangıç noktasını işaretleyiniz (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru sırt yüksekliği (koltuk derinliği), arka uzunluk ve model boyunu işaretleyiniz (2-3-4).

- 1-2-3-4 noktalarını sola doğru dik olarak uzatınız.
- 4 noktasından sola doğru 2 cm işaretleyiniz (5).
- 1-5 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz (arka ortası).
- Arka ortası çizgisinin 3 noktasından gelen çizgiyle kesiştiği noktayı (6), 2 noktasından gelen çizgiyle kesiştiği noktayı (7) noktası olarak işaretleyiniz.
- 7 noktasından sola doğru arka genişlik ölçüsünü işaretleyiniz (8).
- 8 noktasından sola doğru kol oyuntu (koltuk) genişliğinin $^{2}/_{3}$'ünü işaretleyiniz (9).
- 9 noktasından sola doğru kol oyuntu (koltuk) genişliğinin $^{1}/_{3}$'ünü işaretleyiniz (10).
- 10 noktasından sola doğru ön genişlik ölçüsünü işaretleyiniz (11).
- 11 noktasını aşağıya ve yukarıya doğru dik bir çizgi ile bir miktar uzatınız.
- 3 noktasından gelen çizgiyle kesiştiği noktayı (12), 4 noktasından gelen çizgiyle kesiştiği noktayı (13) noktası olarak işaretleyiniz.
- 8 noktasından yukarıya doğru 1 noktasından gelen çizgiyle kesişecek şekilde dik bir çizgi çiziniz (14).
- 1 noktasından sola doğru arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (15).
- 15 noktasından yukarıya doğru dik açı yaparak 2 cm çiziniz (16).
- 14 noktasından aşağıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz (17).
- 17 noktasından dışarıya doğru 3 cm uzunluğunda düz bir çizgi çiziniz (18).
- 16-18 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz (arka omuz çizgisi).
- 17-8 noktaları arasını ölçünüz ve $^{1}/_{2}$'sini işaretleyiniz. Bu noktadan sola doğru 1,5 cm uzunluğunda düz bir çizgi çiziniz.
- 17-8 noktaları arasını ölçünüz ve $^{1}/_{4}$'ünü 8 noktasından yukarıya doğru işaretleyiniz. Bu noktadan sola doğru 2 cm uzunluğunda düz bir çizgi çiziniz (AKB).
- 10 noktasını yukarıya doğru dik olarak bir miktar uzatınız.
- 8-14 noktaları arasını ölçüp bulduğunuz ölçünün bir eksiğini 10 noktasından yukarıya doğru işaretleyiniz (19).
- 12 noktasından yukarıya doğru ön uzunluk II ölçüsünü işaretleyiniz (20).
- 20 noktasından sağa doğru bir miktar dik uzatarak arka yaka+0,5 cm işaretleyiniz (21).
- 20 noktasından aşağıya doğru arka yaka+2 cm işaretleyiniz (22).
- 20-10 noktaları arasını yardımcı çizgiyle birleştiriniz. Bu çizgi üzerinde 20 noktasından aşağıya doğru arka yaka+1 cm işaretleyiniz (20a).
- 21, 20a, 22 noktaları arasını ön yaka formu vererek şekildeki gibi çiziniz.
- 10 noktası merkez olacak şekilde pergeli 10-19 kadar açarak sağa doğru bir yay çiziniz.
- 16-18 noktaları arasını ölçünüz (arka omuz).
- Bulduğunuz ölçünün bir eksiğini 21 noktasından başlayarak 19 noktasından çizilen yay ile kesişecek şekilde işaretleyiniz (23) ve düz bir çizgi çiziniz (ön omuz).
- Kol oyuntusu genişliğinin $^{1}/_{3}$'ünü 10 noktasından yukarıya doğru işaretleyiniz (ÖKB).
- 23, ÖKB, 9 noktalarını ön kol oyuntusu formu vererek birleştiriniz.
- Arka omuz çizgisini (16-18 arası) 1 cm paralel olarak yukarı taşıyınız (16a-18a).

- 1-16a noktaları arasını arka yaka formu vererek şekildeki gibi çiziniz.
- Ön omuz çizgisini (21-23 arası) 1 cm paralel olarak aşağı taşıyınız (21a-23a).
- 18a, AKB, 9 noktaları arasını arka kol oyuntusu formu vererek birleştiriniz.
- 9 noktasından aşağıya doğru dik bir çizgi çiziniz ve bel hattıyla kesiştiği noktayı (24), kalça hattıyla kesiştiği noktayı (25) noktası olarak işaretleyiniz.
- 5 noktasından sola doğru ½ kalça+3 cm ölçüsünü işaretleyiniz (26).

NOT

13-26 noktaları arası çizimde kalçanın eksik kalan ölçüsüdür ve yan dikişlerden sağa ve sola doğru bu ölçünün ½'si işaretlenerek kalça ölçüsünün tamamlanması sağlanmalıdır.

- 13-26 noktaları arasını ölçünüz ve bu ölçünün ½'sini 25 noktasının (yan dikiş) sağına ve soluna doğru işaretleyiniz (27-28).
- 13 noktasından aşağıya doğru 1 cm işaretleyiniz (13a).
- 24 noktasının sağına ve soluna doğru 0,5 cm işaretleyiniz (29-30).
- 9-29 ve 9-30 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 29-28 ve 30-27 noktaları arasını dışarıya doğru kavisli olacak şekilde çiziniz.
- 25 noktasından yukarıya doğru 1 cm işaretleyiniz (25a).
- 5 noktasından başlayarak 25a noktasından geçecek şekilde arka kalça hattını çiziniz.
- 13a noktasından başlayarak 25a noktasından geçecek şekilde ön kalça hattını çiziniz.
- Bluz kalıbının kesin hatlarını belirterek çizimi tamamlayınız (Şekil 2.2).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıbı çizerken genişlik ölçüleri (ön, arka, kol oyuntu genişliği) ilaveleri ile hesaplanarak işaretlemeye dikkat ediniz.
- Yan dikiş ve etek ucu hatlarında verilen kavisler model özelliğine göre değişebileceği için modeli dikkatli inceleyiniz.
- Düz çizgilerde cetvel, kavisli hatlarda pistole veya riga kullanınız.
- Dik köşelerin çizimini gönye ile yapınız.

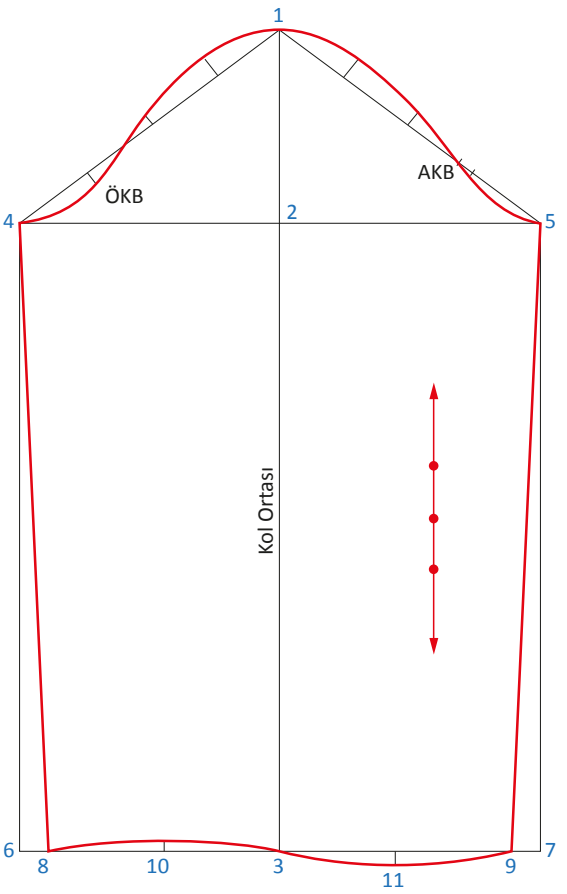
MERAKLISINA

Dijital dönüşüm her sektörde olduğu gibi moda ve giyim sektöründe de hızla güçlenmektedir. Yapay zekâ teknolojisi ve akıllı cihazların etkisi ile üretim bantlarındaki hatalar minimuma indirgenmekte ve kaliteli üretim yapılabilmektedir. Aynı zamanda müşterilere ve üreticilere kolaylık sunan ürün yelpazesi genişlemektedir. Bunlardan bazıları şöyledir:

- Dokuma ve örme yüzeylere alternatif olabilecek üç boyutlu yazıcılarla elde edilen giysiler
- Yirmiye yakın kişinin işini tek başına yapabilen robotlar
- Ter tutmayan, nefes alabilen, yanmaz, stresi azaltan, kalp atışlarını dinleyen elektronik giysiler
- Su geçirmezlik, leke tutmazlık, buruşmazlık, anti-mikrobiyallik, değişebilirlik, UV-ışınlarından koruyuculuk, daha iyi boyanabilirlik, yanmazlık veya güç tutuşulurluk gibi özelliklere sahip nano kumaşlar

2. UYGULAMA

Bluz Kol Kalıbı Çizim İşlemleri

Şekil 2.3: Bluz kol kalıbı

2. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Tablo 2.3: Kol Kalıbı İçin Gerekli Ölçüler

ÖLÇÜLER		½	⅓
Kol Oyuntu Yüksekliği	39 cm		13 cm
Kol Oyuntu Çevresi	44 cm	22 cm	
Kol Oyuntu Genişliği	11,5 cm		
Kol Boyu	56,5 cm		

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- Kol oyuntu ölçülerini bluz kalıbı üzerinden alınız.
- Kâğıdın ortasına dik bir çizgi çiziniz.
- Üst noktayı numaralandırınız (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru kol oyuntu yüksekliğinin ⅓'ünü işaretleyiniz (2).
- 1 noktasından aşağıya doğru kol boyu ölçüsünü işaretleyiniz (3).
- 2 noktasını sağa ve sola doğru dik olarak bir miktar uzatınız.
- 1 noktasından başlayarak 2 noktasından gelen yatay çizgi üzerinde sağa ve sola doğru ½ kol oyuntu çevresi ölçüsünü hesaplayarak işaretleyiniz (4-5).
- 1 noktası ile 4 ve 5 noktalarını birleştiriniz ve ölçerek dört eşit parçaya ayırınız.
- 4 noktasından yukarı doğru işaretlediğiniz birinci noktadan 1 cm içeri doğru işaretleyiniz (ÖKB).
- İkinci noktadan 0,5 cm, üçüncü noktadan 1,2 cm dışarıya doğru işaretleyiniz.
- 5 noktasından yukarıya doğru işaretlediğiniz birinci noktadan 1 cm yukarıya doğru çıkınız ve (AKB) noktasını işaretleyiniz.
- İkinci noktadan 1 cm, üçüncü noktadan 1,5 cm dışarıya doğru işaretleyiniz.
- Kol oyuntu kavisini hatlara dikkat ederek çiziniz (Şekil 2.3).
- 3 noktasını sağa ve sola doğru dik olarak bir miktar uzatınız.
- 4 ve 5 noktalarını aşağıya doğru dik uzatarak 3 noktasından gelen yatay çizgi ile kesiştiriniz (6-7).
- 6 ve 7 noktalarından içeriye doğru 2 cm işaretleyiniz (8-9).
- 4-8 ve 5-9 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 3-8 ve 3-9 noktaları arasını ölçerek 2 eşit parçaya bölünüz (10-11).
- 10 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm işaretleyiniz.
- 11 noktasından aşağıya doğru 1 cm işaretleyiniz.
- Kol ağzı kavisini şekildeki gibi çiziniz (Şekil 2.3).
- DBİ çizgisini çiziniz.
- Kesin hatları çizerek bluz kol kalıbı çizimini tamamlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

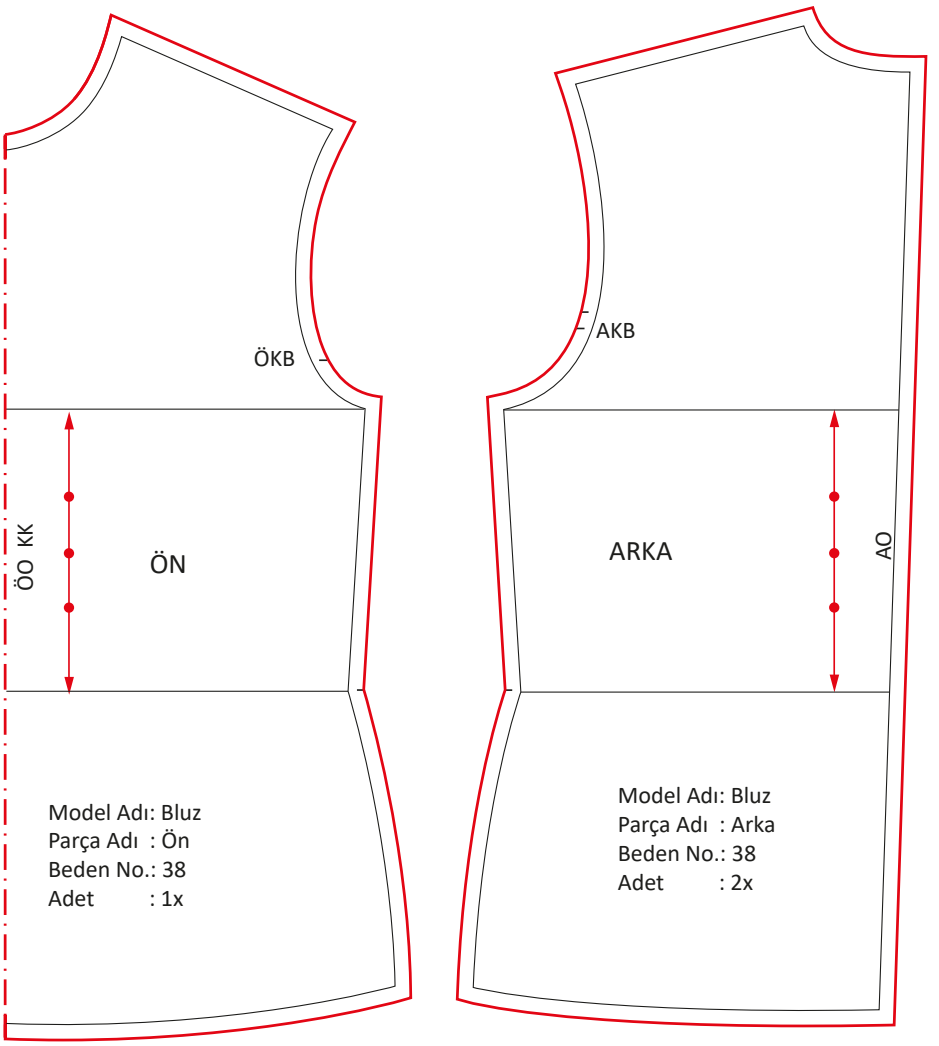
- Kol kalıbı çizimi bitiminde ölçü kontrolü yapınız.
- Dik çizgilerin çizim işlemlerinde gönye kullanınız.
- Kavisleri pistole veya riga ile model özelliğine dikkat ederek çiziniz.
- Çizgilerde kırıklık olmamasına özen gösteriniz.
- Çizimleri temiz ve düzenli yapmaya dikkat ediniz.

3. UYGULAMA

Bluz Şablonu Hazırlama İşlemleri

3. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Ön ve Arka

Şekil 2.4: Bluz ön ve arka beden şablon kalıbı

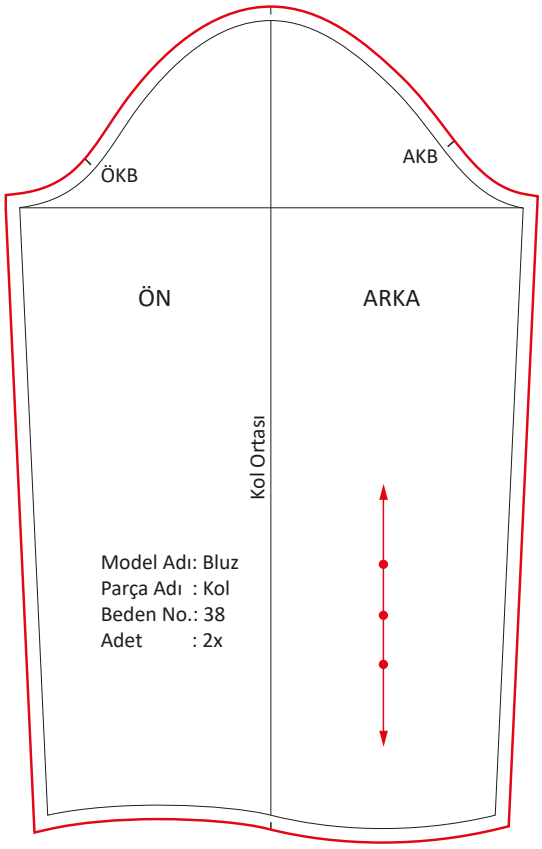
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- Bluz ön ve arka beden kalıplarının kopyasını alınız.
- Kalıpları, düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende ön ortası hariç diğer çizgilere 1 cm dikiş payı vererek çiziniz.
- Arka bedende bütün kenarlara 1 cm dikiş payı veriniz (Şekil 2.4).

Kol

Şekil 2.5: Bluz kol şablon kalıbı

İşlem Basamakları

- Bluz kol kalıbının kopyasını alınız.
- Bütün kenarlara 1 cm dikiş payı vererek çiziniz.
- AKB ve ÖKB noktalarını işaretleyiniz.
- Gerekli yazıları yazınız.
- DBİ çizgisini çiziniz.
- Gerekli işaretleri alarak bluz şablon çizimini tamamlayınız (Şekil 2.5).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Dikiş paylarının doğruluğunu kontrol ediniz.
- Çizimlerin temiz ve düzenli olmasına özen gösteriniz.

2.2.3. Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri

Bluz serileme işlemi; göğüs çevresi, bel, kalça, kol boyu, sırt yüksekliği, arka yaka, bluz boyu, bilek genişliği, arka omuz, ön omuz, kol oyuntu genişliği ölçülerinde ölçü farkları dikkate alınarak yapılır.

2.2.4. Bluz Kalıbı Sıçrama Oranları

Bluz kalıbı serileme işlemlerinde, belirtilen noktalardan beden ve kol kalıbı 36 bedene küçültülerek 40 bedene büyültülecektir. Göğüs, bel, kalça çevresi ölçülerinin ¼ 'ü oranında serileme yapılacaktır. Tablo 2.4'te verilen beden ölçüleri ve ölçü farkları cm cinsindendir.

Tablo 2.4: Bluz Kalıbı Sıçrama Oranları

Bedenler	**36**		**38**		**40**
Göğüs Çevresi	84		88		92
Ölçü Farkı		4		4	
Bel	66		70		74
Ölçü Farkı		4		4	
Kalça	90		94		98
Ölçü Farkı		4		4	
Kol Boyu	56		56,5		60
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Sırt Yüksekliği	20,3		20,8		21,3
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Arka Yaka	6,2		6,4		6,6
Ölçü Farkı		0,2		0,2	
Bluz Boyu	59,5		60		60,5
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Bilek Genişliği	15,5		16		16,5
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Arka Omuz	14,7		15		15,3
Ölçü Farkı		0,3		0,3	
Ön Omuz	14,2		14,5		14,8
Ölçü Farkı		0,3		0,3	
Kol Oyuntu Genişliği	11		11,5		12
Ölçü Farkı		0,5		0,5	

NOT

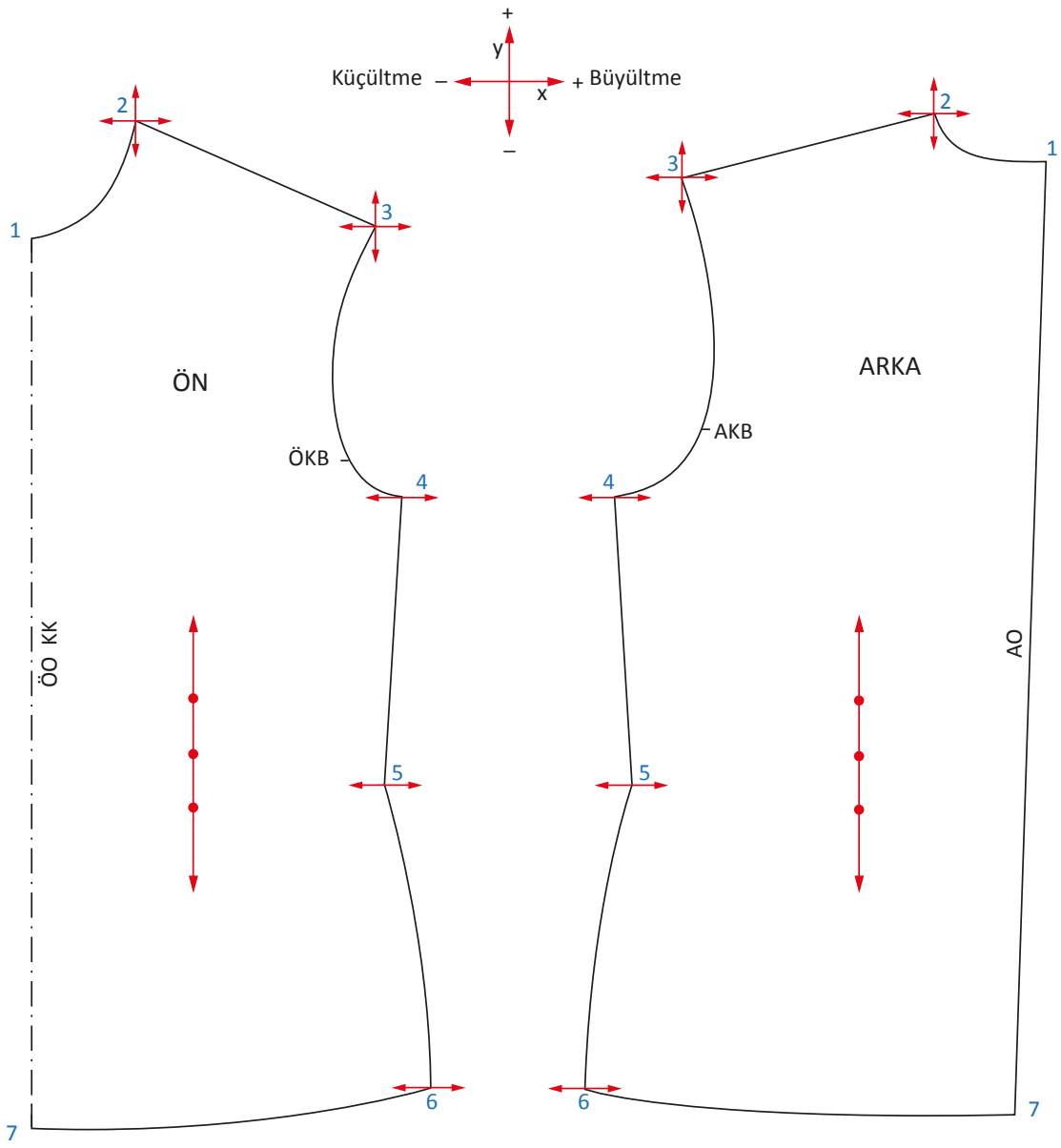
Serileme işlemlerinde modeli çalışan firma, büyültme-küçültme oranlarında modele ve müşteri isteğine göre değişiklikler yapabilmektedir. Şekildeki bluz serileme işleminde sırt yüksekliği, kol boyu, bluz boyu oranlarında standart ölçü tablosuna göre değişiklikler yapılmıştır.

4. UYGULAMA

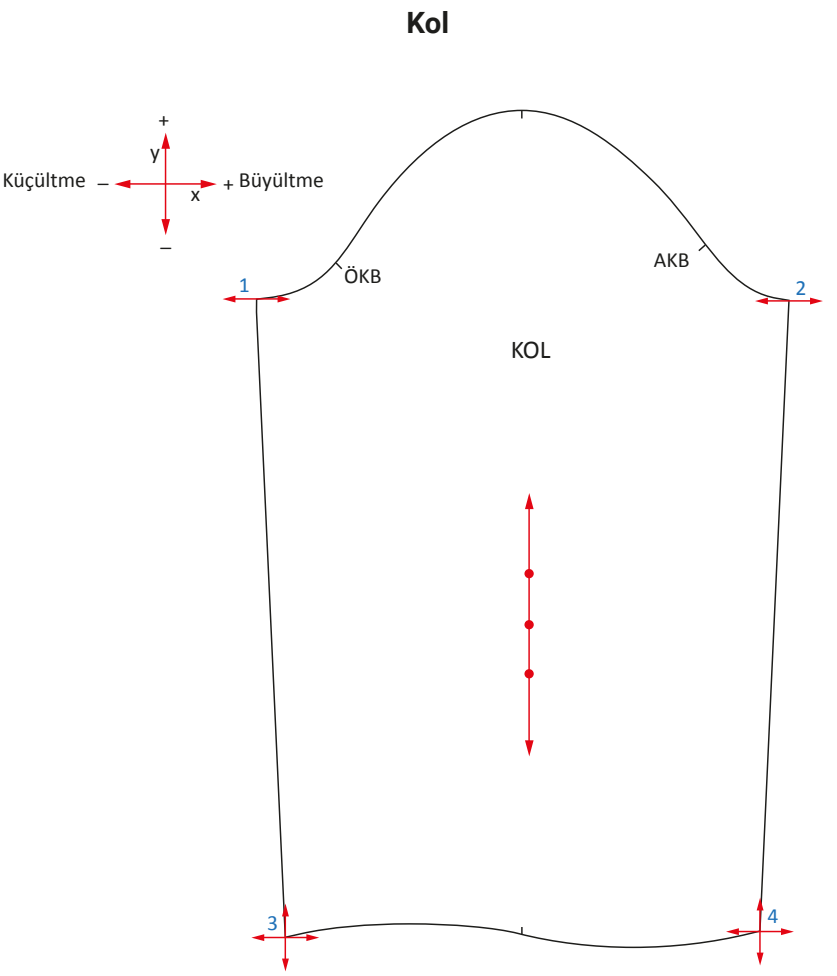
Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri Çizim İşlemleri

4. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Ön ve Arka

Şekil 2.6: Bluz kalıbı sıçrama noktaları ve yönleri

Şekil 2.7: Bluz kol kalıbı sıçrama noktaları ve yönleri

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- Bluz beden ve kol şablon kalıbının kopyasını alıp DBİ'ye göre kâğıda yapıştırınız.
- Serileme işleminin yapılacağı sıçrama noktalarını tespit ediniz ve numaralandırınız.
- Büyültme ve küçültme işleminin yapılacağı yönlerin oklarını çiziniz.
- Gerekli kontrolleri yaparak çizimleri tamamlayınız (Şekil 2.6-2.7).

Dikkat Edilecek Noktalar

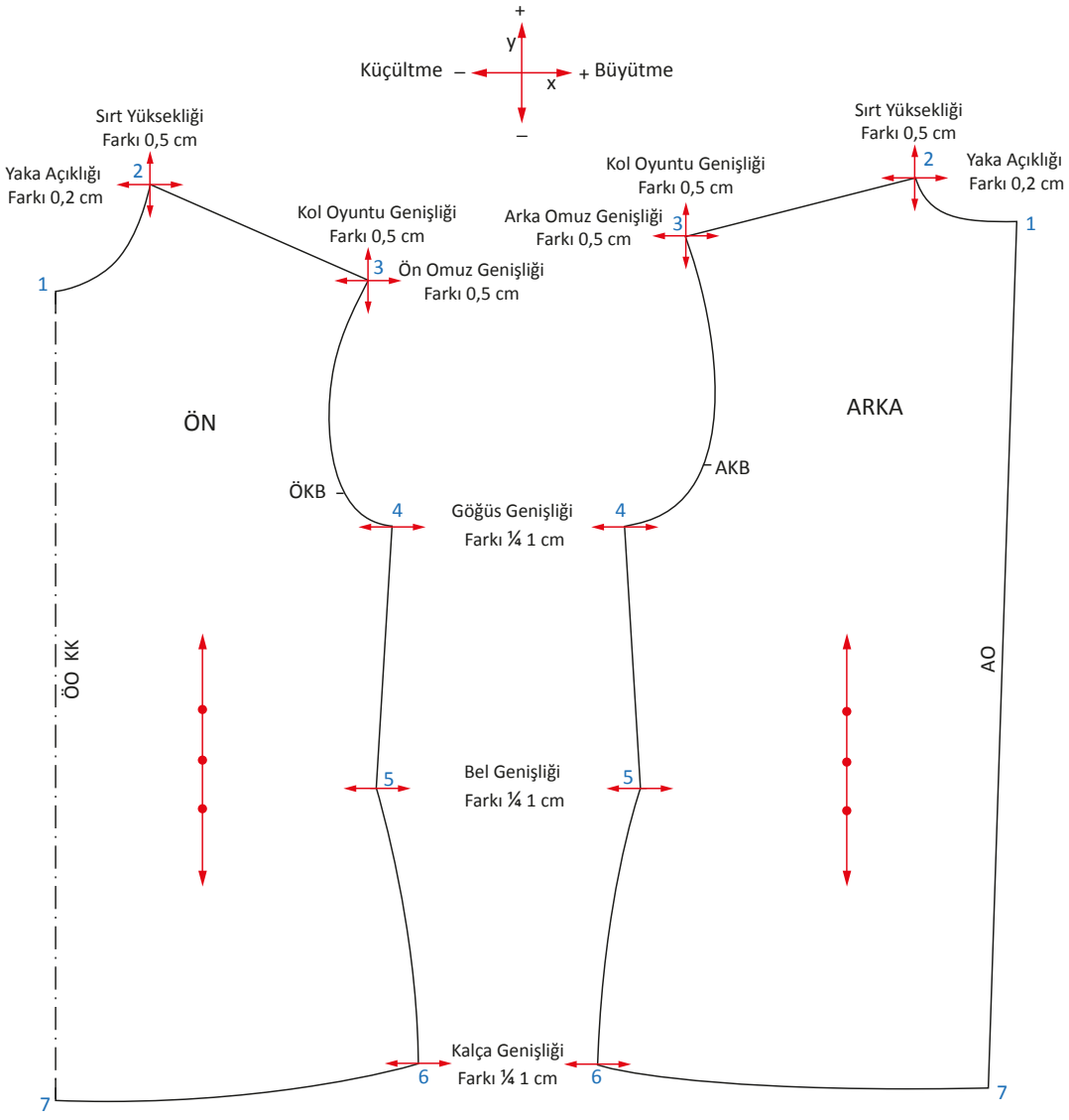
- Sıçrama noktaları ve yönlerinin doğruluğunu kontrol ediniz.
- Çizimlerin temiz ve düzenli olmasına özen gösteriniz.

5. UYGULAMA

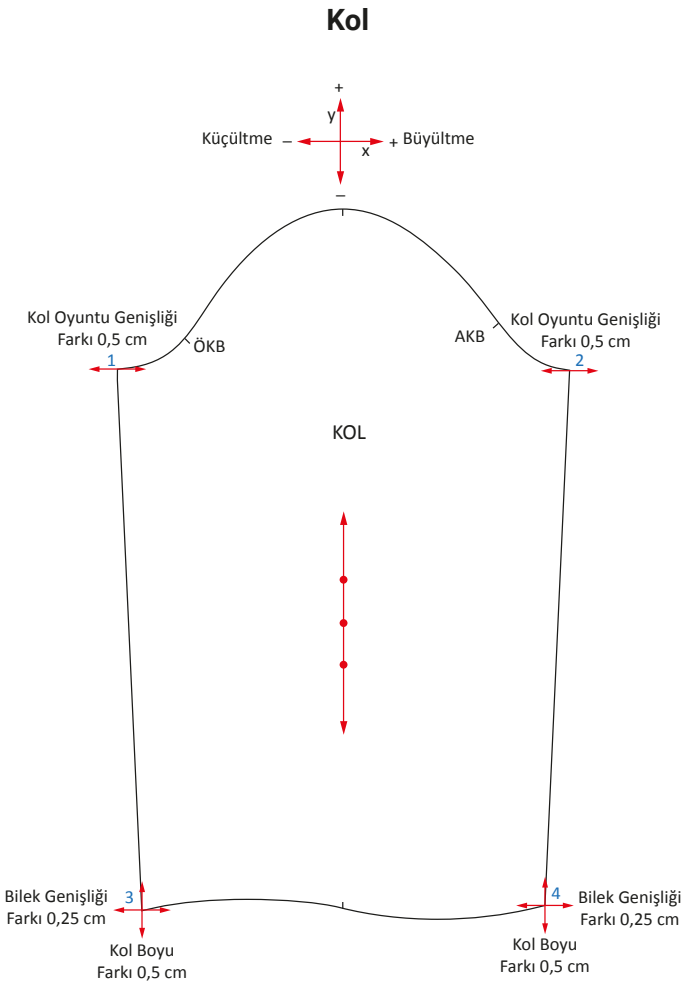
Bluz Kalıbı Sıçrama Oranlarını İşaretleme İşlemleri

5. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Ön ve Arka

Şekil 2.8: Bluz kalıbı sıçrama oranları işaretleme işlemleri

Şekil 2.9: Bluz kol kalıbı sıçrama oranları işaretleme işlemleri

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- Bluz beden ve kol şablon kalıbının kopyasını alıp DBİ'ye göre kâğıda yapıştırınız.
- Sıçrama oranlarını, serileme işleminin yapılacağı noktalara Tablo 2.4'teki bilgiler ışığında yazınız.
- Gerekli yazıları yazıp işaretleri alarak çizimleri tamamlayınız (Şekil 2.8-2.9).

Dikkat Edilecek Noktalar

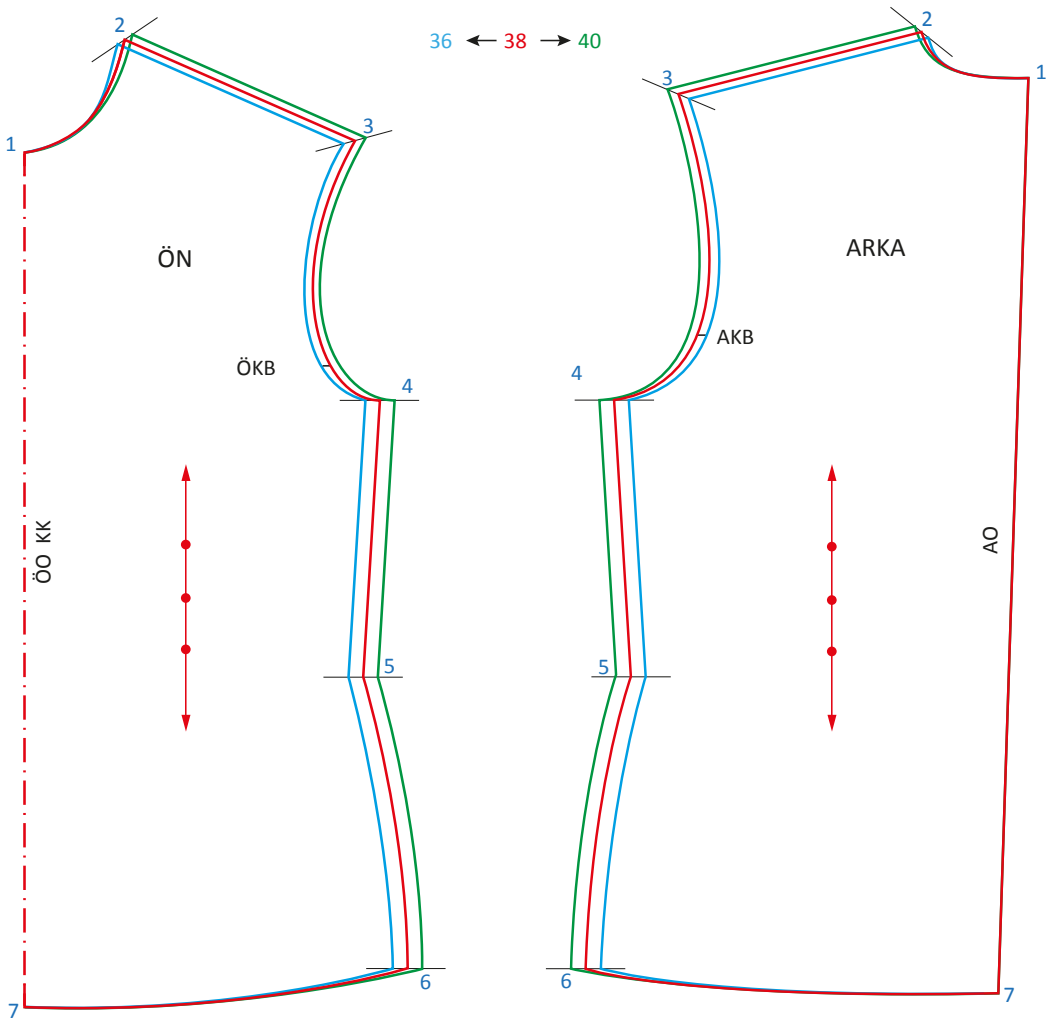
- Tablo 2.4 ile karşılaştırarak sıçrama oranlarının doğruluğunu kontrol ediniz.
- Çizimlerin temiz ve düzenli olmasına özen gösteriniz.

6. UYGULAMA

Bluz Kalıbı Seri Çizimi

6. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Ön ve Arka

Şekil 2.10: Bluz kalıbı ön ve arka beden seri çizimi

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

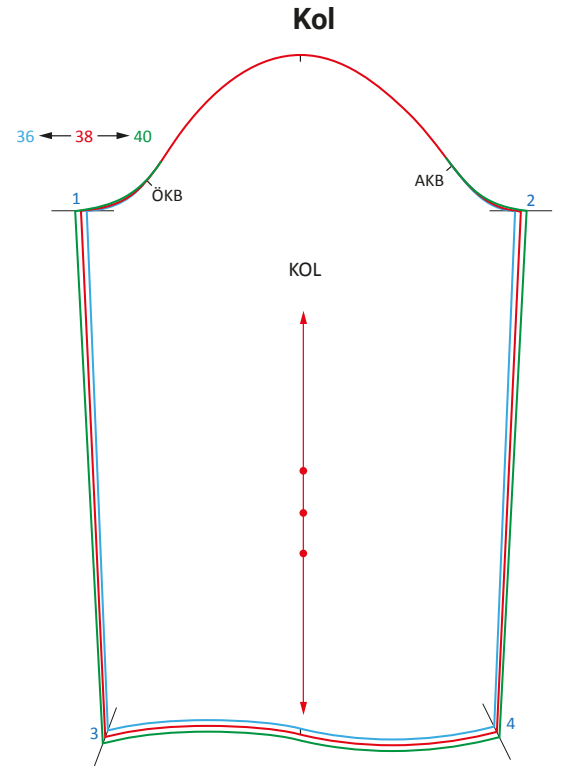
- Bluz ön ve arka beden şablon kalıbının kopyasını alıp kâğıda yapıştırınız.
- Serileme noktalarını şekildeki gibi numaralandırınız (1-2-3-4-5-6-7) (Şekil 2.10).

NOT

Serileme işlemlerinde yeşil renk çizgiler 40 bedeni, kırmızı renk çizgiler 38 bedeni, mavi renk çizgiler ise 36 bedeni göstermektedir.

- 2 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, dışarıya doğru 0,2 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.
- 1 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak birleştiriniz.

- 2 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, içeriye doğru 0,2 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 1 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 3 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, dışarıya doğru 0,5 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 3 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, içeriye doğru 0,5 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 4-5-6 noktalarını 0,5 cm dışarıya doğru (büyültme) ve 0,5 cm içeriye doğru (küçültme) işaretleyiniz.
- 3-4-5-6-7 noktalarını 40 beden için yeşil, 36 beden için mavi kalem kullanarak birleştiriniz.
- Köşeleri yardımcı çizgiler ile birleştirerek ön ve arka beden serileme işleminin doğruluğunu kontrol ediniz.

Şekil 2.11: Bluz kol kalıbı seri çizimi

İşlem Basamakları

- Bluz kol şablon kalıbının kopyasını alınız.
- Düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Serileme işleminin yapılacağı sıçrama noktalarını tespit ederek şekildeki gibi numaralandırınız (1-2-3-4) (Şekil 2.11).
- 1-2 noktalarını 0,5 cm dışarıya doğru (büyültme) ve 0,5 cm içeriye doğru (küçültme) işaretleyiniz.
- 3 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, sola doğru 0,25 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.

- 1 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 3 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, sağa doğru 0,5 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 1 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 4 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, sağa doğru 0,25 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 4 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, sola doğru 0,25 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 3-4 noktalarını büyültmek için yeşil, küçültmek için mavi kalem kullanarak birleştiriniz.
- Köşeleri yardımcı çizgiler ile birleştirerek serileme işleminin doğruluğunu kontrol ediniz.
- Gerekli yazıları yazınız ve işaretleri alınız.
- Son kontrolleri yaparak bluz kol kalıbı seri çizim işlemlerini tamamlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Serileme işleminde düz ve kavisli hatların paralelliğini kontrol ediniz.
- Çizgileri kırıklık olmadan tek seferde çizmeye özen gösteriniz.
- Çizimleri temiz ve düzgün çalışınız.

1. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Hazırlama, Bluz Kalıbı ve Seri Çizimi** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Bluz için gerekli ölçüleri beden üzerinden aldı.		
3	Standart ölçü tablosundan üretimi yapılacak bluzun bedenine ait gerekli ölçüleri tespit etti.		
4	Bluz tanımını yaptı.		
5	Bluz model analizi föyünü model özelliğine göre hazırladı.		
6	Bluz beden kalıbını tekniğine göre çizdi.		
7	Bluz kol kalıbını tekniğine göre çizdi.		
8	Bluz ön ve arka beden kalıbı şablonunu hazırladı.		
9	Bluz kol kalıbı şablonunu hazırladı.		
10	Bluz kalıbı sıçrama oranlarını tespit etti.		
11	Bluz kalıbı sıçrama noktalarını gösterdi ve yönlerini çizdi.		
12	Bluz kalıbı sıçrama oranlarını işaretledi.		
13	Bluz kalıbı seri çizimini yaptı.		
14	Temiz ve düzenli çalıştı.		
15	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

2.3. YAKASIZ YAKALAR, BEDENDEN ÇIKAN YAKA ÇİZİMLERİ

Yakasız yakalar, yaka açıklığına çizilir ve yaka kenarı, pervaz veya biye ile temizlenir. Bedenden çıkan yakaların çizimi ise ön yakadan yukarıya doğru arka yaka oyuntusu ölçüsü kadar çıkılarak yapılır.

2.3.1. Yakasız Yaka, Bedene Takılan ve Bedenden Çıkan Yakalar

Yakasız yakalar, yaka açıklığında farklı şekiller ve ölçüler kullanılarak çalışılan yakalardır (Şekil 2.12).

Bedene takılan yakalar, boyun çevresini saran, bedenden ayrı hazırlanan, dik ya da yatık görüntüye sahip olabilen yakalardır.

Bedenden çıkan yakalar, ön beden kalıbı üzerinden yukarıya doğru arka yaka oyuntusu ölçüsü kadar çıkılarak çalışılan yakalardır. Ön ve arka yakayı saran görüntüye sahiptirler (Şekil 2.13).

2.3.2. Yakasız Yaka Çeşitleri

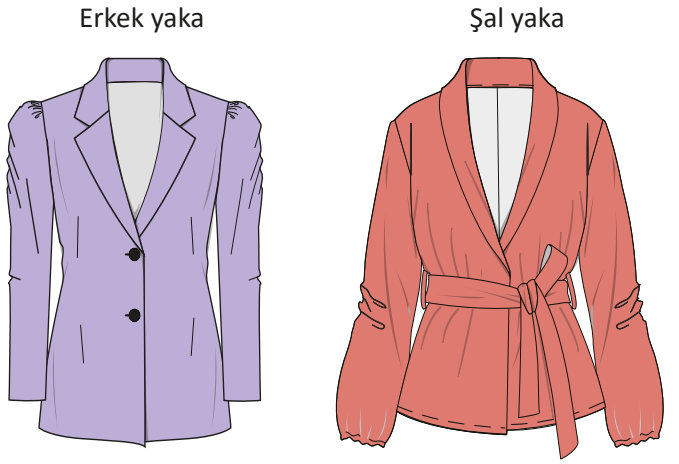
Yakasız yaka çeşitleri yaka çevresinin biçimine göre; Sıfır yaka, V yaka, U yaka, Kare yaka, Kayık yaka olarak sıralanır. Yaka çizimi için ön, arka ortasından ve yakadan ne kadar açılacağı değişiklik göstermektedir.

Şekil 2.12: Yakasız yaka çeşitleri

2.3.3. Bedenden Çıkan Yaka Çeşitleri

Bedenden çıkan yaka çeşitleri genel olarak erkek yaka ve şal yaka olarak sınıflandırılır. Gömlek, bluz ve ceket yakalarında tercih edilir. Erkek yaka ve şal yaka kullanıldıkları kıyafeti dikkat çekici ve gösterişli hale getirir.

Şekil 2.13: Bedenden çıkan yaka çeşitleri

7. UYGULAMA

Yakasız Yaka Çizim İşlemleri

7. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

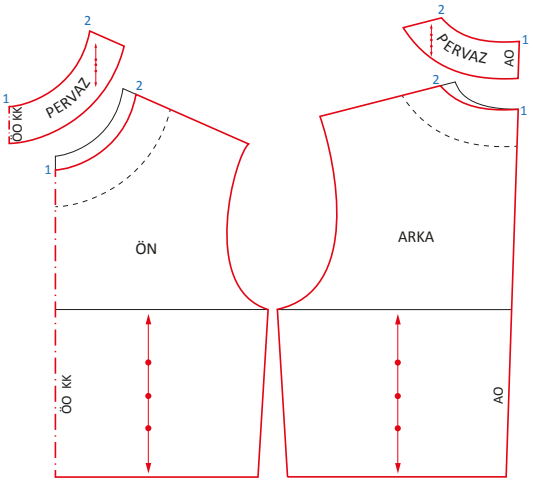
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

Sıfır Yaka

- Bluz şablon kalıbının kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende yaka ucundan aşağıya ve omuz başından sağa doğru 1,5 cm işaretleyiniz (1-2).
- 1 ve 2 noktaları arasını sıfır yaka formu vererek çiziniz.
- Arka bedende yaka ucunu (1), omuz başından sola doğru 1,5 cm işaretlediğiniz noktayı (2) noktası olarak belirleyiniz.
- 1 ve 2 noktaları arasını arka yaka formu vererek şekildeki gibi çiziniz.
- Ön ve arka bedende 1-2 noktalarından içeriye doğru girerek 4 cm (dikiş paylı ölçü) genişliğinde yaka pervazı çiziniz.

Şekil 2.14: Sıfır yaka

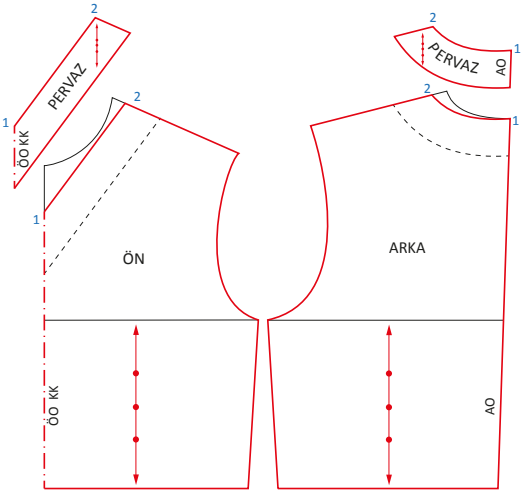
- Yaka pervazlarının kopyasını alıp DBİ'ye dikkat ederek kâğıda yapıştırınız (Şekil 2.14).

NOT

Yakasız yaka çizimleri için bluz şablon kalıbından kopya alınmış ve pervaz dikiş paylı olarak çizilmiştir. Kumaşın kesim işlemleri esnasında bedene ve pervaza tekrar dikiş payı vermeye gerek yoktur.

V Yaka

- Bluz şablon kalıbının kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende yaka ucundan aşağıya 5 cm (1) ve omuz başından sağa doğru 1,5 cm işaretleyiniz (2).
- 1 ve 2 noktalarını cetvelle birleştirerek V yaka çizimini yapınız.
- Arka bedende yaka ucunu (1), omuz başından sola doğru 1,5 cm işaretlediğiniz noktayı (2) noktası olarak belirleyiniz.
- 1 ve 2 noktaları arasını arka yaka formu vererek şekildeki gibi çiziniz.
- Ön ve arka bedende 1-2 noktalarından içeriye doğru girerek 4 cm (dikiş paylı ölçü) genişliğinde yaka pervazı çiziniz (Şekil 2.15).

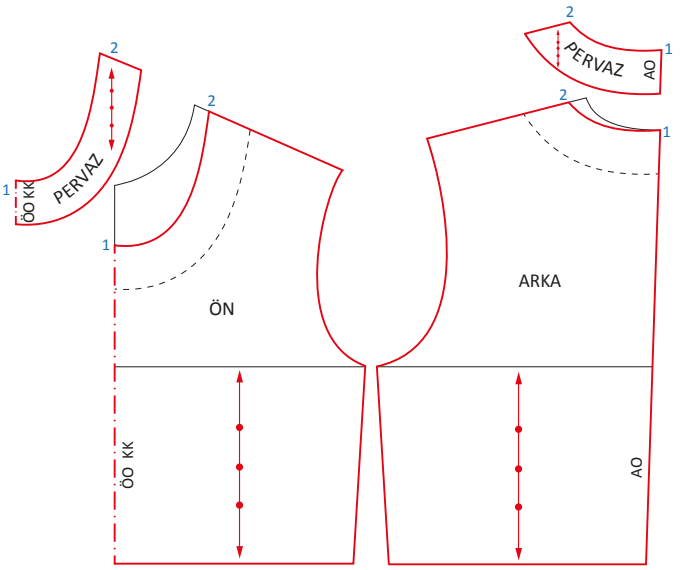

Şekil 2.15: V yaka

- Yaka pervazlarının kopyasını alıp DBİ'ye dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.

U Yaka

- Bluz şablon kalıbının kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende yaka ucundan aşağıya 5 cm (1) ve omuz başından sağa doğru 1,5 cm işaretleyiniz (2).
- 1 ve 2 noktaları arasını U yaka formu vererek çiziniz.
- Arka bedende yaka ucunu (1), omuz başından sola doğru 1,5 cm işaretlediğiniz noktayı (2) noktası olarak belirleyiniz.
- 1 ve 2 noktaları arasını arka yaka formu vererek şekildeki gibi çiziniz.
- Ön ve arka bedende yaka çizimlerine paralel 4 cm (dikiş paylı ölçü) genişliğinde yaka pervazı çiziniz.

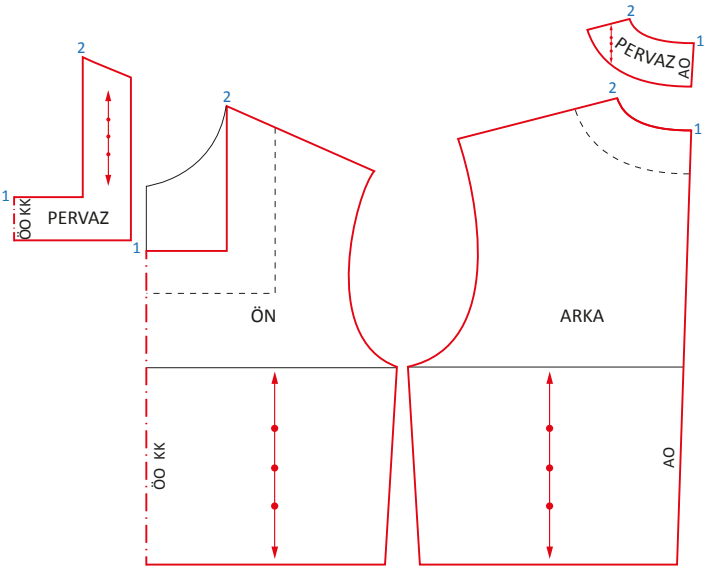

Şekil 2.16: U yaka

- Pervazların kopyasını alınız.
- Düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız ve çizimi tamamlayınız (Şekil 2.16).

Kare Yaka

- Bluz şablon kalıbından ön ve arka bedenin kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende yaka ucundan aşağıya doğru 5 cm ininiz (1).
- Omuz başını (2) noktası olarak işaretleyiniz.
- 1 ve 2 noktaları arasını kare yaka formu vererek şekildeki gibi çiziniz.
- Arka bedende yaka ucunu (1), omuz başını (2) noktası olarak işaretleyiniz.
- Ön ve arka bedende yaka çizimine paralel 4 cm (dikiş paylı ölçü) genişliğinde yaka pervazı çiziniz (Şekil 2.17).

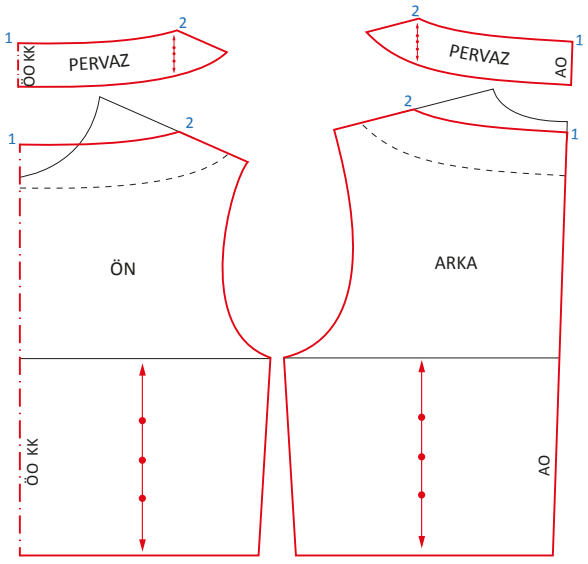

Şekil 2.17: Kare yaka

- Yaka pervazlarının kopyasını alınız ve düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Kare yaka çizimini kontrol ederek işlemleri tamamlayınız.

Kayık Yaka

- Bluz şablon kalıbının kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende yaka ucundan yukarıya doğru 2 cm çıkınız (1).
- Omuz başından sağa doğru 9 cm giriniz (2).
- 1 ve 2 noktaları arasını kayık yaka formu vererek çiziniz.
- Arka bedende yaka ucundan aşağıya doğru 1 cm ininiz (1).
- Omuz başından sola doğru 9 cm giriniz (2).
- 1 ve 2 noktaları arasına kayık yaka formu vererek çiziniz.
- Ön ve arka bedende yaka çizimlerine paralel 4 cm (dikiş paylı ölçü) genişliğinde yaka pervazı çiziniz.

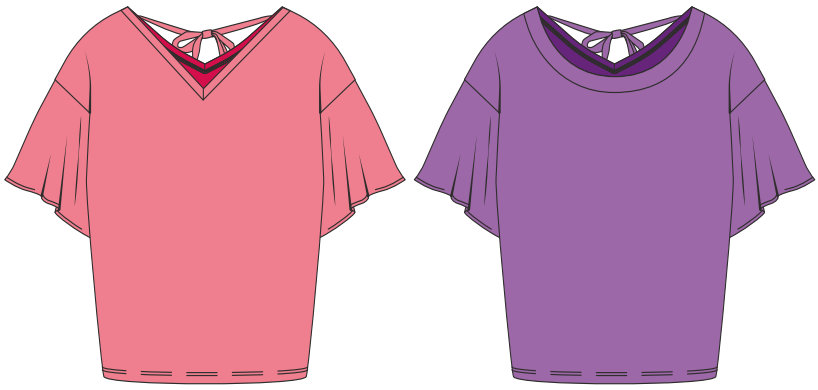

Şekil 2.18: Kayık yaka

- Yaka pervazlarının kopyasını alıp DBİ'ye dikkat ederek kâğıda yapıştırınız (Şekil 2.18).
- Gerekli kontrolleri yaparak kayık yaka çizim işlemlerini tamamlayınız.

NOT

Yakasız yakalarda yaka açıklığı ölçüsü, model özelliğine ve firmaların isteğine göre arttırılabilmekte ya da azaltılabilmektedir. Yakanın biçimi değişiklik gösterebilmektedir. Yaka pervazının yerine çeşitli kalınlıklarda biyeler de tercih edilebilmektedir (Şekil 2.19).

Şekil 2.19: Çeşitli yakasız yaka çalışmaları

Dikkat Edilecek Noktalar

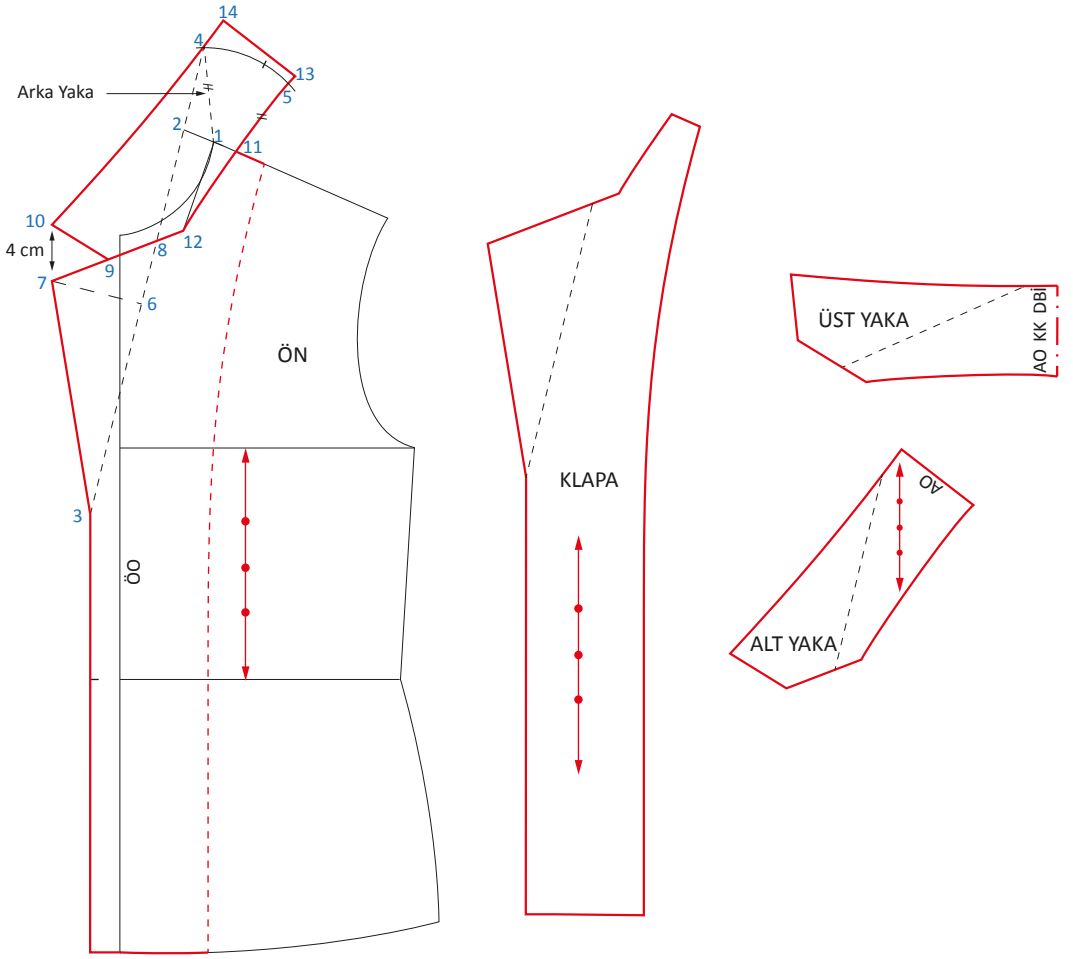
- Pervaz çizimlerinin yaka hattına paralelliğini kontrol ediniz.
- Oyuntuları pistole veya riga ile çiziniz.
- Pervaz parçaları küçük parçalar olduğu için kopya alma işlemini dikkatli yapınız, ölçülerde değişiklik yapmadan çizmeye özen gösteriniz.
- Yakasız yaka işlemlerinde kopyala-yapıştır işlemlerini temiz ve düzgün çalışınız.

8. UYGULAMA

Bedenden Çıkan Yaka Çizim İşlemleri

8. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Erkek Yaka

Şekil 2.20: Erkek yaka

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- Bluzun ön beden kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Omuz ve yaka oyuntusunun kesiştiği noktayı işaretleyiniz (1).
- Omuz çizgisini 1 noktasından sola doğru 2 cm uzatınız (2).
- Ön ortasından dışarıya doğru 2 cm kapanma payı işaretleyiniz.
- Kapanma payı çizgisi üzerinde bel hattından yukarıya 13 cm işaretleyiniz (3).
- 2-3 noktalarını cetvel kullanarak yardımcı çizgiyle birleştiriniz (röver hattı).

NOT

Röver hattı yaka dönüş hattıdır.

- Röver hattını 2 noktasından yukarıya doğru bir miktar uzatınız.
- 1 noktasından yukarıya doğru röver hattı üzerinde kavisli arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (4).

NOT

Kavisli arka yaka ölçüsü, bedenden ölçülerek tespit edilmelidir.

- 1 ve 4 noktalarını cetvel kullanarak yardımcı çizgiyle birleştiriniz.
- Pergeli 1-4 kadar açarak 4 noktasından sağa doğru bir miktar yay çiziniz.
- Yay üzerinde 4,5 cm (üst yaka dönüş payı) ve 2,5 cm (yaka ayağı dönüş payı) işaretleyiniz (5).
- 2 noktasından röver hattı üzerinde aşağıya doğru 14 cm işaretleyiniz (6).
- 6 noktasından röver hattına dik açı oluşturacak şekilde sola doğru 7 cm alt yaka genişliğini çiziniz (7).
- 3-7 arasını cetvelle birleştiriniz.
- 6 noktasından röver hattı üzerinde yukarıya doğru 5 cm işaretleyiniz (8).
- 7-8 arasını cetvelle birleştiriniz ve 7 noktasından sağa doğru bu çizgi üzerinde 4,5 cm işaretleyiniz (9).
- 7 noktasından yukarıya doğru 7-12 çizgisine dik açı yaparak 4 cm işaretleyiniz.
- İşaretlenen noktadan geçecek şekilde 9 noktasından sola doğru 5 cm çiziniz (10).
- 1 noktasından sağa doğru 1,5 cm işaretleyiniz (11).
- 8 noktasını çizgi yönünde 2 cm uzatınız (12).
- 12-11-5 noktalarını hafif kavisli birleştiriniz (yaka altı çizgisi).
- 1-4 arasını ölçünüz (arka yaka).
- Bu ölçüyü 11 noktasından başlayıp 5 noktasından hafif yukarıya doğru çıkacak şekilde işaretleyiniz (13) ve çiziniz.
- 13 noktasından sola doğru dik açı uygulayarak 7 cm (yaka ayağı dönüş payı+üst yaka dönüş payı=2,5+4,5=7 cm) işaretleyiniz (14).
- 14 noktasından aşağıya doğru bir miktar dik açı uygulayınız.
- 10-14 arasını şekildeki gibi hafif kavisli olarak birleştiriniz (üst yaka).
- 1 noktasından 4,5 cm ve etek ucu kapama payından 9 cm sağa doğru işaretleyerek klapa çizgisini (mostra) çiziniz.
- Klapa kopyasını etek ucundan başlayarak 3-7-12-11 ve klapa çizgisinden alınız.
- Üst yaka ve alt yaka kopyalarını 10-14-13-12-9 noktalarından alınız.
- Gerekli yerlerde parçaların üzerine röver hattı çizgisini çiziniz.
- Parçaları DBİ çizgisine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Gerekli yazıları yazıp işaretleri alarak çizimi tamamlayınız (Şekil 2.20).

NOT

Yakanın rahat dikimi ve dönüşü için alt yaka verevden kesilecektir.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Oyuntuları pistole veya riga ile çiziniz.
- Kopya alma işlemini dikkatli yapınız, ölçülerde değişiklik yapmadan çizmeye özen gösteriniz.
- Çizim işlemlerini temiz ve düzgün yapınız.

9. UYGULAMA

Şal Yaka

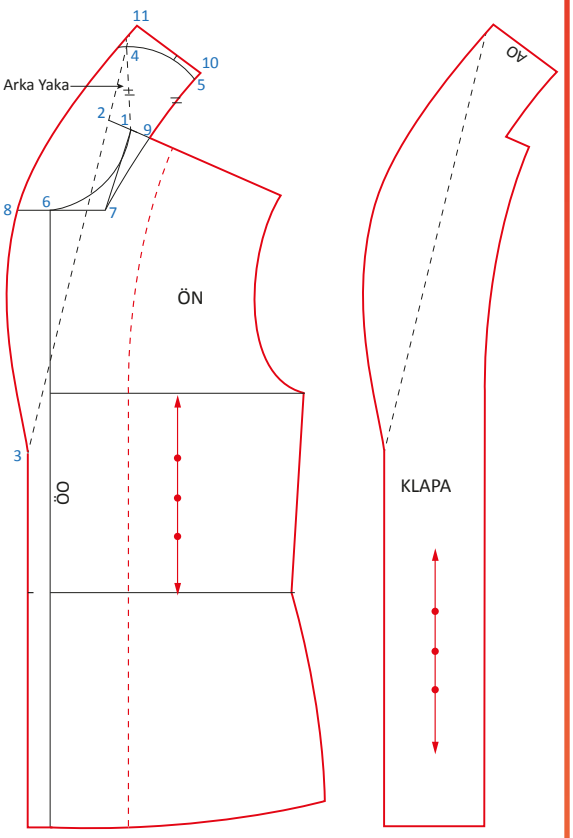
9. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- Bluzun ön beden kopyasını alarak (1) noktasını işaretleyiniz.
- Omuz çizgisini 1 noktasından sola doğru 2 cm uzatınız (2).
- Ön ortasından dışarıya doğru 2 cm, bel hattından yukarıya doğru 13 cm işaretleyiniz (3).
- 2-3 noktalarını yardımcı çizgiyle birleştirerek (röver hattı) bir miktar uzatınız.
- 1 noktasından yukarıya doğru röver hattı üzerinde kavisli arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (4) ve cetvelle birleştiriniz.
- Pergeli 1-4 kadar açarak 4 noktasından sağa doğru bir miktar yay çiziniz.
- Yay üzerinde 4,5 cm (üst yaka dönüşü) ve 2,5 cm (yaka ayağı dönüşü) işaretleyiniz (5).
- Yaka ucunu numaralandırınız (6).

Şekil 2.21: Şal yaka

- 6 noktasından sağa doğru 5 cm, sola doğru 3 cm çiziniz (7-8).
- 1 noktasından sağa doğru 1,5 cm işaretleyiniz (9).
- 7-9-5 noktalarını hafif kavisli birleştiriniz (yaka altı çizgisi).
- 1-4 arasını ölçünüz (arka yaka).
- Bu ölçüyü 9 noktasından başlayıp 5 noktasından hafif yukarıya doğru çıkacak şekilde işaretleyiniz (10) ve çiziniz.
- 10 noktasından sola doğru dik açı uygulayarak 7 cm (yaka ayağı dönüş payı+üst yaka dönüş payı=2,5+4,5=7 cm) işaretleyiniz (11).
- 11 noktasından bir miktar dik açı uygulayarak 11- 8-3 noktaları arasını şekildeki gibi birleştiriniz (üst yaka).
- 1 noktasından 4,5 cm ve etek ucu kapama payından 9 cm sağa doğru işaretleyerek klapa çizgisini (mostra) çiziniz.
- Klapa kopyasını etek ucundan başlayarak 3-11-10-9 ve klapa çizgisinden alınız.
- Klapa üzerine röver hattı ve DBİ çizgilerini çiziniz.
- Klapa kalıbını DBİ çizgisine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Gerekli yazıları yazıp işaretleri alarak çizimi tamamlayınız (Şekil 2.21).

2.4. BEDENDEN ÇIKAN KOL ÇİZİMLERİ

Kollar, üst giyimin (bluz, gömlek, elbise, tunik, sweatshirt, tişört, kazak, hırka vb.) çoğu zaman kullanılması zorunlu parçalarından biridir. Sektörde çeşitli formlarda ve ölçülerde kollar görülmektedir. Model özelliğine göre tek parça ya da birden çok parçalı çalışılabilmektedir.

Bedenden çıkan kollar, beden üzerine çalışılan, kol evi dikişi olmayan rahat ve kullanışlı kollardır. Hareket kabiliyeti rahat olması istenilen kıyafetlerde oldukça tercih edilmektedir. Bazı modellerde kol üstten dikişli olabilmektedir.

2.4.1. Kol Çeşitleri

Kol çeşitleri genel olarak iki maddede sıralanabilir:

- Bedene takılan kollar
- Bedenden çıkan kollar

2.4.2. Bedenden Çıkan Kol Çeşitleri

Bedenden çıkan kol çeşitleri çok farklı şekillerde çalışılmaktadır fakat çoğunlukla iki adet kol çeşidi öne çıkmaktadır.

Reglan kol, yaka oyuntusu ile kol altı arasına verev çizgi çizilerek elde edilen, kol üstü pensli ya da dikişli olabilen koldur (Şekil 2.22).

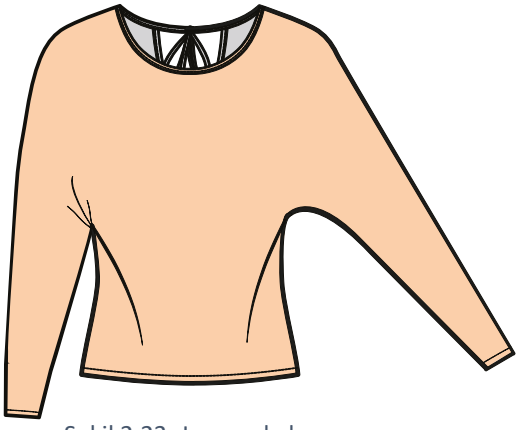
Japone kol, kol ve bedenin tek parça olarak beraber çalışıldığı, kol altının yuvarlak, rahat hareket edilebilir ve kolay giyilebilir şekilde olduğu koldur (Şekil 2.23).

Reglan kol

Şekil 2.22: Reglan kol

Japone kol

Şekil 2.23: Japone kol

2.4.3. Farklı Kol Çizim İşlemleri

Temel kol kalıbından türetilen farklı biçimlerde kollar mevcuttur. En çok karşımıza çıkan modeller ise karpuz kol, üstü büzgülü kol, kol ağzı büzgülü kol ve daire koldur.

10. UYGULAMA

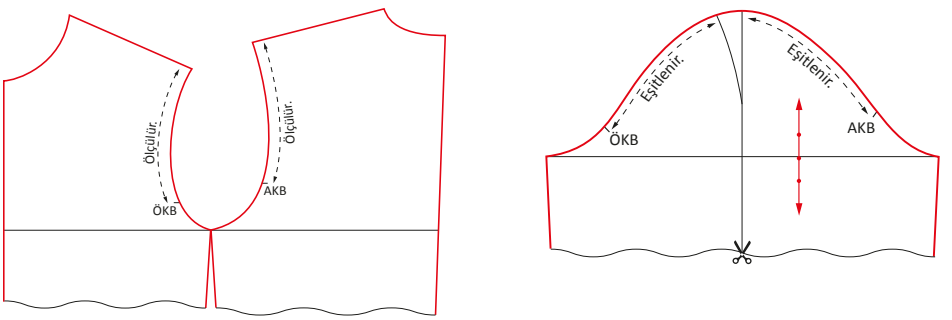
Bedenden Çıkan Kol Çizim İşlemleri

10. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

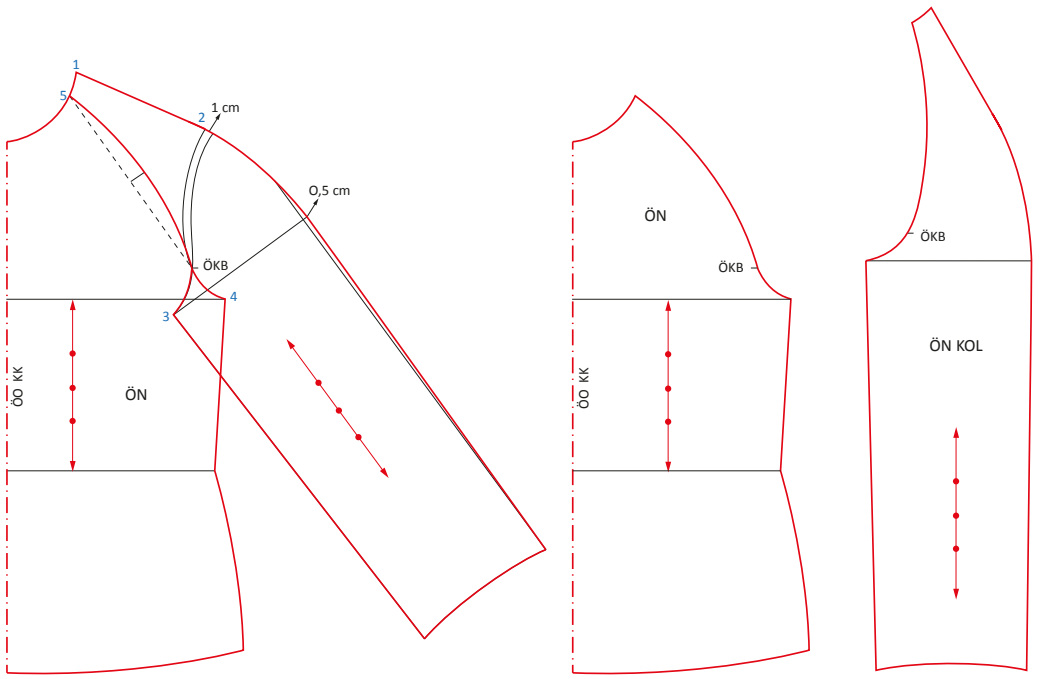
Reglan Kol Çizimine Hazırlık

Şekil 2.24: Reglan kol çizimine hazırlık

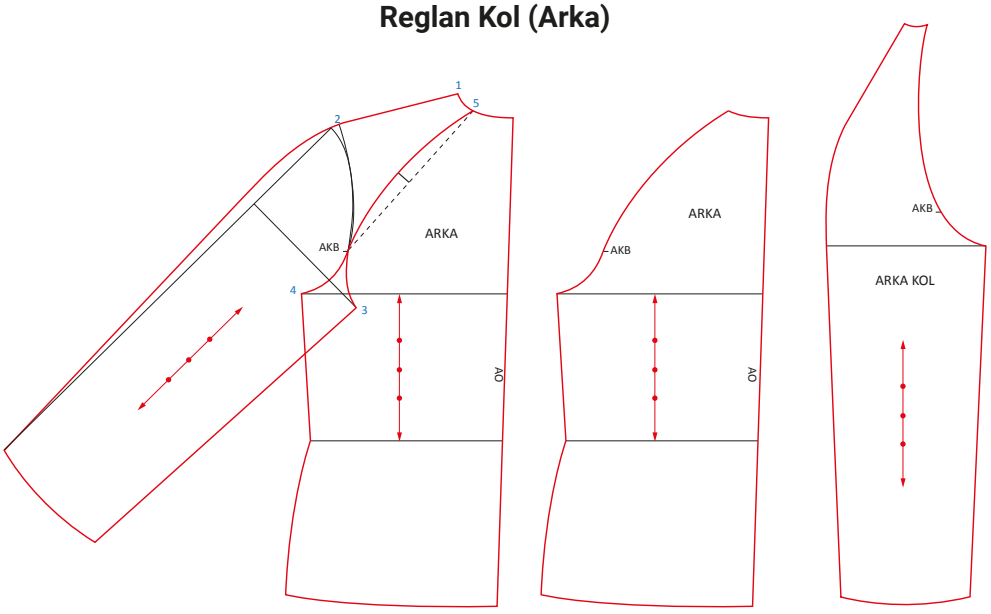
- Bluz kol kalıbının kopyasını alınız.
- Omuzdan ÖKB ve AKB noktalarına kadar ölçünüz. Bulunan ölçüleri kol kalıbında ÖKB ve AKB noktalarından kolun tepe noktasına doğru işaretleyiniz.
- Fazla çıkan miktarı belirlenen noktalardan kolun orta çizgisine doğru hafif kavisli bir çizgi çizerek atınız.
- Ön ve arka kolu keserek ayırınız (Şekil 2.24).

Reglan Kol (Ön)

Şekil 2.25: Reglan kol (ön)

Reglan Kol (Arka)

Şekil 2.26: Reglan kol (arka)

İşlem Basamakları

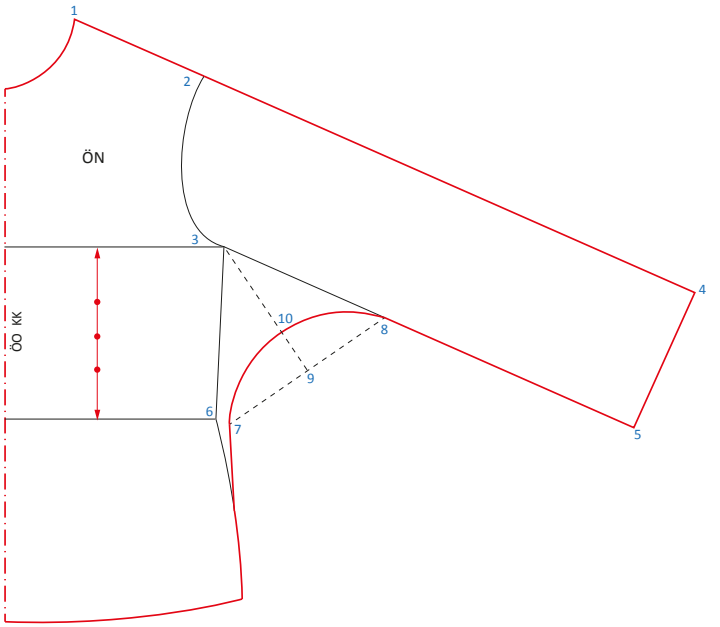
- Bluz kalıbından ön ve arka bedenin kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Omuz ve yaka oyuntusunun kesiştiği noktayı işaretleyiniz (1).
- Omuz ve kol oyuntusunun kesiştiği noktayı işaretleyiniz (2).
- Ön bedende 2 noktasından 1 cm bolluk vererek ön kolu ÖKB noktaları denk gelecek şekilde ön bedenin üzerine yapıştırınız.
- Bedende ve kolda kol altını numaralandırınız (3-4).
- 3 noktasından gelen çizgiyi, kolun üst noktasında 0,5 cm dışarıya doğru uzatınız.
- 1-2 ve kol ağzı noktalarını birleştirerek üst kol çizgisini çiziniz.
- Ön bedende 1 noktasından aşağıya doğru 3,5 cm ininiz (5).
- 5 noktası ve ÖKB noktasını yardımcı çizgi ile birleştiriniz.
- Ölçerek ½'sini bulunuz ve 1,5 cm yukarı çıkınız.
- Reglan kol oyuntusunu şekildeki gibi çiziniz (Şekil 2.25).
- Arka bedende de aynı çizim işlemlerini tekrarlayınız.
- Arka beden üst kol çizgisini, ön koldan 1-2 ve kol ağzı noktaları arasındaki çizgiyi kopyalayarak çiziniz. Her iki kol oyuntularını eşitleyiniz (Şekil 2.26).
- Reglan kol çizim işlemlerinden ön, arka beden ve kol kopyalarını alınız.
- Düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız ve çizim işlemlerini tamamlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Oyuntuları pistole veya riga ile çiziniz.
- Kopya alma işlemini dikkatli yapınız, ölçülerde değişiklik yapmadan çizmeye özen gösteriniz.
- Çizim işlemlerini temiz ve düzgün yapınız.

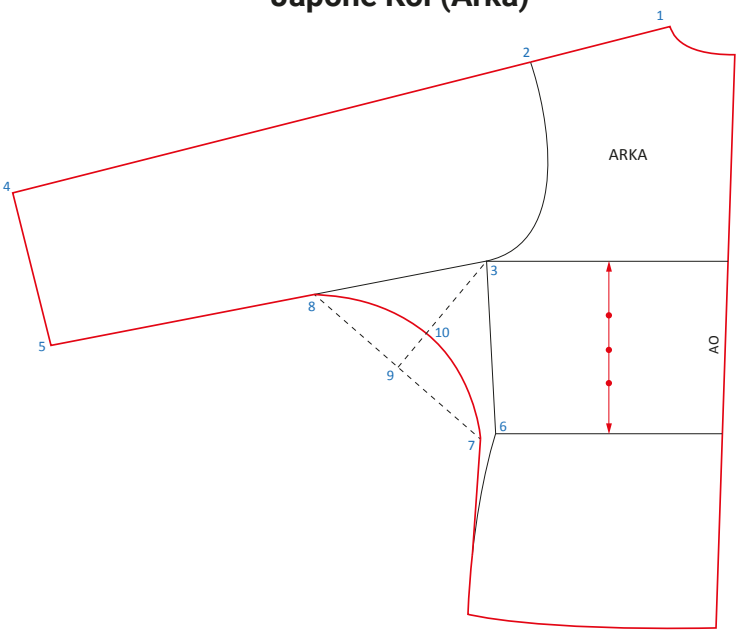
11. UYGULAMA

Japone Kol (Ön)

Şekil 2.27: Japone kol (ön)

Japone Kol (Arka)

Şekil 2.28: Japone kol (arka)

11. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- Bluz kalıbından ön ve arka bedenin kopyasını alarak kâğıda yapıştırınız.
- Omuz ve yaka oyuntusunun kesiştiği noktayı işaretleyiniz (1).
- Omuz ve kol oyuntusunun kesiştiği noktayı işaretleyiniz (2).
- Kol altını numaralandırınız (3).
- 2 noktasından aşağıya doğru kol boyu ölçüsü kadar çiziniz (4).
- 4 noktasından dik açı yaparak ön kolda 15,5 cm, arka kolda 16 cm kadar düz bir çizgi çiziniz (5).
- 5 noktasını 3 noktası ile birleştiriniz.
- Bel hattını numaralandırınız (6).
- 6 noktasından 1 cm dışarıya doğru çıkarak bolluk payı veriniz (7).
- 3 noktasından kol altı çizgisi üzerinde 3-6 noktaları arası kadar işaretleyiniz (8).
- 7-8 noktaları arasını yardımcı çizgi ile birleştirerek ortasını bulunuz (9).
- 3-9 noktaları arasını yardımcı çizgi ile birleştirerek ⅓'ünü bulunuz (10).
- Şekildeki gibi kesin hatları çiziniz.
- Gerekli yazıları yazarak ve işaretleri alarak çizimi tamamlayınız (Şekil 2.27-2.28).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Düz hatları cetvel, kavisleri pistole veya riga ile çiziniz.
- Kol altı kavisini kırıklık yapmadan şekilde verildiği gibi çizmeye özen gösteriniz.
- Çizim işlemlerini temiz ve düzgün yapınız.

2. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Yakasız Yakalar, Bedenden Çıkan Yaka Çizimleri, Bedenden Çıkan Kol Çizimleri** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Yaka ve kol teknik çalışmaları için bluz kalıbı kopyasını düzgün alıp düz boy ipliğine dikkat ederek yapıştırdı.		
3	Yakasız yaka çizimlerini tekniğine uygun yaptı.		
4	Bedenden çıkan yaka çizimlerini işlem basamaklarını takip ederek yaptı.		
5	Bedenden çıkan kol çizimlerini tekniğine uygun yaptı.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

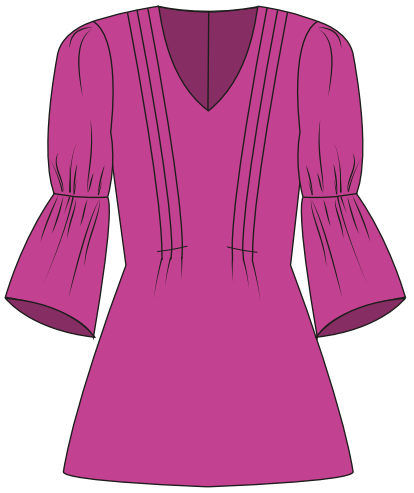
2.5. MODEL UYGULAMALI BLUZ KALIBI

Model uygulamalı bluz kalıbı, bluz kalıbı üzerine V yakalı ve kolu büzgülü olarak çalışılacaktır. Model özelliği açısından bluzun dikiminde ince ve dökümlü kumaşlar tercih edilmelidir.

2.5.1. Model Uygulamalı Bluz Model Analizi

Giysinin model analiz föyü giysi ile ilgili detayları içerdiği için kalıp ve uygulama aşamalarında birlik sağlanmasını sağlar. Dikim planı ve makine parkı model analiz föyü dikkate alınarak hazırlanır.

Tablo 2.5: Model Uygulamalı Bluz Model Analiz Föyü

<table>
<tr><th colspan="2">MODEL UYGULAMALI BLUZ MODEL ANALİZ FÖYÜ</th></tr>
<tr><td>Ürün: Model Uygulamalı Bluz</td><td>Hazırlama Tarihi: 23.04.2021</td></tr>
<tr><td>Beden: 38</td><td>Hazırlayan Kişi:</td></tr>
<tr><td>Sezon: İlkbahar/Yaz</td><td>Sayfa No.: 7</td></tr>
<tr><th>Teknik Çizim</th><th>Model Tanımlama</th></tr>
<tr><td rowspan="2">
Şekil 2.29: Model uygulamalı bluz</td><td>➤ Ön ortası kumaş katıdır.
➤ Ön bedende sağda ve solda 3’er pililer bulunmaktadır.
➤ Ön yaka V yaka olarak çalışılmıştır.
➤ Arka ortası dikişlidir.
➤ Kolda kol evinin 10 cm aşağısında büzgü bulunmaktadır (Şekil 2.29).</td></tr>
<tr><td>Parça Listesi
➤ 1 adet ön parça
➤ 2 adet arka parça
➤ 1 adet ön yaka pervazı
➤ 2 adet arka yaka pervazı
➤ 2 adet kol parçası
➤ 1 adet ön yaka pervazı telası</td></tr>
<tr><th>Kullanılacak Malzemeler</th><th>Dikiş Payları</th></tr>
<tr><td>➤ Çift en kumaş 114 cm pamuk poplin
➤ Tela 20 cm
➤ Kumaşa uygun iplik
➤ Büzgü lastiği
➤ Beden ve bakım etiketi</td><td>➤ Yan dikişler 1 cm
➤ Arka ortası dikişi 1 cm
➤ Etek ucu kıvırma 1 cm
➤ Kol birleştirme dikişi 1 cm
➤ Kol ağzı dikişi 1 cm</td></tr>
</table>

2.5.2. Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Çizimi

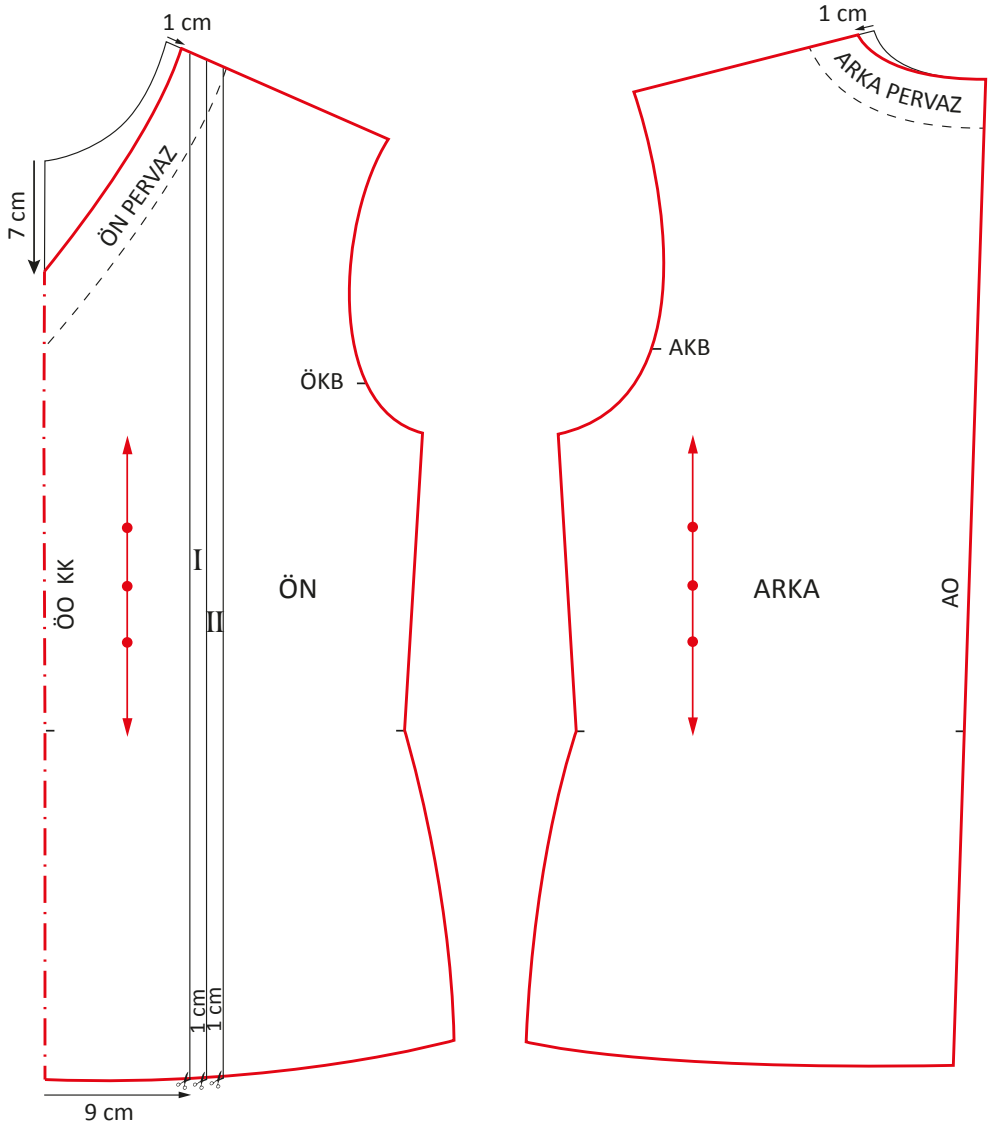
Tablo 2.5’teki Model Analiz Föyü incelenerek model uygulamalı bluz kalıbı çizilmelidir. Bluz kalıbından kopya alma işlemlerinde ölçüler ve hesaplamalar detaylıca gözden geçirilmeli böylece model uygulama işlemlerinde hata payı en aza indirilmelidir.

12. UYGULAMA

Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Çizim İşlemleri

12. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Ön ve Arka

Şekil 2.30: Model uygulamalı bluz ön ve arka kalıbı

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

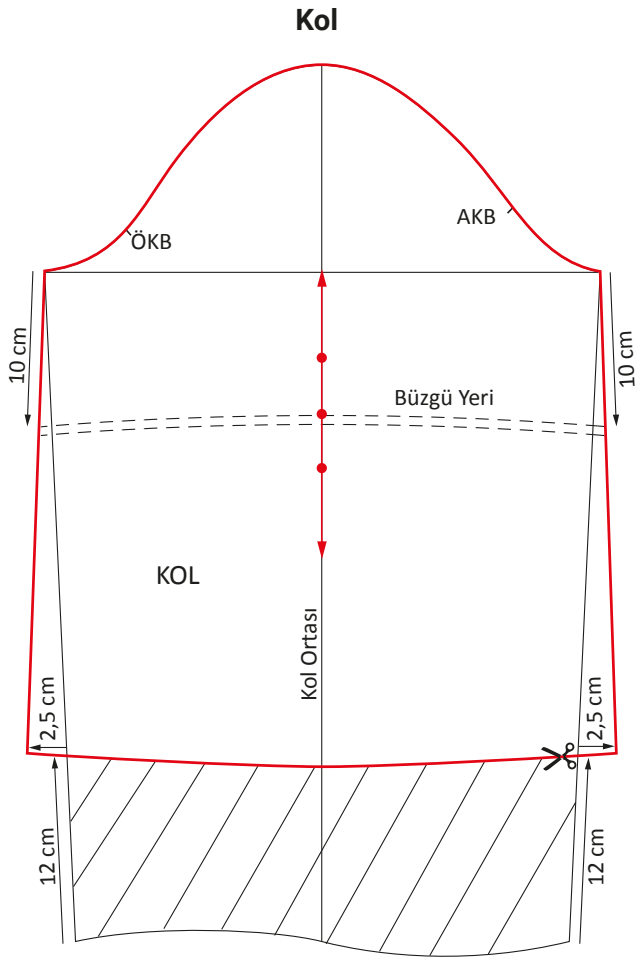
- Model uygulamalı bluz kalıbı çizimini yapmak için çalışma ortamını düzenleyiniz.
- Kullanılacak araç gereci hazırlayınız.
- Bluz kalıbının kopyasını alınız.
- Sayfanın sol kenarından bir miktar içeri girip düz boy ipliğine dikkat ederek bluz ön kalıbını yapıştırınız.
- Ön ortasında yaka ucundan aşağıya doğru 7 cm işaretleyiniz.
- Yaka ve omuzun kesişim yerinden sağa doğru 1 cm işaretleyiniz.
- Bu iki noktayı şekildeki gibi V yaka formu vererek birleştiriniz.
- V yaka çizgisine paralel 3 cm genişliğinde pervaz payını çiziniz.
- Pili çizgilerini çizmek için etek ucundan sağa doğru 9 cm işaretleyiniz.
- Pili genişliği olan 1 cm'yi sağa doğru iki kez işaretleyiniz.
- İşaretlenen noktaları, etek ucu çizgisinden omuz çizgisine kadar ön ortasına paralel şekilde uzatınız.
- Pili parçalarının karışmaması için numaralandırma işlemi yapınız.
- Pili çizgilerine makas işareti çizerek buralardan kesileceğini belirtiniz.
- Sayfanın sağ kenarından bir miktar içeri girip düz boy ipliğine dikkat ederek bluz arka kalıbını yapıştırınız.
- Arka yaka ve omuzun kesişim yerinden sola doğru 1 cm işaretleyiniz.
- Arka yaka oyuntusunu yeniden çiziniz.
- Arka ortasından aşağı doğru ve omuzda işaretlenen noktadan sola doğru 3 cm işaretleyerek pervaz payını çiziniz.
- Kesin hatları çizerek belirtiniz.
- Gerekli yazıları yazınız ve işaretleri alınız.
- Model uygulamalı bluz ön ve arka beden kalıbını bitiriniz (Şekil 2.30).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Pili genişliklerinin eşit çizilmesine özen gösteriniz.
- Pervazların kalıp çizgilerine paralel çizilmesine dikkat ediniz.
- Bluz kalıbı çizimi bitiminde ölçü kontrolü yapınız.
- Dik çizgilerin çiziminde gönye kullanınız.
- Yardımcı çizgileri belirtiniz.
- Kavisli hatların çiziminde kırıklık olmaması için pistole veya riga kullanınız.

Vitrinlerden, dergilerden, mağazaların internet sayfalarından bluz çeşitlerini araştırınız. Modeller arasındaki farklılıkları tespit ederek arkadaşlarınızla paylaşınız.

Şekil 2.31: Model uygulamalı bluz kol kalıbı

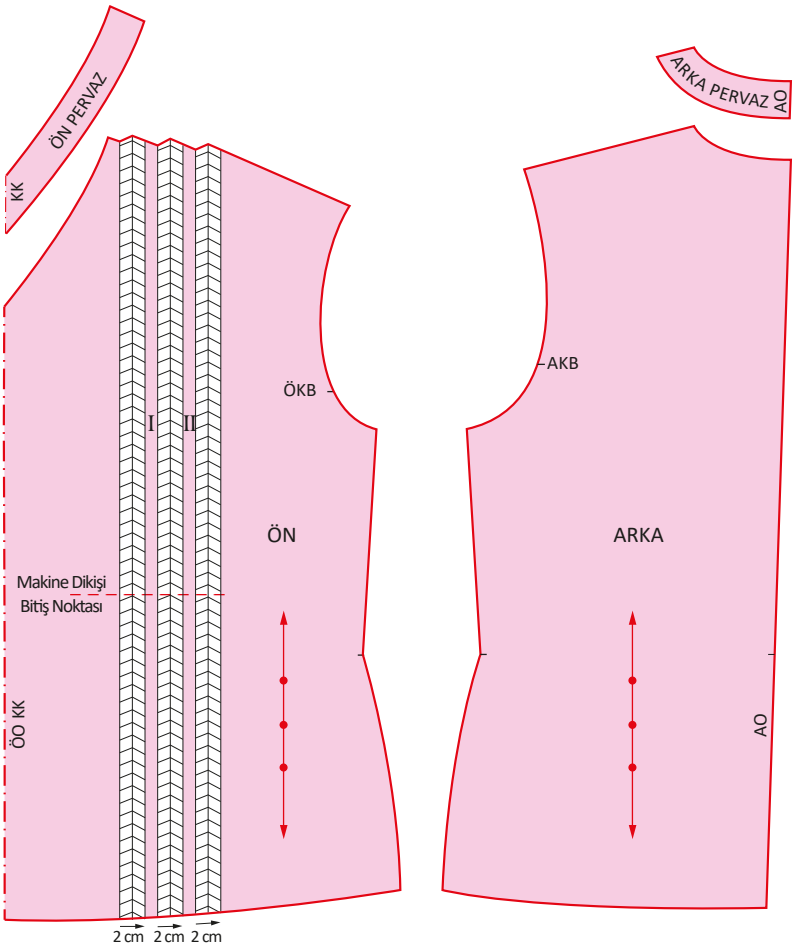
İşlem Basamakları

- Bluz kol kalıbının kopyasını alınız.
- Düz boy ipliğine dikkat ederek sayfanın ortasına yapıştırınız.
- Kol ağzında sağdan ve soldan yukarıya doğru 12 cm işaretleyiniz.
- İşaretlenen noktadan dışarıya doğru 2,5 cm işaretleyiniz ve kol altı ile birleştiriniz.
- Kol ağzı çizgisini şekildeki gibi hafif kavisli çiziniz.
- Kol altından aşağıya doğru 10 cm işaretleyiniz.
- Kesik çizgiyle büzgü yeri çizgisini şekildeki gibi hafif kavisli çiziniz.
- Kesin hatları çizerek belirtiniz.
- Gerekli kontrolleri yaparak model uygulamalı bluz kol kalıbını bitiriniz (Şekil 2.31).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ölçüleri sağ ve sol tarafta eşit almaya dikkat ediniz.
- Temiz ve düzenli çalışınız.

Model Uygulamalı Bluz Ön ve Arka Beden Açılımı

Şekil 2.32: Model uygulamalı bluz ön ve arka beden açılımı

İşlem Basamakları

- Model uygulamalı bluz kalıbının kopyasını kesin hatlardan alınız.
- Ön ortası, ön I ve ön II parçalarını keserek ayırınız.
- Sayfanın sol kenarından 2-3 cm içeri girerek bluz ön ortası kalıbını yapıştırınız.
- Ön I, ön II ve ön yan parçalarını yapıştırmak için sağa doğru 1+1 cm pili payı işaretleyiniz.
- Pili çizgilerini kalçaya ve omuza kadar şekildeki gibi uzatınız.
- Omuz ve kalça hattı çizgilerini şekle göre yeniden çiziniz.
- Arka kalıbı, ön ile arasında bir miktar boşluk bırakıp DBİ çizgisine dikkat ederek yapıştırınız.
- Ön ve arka yaka pervazlarının kopyalarını alarak açma işlemini tamamlayınız (Şekil 2.32).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Model uygulama işlemi bitiminde ölçü kontrolü yapınız.
- Kalıp parçalarının adetlerinin ve üzerindeki yazıların eksiksiz olmasına dikkat ediniz.

2.6. MODEL UYGULAMALI BLUZ ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ

Model uygulamalı bluz kalıbı üzerine dikiş payları verilerek şablon kalıbı hazırlanacak ve serileme işlemi ile kalıplar 36 bedene küçültülecek, 40 bedene büyültülecektir.

2.6.1. Model Uygulamalı Bluz Şablonu Hazırlama

Model uygulamalı bluz şablonu hazırlama işlemleri için kalıp kopyası ölçülerde değişiklik yapılmadan ve ana hatlara dikkat edilerek alınır. Düz boy ipliği, pililerin ve büzgülerin dikileceği yeri belirten çıtlar eksiksiz alınmalıdır. Parçaların isimleri yazılmalıdır.

2.6.2. Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri

Model uygulamalı bluz serileme işlemlerinde sıçrama noktaları ve yönleri; yaka açıklığı, sırt yüksekliği, kol oyuntu genişliği, omuz genişliği, göğüs genişliği, bel genişliği, kalça genişliği, kol boyu, bluz boyu, bilek genişliği olarak sıralanır.

2.6.3. Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Sıçrama Oranları

Serileme işlemleri öncesinde model uygulamalı bluz kalıbı üzerine Tablo 2.6'daki bilgilere göre sıçrama oranları yazılır.

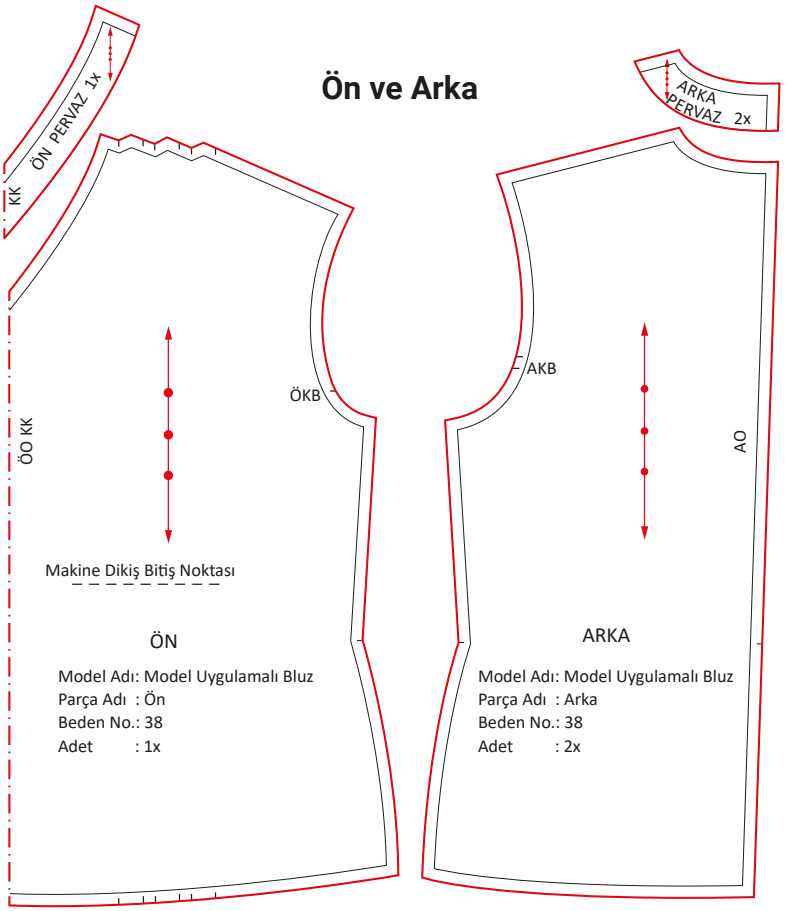
Tablo 2.6: Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Sıçrama Oranları

Bedenler	36		38		40
Göğüs Çevresi	84		88		92
Ölçü Farkı		4		4	
Bel	66		70		74
Ölçü Farkı		4		4	
Kalça	90		94		98
Ölçü Farkı		4		4	
Kol Boyu	44,5		45		45,5
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Sırt Yüksekliği	20,3		20,8		21,3
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Arka Yaka	7,2		7,4		7,6
Ölçü Farkı		0,2		0,2	
Bluz Boyu	59,5		60		60,5
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Kol Ağzı Genişliği	36,5		37		37,5
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Arka Omuz	13,7		14		14,3
Ölçü Farkı		0,3		0,3	
Ön Omuz	13,2		13,5		13,8
Ölçü Farkı		0,3		0,3	
Kol Oyuntu Genişliği	11		11,5		12
Ölçü Farkı		0,5		0,5	

13. UYGULAMA

Model Uygulamalı Bluz Şablonu Hazırlama İşlemleri

13. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 2.33: Model uygulamalı bluz ön ve arka beden şablonu

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

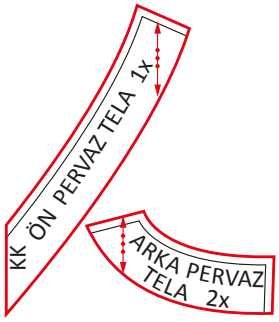
İşlem Basamakları

Ön ve Arka

- Model uygulamalı bluz açılımı ön, arka ve pervaz parçalarının kopyasını alınız.
- Kalıpları düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Ön bedende ön ortası hariç diğer çizgilere 1 cm dikiş payı vererek çiziniz.
- Arka bedende bütün kenarlara 1 cm dikiş payı vererek çiziniz.
- Pervaz parçalarında ön ortası ve dış kenarları hariç diğer kenarlara 1 cm dikiş payı veriniz (Şekil 2.33).

Tela

- Model uygulamalı bluz açılımı ön ve arka pervaz parçalarının kopyasını alınız.
- Kalıpları düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Ön ortası ve dış kenarları hariç diğer kenarlara 0,5 cm pay veriniz (Şekil 2.34).

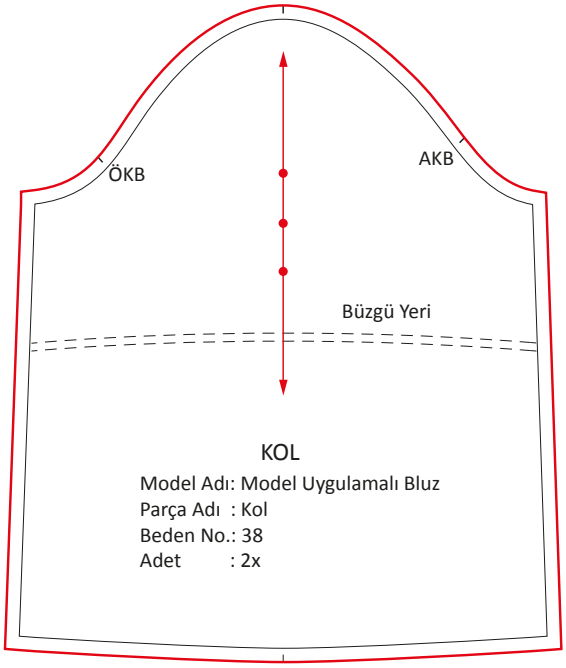
Şekil 2.34 Model uygulamalı bluz tela şablonu

Kol

- Model uygulamalı bluz kolu açılımının kopyasını alınız.
- Düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Bütün kenarlara 1 cm dikiş payı vererek çiziniz (Şekil 2.35).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kopya alma işlemini dikkatli yapınız.
- Şablon paylarının doğruluğunu kontrol ediniz.
- Kavisli hatların kalıp çizgilerine paralelliğini kontrol ediniz.
- Çalışma ortamının temizlik ve düzenine özen gösteriniz.

Şekil 2.35: Model uygulamalı bluz kol şablonu

Şablon kalıpları hazırlanırken bazı çizgilere dikiş payı verilmemektedir, bazı çizgilere az bazılarına ise fazla dikiş payı verilmektedir. Dergilerden, kalıp kitaplarından ve internetten hangi kalıpların hangi çizgilerine ne kadar dikiş payı verildiğini araştırınız. Nedenlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.

14. UYGULAMA

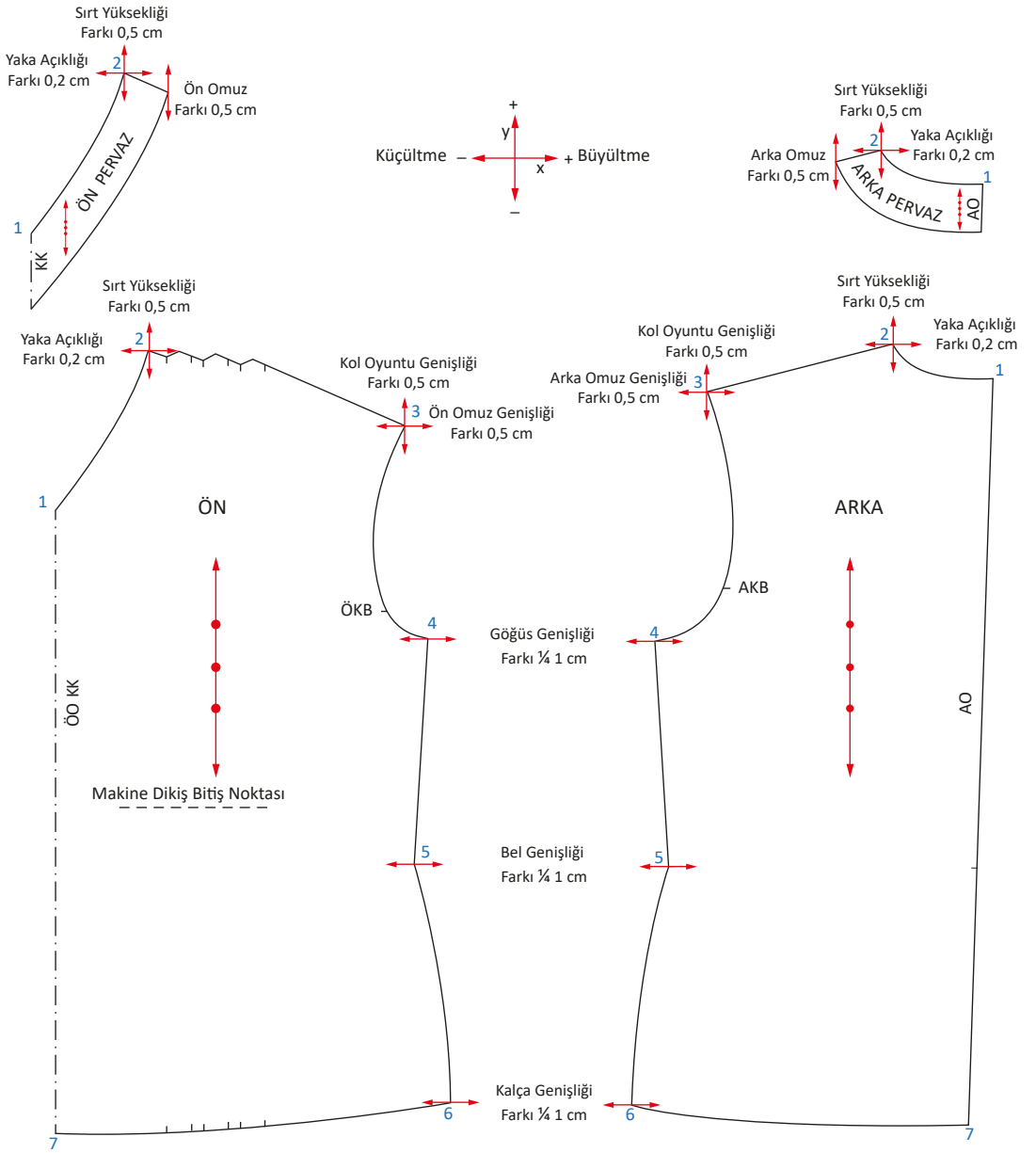
Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Sıçrama Noktaları ve Yönleri Çizim İşlemleri

14. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

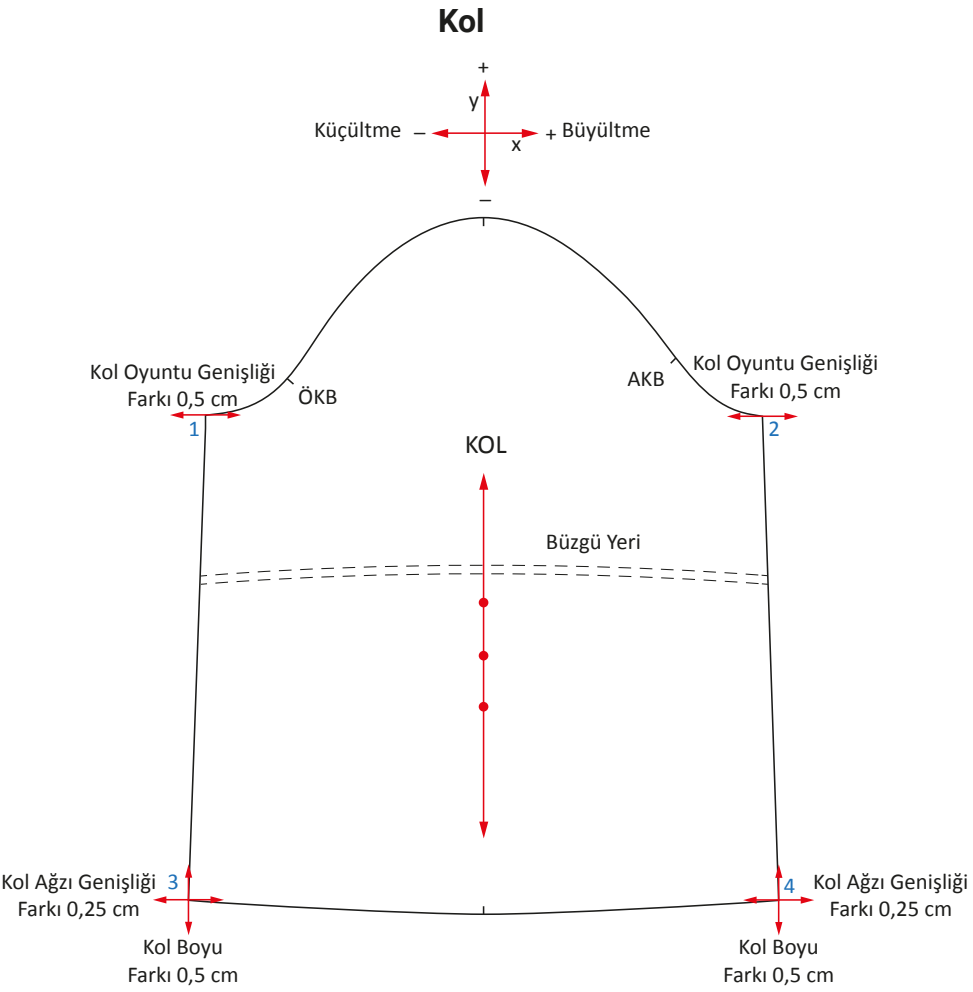
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

Ön ve Arka

Şekil 2.36: Model uygulamalı bluz ön ve arka beden sıçrama noktaları ve yönleri

Şekil 2.37: Model uygulamalı bluz kol kalıbı sıçrama noktaları ve yönleri

İşlem Basamakları

- Model uygulamalı bluz beden ve kol şablon kalıplarının kopyasını alınız.
- Düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Serileme işleminin yapılacağı sıçrama noktalarını tespit ederek şekildeki gibi numaralandırınız.
- Büyültme-küçültme işleminin yapılacağı yönlerin oklarını çiziniz.
- Sıçrama oranlarını yazarak işlemi tamamlayınız (Şekil 2.36-2.37).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Sıçrama noktalarının doğruluğunu kontrol ediniz.
- Sıçrama yönlerinin oklarını dik olarak çizmeye özen gösteriniz.
- Çizimlerin temiz ve düzenli olmasına dikkat ediniz.

15. UYGULAMA

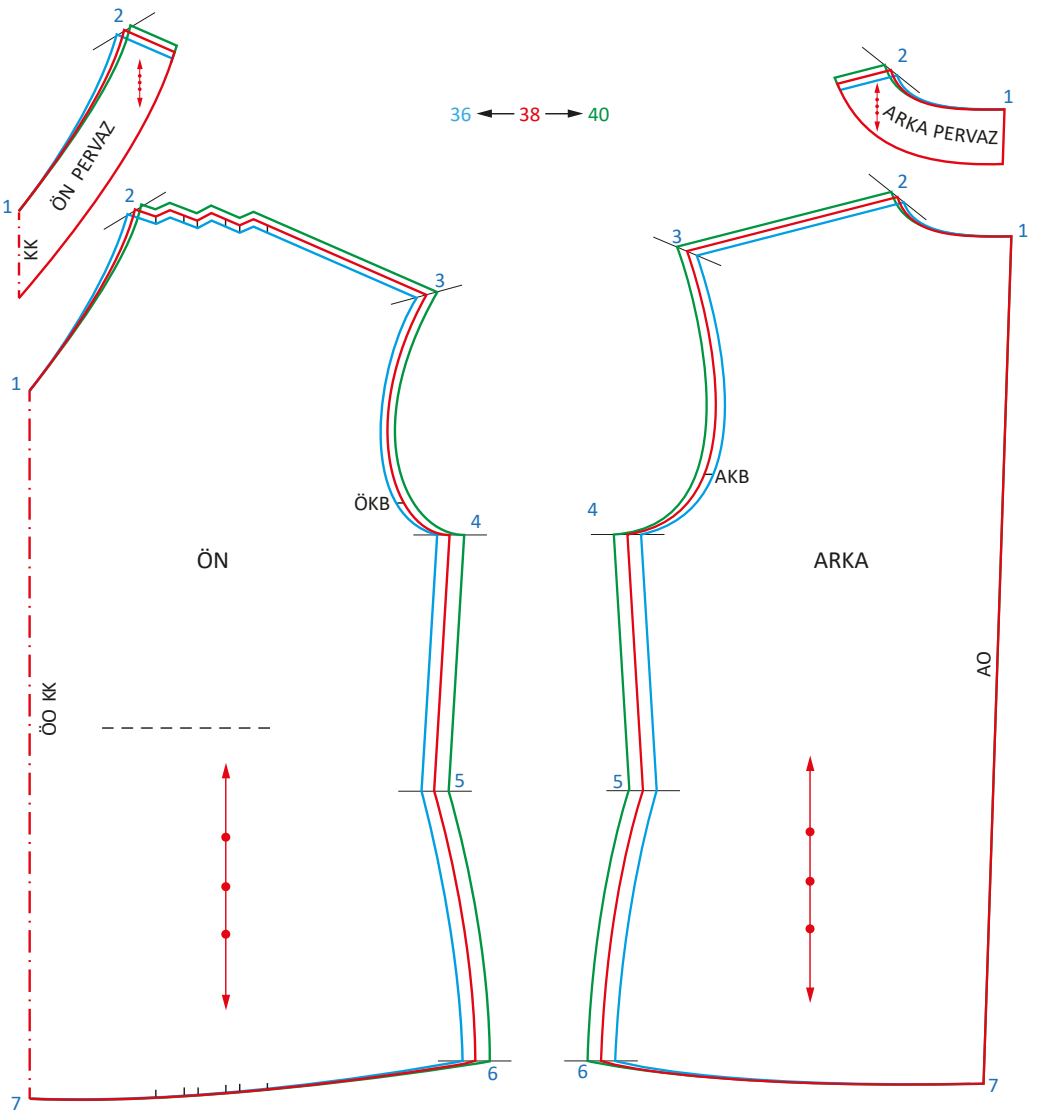
Model Uygulamalı Bluz Kalıbı Serileme İşlemleri

15. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, gönye, eşel, riga, mezura, yapıştırıcı, çizim masası

Ön ve Arka

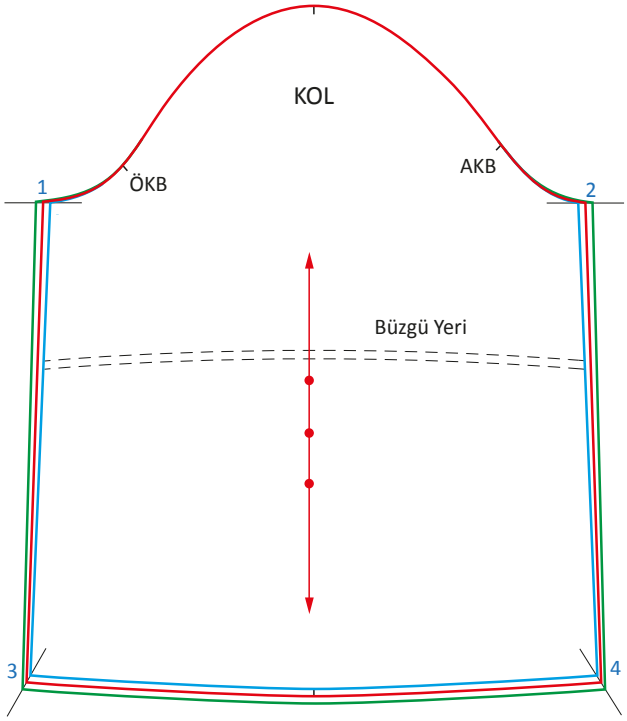
Şekil 2.38: Model uygulamalı bluz ön ve arka beden serileme

İşlem Basamakları

- Model uygulamalı bluz ön ve arka beden şablon kalıplarının kopyasını alıp kâğıda yapıştırınız.
- Serileme noktalarını şekildeki gibi numaralandırınız (1-2-3-4-5-6-7).
- 2 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, dışarıya doğru 0,2 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.

- 1 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 2 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, içeriye doğru 0,2 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 1 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 3 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, dışarıya doğru 0,5 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak şekildeki gibi birleştiriniz.
- 3 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, içeriye doğru 0,5 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak şekildeki gibi birleştiriniz.
- 4-5-6 noktalarını 0,5 cm dışarıya doğru (büyültme) ve 0,5 cm içeriye doğru (küçültme) işaretleyiniz.
- 3-4-5-6-7 noktalarını 40 beden için yeşil, 36 beden için mavi kalem kullanarak birleştiriniz.
- Köşeleri yardımcı çizgiler ile birleştirerek ön ve arka beden serileme işleminin doğruluğunu kontrol ediniz (Şekil 2.38).

Kol

Şekil 2.39: Model uygulamalı bluz kol kalıbı serileme

İşlem Basamakları

- Model uygulamalı bluz beden ve kol şablon kalıbının kopyasını alınız.
- Düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Serileme işleminin yapılacağı sıçrama noktalarını tespit ederek şekildeki gibi numaralandırınız (1-2-3-4).
- 1-2 noktalarını büyültme işlemi için 0,5 cm dışarıya, küçültme işlemi için 0,5 cm içeriye doğru işaretleyiniz.

- 3 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, sola doğru 0,25 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.
- 1 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak şekildeki gibi birleştiriniz.
- 3 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, sağa doğru 0,5 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 1 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak şekildeki gibi birleştiriniz.
- 4 noktasından aşağıya doğru 0,5 cm, sağa doğru 0,25 cm (büyültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile yeşil kalem (40 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 4 noktasından yukarıya doğru 0,5 cm, sola doğru 0,25 cm (küçültme işlemi) işaretleyiniz.
- 2 noktası ile mavi kalem (36 beden) kullanarak birleştiriniz.
- 3-4 noktalarını büyültmek için yeşil, küçültmek için mavi kalem kullanarak birleştiriniz.
- Köşeleri yardımcı çizgiler ile birleştirerek serileme işleminin doğruluğunu kontrol ediniz.
- Gerekli yazıları yazınız ve işaretleri alınız.
- Son kontrolleri yaparak bluz kol kalıbı seri çizim işlemlerini tamamlayınız (Şekil 2.39).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Serileme işleminde düz ve kavisli hatların paralelliğini kontrol ediniz.
- Çizgileri kırıklık olmadan tek seferde çizmeye özen gösteriniz.
- Çizimleri temiz ve düzgün çalışınız.

3. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Model Uygulamalı Bluz Kalıbı, Model Uygulamalı Bluz Şablon ve Seri Çizimi** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Model uygulamalı bluz model analizini model özelliğini dikkate alarak hazırladı.		
3	Model uygulamalı bluz kalıbını tekniğine göre çizdi.		
4	Model uygulamalı bluz kalıbı şablonunu hazırladı.		
5	Model uygulamalı bluz kalıbı sıçrama noktaları ve yönlerini çizdi.		
6	Model uygulamalı bluz kalıbı sıçrama oranlarını işaretledi.		
7	Model uygulamalı bluz kalıbı seri çizimini yaptı.		
8	Seri çizimi bitiminde yardımcı çizgilerden faydalanarak ölçü kontrolü yaptı.		
9	Temiz ve düzenli çalıştı.		
10	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

2.7. YAKASIZ YAKA VE BEDENDEN ÇIKAN YAKA TEKNİK ÇALIŞMALARI

Teknik çalışmaların dikiminde yakasız yaka ve bedenden çıkan yaka çizimleri konusunda hazırlanan kalıplar kullanılacaktır.

2.7.1. Yakasız Yaka Dikimi

Yakasız yaka dikim işlemlerinde Sıfır yaka, V yaka, U yaka, Kare yaka, Kayık yaka teknik çalışmaları dikilir. Yaka çevresi pervaz ile temizlenir. Yakanın net durması için dikim işlemleri öncesinde pervaz parçalarına tela yapıştırılır.

16. UYGULAMA

Yakasız Yaka Dikim İşlemleri

16. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Yakasız yaka kalıpları, düz dikiş makinesi, overlok makinesi, kumaş, iplik, tela, mezura, cetvel, riga, toplu iğne, sabun, makas

İşlem Basamakları

Sıfır Yaka

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hazır Giyim İşletmelerinde Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak kumaşın kesileceği ortamı hazırlayınız.
- Yakasız yaka çizim işlemlerinden sıfır yaka ve pervaz kalıplarının kopyalarını alınız.

NOT

Beden ve pervaz kalıpları dikiş paylı çalışıldığı için tekrar dikiş payı vermeye ihtiyaç yoktur.

- Teknik çalışmalar için kumaşı ve telayı masaya seriniz.
- Kesim malzemelerini hazırlayınız.
- Yaka ve pervaz kalıplarını kumaş üzerine düz boy ipliğine uygun ve kumaştan en az fire verecek şekilde yerleştiriniz.
- Sıfır yaka kesim işlemlerini yapınız.
- Pervazların ters yüzeyine tela yapıştırınız.
- Düz dikiş makinesini ve overlok makinesini kumaşa göre ayarlayınız.
- Omuzları ve pervazların dış kenarlarını overlok ile temizleyiniz.
- Beden ve pervaz parçasında omuzları birleştiriniz.
- Omuz dikişlerini denk getirerek parçaları yüzü yüzüne bakacak şekilde yerleştiriniz (Görsel 2.2).
- Yaka çevresini 1 cm'den dikerek pervaz ile bedeni birleştiriniz (Görsel 2.3).
- Dikiş paylarını 0,5 cm'den kesiniz.
- Pervazın rahat dönmesi için yuvarlak hatlara dik olarak çıt atınız (Görsel 2.4).

Görsel 2.2: Beden ve pervazda omuz dikişlerini denk getirme

Görsel 2.3: Pervazı bedene dikme

Görsel 2.4: Yuvarlak hatlara çıt atma

- Ütüleme işlemi yapınız.
- Pervaz üzerine çıma dikişi çekiniz (gizli çıma) (Görsel 2.5).
- Pervaz parçasını bedenin tersine çeviriniz.

NOT

Gerekli görülürse pervazı omuzlardan 1-2 cm dikişle tutturunuz.

- İplikleri temizleyiniz.
- Kumaş özelliğine göre ütü ısısını ayarlayarak son ütüleme işlemini yapınız.
- Gerekli kontrolleri yaparak sıfır yaka teknik çalışmasını tamamlayınız (Görsel 2.6).

Görsel 2.5: Pervaz çıma dikişi

Görsel 2.6: Sıfır yaka

V Yaka

- Yakasız yaka çizimlerinden V yaka ve pervaz kalıplarının kopyasını alınız.
- Kalıpları kumaşa yerleştirerek V yaka kesim işlemini yapınız.
- Pervazların ters yüzeyine tela yapıştırarak dış kenarlarına ve omuzlara overlok dikişi çekiniz.
- Omuzları birleştiriniz.
- Beden ile pervazı omuz dikişleri denk gelecek ve düz yüzleri içte kalacak şekilde üst üste yerleştiriniz.

Görsel 2.7: 1 cm'den pervaz dikişi

- Yaka çevresini 1 cm'den dikiniz (Görsel 2.7).
- Dikiş paylarını incelterek yuvarlak hatlara ve V yaka dönüşüne çıt atınız (Görsel 2.8).
- Pervaz parçasına çıma dikişi çekip bedenin tersine çeviriniz.
- İplikleri temizleyerek ütüleyiniz ve V yaka teknik çalışmasını tamamlayınız (Görsel 2.9-2.10).

Görsel 2.8: V yaka dönüşü çıtı

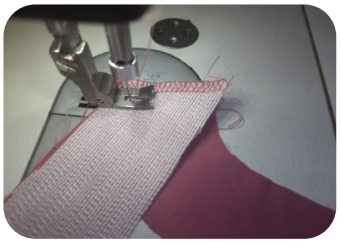
Görsel 2.9: V yaka ütüsü

Görsel 2.10: V yaka

U Yaka

- U yaka teknik çalışması için kalıpları hazırlayınız ve kumaşa yerleştirerek kesiniz.
- Pervazların ters yüzeyine tela yapıştırınız.
- Omuzları ve pervazların dış kenarlarını overlok ile temizleyiniz.
- Omuzları birleştiriniz (Görsel 2.11).
- Beden ile pervazı omuz dikişleri denk gelecek ve düz yüzleri içte kalacak şekilde üst üste yerleştiriniz.
- Yaka çevresini 1 cm'den dikerek pervaz ile bedeni birleştiriniz (Görsel 2.12).
- Düzgün ve kolay dönüş sağlamak için çıt atınız.
- Pervaz parçasına çıma dikişi çekip bedenin tersine çeviriniz.
- İplikleri temizleyerek gerekli kontrolleri yapınız.
- Ütüleyiniz ve teknik çalışmanın dikim işlemini bitiriniz (Görsel 2.13).

Görsel 2.11:Omuz birleştirme dikişi

Görsel 2.12: Pervazın bedene dikimi

Görsel 2.13: U yaka

Kare Yaka

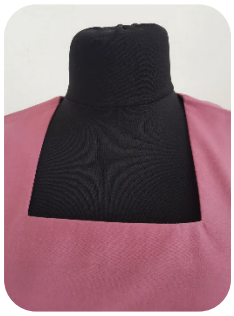
- Kare yaka kalıplarını kumaşa yerleştirerek kesim işlemini yapınız.
- Pervazlara tela yapıştırıp dış kenarlarına overlok çekiniz.
- Omuzlara overlok dikişi çekiniz ve birleştiriniz.
- Omuz dikişlerini birbirine denk gelecek ve düz yüzleri içte kalacak şekilde yerleştiriniz.
- Kare yaka çevresini 1 cm'den dikiniz.
- Dikiş paylarını incelterek yuvarlak hatlara ve kare yaka dönüşüne çıt atınız.
- Pervaz parçasına gizli çıma çekip bedenin tersine çeviriniz (Görsel 2.14).
- İplikleri temizleyiniz ve ütüleyiniz (Görsel 2.15-2.16).

Görsel 2.14: Pervaz çıma dikişi

Görsel 2.15: Pervazın ütüleme sonrası görünümü

Görsel 2.16: Kare yaka

Kayık Yaka

- Kayık yaka ve pervaz kalıplarını kumaşa yerleştirerek kesim işlemlerini yapınız.
- Pervazların ters yüzeyine tela yapıştırınız.
- Omuzları ve pervazların dış kenarlarını overlok ile temizleyiniz.
- Omuzları birleştiriniz (Görsel 2.17).

Görsel 2.17: Omuz dikişi

- Beden ile pervazı omuz dikişleri denk gelecek ve düz yüzleri içte kalacak şekilde üst üste yerleştiriniz.
- Yaka çevresini 1 cm'den dikerek pervaz ile bedeni birleştiriniz (Görsel 2.18).
- Pervazın kolay dönmesi için gerekli yerlere çıt atınız.
- Pervaz parçasına gizli çıma çekerek bedenin tersine çeviriniz.
- İplikleri temizleyiniz.
- Kayık yaka teknik çalışmasını ütüleyiniz (Görsel 2.19).
- Gerekli kontrolleri yaparak dikim işlemini tamamlayınız (Görsel 2.20).

Görsel 2.18: Pervaz dikişi

Görsel 2.19: Ütüleme işlemi

Görsel 2.20: Kayık yaka

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kesim işlemleri esnasında düz boy ipliğine dikkat ediniz.
- Kesim ve dikim işlemlerinde, verimlilik ve kalite ilkelerine dikkat ediniz.
- Çıtları gerekli ölçülerde atınız.
- Pervazı bedenin ön yüzünden görünmeyecek şekilde tersine çeviriniz ve ütüleyiniz.
- Gizli çıma dikişlerini düzgün çekiniz.
- Ütüleme işleminde ütü ısısının kumaşa ve telaya uygun olmasına özen gösteriniz.
- Son ütüleme işlemini ürünün görüntüsü düzgün ve net olacak şekilde yapınız.

2.7.2. Bedenden Çıkan Yaka Dikimi

Bedenden çıkan yaka dikim işlemlerinde erkek yaka ve şal yaka teknik çalışmaları dikilir. Erkek yaka da üst yaka, alt yaka ve klapa parçaları bulunur. Şal yakada ayrıca yaka parçası yoktur. Ön beden ve klapa boyunu saracak şekilde arka ortasına kadar uzanır. Şal yakanın görünüşünün aksine kalıp çıkarma aşaması ve dikim aşaması oldukça basittir.

17. UYGULAMA

Bedenden Çıkan Yaka Dikim İşlemleri

17. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Erkek yaka kalıpları, kumaş, iplik, tela, mezura, cetvel, riga, toplu iğne, sabun, makas

İşlem Basamakları

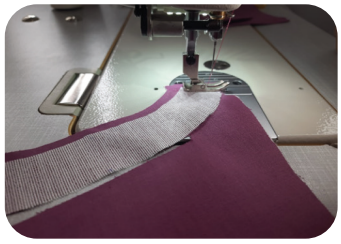
Erkek Yaka

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hazır Giyim İşletmelerinde Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- Erkek yaka kalıplarına 1 cm dikiş payı vererek şablon kalıplarını hazırlayınız.
- Düz boy ipliğine dikkat ederek kumaş üzerine yerleştirip kesiniz.
- Klapa, üst yaka ve pervaz kalıplarına 0,5 cm pay vererek tela şablon kalıplarını hazırlayınız.
- Düz boy ipliğine dikkat ederek tela üzerine yerleştirip kesiniz.

Görsel 2.21: Yaka ütüsü

- Alt yaka arka ortasını birleştiriniz ve ikiye açarak ütüleyiniz.
- Alt yaka ve üst yakayı yüzü yüzüne bakacak şekilde üst üste yerleştiriniz.
- Yakanın dış kenarını ve yaka ucunun dışarıda kalan kısmını dikiniz.
- Dikiş paylarını inceltip köşeleri üçgen çıtlatınız.

Görsel 2.22: Klapa ve pervazı birleştirme

- Yakayı düz yüzüne çeviriniz ve ütüleyiniz (Görsel 2.21).
- Ön ve arka bedenin omzuna overlok çekiniz, ön arka bedenin omzunu dikiniz ve ütüleyiniz.
- Klapa ve arka pervazı birleştiriniz (Görsel 2.22).
- Dikiş paylarını ikiye açarak ütüleyiniz.
- Ön bedenin alt yakaya denk gelecek köşesini çıtlatınız (Görsel 2.23).
- Alt yakanın köşesini bedenin çıtına, arka ortasını bedenin arka yaka ortasına yerleştiriniz.
- Makinesini çekiniz.
- Klapanın üst yakaya denk gelecek köşesini çıtlatınız.

Görsel 2.23: Ön beden yaka köşesini çıtlatma

- Üst yakanın köşesini klapanın çıtına, arka ortasını pervazın arka yaka ortasına yerleştiriniz.
- Makinesini çekiniz (Görsel 2.24).
- Kavisli kenarları çıtlatınız ve kavisli kenarların paylarını açarak ütüleyiniz (Görsel 2.25).

Görsel 2.24: Üst yakayı klapa ve pervazla birleştirme

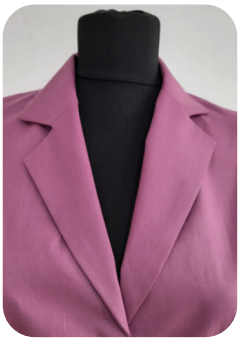
Görsel 2.25: Üst yaka, klapa ve pervaz ütüsü

- Bedeni, klapa ve yakaları yüzü yüzüne gelecek şekilde eşleştiriniz.
- Çıt işaretlerini dikkate alarak tüm kenarları birleştiriniz (Görsel 2.26).
- Dikiş paylarını inceltiniz.
- Köşelere ve kavisli kenarlara çıtlatma işlemi yapınız.
- Klapanın ve pervazın dış kenarlarını overlok ile temizleyiniz.

Görsel 2.26: Beden ve klapa birleştirme

- Yakayı ütüleyiniz ve düz yüzüne çeviriniz.
- Yaka ve bedenin birleşim yerindeki dikişleri üst üste getirerek tutturunuz.
- Son ütü işlemini klapa dikişini etek ucundan röver hattına kadar 1 mm içeri, röver hattından yaka ucuna kadar 1 mm dışarı kaydırarak yapınız.
- Erkek yaka duruşunu kontrol ederek teknik çalışmayı bitiriniz (Görsel 2.27).

Görsel 2.27: Erkek yaka

Şal Yaka

- Şal yaka teknik çalışması için kalıpları dikiş payı vererek hazırlayınız.
- Kumaşı ve telayı verimlilik ilkesine uygun olarak ve düz boy ipliğine dikkat ederek kesiniz.
- Klapaya tela yapıştırınız.
- Ön beden ve klapanın arka yaka ortalarını birleştiriniz (Görsel 2.28).
- Dikiş paylarını açarak ütüleyiniz (Görsel 2.29).
- Dikim işleminde kolaylık sağlaması için ön beden ve klapanın omuz köşelerini çıtlatınız.

Görsel 2.28: Klapa arka ortası dikişi

Görsel 2.29: Klapa ütüsü

- Ön ve arka bedeni yüzü yüzüne bakacak şekilde omuz ve arka ortalarını denk getirerek yerleştiriniz (Görsel 2.30).
- Bir omuzdan başlayıp arka yakayı ve diğer omuzu dikerek dikiş işlemini bitiriniz.
- Dikişleri açarak ütüleyiniz.
- Klapa ve ön bedeni yüzü yüzüne bakacak arka ortaları denk gelecek şekilde yerleştiriniz.
- Dış kenar çevresini dikiniz (Görsel 2.31).
- Dikiş paylarını inceltiniz.
- Kavisli hatlara çıt atınız (Görsel 2.32).

Görsel 2.30: Ön ve arka beden

Görsel 2.31: Şal yaka dış kenar dikimi

Görsel 2.32: Kavisli hatları çıtlatma

- Klapanın içte açıkta kalacak kenarına ve arka yakaya denk gelecek kısmına overlok çekiniz.
- Klapayı düz yüzüne çevirerek ütüleyiniz.
- Klapa ve arka yaka oyuntusunu üst üste getirerek tutturunuz.
- Son ütü işlemini klapa dikişini etek ucundan röver hattına kadar 1 mm içeri, röver hattından yaka ucuna kadar 1 mm dışarı kaydırarak yapınız.
- Şal yaka duruşunu kontrol ederek teknik çalışmayı bitiriniz (Görsel 2.33).

Görsel 2.33: Şal yaka

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kesim işlemi sırasında düz boy ipliklerine dikkat ediniz.
- Ütü ısısının kumaşa ve telaya uygun olmasına dikkat ediniz.
- Çıtları gereğinden fazla atmamaya özen gösteriniz.
- Dikim işlemi sırasında sık sık ölçü kontrolü yapınız.

2.8. BEDENDEN ÇIKAN KOL VE MANŞET TEKNİK ÇALIŞMALARI

Kol ve manşet teknik çalışmalarının dikiminde, bedenden çıkan kol çizimleri konusunda hazırlanan kalıplar ve ölçüsü verilen manşet kalıbı kullanılır.

2.8.1. Reglan Kol Çalışması

Reglan kol ön, arka ve iki adet kol olmak üzere dört parçadan oluşur. Bazı modellerde kol tek parça çalışılmaktadır. Reglan kol üstten dikişlidir. Önce beden ve kol birleştirilir sonra kolun üst ve alt dikişleri yapılır.

18. UYGULAMA

Reglan Kol Dikim İşlemleri

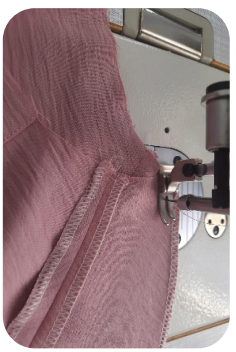
18. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Reglan kalıpları, kumaş, iplik, tela, mezura, cetvel, riga, toplu iğne, sabun, makas

Görsel 2.34: Ön ve arka kol oyuntuları birleştirme

Görsel 2.35: Kol üst dikişi

Görsel 2.36: Dikiş paylarını açma ütüsü

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği kurallarına göre çalışma ortamını hazırlayınız.
- Reglan kol kalıplarını dikiş payı vererek hazırlayınız.
- Kalıpları düz boy ipliğine dikkat ederek ve en az fire vermeye çalışarak kumaş üzerine yerleştiriniz ve kesim işlemi yapınız.
- Yaka ve etek ucu hariç diğer kenarlara overlok çekiniz.
- Ön ve arka kol oyuntularını birleştiriniz (Görsel 2.34).
- Kol üst dikişlerini çekiniz (Görsel 2.35).
- Dikiş paylarını ikiye açarak ütüleyiniz (Görsel 2.36).
- Kol altını birleştiriniz ve dikiş açma ütüsü yapınız.
- Yaka ve etek ucu temizleme dikişlerini yaparak reglan kol dikim işlemini tamamlayınız.
- İplikleri temizleyerek gerekli kontrolleri yapınız.
- Teknik çalışmanın son ütüsünü yapınız ve duruşunu kontrol ediniz (Görsel 2.37).

Görsel 2.37: Reglan kol

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çıtların derin olmamasına dikkat ediniz.
- Ütü ısısını kumaş özelliğini dikkate alarak ayarlayınız.
- Verimlilik ve kalite ilkelerine dikkat ediniz.

2.8.2. Japone Kol Çalışması

Japone kol teknik çalışmasında ön ve arka beden olmak üzere iki adet parça bulunur. Kol ve beden bir bütündür. Japone kol dikim işlemlerinde önce kolun üst kısmı sonra alt kısmı dikilir.

19. UYGULAMA

Japone Kol Dikim İşlemleri

19. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

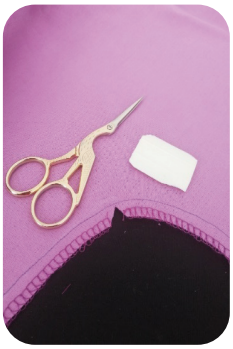
Japone kol kalıpları, kumaş, iplik, tela, mezura, cetvel, riga, toplu iğne, sabun, makas

İşlem Basamakları

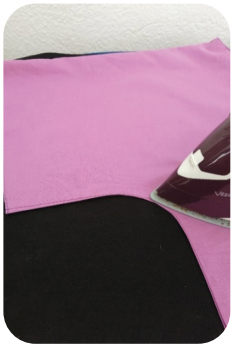
- Japone kol kalıplarını dikiş payı vererek hazırlayınız.
- Kalıpları tekniğine uygun olarak kumaş üzerine yerleştiriniz ve kesim işlemi yapınız.
- Ön ve arka bedeni yüzü yüzüne bakacak şekilde omuz ve kol oyuntusu hatlarını denk getirerek yerleştiriniz.
- Kol üstünü ve kol altını düz dikiş makinesi ile birleştiriniz (Görsel 2.38).
- Yaka ve etek ucu hariç diğer kenarlara overlok çekiniz.

Görsel 2.38: Kol altı dikişi

Görsel 2.39: Kol altı çıtı

Görsel 2.40: Japone kol son ütüsü

- Kol altına rahat dönmesi için çıt atınız (Görsel 2.39).
- İplik temizleme ve son ütü işlemlerini yapınız (Görsel 2.40).
- Japone kol çalışmasının duruşunu kontrol ediniz (Görsel 2.41).

Görsel 2.41: Japone kol

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çıtların gerekenden fazla derin olmamasına dikkat ediniz.
- Ütü ısısını kumaş özelliğini dikkate alarak ayarlamaya özen gösteriniz.
- Teknik çalışma dikim işlemini temiz ve düzenli yapmaya dikkat ediniz.

20. UYGULAMA

Manşet Dikim İşlemleri

20. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kumaş, dikiş ipliği, ütü, cetvel, riga, mezura, toplu iğne, sabun, makas

Görsel 2.42: Köşe çıtlatma

Görsel 2.43: Manşet

İşlem Basamakları

- Kâğıda 27,5 cm genişliğinde ve 6 cm yüksekliğinde dikdörtgen oluşturarak manşet kalıbını çiziniz.
- Tüm kenarlara 1 cm dikiş payı vererek şablon çizimini yapınız.
- Kesim işlemi yaparken manşet şablon kalıbını kumaş ve telanın üzerine yerleştiriniz.
- Manşet parçasının bir tanesine tela yapıştırınız ve 1 cm dikiş payını telaya doğru ütüleyiniz.
- Ütülenen kenara gaze dikişi çekiniz.
- Manşet parçalarını yüzü yüzüne bakacak şekilde yerleştiriniz.
- Gaze dikişi çekilen kısmı hariç üç kenarını 1 cm'den dikiniz.
- Dikiş paylarını inceltiniz ve köşeleri üçgen çıtlatınız (Görsel 2.42).
- Manşeti düz yüzüne çeviriniz (Görsel 2.43).
- Manşet çalışmasını ütüleyerek tamamlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ütü ısısını kumaşa ve telaya göre ayarlamaya özen gösteriniz.
- Teknik çalışma dikim işlemini temiz ve düzenli yapmaya dikkat ediniz.

4. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Yakasız Yaka ve Bedenden Çıkan Yaka Teknik Çalışmaları, Bedenden Çıkan Kol ve Manşet Teknik Çalışmaları** aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Yakasız yaka dikim işlemlerini tekniğine uygun yaptı.		
3	Erkek yaka teknik çalışmasını yönergeleri takip ederek yaptı.		
4	Şal yaka dikim işlemlerini yaptı.		
5	Bedenden çıkan kol teknik çalışmalarını işlem basamaklarını takip ederek yaptı.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

2.9. BLUZ KESİMİ

Bir ürünün mümkün olduğunca aynı kalite düzeyinde üretilmesi için kesim ve dikim öncesi yol gösteren bazı talimatlar hazırlanır. Üretim bölümü bu talimatlara bağlı kalarak her ürünün aynı standartlara sahip olmasını sağlar.

2.9.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama

Asgari çalışma talimatı dikim işlemlerinde dikiş, yaka, kol, pili gibi teknik detayların özelliklerini göstermektedir. Tablo 2.7'deki asgari çalışma talimatını incelenerek dikim işlemleri yapılmalıdır.

Tablo 2.7: Model Uygulamalı Bluz Asgari Çalışma Talimatı

UYGULAMA YERİ	BLUZ ASGARİ ÇALIŞMA TALİMATI
Dikişler	Kullanılan kumaşa uygun iğne iplik seçilmelidir. Makine dikiş sıklığı 1 cm'de 4 batış olmalıdır. Makine dikiş payları 1 cm'dir. Başlangıçta ve bitişte 3-4 adım pekiştirme yapılmalıdır. Kenar temizleme işleminde overlok dikişi kullanılmalıdır.
Yaka	Yakada pervazla temizleme tekniği uygulanmalıdır. Pervaz parçalarına tela yapıştırılmalıdır.
Kol	Kol büzgü yeri kol altından 10 cm aşağıda olmalıdır. Kol ortasındaki büzgüler dengeli dağıtılmalıdır. Kol takılırken üst kol büzgüleri dengeli dağıtılmalıdır. Kol ağzı overlok dikişi ile temizlenmeli ve ütü ile içeriye doğru katlanarak dikilmelidir.
Pili	Ön parçanın sağ ve solunda 3'er adet pili olmalıdır. Pili genişlikleri 1 cm olmalıdır. Pililer ön ortasına doğru yatırılmalıdır.

2.9.2. Kalite Nitelikleri Belirleme

Ürün üzerinde yapılan teknik çalışmaların ve dikişlerin, olması gereken ölçülerin, uygun görülen toleransların ve ölçüm sonucunda elde edilen sonuçların yazıldığı formlardır. Bu formdaki ölçüler doğrultusunda ürünlerin kalite kontrolü yapılır.

Tablo 2.8: Kalite Nitelikleri Tablosu

KALİTE NİTELİKLERİ TABLOSU					
Ürün: Model Uygulamalı Bluz					
No.	**Kalite Niteliği**	**Standart Ölçü (cm)**	**Tolerans (cm)**		**Gerçekleşen (cm)**
			+	**-**	
1	Ön Genişlik	18	0,3	0,3	18,3
2	Arka Genişlik	16,5	0,3	0,3	16,8
3	Kol Boyu	45	0,5	0,5	45,5
4	Kol Ortası Büzgü Yeri Mesafesi	10	0,5	0,5	10,5
5	Ön Yaka Açıklığı	7	0,2	0,2	7
6	Pili Genişliği	1	0,1	0,1	1,1
7	Pervaz Boyu	3	0	0	3
8	Çıma	0,2	0	0	0,2
9	Kol Ağzı Dikişi	1	0	0	1
10	Yan Dikiş Payı	1	0	0	1
11	Etek Ucu Payı	1	0	0	1

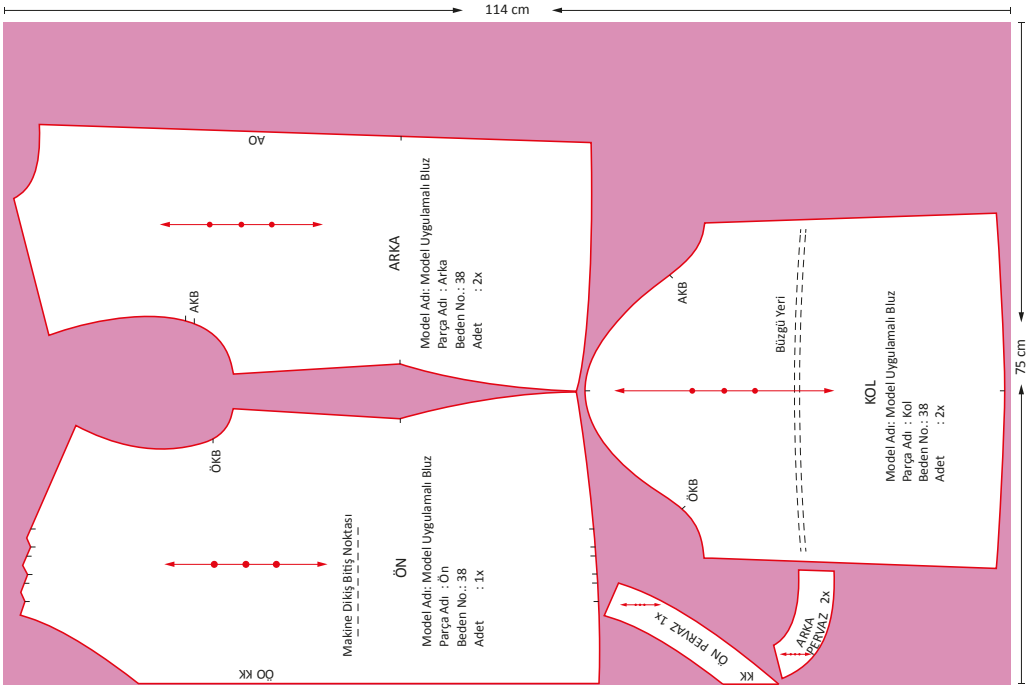
- Bütün ölçüler cm cinsindendir.
- Ölçü kontrolleri, ürün ölçü tablosunda belirtilen ölçüm yerlerine uygun olarak yapılır.
- Ölçüm yapılacak mezura yıpranmamış olmalıdır.
- Ölçümler mezura yere paralel tutularak yapılmalıdır.
- Giysi düz bir zeminde ve düzgün yerleştirilmiş olmalıdır.
- Kalıp ölçüleri standart ölçülerdir.
- Bluz üretim ölçüm sonuçları “gerçekleşen” sütununa yazılmalıdır.
- Sonucun kalite standartlarına uygunluğuna bakılmalıdır.

21. UYGULAMA

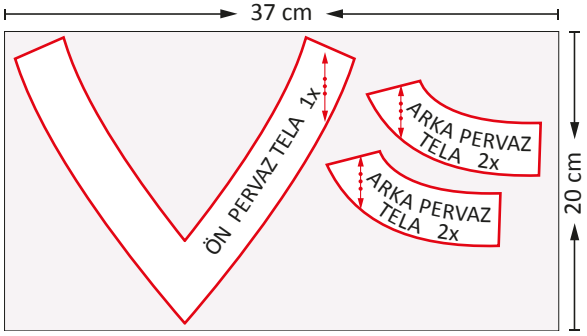
Bluz Kesim İşlemleri

21. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Pastal Planı Hazırlama

Şekil 2.40: Kumaş pastal planı

Şekil 2.41: Tela pastal planı

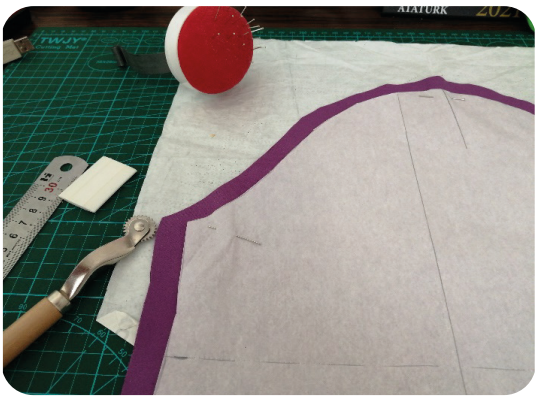
Kullanılacak Araç Gereç

Kumaş, tela, model uygulamalı bluz şablonu, tela şablonu, kesim aleti (makas, yuvarlak bıçaklı kesim motoru, dik bıçaklı kesim motoru), ütü, mezura, cetvel, çizim kalemi veya sabun

İşlem Basamakları

- Pastal planını hazırlayacağınız kalıpları kontrol ediniz.
- Kumaş enini tespit ediniz (açık en: 150 cm).
- Pastal kâğıdını masaya seriniz ve pastal enini kâğıt üzerinde çizerek belirleyiniz.
- Şablonları büyük parçalardan başlayarak yerleştiriniz (Şekil 2.40).
- Pastal başına ve sonuna 1 cm ilave ederek yerleşim boyunu ölçünüz.
- Tela pastalı için de aynı işlemleri tekrarlayınız (Şekil 2.41).

Kesim İşlemleri

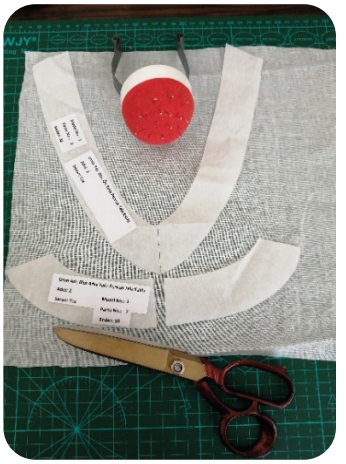
Görsel 2.44: Bluz kesim işlemi

İşlem Basamakları

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hazır Giyim İşletmelerinde Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak kumaşın kesileceği ortamı hazırlayınız.
- Model uygulamalı bluz kesiminde kullanılacak kumaşı masaya seriniz.
- Şablon kalıplarını pastal planına uygun olarak kumaş üzerine yerleştiriniz.
- Gerekli olan çizgileri, işaretleri ve yazıları kumaş üzerine geçiriniz.
- Mezura ile ölçüm yaparak düz boy ipliğinin tüm parçalarda kumaş kenarına paralel gelmesini sağlayınız.
- Uygun kesim aleti kullanarak kumaşın ve telanın kesim işlemini yapınız (Görsel 2.44-2.45-2.46).
- Kesilen kumaşlar üzerinde kalıp üzerinden çıt işaretlerini alınız.
- Kesilen parçaların yüzey alanları içinde gereken işaretlemeleri yapınız.
- Kesimi yapılan parçaların doğruluğunu kontrol ediniz.

Görsel 2.45: Pervaz kesim işlemi

Görsel 2.46: Tela kesim işlemi

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıpların kumaş üzerinde kaymaması için ağırlık kullanınız.
- İş kazalarına karşı güvenlik önlemlerini alarak kumaşı yerinden kaldırmadan kesim yapınız.
- Kumaşta leke bırakmayan çizim malzemeleri kullanınız.
- Çıt derinliğinin 0,5 cm'den fazla olmamasına dikkat ediniz.

2.10. BLUZ ÜRETİMİ

Dikilecek ürünün kalite standartlarında olması amacı ile dikim işlemi öncesinde dikim planı ve makine parkı tablosu hazırlanır. Bu tablolar üretim için gerekli işlem adımlarını, kullanılması gereken araç ve makineleri planlayan tablolardır.

2.10.1. Bluz Dikim Planı ve Makine Parkı

Tablo 2.9: Dikim Planı ve Makine Parkı Hazırlama

BLUZ DİKİM PLANI VE MAKİNE PARKI		
Ürün Adı:		**Tarih:** **Sezon:**
Üretim Sıra No.	**Akış Basamakları**	**Çalışma Aracı**
1	Ön pilileri dikme	DSM
2	Arka ortası, yan dikiş ve omuz birleştirme	DSM
3	Dikiş paylarını temizleme	Overlok Makinesi
4	Arka orta, yan dikiş ve omuz paylarını ütüleme	Ütü
5	Etek ucunu temizleme	Overlok Makinesi
6	Etek ucuna çıma dikişi	DSM
7	Kol büzgüsü için lastik dikimi	DSM
8	Kol alt kenar birleştirme	DSM
9	Kol alt dikiş payını temizleme	Overlok
10	Dikiş paylarını ütüleme	Ütü
11	Kol ve bedeni birleştirme	DSM
12	Beden ve kol ağzı dikiş paylarını temizleme	Overlok
13	Dikiş paylarını ütüleme	Ütü
14	Kol ağzına çıma dikişi	DSM
15	Pervaz parçalarına tela yapıştırma	Ütü
16	Yaka pervazına overlok çekme	Overlok
17	Ön ve arka pervaz parçalarını birleştirme	DSM
18	Dikiş paylarını ütüleme	Ütü
19	Pervazı yakaya monte etme	DSM
20	Pervazı çevirerek ütüleme	Ütü
21	Pervaz parçasını bedene tutturma	DSM
22	Yakaya çıma dikişi çekme	DSM
23	Bakım ve beden etiketlerini dikme	DSM
24	İplikleri temizleme	El İşi
25	Son ütü	Ütü

2.10.2. Bluz Dikimi

Bluz dikim işlemleri öncesi dikilecek kumaştan küçük bir parça alınarak düz sanayi makinesi, overlok makinesi, ütü, ilik ve düğme makinesi ayarları yapılmalıdır. Dikim planı ve makine parkı takip edilerek dikim işlemleri yapılmalıdır.

22. UYGULAMA

Bluz Dikim İşlemleri

22. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Model özelliğine göre kesilmiş kalıp parçaları, düz dikiş makinesi, overlok, ütü, iplik, tela, düğme, toplu iğne, makas

İşlem Basamakları

Beden

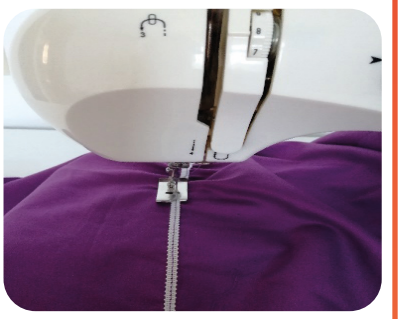
- Bluz dikimi için kumaş parçalarını hazırlayınız.
- Ön bedende bulunan pilileri dikiniz (Görsel 2.47).
- Arka ortası, yan dikişleri ve omuzları birleştiriniz.
- Dikiş paylarını overlok ile temizleyiniz.
- Yan dikiş ve omuz paylarını arka bedene doğru yatırarak ütüleyiniz (arka ortası dikiş payını istenilen yöne doğru ütüleyebilirsiniz).
- Etek ucunu overlok ile temizleyiniz.
- Ütü ile 1 cm'den içe katlayınız.
- Üstten makine dikişi çekerek ütüleyiniz.

Görsel 2.47: Pili dikimi

Kol

- Kol büzgüsü için büzgü lastiğini her iki kola makine dikişi ile dikiniz (Görsel 2.48).
- Kol altını makine dikişi ile birleştiriniz ve overlok ile temizleyiniz.
- Tersinden kol tahtasına geçirdiğiniz kolun dikiş payını arka kola doğru yatırarak ütüleyiniz.

Görsel 2.48: Kol büzgüsü dikişi

Görsel 2.49: Kolu bedene dikme

Görsel 2.50: Kol ağzı dikişi ütüsü

- Kol üst büzgüsünü eşit ayarlayarak kol ve bedeni makine dikişi ile birleştiriniz (Görsel 2.49).
- Dikiş paylarını overlok ile temizleyiniz.
- Kol ağzını overlok ile temizleyiniz.
- Kol dikiş paylarını ütüleyiniz.
- 1 cm'den içe katladığınız kol ağzına üstten dikiş çekiniz ve ütüleyiniz (Görsel 2.50).

Yaka

- V yaka için hazırladığınız pervaz parçalarına tela yapıştırınız.
- Dış kenarlarını overlok ile temizleyiniz.
- Ön ve arka pervaz parçasını omuz hattından birleştiriniz.
- Pervazı kol tahtasına geçirerek dikiş paylarını ütüleyiniz.
- Pervazı bedenin yaka oyuntusuna denk getirerek iğneleyiniz ve makine dikişi çekiniz (Görsel 2.51).
- Dikiş paylarını 0,5 cm kalacak şekilde inceltiniz ve V kısmını dikişe kadar çıtlatınız.
- 1 mm içe kaydırarak ütüleyiniz.
- Omuzlardan bedene tutturunuz.
- Giysinin ön yüzünden çıma dikişi çekiniz.
- Yakanın son ütüsünü yaparak duruşunu kontrol ediniz (Görsel 2.52).

Görsel 2.51: Pervazı bedene yerleştirme

Görsel 2.52: V yaka

Dikkat Edilecek Noktalar

- Pilileri eşit kalınlıkta dikmeye özen gösteriniz.
- Büzgüde kullanılan lastiğin gerginliğinin her yerde aynı olmasını sağlayınız.
- Pervaza tela yapıştırırken ütü ısısına dikkat ediniz.
- Ara ütüleri işlem akışına göre yapmaya dikkat ediniz.

5. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Bluz Kesimi, Bluz Üretimi** çalışmaları, aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Tekniğe uygun olarak pastal planını hazırladı.		
3	Asgari çalışma talimatını hazırladı.		
4	Kalite niteliklerini belirledi.		
5	Bluz kesim işlemlerini tekniğine uygun yaptı.		
6	Dikim işlem sırasına göre dikim planı ve makine parkını hazırladı.		
7	Bluz dikimini işlem basamaklarını takip ederek yaptı.		
8	Temiz ve düzenli çalıştı.		
9	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

2.11. BLUZ SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ

Hazır giyim ürünlerinin kalitesini önemli ölçüde etkileyen ütüleme işleminde kırışıklıklar giderilir, dikiş payları açılır ve net duruş elde edilmeye çalışılır. Son ütü işlemi sonrasında kalite kontrol ve paketleme işlemleri üretimin son aşamasıdır.

2.11.1. Son Ütünün Giysi Üretimindeki Yeri ve Önemi

Dikim işlemi bittikten sonra giysiler ütü bölümüne gelir. Ütü bölümünde modelin özelliği, içerdiği malzemenin cinsine (pamuklu, yünlü, karışım vb.) göre mamulün son ütüsü yapılır. Dikiş yerleri açılarak ürüne istenilen form verilir (Görsel 2.53). Ütüleme işlemi sırasında kullanılan buhar, istenilen kaliteye ulaşmada oldukça etkilidir.

Görsel 2.53: Bluz son ütüsü

2.11.2. Ütü İle Düzeltilebilecek Hatalar

Üründe görülen kumaş esnemesi, büzülmüş dikiş, kırışıklık ve kat izi gibi bazı küçük hatalar ütüleme işlemi ile düzeltilebilir. Giysi kalite niteliklerine ve bitmiş numunesinde istenilen şekle getirilir. Bu da üretimi yapılan giysinin son hâli olacağından bu safhadaki ütüleme işleminin önemi büyüktür.

23. UYGULAMA

Bluz Son Ütü ve Son Kontrol İşlemleri

23. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 6. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Dikimi biten bluz, ütü masası, ütü, ütü altlığı, ütü suyu

İşlem Basamakları

Son Ütü

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atölye ortamını hazırlayınız.
- Kumaş özelliğine göre ütü ısısını ayarlayınız.
- Formuna uygun olarak piliyi, yakayı ve kol kısmını ütüleyiniz (Görsel 2.54).
- Omuzları ütüleyiniz.
- Bedenin ütüsünü yan dikişlerden başlayarak tüm yüzeyde yapınız.
- Etek ucunu ütüleyiniz.
- Ürün askıdayken buharla son düzeltmeleri yapınız.

Görsel 2.54: Pili ütüsü

Duruş Formu Kontrolü

- Üretilen bluzu ölçüye uygun kişi ya da cansız mankene giydiriniz.
- Manken üzerinde yaka formunu ve duruşunu kontrol ediniz.
- Kol formunu kontrol ediniz.
- Bluz boyu ve etek ucu formunun modele uygunluğunu kontrol ediniz (Görsel 2.55).

Görsel 2.55: Duruş formu kontrolü

Ölçü Kontrolü

Görsel: 2.56: Pili genişliği ölçümü

- Son ütüsü yapılan bluzu masa üzerine yerleştiriniz.
- Omuz başından bluz boyu ölçüsünü alınız.
- Bluz üzerinden omuz genişliği ölçüsünü alınız.
- Pili genişlik ölçüsünü alınız (Görsel 2.56).
- Kol ağzı ölçüsü alınız (Görsel 2.57).
- Kavisli yerlere dikkat ederek kol oyuntu ölçüsünü alınız.
- Alınan ölçüleri kalite nitelikleri tablosuna göre değerlendiriniz.

Görsel 2.57: Kol ağzı genişliği ölçümü

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ütü yapılacak yerin temiz ve havadar olmasına dikkat ediniz.
- Kumaşta parlama olmaması için ütü altlığı kullanınız.
- Ütülemeyi kumaşın düz boy iplik yönünde yapınız.
- Duruş formu kontrolünü model bedenine uygun manken ile yapmaya dikkat ediniz.
- Son kontrol işlemlerinde kalite nitelikleri kriterlerine uymayan kısımları düzeltiniz.

6. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Bluz Son Ütü ve Son Kontrol İşlemleri** çalışmaları, aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Son ütünün giysi üretimindeki yeri ve önemini kavradı.		
3	Ütü ile düzeltilebilecek hataları ayırt etti.		
4	Ütü ısısını ana ve yardımcı malzemenin ham madde özelliğine göre ayarladı.		
5	İşlem sırasına göre bluz son ütüleme işlemlerini yaptı.		
6	Bluz duruş formu kontrolünü yaptı.		
7	Bluz son kontrolünü yaptı.		
8	Temiz ve düzenli çalıştı.		
9	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA
- MODEL UYGULAMALI ELBİSE KALIBINI HAZIRLAMA
- MODEL UYGULAMALI ELBİSE İÇİN ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI YAPMA
- ELBİSE KESİMİNİ YAPMA
- ELBİSE ÜRETİMİNİ YAPMA
- ELBİSE SON ÜTÜ SON KONTROL İŞLEMLERİNİ YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

Elbise, pat, truvakar

HAZIRLANALIM

Elbiselerin model, kumaş ve aksesuarlarının özellikleri nelerdir?

ELBİSE ÜRETİMİ

3. ELBİSE ÜRETİMİ

Hazır giyim sektörü, temel ihtiyaçlardan yola çıktığı için önemini her zaman korumaktadır. Vücudu doğanın etkilerinden korumak ve örtmek için kullanılmış, günümüzde moda oluşumuyla şekillenmiştir.

Elbise üretimi, bunlara paralel olarak gelişme göstermiş, popülerliğini kaybetmemiştir. Elbiselerin kullanılış amaçlarına göre günlük, spor, fantezi, çeşitleri vardır. Model özelliklerine ve mevsime göre kumaş seçimi yapılmalıdır (Görsel 3.1).

Görsel 3.1: Elbiseler

3.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLER

Elbise üretimini başarı ile tamamlamak için gerekli ölçüleri beden üzerinden doğru almak, standart ölçü tablosunu kullanmak, kalıbını çıkarmak, kesmek, dikmek gereklidir.

Elbise kalıbı çıkarmak için şunlar gereklidir:

- Göğüs çevresi
- Bel çevresi
- Kalça çevresi
- Kol boyu ölçüsü
- Elbise boyu ölçüsü

3.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçülerin Beden Üzerinden Alınması

Elbise için beden üzerinden ölçü alınması işleminde göğüs çevresi, bel çevresi, kalça çevresi, kol boyu ölçüsü, elbise boyu ölçüsü mezura ile alınır.

3.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüler

Model uygulamalı elbise kalıbı hazırlayabilmek için beden ölçüsü belirlenir ve model özelliğine göre bolluk payları ilave edilir.

1. UYGULAMA

Giysi İçin Gerekli Ölçülerin Beden Üzerinden Alınması İşlemleri

1. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

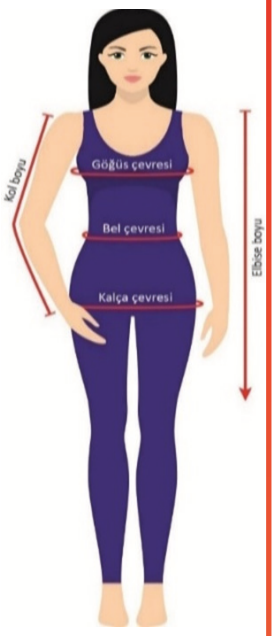
Kullanılacak Araç Gereç

Prova mankeni, kâğıt, kalem, silgi, mezura

İşlem Basamakları

Beden Üzerinden Ölçü Alma

- Göğsün en geniş yerinden mezura ile yere paralel olacak şekilde göğüs çevresini ölçünüz.
- Belin en ince yerinden mezura ile bel çevresini ölçünüz.
- Kalçanın en geniş yerinden mezura ile kalça çevresini ölçünüz.
- Kol hafif bükülü iken omuz başından, dirsek ile el bileği arası kol uzunluğunu ölçünüz.
- Boyun ile omzun birleştiği noktadan aşağıya doğru elbise boyunu ölçünüz (Şekil 3.1).

Şekil 3.1: Beden üzerinden ölçü alma

Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçü İşlemleri

Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

İşlem Basamakları

- Kalıbını hazırlayacağınız bedenin ölçülerini ölçü tablosundan belirleyiniz (Tablo 3.1).
- Elbise kalıbı için tablodan belirlediğiniz ölçülere bolluk ilavelerini ekleyiniz (Tablo 3.2).

Tablo 3.1: Kadın Giyiminde Standart Ölçü Tablosu

Kadın Giyiminde Standart Ölçü Tablosu										
Beden Numarası		34	36	38	40	42	44	46	48	50	52
Tb	Tam Boy	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
Gç	Göğüs Çevresi	80	84	88	92	96	100	104	110	116	122
B	Bel	64	66	70	74	78	82	86	92	98	104
K	Kalça	87	90	94	98	102	106	110	114	120	126
Kb	Kol Boyu	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5
Eb	Elbise Boyu	Arka Uzunluk+Etek Boyu									

Tablo 3.2: Model Uygulamalı Elbise Kalıbında Kullanılan Bolluk İlaveleri

Beden Numarası		38	Bolluk İlaveleri	Kalıp Ölçümü	½	¼
Gç	Göğüs Çevresi	88	10	98	49	24,5
B	Bel	70	Göğüs çevresinin kalıp ölçümü bel ölçüsüne taşınmıştır.			
K	Kalça	94	-	-	-	-
Kb	Kol Boyu	50	-	-	-	-

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ölçü alınırken mezura çok bol ya da çok gergin olmamalıdır.
- Başparmağı mezuranın içinde olmalıdır.
- Ölçü tablosundan alınan ölçülerin istenilen beden grubuna ait olduğundan emin olunuz.
- Bolluk ilavesi işleminde model özelliklerini dikkate alınız.

1. UYGULAMA

3.2. MODEL UYGULAMALI ELBİSE KALIBI

Model uygulamalı elbise, temel beden kalıbı üzerine seçilen modele ait değişiklikleri uygulamaktır.

3.2.1. Elbise Tanımı

Elbise, üst beden ile etek şeklinde olan alt bedenin birleştirilmesidir. Ön ve arka beden olarak iki parçadan oluşabileceği gibi çeşitli model uygulamalarıyla farklı parçalar da eklenebilmektedir.

3.2.2. Elbise Model Uygulama İşlemleri

Elbise model uygulama işlemleri; robalı, kuplu, büzgülü, patlı, kol boyu uzun, kısa, truvakar, kolsuz, yakalı, yakasız olabilir. Elbise boyu, modelin uzun ya da kısa olma özelliğine göre değişir (Görsel 3.2).

Görsel 3.2: Elbise çeşitleri

ARAŞTIRIYORUM

İzlediğiniz haberleri sunan kadın spikerlerin, izlediğiniz film veya dizi oyuncularının elbiselerini çizmeye çalışınız. Farklılıkları araştırınız. Derste öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. UYGULAMA

Elbise Model Analiz İşlemleri

2. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

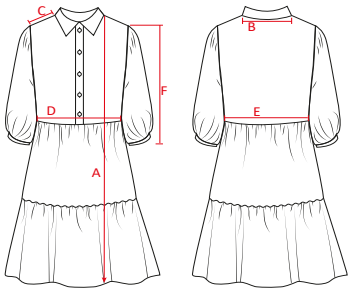
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel

İşlem Basamakları

- Model uygulamalı elbise modelini inceleyiniz (Şekil 3.2).
- Model analiz formu hazırlayınız.
- Model özelliklerini, ölçüm yerlerini, parça listesini, kullanılacak ana ve yardımcı malzemeleri hazırladığınız analiz formuna yazınız (Tablo 3.3).

Tablo 3. 3 : Model Analiz Formu

MODEL ANALİZİ	
Ürün Adı: Model Uygulamalı Elbise	**Sezon:** 2021 Sonbahar-Kış
Hazırlayan:	**Hazırlanma Tarihi:** 05.07.2021
Beden Numarası: 38	**Sayfa No:**
Ölçüm Yerleri	**Teknik Çizim**
A) Model Boyu: 100 cm B) Arka Yaka Açıklığı: 8 cm C) Omuz Genişliği: 12 cm D) Ön Bel Genişliği: 25 cm E) Arka Bel Genişliği: 24 cm F) Kol Boyu: 50 cm	 Şekil 3.2: Model uygulamalı elbise
Model Tanımlama	
Belden dikişli, ön beden patlı, eteği çift kat büzgülü, alt ve üst büzgülü truvakar kollu ve ayaksız gömlek yakalı, model uygulamalı elbise	
Parça Listesi	**Ana ve Yardımcı Malzemeler**
2 adet ön beden 1 adet arka beden 2 adet ön pat 2 adet yaka 2 adet truvakar kol 4 adet etek büzgü parça	Ana kumaş Dikiş ipliği Tela 5 adet düğme 52 cm ince lastik

3. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Kalıbı Çizim İşlemleri

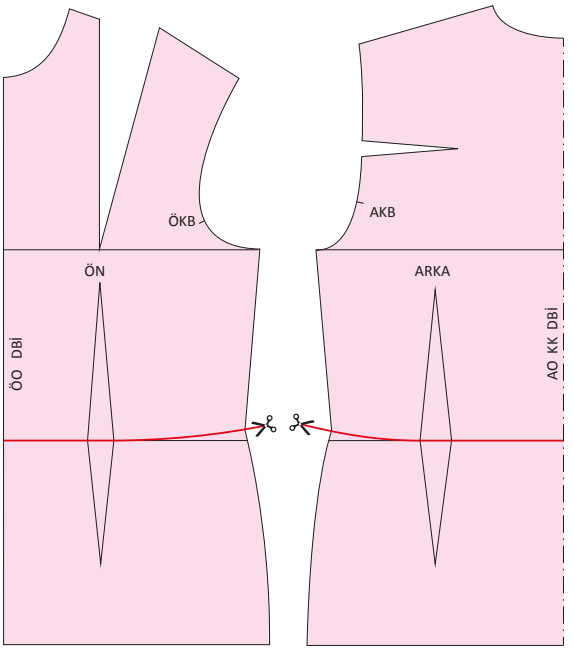
(Temel Beden-Temel Kol Kalıp Üzerine)

3. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

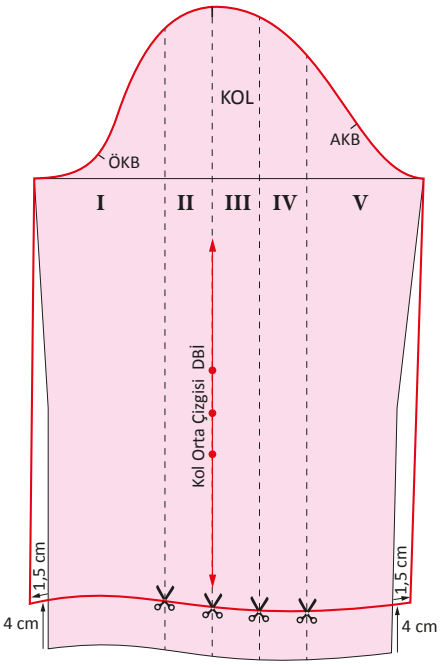
Parşömen, pelür kâğıdı, kopyası alınmış ön-arka beden, kol temel kalıp, kâğıt, kalem, silgi, cetvel, eşel, pistole, riga, makas, yapıştırıcı, mezura

Ön-Arka

Şekil 3.3: Model uygulamalı elbise çizimi

Kol

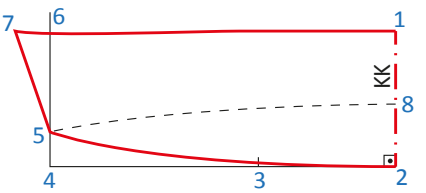
Şekil 3.4: Model uygulamalı kol çizimi

İşlem Basamakları

- Kopyasını aldığınız ön-arka bedeni şekildeki gibi bel çizgisinden kesiniz (Şekil 3.3).
- Kağıdınıza cetvelle dik çizgi çiziniz.
- Kopyasını aldığınız kol kalıbının DBİ çizgisini dik çizgi üzerine getirerek yapıştırınız.
- Kol ağzından yukarıya doğru 4 cm işaretleyiniz (sağ-sol).
- İşaretlenen noktalardan sağa ve sola doğru 1,5 cm işaretleyiniz. Kol oyuntusu ile düz birleştiriniz, kol ağzına paralel çiziniz (Şekil 3.4).
- Kol orta çizgisinden sola doğru bir kez, sağa doğru iki kez 4 cm işaretleyiniz, kol ağzına ve kol oyuntusuna kadar düz çiziniz.
- Koldaki böldüğünüz her parçayı numaralandırınız (I-II-III-IV-V).

Yaka

- Kağıdınızın sağ tarafına dik çizgi çiziniz (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru 8 cm işaretleyiniz (2).

Şekil 3.5: Yaka çizimi

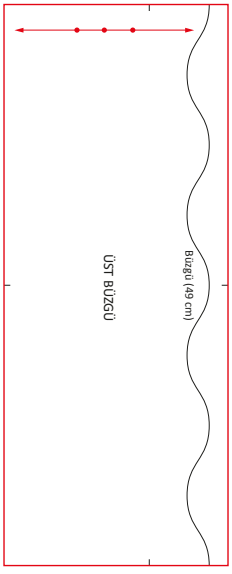
- 2 noktasından sola doğru DBİ'ye dikkat ederek yatay çizgi çiziniz.
- 2 noktasından sola doğru 8 cm (arka yaka) işaretleyiniz (3).
- 3 noktasından sola doğru 13 cm (ön yaka) işaretleyiniz (4).
- 4 noktasından yukarıya doğru dik çizgi çiziniz ve bu çizgi üzerinde 2 cm işaretleyiniz (5).
- 5 noktasından yukarıya doğru 6,5 cm işaretleyiniz (6).
- 6 noktasından sola doğru 2 cm işaretleyiniz (7).
- 7 ile 5 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 7 ile 1 noktalarını yaka kavisi vererek birleştiriniz.
- 2 noktasından yukarıya doğru 3,5 cm işaretleyiniz (8).
- 8 ve 5 noktası şekildeki gibi kesik çiziniz (Şekil 3.5).

NOT

8 noktası ile 5 noktası yakanın dışa dönme yeridir.

Üst Etek Büzgü Kalıbı

- Kâğıda 28,5 cm boyunda, 72 cm eninde dikdörtgen çiziniz.
- 72 cm olan en çizgisinin orta noktasını belirleyerek alt ve üst çizgilere çıt işaretini işaretleyiniz.
- 28,5 cm boy çizgisi üzerinde yukarıdan aşağıya doğru 10 cm çıt işaretini işaretleyiniz (sağ-sol) (Şekil 3.6).

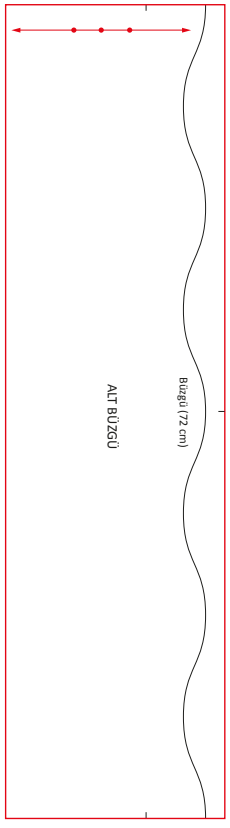
Şekil 3.6: Üst etek büzgü kalıbı

Alt Etek Büzgü Kalıbı

- Kâğıda 28,5 cm boyunda, 108 cm eninde dikdörtgen çiziniz.
- 105 cm en çizgisinin ortasına üst çizgide çıt işaretini işaretleyiniz.
- 28,5 cm boy çizginize yukarıdan aşağıya doğru 10 cm çıt işaretini işaretleyiniz (sağ-sol) (Şekil 3.7).

NOT

Büzgü ayarlaması 1'e -1,5 oranındadır.

Şekil 3.7: Alt etek büzgü kalıbı

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ön-arka beden ve kol kalıbını kopya alırken kaydırmayınız.
- Keserken çizgilerin üstünden doğru kesiniz.
- Çizimlerde ölçüleri doğru işaretleyiniz.

NOT

Kalıplar ½ ölçüde çalışıldığında kopya alınırken parşömen kâğıdı kullanılmalıdır.

Dosya kâğıdına çalışıldığında kopya alınırken renkli pelür kâğıdı kullanılır.

4. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Kalıbı Açma İşlemleri

4. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

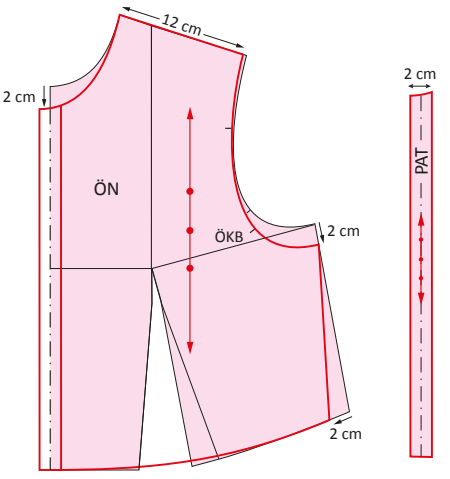
Kullanılacak Araç Gereç

Parşömen, pelür kâğıdı, kopyası alınmış ön-arka beden kalıbı, kâğıt, kalem, silgi, cetvel, eşel, makas, yapıştırıcı, pistole, riga, mezura

İşlem Basamakları

Ön Beden

- Ön bedende göğüs pensini kapatınız, bel pens çizgisini kesiniz.
- Kâğıdın sol tarafına dik çizgi çiziniz, ön bedenin DBİ çizgisini, dik çizgi üzerine getirerek yapıştırınız.
- Bel çizgisinden sola doğru 2 cm işaretleyiniz.
- Kol oyuntusundan aşağıya doğru 2 cm işaretleyiniz, yan dikiş çizgisini yeniden çiziniz.
- Ön yakadan aşağıya doğru 2 cm işaretleyiniz.
- Omzun yaka ile birleştiği yerden başlayarak yaka oyuntusunu yeniden çiziniz.
- Yaka ve omzun birleştiği noktadan sağa doğru 12 cm omuz genişliği ölçüsünü işaretleyiniz.
- Omuz ve kol oyuntusunu yeniden çiziniz (Şekil 3.8).

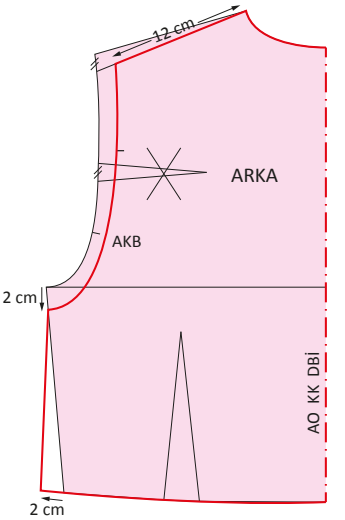

Şekil 3.8: Ön beden-pat açılımı

- Ön ortası çizgisine paralel sağa ve sola birer cm işaretleyiniz (pat genişliği 2 cm) ve pat çizgisini çiziniz.
- Kesin hat çizgilerini tamamlayınız.
- Ön omuz başından aşağıya doğru 7 cm kol büzgü çıtını işaretleyiniz. Pat kopyasını alınız (Şekil 3.8).

Arka Beden

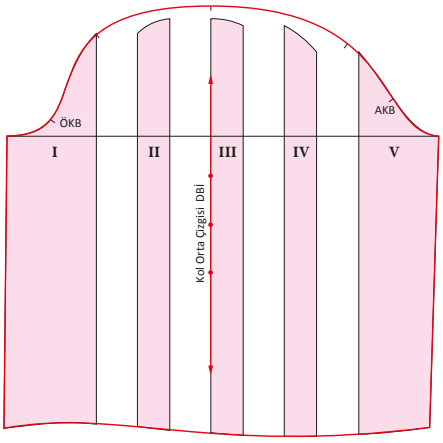
- Kâğıdın sağ tarafına dik çizgi çiziniz ve DBİ'ye dikkat ederek arka bedeni yapıştırınız.
- Bel çizgisinden sola doğru 2 cm işaretleyiniz.
- Kol oyuntusundan aşağıya doğru 2 cm işaretleyiniz. Arka yan dikiş çizgisini yeniden çiziniz.
- Omuz başından aşağıya doğru arka pens genişliği kadar iniz (Arka pensi omuz başından atınız.).
- Bu nokta ile omuz başı noktasını çiziniz.
- Yaka ve omzun birleştiği noktadan sola doğru 12 cm omuz genişliği ölçüsünü işaretleyiniz.
- Omuz çizgisini ve kol oyuntusunu yeniden çiziniz. Kesin hat çizgilerinizi tamamlayınız.
- Arka omuz başından aşağıya doğru 7,5 cm kol büzgü çıtını işaretleyiniz (Şekil 3.9).

Şekil 3.9: Arka beden açılımı

Kol

- Kâğıdın ortasına dik çizgi çiziniz.
- Koltuk derinliği yatay çizgisini çiziniz.
- Kopyası alınan kolun numaralı parçalarını kesiniz (I-II-III-IV-V).
- Kol kalıbının III numaralı parçasını DBİ (dikey), koltuk derinliği (yatay) çizgisine yapıştırınız.
- III numaralı parçanın sağına ve soluna 5 cm işaretleyiniz ve çizgiyi aşağı yukarı dik çiziniz.
- II ve IV numaralı parçaları yapıştırınız.
- II numaralı parçanın soluna, IV numaralı parçanın sağına 5 cm işaretleyiniz ve çizgiyi aşağı yukarı dik çiziniz.
- I ve V numaralı parçaları yapıştırınız.

Şekil 3.10: Elbise kol açılımı

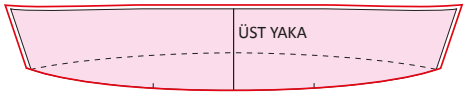
- Kol DBİ çizgisi üzerinde tepe noktasından 1,5 cm yukarı işaretleyiniz, gerekli kavisi vererek üst kol çizgisini çiziniz.
- Ön kol çıtını (ÖKB) işaretleyiniz.
- I numaralı parçanın ön kol oyuntu noktasından başlayarak kol kavisi üzerinden yukarıya doğru 15,5 cm büzgü başlangıç çıtını işaretleyiniz.
- V numaralı parçanın arka kol oyuntu noktasından başlayarak kol kavisi üzerinden yukarıya doğru 16 cm büzgü başlangıç çıtını işaretleyiniz.
- Kol ağzına gerekli kavisi vererek çiziniz (Şekil 3.10).

Yaka

- Pelür kâğıdını ikiye katlayınız.
- Arka yaka ortasını kumaş katı çizgisine getirerek kopyasını alınız, kesiniz, yakayı açınız.
- Sayfanıza dik çizgi çiziniz. Yakayı DBİ'ye getirerek yapıştırınız (Şekil 3.11).
- Alt yakanın kopyasını alınız, sayfaya dik çizgi çiziniz.
- Arka ortasını DBİ'ye getirerek yapıştırınız.
- Üst yaka ve yan çizgilerinden 0,2 mm dış çizgi çiziniz (Şekil 3.12).

Şekil 3.11: Alt yaka açılımı

Şekil 3.12: Üst yaka

NOT

Alt yakaya 0,2 mm vererek genişletme işlemi, yaka dikiminde üst dikiş paylarının alta dönmesi, üstten görünmemesi için hazırlanmıştır (Kumaş cinsine ve isteğe göre tek yaka kalıbı ile de hazırlanır.).

Dikkat Edilecek Noktalar

- DBİ ve çıt işaretlerini kalıp kopyası alırken çiziniz.
- Kesin hatlarınızı çizerken teknik çizim özelliklerine dikkat ediniz.

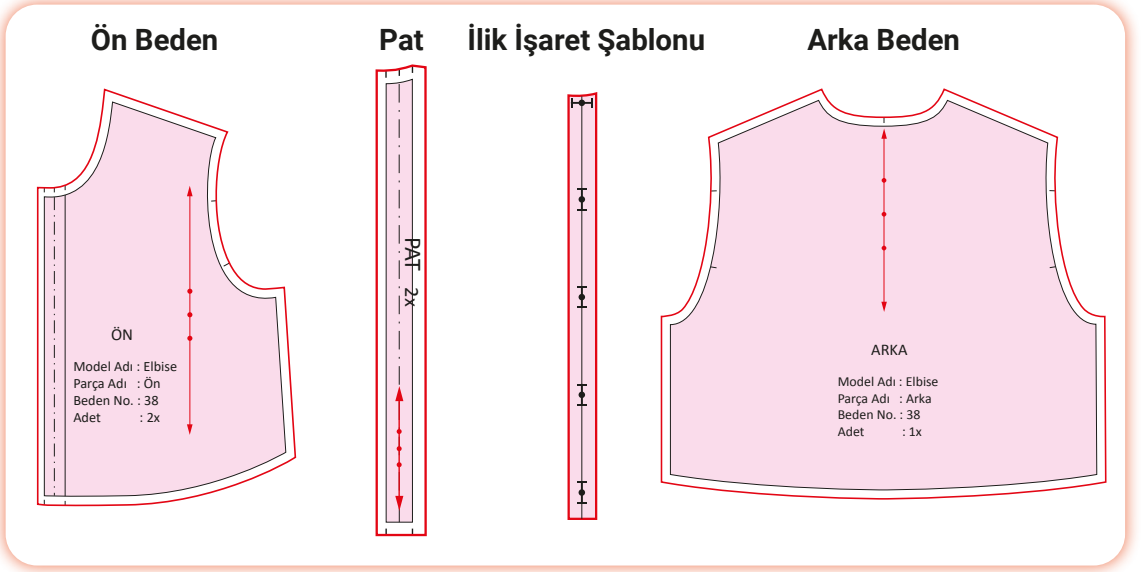
5. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Şablon Hazırlama İşlemleri

5. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Parşömen, pelür kâğıdı, kalem, kâğıt, silgi, cetvel, eşel, mezura, pistole, riga

Şekil 3.13: Elbise ön, pat, ilik işaret ve arka şablon çizimi

İşlem Basamakları

- Kâğıdınızın sol tarafına dik çizgi çiziniz.
- Ön beden, arka beden, pat kopyasını alarak DBİ'ye dikkat ederek şekildeki gibi yapıştırınız.
- Ön sol ve pat sol çizgiye 0,7 mm, diğer çizgilere birer cm dikiş payı veriniz (Şekil 3.13).
- Çıtları işaretleyiniz.
- Sayfanıza dik çiziniz. DBİ'ye dikkat ederek paysız pat kalıbının kopyasını alarak yapıştırınız (ilik işaret şablonu).
- Ön ortasını çiziniz. Üst ön ortasından aşağıya doğru 0,5 cm iniz.
- Ön ortasından sağa ve sola doğru 8,5 mm yatay ilik boyunu işaretleyiniz.
- İlik orta noktasından aşağıya doğru 7,5 cm işaretleyiniz.
- İşaretlenen noktadan 8,5 mm yukarıya ve aşağıya doğru dikey ilik boyunu işaretleyiniz.
- İşlemi düğme sayısı kadar tekrarlayınız (Şekil 3.13).

NOT

Elbiseye seçilen düğme çapı 1,5 cm+0,2 cm=1,7 cm ilik boyudur.

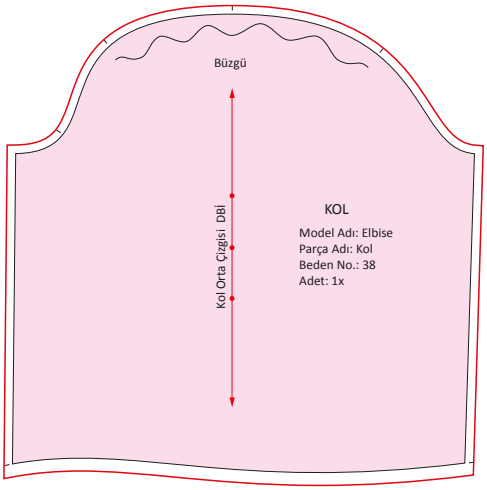
Elbise için seçilen düğme sayısı beş adettir.

Kol çıtı fazla olan kalıp ön bedendir.

Kol

- Kâğıda dik çizgi çiziniz.
- Kolun kopyasını alarak kolu DBİ'ye dikkat ederek şekildeki gibi yapıştırınız (Şekil 3.14).
- Kol ağzına 1,5 cm dikiş payı veriniz.
- Kol yan ve üst çizgilerine 1 cm dikiş payı veriniz.

Kol kalıbında fazla olan çıt, ön kol oyuntusudur.

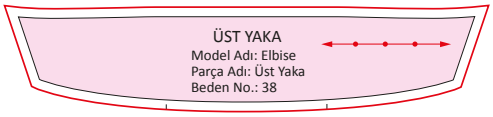

Şekil 3.14: Elbise kol şablon çizimi

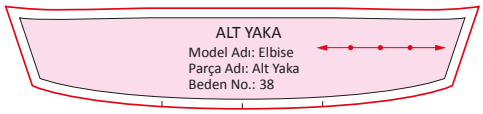
NOT

Kol ağzına lastik takıldığı için, dikiş payı 1,5 cm'dir.

Alt-Üst Yaka

Şekil 3.15: Üst yaka şablonu

Şekil 3.16: Alt yaka şablonu

- Alt ve üst yakanın kesin hatlarından kopyasını alınız.
- Sayfanıza DBİ'ye dikkat ederek şekildeki gibi yapıştırınız.
- Tüm çizgilere 1 cm dikiş payı veriniz.
- Çıtları işaretleyiniz (Şekil 3.15-3.16).

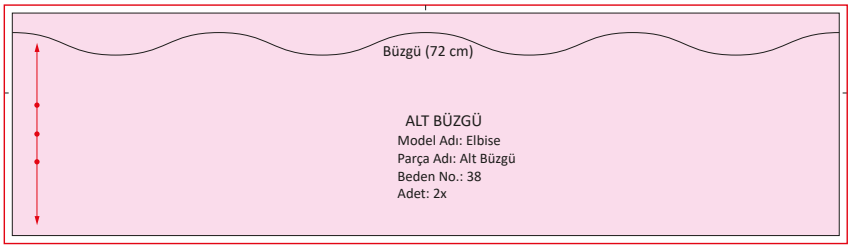
NOT

Yaka kalıbında fazla olan çıt, alt yaka kalıbıdır.

Üst-Alt Etek

Şekil 3.17: Üst etek

Şekil 3.18: Alt etek

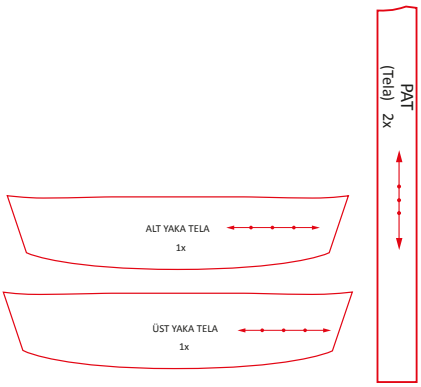
- Üst ve alt eteğin kopyasını alınız.
- DBİ'ye dikkat ederek alt ve üst eteği yapıştırınız (Şekil 3.17-3.18).
- Tüm çizgilere 1 cm dikiş payı veriniz.
- Çıtları işaretleyiniz.

Alt-Üst Yaka ve Pat Tela

- Pat şablon kalıbını tela kesiminde kullanınız (Şekil 3.19).
- Yaka şablon kalıbını tela kesiminde kullanınız (Şekil 3.19).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Dikiş payı cm ölçülerini doğru işaretlemeye dikkat ediniz.
- Kalıplarınızı doğru kesmeye dikkat ediniz.

Şekil 3.19: Alt, üst yaka ve pat tela kalıpları

1. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Giysi İçin Gerekli Ölçülerin Hazırlanması, Model Uygulamalı Elbise Kalıbının Hazırlanması** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Alınacak ölçüleri ürüne göre doğru olarak belirledi.		
3	Standart ölçü tablosundan gerekli ölçüleri aldı.		
4	Alınan ölçülere gerekli bolluk ilavelerini ekledi.		
5	Model analiz föyünü inceledi, gerekli ölçüleri not etti.		
6	Elbise kalıbını çizdi.		
7	Elbise kalıbının açma işlemlerini çizdi.		
8	Elbise şablon kalıplarını çizdi.		
9	Çizimler üzerine gerekli işaretleri belirledi, yazıları yazdı.		
10	İlik işaret kalıbını çizdi.		
11	Temiz ve düzenli çalıştı.		
12	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

3.3. MODEL UYGULAMALI ELBİSE İÇİN ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI

Model uygulamalı elbise üretimi öncesi, ana ve yardımcı malzemelerin belirlenmesi, hesabının doğru yapılması, elbisenin maliyetini, görünümünü, kalitesini ve satışını etkilemektedir.

3.3.1. Model Uygulamalı Elbise İçin Gerekli Ana ve Yardımcı Malzemeler

Ana Malzeme

Model uygulamalı elbise üretiminde ana malzeme kumaştır.

Kumaş çeşitleri mevsime göre değişmektedir (Görsel 3.3). Model kalıbı hazırlanırken kumaş özelliklerine dikkat edilir. İnce, kalın, esnek, sarkma ve iplik atma eğilimi var mı, araştırılır.

Görsel 3.3: Kumaş çeşitleri

Yardımcı Malzemeler

Elbisenin model özelliğine göre tela, düğme, iplik, ince lastik yardımcı malzemelerdir.

İplik, seçilen kumaşın kalınlığına, inceliğine, rengine ve modeline uygun olmalıdır (Görsel 3.4).

Düğme, kapama ve süsleme amaçlı kullanılan malzemelerden birisidir. Şekli modele ve kumaşa göre seçilmelidir (Görsel 3.5).

Tela, giysinin düzgün duruş için gerekli olan parçalarına yapıştırılır. Tela seçiminde, kalın kumaşa kalın, ince kumaşa ince ve esnek kumaşa esnek tela kullanılır (Görsel 3.6).

Lastik, ince ve yumuşak olmalı, kullanılan giyside rahatsız etmemelidir.

Görsel 3.4: İplik çeşitleri

Görsel 3.5: Düğme çeşitleri

Görsel 3.6: Tela

3.3.2. Model Uygulamalı Elbise İçin Gerekli Ana ve Yardımcı Malzeme Araştırması

Ürün için piyasa araştırmasında, piyasayı tanımak, çeşitli kaynaklardan uygun fiyat almak, istenilen kaliteyi yakalamak doğru zamanda malzemelerin temin edilmesi çok önemlidir.

3.3.3. Model Uygulamalı Elbise İçin Gerekli Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı

Kumaş, tela ve diğer yardımcı malzemelerin hesabı yapılırken pastal planından yararlanılmalıdır. Pastal planı hazırlarken dikkat edilmesi gerekenler şunlardır:

- Kumaş eninin bilinmesi ve düz boy iplik yönüne dikkat edilmesi gerekir.
- Kadife veya yönü olan desenli kumaşlarda kalıpları hep aynı yöne koymak gerekir.
- Kumaşta kanat farkı varsa kalıplar ona göre yerleştirilir.
- Kumaş buharlı ütüde çekiyorsa çekme payı verilir.
- Kalıplar arası kumaş kayıplarının en alt seviyede olması gerekmektedir.

NOT

Kanat farkı, renk farkı demektir. Kumaşın iki kenarı arasında kumaş boyunda olabilir.

6. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Ana ve Yardımcı Malzeme Hesaplama İşlemleri

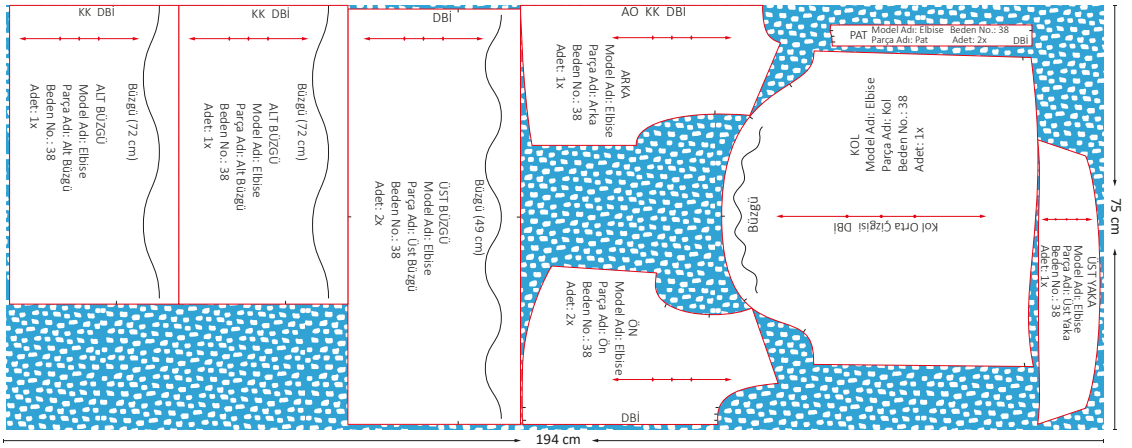
6. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kumaş, kopyası alınmış şablon elbise kalıpları, mezura, çizim sabunu, ağırlık, toplu iğne

İşlem Basamakları

Kumaş Pastal Planı

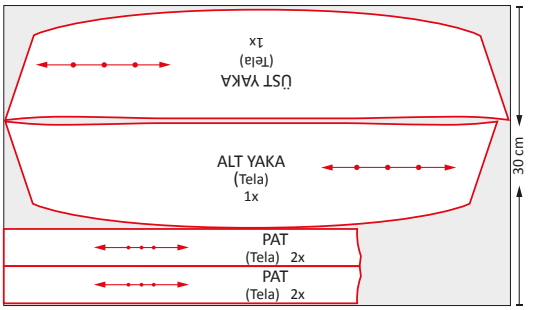

Şekil 3.20: Model uygulamalı elbise pastal yerleşim planı

- Pastal planı için hazırlanan kalıpları kontrol ediniz.
- Kumaş enini tespit ediniz (açık en, 150 cm).
- Kumaşı ikiye katlayarak masanın kenarına, kumaşın kenarını yerleştiriniz.
- Kalıpları kumaş üzerine yerleştiriniz (Şekil 3.20).
- Pastal başına ve sonuna 1 cm ilave ederek kumaş metrajını belirleyiniz.

Tela Pastal Planı

- Tela enini tespit ediniz.
- Tela kumaşını masanın kenarına yerleştiriniz.
- Üst, alt yaka ve pat şablon kalıplarını tela üzerine DBİ'ye dikkat ederek yerleştiriniz.
- Gerekli kontrolleri yapınız (Şekil 3.21).

Şekil 3.21: Tela pastal yerleşim planı

NOT

Telanın ince olması gerekir.

İnce kumaşta yakanın net durması, kolay deforme olmaması için tela iki yakaya yapıştırılır.

Metraj Hesabı

- Pastal boyunu ve tela boyunu mezura ile ölçünüz.
- Bulunan ölçülere göre kullanılacak kumaş ve tela metrajını tespit ediniz.
- Kullanılacak diğer yardımcı malzemelerin miktarını hesaplayınız (Tablo 3.4).

Tablo 3.4: Birim Ürün İçin Ana ve Yardımcı Malzeme Miktarları

Ana Malzeme	
%100 Viskon Kumaş	
Kumaşı Eni	Açık en 150 cm
Ölçülen Metraj	194 cm
Yardımcı Malzemeler	
Dikiş İpliği	Kumaş rengine ve kalınlığına göre seçilir.
Tela	30 cm
Düğme	5 adet
Lastik	56 cm

NOT

Viskon kumaş, elbise, tunik, bluz, etek ve pantolonda kullanılır. Karışımında polyester yoktur, hava alır ve terletmez.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Pastal planını kumaş özelliklerine dikkat ederek hazırlayınız.
- Kumaş kenarını, masa kenarına paralel olacak şekilde DBİ'ye dikkat ederek yerleştiriniz.
- Kumaşı katlarken kenarların aynı hizada olmasına dikkat ediniz.
- Şablon kalıplarını DBİ'ye yerleştirmeye dikkat ediniz.
- Kalıpların kumaş üzerinde kaymaması için ağırlık kullanınız.
- En ekonomik yerleşim planını bulana kadar pastal planında düzenlemeler yapmaya devam ediniz.

2. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Ana ve Yardımcı Malzeme Hesaplaması** çalışmaları, aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Ana ve yardımcı malzemelerini modele uygun belirledi.		
3	Ana ve yardımcı malzeme araştırmasını yaptı.		
4	Ana ve yardımcı malzeme hesaplamalarını doğru yaptı.		
5	Pastal planını tekniğe uygun hazırladı.		
6	Kumaş metrajını doğru aldı.		
7	Tela metrajını doğru aldı.		
8	Temiz ve düzenli çalıştı.		
9	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

ARAŞTIRIYORUM

12. Sınıfta okuyan arkadaşlarınızın, staj yaptığı atölyelerde üretilen elbise modellerini inceleyiniz. Ders öğretmeniniz ve sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

3.4. ELBİSE KESİMİ

Elbise kesim işlemlerinde, dikilen her elbisenin aynı kalitede olması için hazırlanan model analiz formunun, asgari çalışma talimatının ve elbise şablon kalıplarının dikkatli incelenmesi gerekir.

7. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri

7. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Örnek asgari çalışma talimatı, boş çalışma talimatı formu

İşlem Basamakları

- Arkadaşlarınızla asgari çalışma talimatı hazırlamak amacıyla gruplar oluşturunuz.
- Asgari çalışma talimatını inceleyiniz (Tablo 3.5).
- Arkadaşlarınızla fikir alışverişinde bulunarak çalışınız.
- Grup arkadaşlarınızla Tablo 3.5'e uygun veya farklı bir çalışma talimat formu hazırlayarak doldurunuz.

Tablo 3.5: Elbisede Asgari Çalışma Talimatı

UYGULAMA YERİ	ASGARİ ÇALIŞMA TALİMATI
DİKİŞLER	Dikiş payları 1 cm'dir. Pat ile birleştirilecek, ön dikiş payı 0,7 mm'dir. Kol ağzı dikiş payı 1,5 cm'dir. Kumaş kalınlığına uygun iğne seçilmelidir. Kumaş kalınlığına ve rengine uygun iplik seçilmelidir. Makine dikiş sıklığı 1 cm'de 4 batış olmalıdır. Başlangıçta ve bitişte 3-4 adım pekiştirme (sağlamlaştırma) yapılmalıdır. Etek büzgü çalışması büzgü ayağı ile yapılmalıdır. Kenar temizleme overlok dikişi ile yapılmalıdır.
DUBLE PAT	Ön bedenle birleştirilecek pat, kenar dikiş payı 0,7 mm'dir. Pat üst dikişlerde iplik kopması olmadan dikiş tamamlanmalıdır. Pat ön ortası çizgisi üzerinde ilik- düğme yeri işaretlenmelidir. Üst beden, alt bedenle birleşmeden pat üzerine ilik açılmalıdır. İlik orta noktaları arasındaki mesafe 7,5 cm olmalıdır. Pata tela yapıştırılmalıdır.
LASTİK	Lastik 2 adet ve her kol için 26 cm olmalıdır (bitmiş 23 cm'dir).
DÜĞME	İşaretlenen pat üzerine açılan ilik boyunun orta noktası düğme dikim yeridir. 5 adet düğme kullanılmalıdır. Düğme elbisenin renk ve modeline uygun olmalıdır.
YAKA	Üst ve alt yakaya tela yapıştırılmalıdır.

Model Uygulamalı Elbise Kalite Niteliklerini Belirleme

Hata oranlarını azaltmak veya yok etmek için elbisenin kalite nitelikleri, tespit edilen ölçüler doğrultusunda yapılır (Tablo3.6).

Tablo 3.6: Elbisede Kalite Nitelikleri

KALİTE NİTELİKLERİ TABLOSU					
Model: Model Uygulamalı Elbise					
Kalite Niteliği		**Standart Ölçü (cm)**	**Tolerans (+, -) (cm)**		**Gerçekleşen**
No.	**Tanımlama**		**(+)**	**(-)**	
1	**Model Boyu**	100	1	1	
2	**Ön Bel Genişliği**	25	1	1	
3	**Ön Uzunluk**	34	0,5	0,5	
4	**Omuz Genişliği**	12	0,5	0,5	
5	**Duble Pat Uzunluk**	34	0,5	0,5	
6	**Duble Pat Genişliği**	2	0,2	0,2	
7	**Arka Bel Genişliği**	24	1	1	
8	**Arka Uzunluk**	41	0,5	0,5	
9	**Kol Boyu**	50	1	1	
10	**Kol Alt-Üst Genişliği**	53	0,5	0,5	
11	**Kol Lastik Uzunluğu**	23	0,5	0,5	
12	**Arka Yaka Uzunluğu**	16	0,2	0,2	
13	**Üst Etek (Büzgü) Genişliği**	49	1	1	
14	**Üst Etek Uzunluğu**	28	0,5	0,5	
15	**Alt Etek (Büzgü) Genişliği**	72	1	1	
16	**Alt Etek Uzunluğu**	28	0,5	0,5	
17	**Düğme Aralıkları**	7,5	0,2	0,2	

Standart ölçüler cm cinsindendir.

Tolerans payı cm cinsindendir.

Ölçü kontrolleri, şablon kalıbında uygulanan ölçüm yerlerine uygun olarak yapılır.

Elbise ölçüm sonuçları “gerçekleşen” sütununa yazılmalıdır.

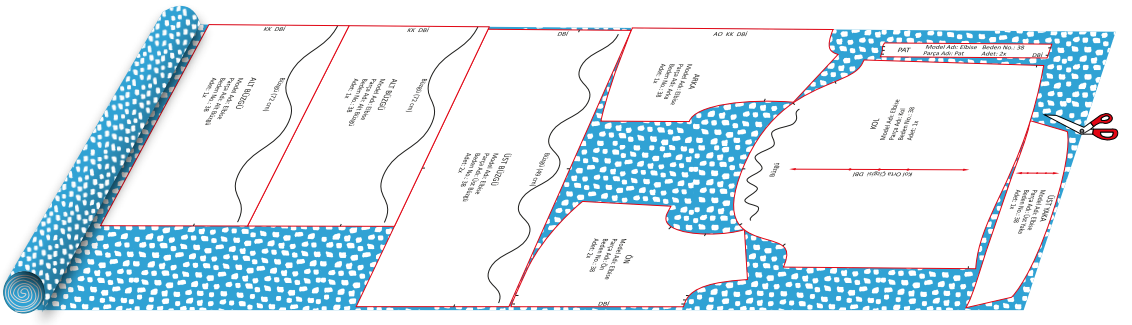
8. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Kesim İşlemleri

8. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Model uygulamalı elbise pastal planı, kesim aleti, mezura, cetvel

Şekil 3.22: Kumaş kesim işlemi

İşlem Basamakları

Kumaş Kesimi

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hazır Giyim İşletmelerinde Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak kumaşın kesileceği ortamı hazırlayınız.
- Düz boy ipliği çizgilerinin kumaş kenarına paralel olmasını sağlayınız.
- Şablon üzerindeki çıt işaretlerini kumaş üzerine geçiriniz.
- Kumaş kesim işlemini yapınız.
- Kesilen parçaların adetlerinin doğruluğunu kontrol ediniz.

Yardımcı Malzeme Kesimi

- Telanın kesim işlemini yapınız.
- Kullanılacak lastikleri buharlı ütüde çektiriniz.
- Lastikleri 26 cm'den 2x kesiniz.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kullanılan çizim malzemesinin leke bırakmayan cinsten olmasına dikkat ediniz.
- Kesim işlemleri sırasında kumaşı yerinden kaldırmadan kesim yapınız.
- Çıtların 0,5 cm'den fazla kesilmemesine dikkat ediniz.
- Lastiğin son ütüde çok çekmemesi için önce buharlı ütüde çektirilir.
- Seçilen tela, kumaş kalınlığına göre dikiş paylarında kullanılır veya kullanılmaz.

MERAKLISINA

Atatürk sanata çok önem vermiştir.

''Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.''

Mustafa Kemal ATATÜRK

3. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Elbise Kesim** çalışmaları, aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Asgari çalışma talimatı hazırlamak amacıyla grup çalışması yaptı.		
3	Dikim ve son kontrol işlemlerinde ölçü kontrolünü sağlayan kalite niteliklerini belirledi.		
4	Asgari çalışma talimatını hazırladı.		
5	Elbise kesim işlemlerinde kullanılacak araç gereçleri hazırladı.		
6	Elbise kesim işlemlerini tekniğine uygun yaptı.		
7	Tela kesim işlemlerini tekniğine uygun yaptı.		
8	Lastik kesim işlemlerini tekniğine uygun yaptı.		
9	Ekonomiklik ilkesine dikkat etti.		
10	Çalışmalarında zamanı verimli kullandı.		
11	Dikkatli, temiz ve düzenli çalıştı.		
12	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

MERAKLISINA

İlk dikiş denemesi 1750 yılında Alman asıllı Charles F. Weisenthal'in icat ettiği dikiş makinesinde ortası delik iki ucu sivri olan makine iğnesi kullanılmıştır. 1790 yılında Thomas Sait (Tomas Sen), esnek zincir işi yapan ucu çengelli makine iğnesi geliştirerek ve makine modelini çizerek ilk dikiş makinesi patentini almıştır. 1829 yılında 2. makine patentini alan Fransız mucid Barthlomaus Thimmonler (Bartılome Timoniyel) tamamen tahtadan yapılmış, iğnesi sağa sola hareket eden ilk gerçek makineyi icad etmiştir. Önemli gelişmelerden biri de Amerikalı Elias Howe run 1845 yılında gerçekleştirdiği iki iplik kullanılarak çalışan ve kumaşın altında bir ilmek yapmaya elverişli masuralı makinesidir. Isaac M. Singer'in geliştirdiği kollu dikiş makinesinden sonra ayaklı ve elektrikli dikiş makineleri de satışa çıkarılmıştır. 1862 yılında Almanya'da George M.Pfaff dikiş makinesi icad etmiş ve bugünkü Pfaff sanayi makinelerinin fabrikaları kurulmuştur.[1]

1 Eray Öztürk, F. (2000). Giyimde Makine Teknolojisi. Ankara: Kozan Ofset Mat. San. Ve Tic. Ltd. Şti.

3.5. ELBİSE ÜRETİMİ

Elbise üretimi işlemlerinde elbise kesimi, dikimi, son ütü ve son kontrol işlemleri yapılır.

3.5.1. Dikim Planı ve Makine Parkı

Dikimi yapılacak elbisenin model özelliğine göre dikim planı ve makine parkı hazırlanır.

Tablo 3.7: Dikim ve Makine Parkı

ELBİSE DİKİM PLANI				
Ürün Adı: Elbise	**Hazırlayan:**	**Tarih:11.09.2021**		
Beden: 38		**Sezon: Sonbahar-Kış**		
Üretim Sıra No.	**Akış Basamakları**	**MAKİNE PARKI**		
		Çalışma Aracı	**Öngörülen Süre**	**Gerçekleşen Süre**
1	Yaka ve pata tela yapıştırma	Ütü		
2	Yaka kalıbı ile yaka çizme	Kalem		
3	Pat ve üst yakanın 1 cm dikiş payını ütüde kırma	Ütü		
4	Alt ve üst yakayı birleştirme	DSM		
5	Sağ ve sol ön bedene patı dikme	DSM		
6	Yaka dilini dikme	DSM		
7	Patı çevirme	El İşi		
8	Patın çıma dikişini dikme	DSM		
9	Omuzları ve beden yan dikişlerini dikme	DSM		
10	Overloklarını çekme	Overlok		
11	Ütü yapma	Ütü		
12	Yakayı bedene takma	DSM		
13	Kol yan dikişini dikme ve büzgüsünü çekme	DSM		
14	Kola overlok çekme	Overlok		
15	Kol ağzına lastik takma, kıvırıp dikme	DSM		
16	Kolu bedene takma	DSM		
17	Kol evine overlok çekme	Overlok		
18	Sağ pat ön bedene ilik yerini işaretleme	El İşi		
19	Sağ pat ön bedene ilik açma	İlik Otomatı		
20	Düğme dikme	Düğme Otomatı		
21	Etekleri birleştirme	DSM		
22	Etek büzgüsünü çekme	DSM		
23	Etek parçalarına overlok çekme	Overlok		
24	Etek ucunu dikme	DSM		
25	Beden ve eteği birleştirme	DSM		
26	İplik temizleme	El İşi		

9. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Dikim İşlemleri

9. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

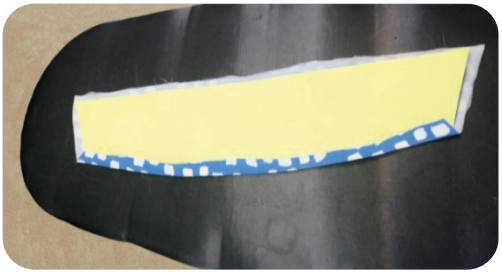
Düz dikiş makinesi, overlok, ütü, iplik, düğme, toplu iğne, makas

İşlem Basamakları

- Alt, üst yaka ve pat parçalarına tela yapıştırınız (Görsel 3.7).
- Alt yaka regula kalıbı ile tela üzerinden yaka çizimini yapınız.
- Üst yakanın alt payını ütüde kırınız (Görsel 3.8).

Görsel 3.7: Alt üst yaka ve pata tela yapıştırma

Görsel 3.8: Üst yaka payını ütüde kırma

- Makinede alt ve üst yakayı birleştiriniz (Görsel 3.9).
- Köşe dikiş payını kesiniz.
- Yaka dikiş payını açarak ütüleyiniz (Görsel 3.10).
- Çeviriniz ve ütüleyiniz.

NOT

Üst yaka dikiş payı alta döner.

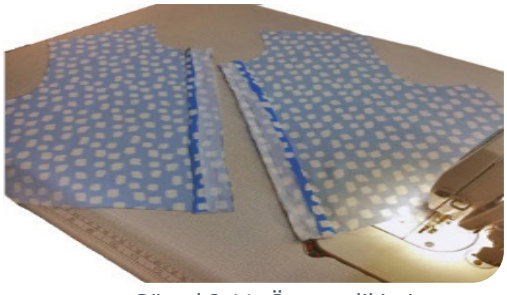

Görsel 3.9: Yaka dikimi

Görsel 3.10: Yaka dikiş payı ütüsü

- Patın 1 cm olan payını ütüde kırınız ve ön bedenle birleştiriniz (Görsel 3.11).
- Ütüleyiniz ve çeviriniz (Görsel 3.12).

Görsel 3.11: Ön pat dikimi

Görsel 3.12: Ön pat

- Patı tersinden ön ortasına kadar dikiniz (Görsel 3.13).
- Yaka dilini ütüleyiniz ve çeviriniz (Görsel 3.14).

NOT

1 cm'den ön ortasına kadar dikilip çevrilen yer yaka dilidir.

Görsel 3.13: Yaka dili dikimi

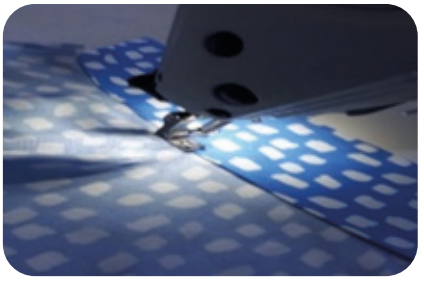

Görsel 3.14: Yaka dili

- Pat çıma dikişini dikiniz ve ütüleyiniz.
- Ön-arka beden omuzlarını ve yanlarını dikiniz.
- Omuzlar ve beden yan dikiş paylarına overlok çekiniz ve ütüleyiniz (Görsel 3.15).

Görsel 3.15: Overlok çekimi

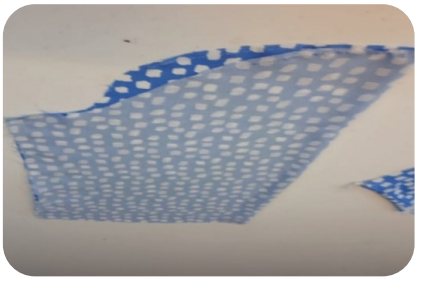

Görsel 3.16: Yakayı bedene dikme

- Alt yakayı bedene dikiniz.
- Üst yakayı kapatıp dikiniz (Görsel 3.16).
- Kol yan dikişini dikiniz (Görsel 3.17).
- Kol üst büzgüsünü ayarlayınız (Görsel 3.18).

NOT

Büzgüler büzgü ayağı ile çekilirse zamandan kazanılır.

Görsel 3.17: Kol yan dikimi

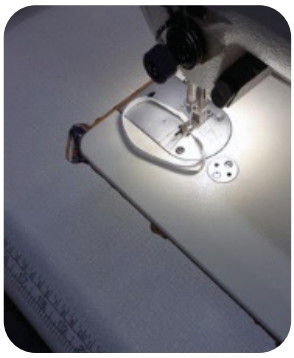

Görsel 3.18: Kol üst büzgü dikimi

- Kol dikiş payına ve kol ağzına overlok çekiniz ve ütüleyiniz.
- Lastiğinizi verilen ölçülere dikkat ederek makinede birleştirip dikiniz (Görsel 3.19).

NOT

Kol ağzına çekilen overlok rehberlik yapar. Payı doğru kıvırmanıza yardımcı olur.

Görsel 3.19: Lastik dikimi

Görsel 3.20: İlik açma

- Kol ağzı payını 0,5 cm'den kıvırınız.
- Kol ağzına hazırladığınız lastiği koyup tekrar kıvırınız ve dikiniz.
- Bedene kol takınız.
- Duble pat ön ortasında ilik-düğme yerini işaretleyiniz.
- İlik açınız (Görsel 3.20).
- Düğme dikiniz.

NOT

İlk ilik boyunu yatay, diğer ilik boylarını dikey açınız.

Kadın giyiminde ilik sağdadır ve sağ, sola kapanır.

- Etek yan dikişlerini dikiniz ve overlok çekiniz.
- Üst ve alt eteğin büzgü dikişlerini yapınız.
- Üst ve alt eteği birleştiriniz ve overloklarını çekiniz (Görsel 3.21).
- Etek ucuna overlok çekiniz, katlayıp içe kıvırıp dikiniz (Görsel 3.22).
- Patları üst üste koyarak beden ve etek parçalarını birleştiriniz.

NOT

Etek ucuna çekilen overlok rehberlik yapar.

Kıvırma payı düzgün dikilir.

Görsel 3.21: Büzgüye overlok çekme

Görsel 3.22: Etek ucu dikimi

Dikkat Edilecek Noktalar

- Makine dikiş ayarını yapınız.
- Dikim sonlarında pekiştirme yapınız.
- Her dikiş sonunda ütü yapınız.
- Tela yapıştırırken ütü sıcaklığını kontrol ediniz.

4. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Elbise Üretimi** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Elbisenin dikim aşamalarını belirledi.		
3	Dikim planı doğrultusunda makine parkını hazırladı.		
4	Dikim işlemlerinde kullanılacak makineleri, kumaş özelliğini dikkate alarak hazırladı.		
5	Ütü işlemlerinde kullanılacak ütüyü, kumaş özelliğini dikkate alarak hazırladı.		
6	Tela işlemlerini tekniğine uygun yaptı.		
7	Yaka payını ütüde doğru kırdı.		
8	Yakayı dikti ve çevirdi.		
9	Pat dikimini uyguladı.		
10	Yaka dilini dikti ve çevirdi.		
11	Pat üst çıma dikişini dikti.		
12	Omuzların ve yan dikişlerin birleştirilmesini yaptı.		
13	Yakayı bedene taktı.		
14	Kol büzgüsünü ve dikimini uyguladı.		
15	Kol ağzı lastik dikimini uyguladı.		
16	Üst, alt etek büzgüsünü ve dikimini uyguladı.		
17	Kolu bedene taktı.		
18	İlik yerlerini ve boylarını doğru olarak uyguladı. Düğme dikimini yaptı.		
19	Elbisenin alt ve üst parçasının büzgüsünü ve birleştirilmesini yaptı.		
20	Ütüleme işlemini ana ve yardımcı malzeme türüne göre yaptı.		
21	Dikim işlemlerini tekniğine uygun yaptı.		
22	Temiz ve düzenli çalıştı.		
23	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.

3.6. ELBİSE SON ÜTÜ SON KONTROL İŞLEMLERİ

Son ütü ve son kontrol işlemlerinde, ürünün son ütüsü yapılarak duruş formu, ölçü, dikiş ve aksesuar kontrolleri tamamlanır.

10. UYGULAMA

Elbise Son Ütü İşlemleri

10. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Elbise, ütü, ütü masası

İşlem Basamakları

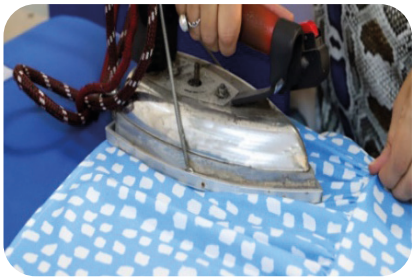
- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Elektrikli El Aletleri ile Çalışma Yönetmeliği'ne göre ütüleme ortamını düzenleyiniz.
- Ütü kazanına su koyunuz.
- Ütü ısısını kumaş özelliğini dikkate alarak ayarlayınız.
- Ön ve arka bedeni ütüleyiniz (Görsel 3.23).
- Büzgü ütüsünü aşağıdan yukarıya doğru ütüleyiniz (Görsel 3.24).
- Omuz dikişlerini ütüleyiniz.
- Etek ucu dikişlerini ütüleyiniz (Görsel 3.25).
- Ütüleme işlemlerini kontrol ediniz.

Görsel 3.23: Üst beden ütüsü

Görsel 3.24: Büzgü ütüsü

Görsel 3.25: Etek ucu ütüsü

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ütü yapılacak yerin temiz ve havadar olmasına dikkat ediniz.
- Büzgü dikişlerinin üzerini ütülemeyiniz.
- Ütülemede kat oluşturmayınız.

NOT

Her makine dikişinden sonra ütülerseniz, son ütüde işiniz daha kolay ve düzgün olur.

''Terzinin dikişi kötü, onu gösteren ütü'' atasözü, ütünün önemini vurgular.

11. UYGULAMA

Elbise Son Kontrol İşlemleri

11. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Duruş Formu Kontrol İşlemleri

Kullanılacak Araç Gereç

Dikimi biten elbise, beden ölçüsüne uygun kişi veya cansız manken, mezura, kâğıt, kalem, kalite nitelikleri tablosu

İşlem Basamakları

Görsel 3.26 : Ön duruş

Görsel 3.27 : Arka duruş

- Elbiseyi ölçüye uygun mankene giydiriniz.
- Manken üzerinde yaka formunu ve ön duruş formunu kontrol ediniz (Görsel 3.26).
- Pat duruşunu kontrol ediniz.
- İlik ara mesafe duruşunu kontrol ediniz.
- Kol boylarını kontrol ediniz.
- Kol büzgülerini kontrol ediniz.
- Kol ağzı lastik genişliği duruşunu kontrol ediniz.
- Etek büzgülerini kontrol ediniz.
- Elbise boyunu ve arka duruş formunu kontrol ediniz (Görsel 3.27).
- Etek ucu duruşun modele uygunluğunu kontrol ediniz.

Ölçü Kontrol İşlemleri

- Son ütüsü yapılan elbiseyi masa üzerine yerleştiriniz.
- Omuz başından elbise boyu ölçüsünü alınız (Görsel 3.28).
- Elbise üzerinden omuz genişliği ölçüsünü alınız (Görsel 3.29).

Görsel 3.28: Elbise boyu ölçüsü

Görsel 3.29: Omuz ölçüsü

- Bel genişlik ölçüsünü alınız (Görsel 3.30).
- Kavise dikkat ederek kol boyu ölçüsünü alınız (Görsel 3.31).
- İlikler arasındaki mesafeyi ölçünüz.
- Alınan ölçüleri kalite nitelikleri tablosuna göre değerlendiriniz.

Görsel 3.30: Bel genişlik ölçüsü

Görsel 3.31: Kol boyu ölçüsü

Dikkat Edilecek Noktalar

- DBİ yönünde ütüleyiniz.
- Kumaşta parlama olmaması için önleminizi alınız.
- Ölçü kontrolü yaparken mezuranın fazla gevşek ya da gergin olmamasına dikkat ediniz.

MERAKLISINA

Elbise duruşu önemlidir. Güzel bir kıyafet iyi bir tavsiye mektubudur.

Cenap ŞAHABETTİN

5. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Son Ütü ve Son Kontrol İşlemleri** aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Elbisenin ütüleme ve son ütüleme işlemlerini yaptı.		
3	Elbisenin duruş formu kontrolünü tekniğe uygun yaptı.		
4	Elbisenin ölçü kontrolünü tekniğe uygun yaptı.		
5	Temiz ve düzenli çalıştı.		
6	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

MERAKLISINA

İnsanlar eski çağlarda giyim ihtiyaçlarını hayvan derilerinden daha sonra da hayvan yünlerini örerek giderdiler. Sonraki çağlarda bu bir meslek halini alarak ölçüye göre tek tek ısmarlama olarak dikilmeye başlandı. Çağımızın artan nüfusu karşısında el emeğinin yetersiz olması neticesinde; ısmarlama giyim ve terzilik sanatı da yavaş yavaş ölerek yerini Hazır Giyime bıraktı.[2]

Hazır giyim üretimiyle;

- Ana ve yardımcı malzemeler ekonomik kullanılır.
- Konfeksiyonda bant usulü çalışma düzeninde zamandan kazanılır.
- Her çeşit modellerde ve farklı bedenlerde üretim yapılır.
- Ürünler teknolojinin gelişmesi ve büyümesi sonucu ucuza mal edilir.

Görsel 3.32: Hazır giyim

2 Lokmanoğlu, P. (1992). Hazır Giyim ve Konfeksiyon Makineleri. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA
- TEMEL ERKEK VE KADIN PANTOLON KALIBI ÇİZİMİNİ YAPMA
- PANTOLON KALIBINDA DÜZELTME VE KARŞILAŞTIRMA YAPMA
- PANTOLON ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİNİ YAPMA
- PANTOLON ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI YAPMA
- PANTOLON CEP, PATLET, BEL TEKNİK ÇALIŞMALARINI YAPMA
- PANTOLON KESİMİNİ YAPMA
- PANTOLON ÜRETİMİNİ YAPMA
- PANTOLON SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİNİ YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

Cep, pantolon, patlet

HAZIRLANALIM

Bir kişinin giyiminde pantolon seçimini etkileyen faktörler nelerdir?

PANTOLON ÜRETİMİ

4. PANTOLON ÜRETİMİ

Tarih boyunca Türkler ata binen hatta hayatı at üstünde geçiren insanlardı. Onlar için çalılara, taşlara, soğuğa ve uzun at yolculuklarına dayanıklı giysiler gerekliydi. Yeryüzünün ilk atlı milleti olan Türkler, pantolon ve ceketi ilk kullanan kavim de olmuşlardır. Çünkü pantolon ve ceket süvari giysisidir ve bir süvarinin içinde en rahat edeceği giysi pantolon ve cekettir.

Dünyada pantolon ve ceket kullanımı ilk olarak bugün hâlâ moda olan, süvari pantolonun aynısı atın üzerinde rahat hareket etmek için en az 1500 yıl önce Türkler tarafından kullanılmıştır. Sonra da Türklerle yakın ilişki içinde olan milletlerde görülmüştür.[1]

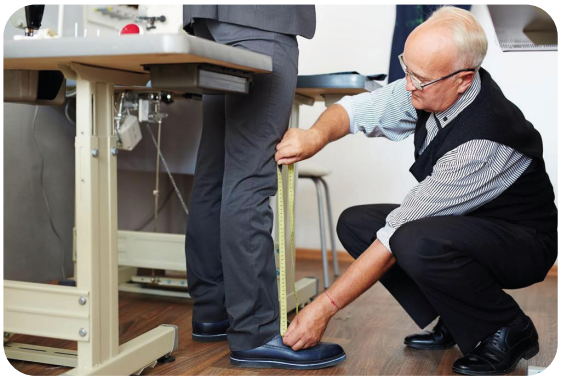
Tüm dünya tarafından kullanılmaya başlanan pantolon, zaman içerisinde kullanım özelliğine ve modaya göre değişiklik göstermiştir (Görsel 4.1).

Görsel 4.1: Pantolon örnekleri

4.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA

Erkek ve kadın temel pantolon kalıbı için gerekli ölçüler, temel ölçüler ve yardımcı ölçüler olarak ikiye ayrılır. Temel ölçüler kişi üzerinden alınır ya da standart ölçü tablosu kullanılarak temin edilir. Yardımcı ölçüler, kişi üzerinden sağlıklı alınamayacağı için formül kullanılarak hesaplanır ya da standart ölçü tablosundan alınır (Görsel 4.2).

Görsel 4.2: Beden üzerinden ölçü alma

1 Ayhan, Fatma, Türk Giyim Kültüründe Pantolon (2021, Kasım 25). http://www.akademikbakis.org

1. UYGULAMA

Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme İşlemleri

1. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

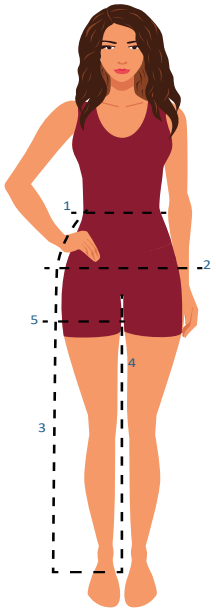
Kullanılacak Araç Gereç

Canlı manken, kâğıt, kalem, silgi, mezura

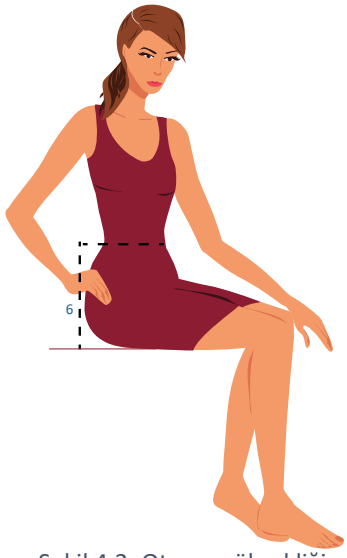
İşlem Basamakları

Beden Üzerinden Gerekli Ölçüleri Alma

- Belin en ince hattından yere paralel olarak mezura ile beli ölçünüz (1) (Şekil 4.1).
- Kalçanın en geniş yerinden yere paralel olarak kalçayı ölçünüz (2).
- Belden ayak bileğine kadar yan boy ölçüsünü alınız (3).
- Ağ bitiminden ayak bileğine kadar iç boy ölçüsünü alınız (4).
- Baldırın en geniş yerinden baldır ölçüsünü alınız (5).
- Sandalyede oturur pozisyonda, bel seviyesinden oturulan zemine kadar dikey olarak mezura ile ölçünüz (6) (Şekil 4.2).

Şekil 4.1: Beden üzerinden ölçü alma

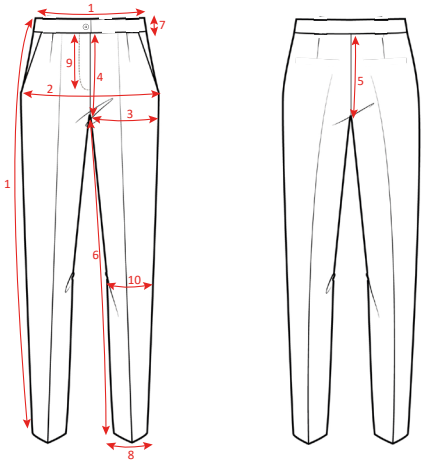
Şekil 4.2: Oturuş yüksekliği ölçüsü alma

Numune Üzerinden Gerekli Ölçüleri Alma

- Hazır dikilmiş bir kadın ya da erkek pantolonu temin ediniz.
- Pantolonu ütüleyerek ölçüm için hazırlayınız.
- Pantolonu düz bir zemine yerleştiriniz.
- Şekildeki ölçüm yerlerinden mezura ile ölçüm yaparak bulduğunuz ölçüleri sırası ile kağıda not ediniz (Şekil 4.3).

Alınan Ölçüler

1. Bel ölçüsü
2. Basen ölçüsü
3. Baldır ölçüsü
4. Ön ağ ölçüsü
5. Arka ağ ölçüsü
6. İç boy ölçüsü
7. Kemer yüksekliği ölçüsü
8. Paça ölçüsü
9. Fermuar boyu ölçüsü
10. Diz ölçüsü
11. Pantolon yan boy ölçüsü

Şekil 4.3: Numune ölçüm yerleri

Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma

Tablo 4.1: Kadın Standart Ölçü Tablosu

Bedenler	34	36	38	40	42	44	46	48
Bel	64	66	70	74	78	82	86	92
Kalça	87	90	94	98	102	106	110	114
Yan Boy	98	98	98	98	98	98	98	98
Oturuş Yüksekliği	25	25,5	26	26,5	27	27,5	28	28,7
Paça Genişliği ½	21	21,5	22	22,5	23	23,5	24	24,5
Diz Boyu	58	58	58	58	58	58	58	58

Tablo 4.2: Erkek Standart Ölçü Tablosu

Bedenler	46	48	50	52	54	56	58
Bel	80	84	88	92	98	102	108
Kalça	100	104	108	112	116	119	122
Yan Boy	104	105,5	107	108,5	110	111,5	113
İç Boy	78	79	80	81	82	83	84

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ürünün üzerinden ölçü alırken numunenin zemine düzgün yerleştirilmiş olmasına dikkat ediniz.
- Ölçüsü alınacak numunenin ütülü olmasına dikkat ediniz.
- Ölçüsü alınırken kat izi ya da kırışıklık olmamasına dikkat ediniz.

1. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Hazırlama** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Pantolon için gerekli ölçüleri kavradı ve kişi üzerinden aldı.		
3	Pantolon için gerekli ölçüleri numune üzerinden aldı.		
4	Pantolon için gerekli ölçüleri standart ölçü tablosundan aldı.		
5	Temiz ve düzenli çalıştı.		
6	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

4.2. TEMEL ERKEK VE KADIN PANTOLON KALIBI

Günümüzde özellikle takım elbiselerin vazgeçilmez parçası olan pantolon, ilk olarak erkekler tarafından giyilmiştir. 1. Dünya Savaşı'nda erkeklerin cepheye gitmesiyle kadınlar erkek iş gücünün yerini almıştır· Daha rahat çalışabilmek için de o güne kadar erkek giysisi olarak bilinen pantolon ve tulumu kullanmışlardır. Bu şekilde kadınların çalışma performansının arttığı görülmüştür. Pantolonun rahatlığını fark eden kadınlar savaş sonrasında pantolonu günlük hayatta da giymeye devam etmiştir. Modanın da etkisiyle pantolon modelleri gelişmiş ve günümüzdeki hâlini almıştır.

Görsel 4.3: Kadın ve erkek pantolonu

4.2.1. Temel Erkek ve Kadın Pantolon Tanımı

Pantolon, belden başlayıp iki bacağı da saran genellikle ayak bileğine kadar uzanan alt giysi türüdür (Görsel 4.3). Paça boyları ve genişlikleri, bel yükseklikleri, duruş formları modaya ve kullanım alanlarına göre değişiklik göstermektedir.

4.2.2. Pantolon Çeşitleri

Günümüzde pantolon, modanın da etkisiyle oldukça çeşitlenmiştir (Görsel 4.4).

1. Kesimlerine Göre Pantolonlar

- Klasik
- Dar
- Bol
- Şalvar
- Binici
- Pantolon etek

2. Bel Yapılarına Göre Pantolonlar

- Düşük bel
- Yüksek bel
- Normal bel

Görsel 4.4: Pantolon çeşitleri

3. Paça Formlarına Göre Pantolonlar

- İspanyol paça
- Boru paça
- Dar paça
- Bol paça
- Duble paça

4. Paça Boylarına Göre Pantolonlar

- Şort
- Bermuda
- Kapri
- Uzun pantolon

5. Kullanım Özelliklerine Göre Pantolonlar

- Hamile pantolonu
- İşçi pantolonu
- Salopet
- Jean (denim)
- Stretch
- Tayt
- Füzo
- Pijama
- Safari
- Palazzo

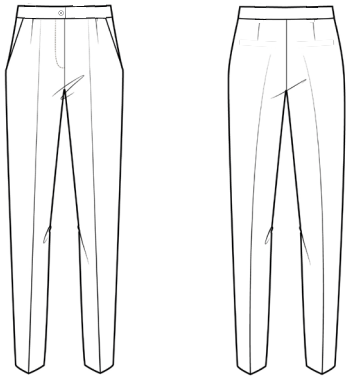
Temel Erkek ve Kadın Pantolon Kalıbı İçin Ölçü Alma İşlemleri

Kadın bedeni yuvarlak hatlara sahipken erkek bedeni daha keskin hatlı ve hacimlidir. Bu durum temel pantolon kalıplarına da yansımıştır. Bunun yanında fermuar süs dikişinin kadın pantolonlarında sağda, erkek pantolonlarında solda olması gibi farklılıklar da gözlenmektedir. Ayrıca temel erkek ve kadın kalıp formları modanın da etkisiyle zaman içerisinde değişiklik göstermektedir.

Temel Erkek pantolon kalıp çizimi için 50 beden pantolon ölçüleri Erkek Standart Ölçü Tablosu'ndan alınarak tespit edilir.

Temel kadın pantolon kalıp çizimi için 38 beden pantolon ölçüleri Kadın Standart Ölçü Tablosu'ndan alınarak tespit edilir ve Tablo 4.3 hazırlanır.

Tablo 4.3: Temel Kadın Pantolonu Teknik Föyü

<table>
<tr><th colspan="3">TEMEL KADIN PANTOLONU TEKNİK FÖYÜ</th></tr>
<tr><td colspan="2">Model Adı: Temel Kadın Pantolonu</td><td>Model Kodu:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Beden No. : 38</td><td>Sezon: Sonbahar/Kış</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kadın Pantolonu Teknik Çizimi</td><td>Genişlik ve Uzunluk Ölçüm Yerleri</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="14">
Şekil 4.4: Kadın pantolonu teknik çizimi</td><td>Pantolon Boyu</td><td>98 cm</td></tr>
<tr><td>Bel</td><td>70 cm</td></tr>
<tr><td>Kalça</td><td>94 cm</td></tr>
<tr><td>Diz Genişliği</td><td>44 cm</td></tr>
<tr><td>Diz Yüksekliği</td><td>58 cm</td></tr>
<tr><td>Oturuş Yüksekliği</td><td>26 cm</td></tr>
<tr><td>Ön Pantolon Genişliği</td><td>24 cm (Kalça ¼ +1 cm)</td></tr>
<tr><td>Ön Ağ Genişliği</td><td>5,7 cm (Kalça $^{1}/_{20}$ +1 cm)</td></tr>
<tr><td>Ön Pantolon Beli</td><td>20,5 cm (Bel ¼ +3 cm pens payı)</td></tr>
<tr><td>Tüm Ağ Genişliği</td><td>19,5 cm (Kalça ¼-4 cm)</td></tr>
<tr><td>Arka Ağ Genişliği</td><td>15,5 cm (Tüm ağ genişliği-4 cm)</td></tr>
<tr><td>Arka Pantolon Genişliği</td><td>43cm (Kalça ¼ + 4 cm+ arka ağ genişliği)</td></tr>
<tr><td>Arka Pantolon Beli</td><td>21 cm (Bel ¼ +3,5cm pens payı)</td></tr>
<tr><th>Model Analizi</th><th>Parça Listesi</th><th>Kumaş ve Yardımcı Malzemeler</th></tr>
<tr><td>Önde iki yan cep,
Kemerde ilik ve düğme,
Paça ortasında ütü kat izi ve patletli fermuarı olan bir pantolon çalışılmıştır.</td><td>Ön pantolon 2 adet
Arka pantolon 2 adet
Üst cep torbası 2 adet
Alt cep torbası 2 adet
Cep pervazı 2 adet
Cep karşılığı 2 adet
Kemer 1 adet
Sağ patlet 1 adet
Sol patlet 1 adet</td><td>Pamuk saten kumaş çift en 140 cm boyunda
İpek astar tek en 70 cm boyunda
Tela tek en 80 cm boyunda
Düğme 1 adet
Kumaş rengine uygun dikiş ipliği
Firma etiketi 1 adet
Beden etiketi 1 adet
Fermuar (18 cm) 1 adet</td></tr>
</table>

2. UYGULAMA

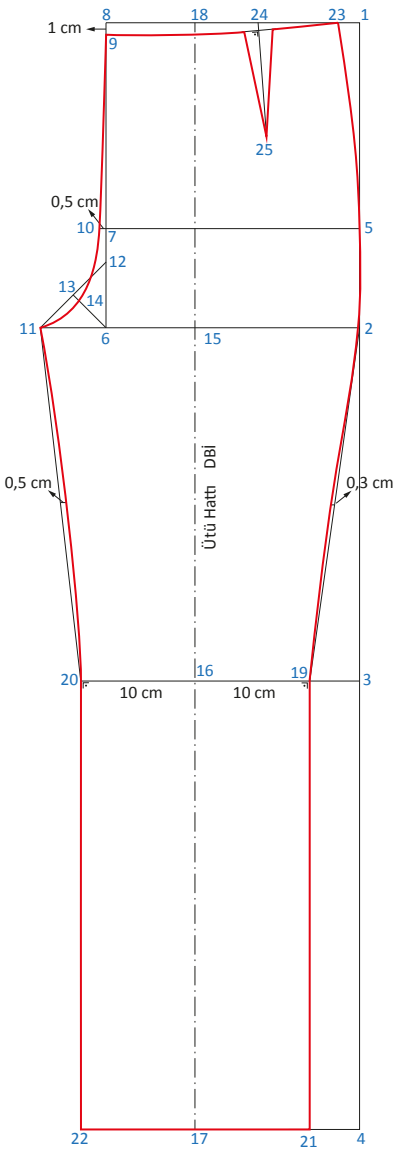
Temel Kadın Pantolonu Kalıbı Çizim İşlemleri

2. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

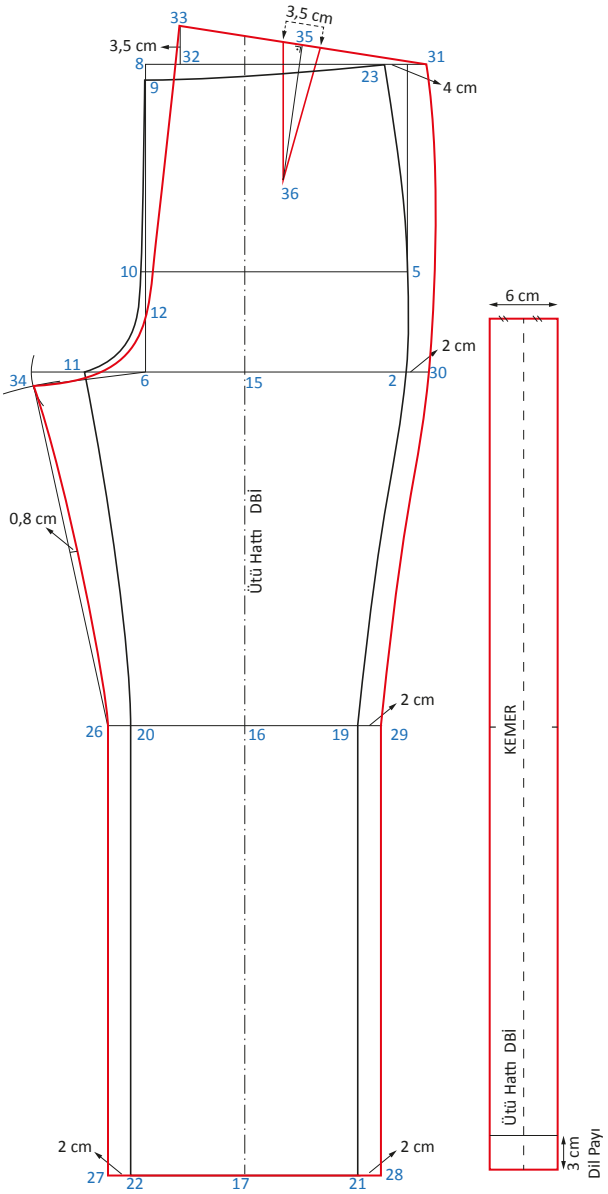
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, pelür kâğıdı, eşel, kâğıt makası, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

Şekil 4.5: Temel kadın pantolonu çizimi (ön)

Şekil 4.6: Temel kadın pantolonu çizimi (arka pantolon ve kemer)

Ön Pantolon

- Temel kadın pantolonu tüm ölçüleri için teknik föyü inceleyiniz (Tablo 4.3).
- Sağ kenardan bir miktar içeri girerek sağ üst köşede bir dik çiziniz (1).

- Sırasıyla 1 noktasından aşağıya doğru oturuş yüksekliğini, diz yüksekliğini, pantolon boyunu işaretleyiniz (2-3-4) (Şekil 4.5).
- 1-2-3-4 noktalarını sola doğru dik uzatınız.
- 2 noktasından yukarıya doğru ⅓ oturuş yüksekliğini işaretleyiniz (5).
- 5 noktasını sola doğru uzatınız.
- 2 noktasından sola doğru ön pantolon genişliğini işaretleyiniz (6).
- 6 noktasından yukarıya doğru bir dik çiziniz. Kalça hattı ile kesiştiği nokta (7), bel hattı ile kesiştiği nokta (8) noktasıdır.
- 8 noktasından aşağıya doğru 1 cm ininiz (9).
- 7 noktasından sola doğru 0,5 cm işaretleyiniz (10).
- 9 ve 10 noktalarını cetvel ile birleştiriniz.
- 2-6 noktaları arasındaki mesafenin ¼'ünü hesaplayınız ve 6 noktasından sola doğru bu ölçüyü işaretleyiniz (11).
- Aynı ölçüyü 6 noktasından yukarıya doğru işaretleyiniz (12).
- 11 ve 12 noktalarını cetvelle birleştirerek ortasını bulunuz (13).
- 6-13 noktalarını cetvelle birleştirip bu noktalar arasındaki mesafenin ¼'ünü hesaplayınız. 13 noktasından içeriye doğru bu ölçüyü işaretleyiniz (14).
- 10-14-11 noktalarını kavisli olarak şekildeki gibi birleştiriniz (**ön ağ kavisi**).
- 2 ve 11 noktalarının ortasını bulunuz (15).
- 15 noktasından yukarıya ve aşağıya doğru dik çiziniz. Bu hat DBİ ve ütü hattıdır.
- Diz hattı ile kesiştiği nokta (16), paça hattı ile kesiştiği nokta (17), bel hattı ile kesiştiği nokta (18) noktasıdır.
- 16 noktasından sağa ve sola doğru ¼ diz genişliği -1 cm'yi işaretleyiniz (19-20).
- 2 ve 19 noktalarını cetvelle birleştirip ortasını bulunuz. Bu noktadan içeriye doğru dik bir şekilde 0,3 cm girip içe kavisli olarak şekildeki gibi çiziniz (2 noktasında kırıklık olmaması için pistolenin düze en yakın kısmını kullanınız.).
- 11 ve 20 noktaları arasını cetvelle birleştirip bu noktaların ortasını bulunuz. Bu noktadan içeri 0,5 cm girerek kavisli olarak şekildeki gibi çiziniz.
- 19 ve 20 noktalarını paçaya dik uzatınız (21-22).
- 8 noktasından sağa doğru, ön pantolon belini işaretleyiniz (23).
- 5 ve 23 noktalarını kalça kavisi olacak şekilde birleştiriniz.
- 5 ve 2 noktaları arasını düz birleştiriniz.
- 9 noktasından sola doğru dik çizgi ile başlayıp 23 noktasına doğru içe kavisli olacak şekilde çiziniz (bel kavisi).
- 8 ve 23 noktaları arasının ⅓'nü bulunuz. 23 noktasından sola doğru işaretleyiniz (24).
- 24 noktasını bel oyuntusuna dik olacak şekilde aşağıya doğru çiziniz. Bel oyuntusundan başlayarak dik şekilde 9 cm pens boyunu işaretleyiniz (25).
- Bel oyuntusu üzerinde pens genişliği olan 3 cm'yi pens çizgisinin sağına ve soluna eşit dağıtınız, 25 noktasıyla birleştirerek ön pensi şekildeki gibi tamamlayınız.
- Ön pantolon kalıp çizgilerini netleştiriniz.

NOT

Ön pantolonda 2-6 noktaları arası verilen bolluk payları, pantolonun formunu belirlemektedir (Kumaş esnekliğine göre bu değerler değişiklik gösterebilir.).

Örneğin Kalça ¼-1 cm: Dar
Kalça ¼: Normal
Kalça ¼+1 cm: Bol form

Arka Pantolon

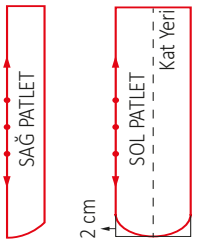
- Ön pantolon kalıbının kopyasını alınız. Ön pensi çizmeyiniz. 8 noktasından başlayan bel çizgisini çiziniz.
- 2-19-20-21-22 noktalarından dışarıya doğru ikişer cm çıkınız (26-27-28-29-30) (Şekil 4.6).
- 26-27 ve 28-29 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 29-30 noktaları arasını 2-19 noktalarına paralel olacak şekilde birleştiriniz.
- 23 noktasından sağa doğru bel hattı üzerinde 4 cm işaretleyiniz (31).
- 30-31 noktaları arasını kalça formu için şekildeki gibi çiziniz (Yan dikiş çizgisinde kırıklık olmamasına dikkat ediniz.).
- Bel hattı üzerinde 31 noktasından sola doğru arka pantolon belini işaretleyiniz (32).
- 32 noktasından yukarı bel hattına dik olacak şekilde 3,5 cm işaretleyiniz (33).
- 31-33 ve 12-33 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 6-11 noktaları arası mesafesinin 1 eksiğini hesaplayınız. Pergelinizi bu ölçü kadar açarak 11 noktası merkez olacak şekilde bir yay çiziniz.
- 11-20 noktaları arası mesafesinin 1 eksiğini hesaplayınız. Pergelinizi bu ölçü kadar açarak 26 noktası merkez olacak şekilde bir yay çiziniz.
- İki yayın kesiştiği nokta (34) noktasıdır.
- 34 ve 26 noktaları arasını cetvelle birleştirip bu noktaların ortasını bulunuz. Bu noktadan içeri 0,8 cm dik işaretleyiniz ve şekildeki gibi birleştiriniz.
- 6-34 noktaları arasını yardımcı çizgi ile birleştiriniz.
- 12-34 noktaları arasını şekildeki gibi ağ oyuntusu olarak çiziniz.
- 31-33 noktaları arasının ortasını bulunuz (35).
- 35 noktasından arka bele dik olacak şekilde 12 cm pens boyunu işaretleyiniz (36).
- 35 noktasının sağına ve soluna doğru 3,5 cm pens genişliği ölçüsünü paylaştırınız.
- Arka pensi şekildeki gibi çiziniz.
- Arka pantolon kalıbını netleştiriniz.

Kemer

- Kemer için 72 cm (pantolon beli+1 cm üst üste bindirme payı 71+1 =72cm) uzunluğunda bir çizgi çiziniz. Bu çizginin alt ve üst noktalarından sola doğru 6 cm (3+3=6 cm) kemer enini işaretleyiniz ve birleştiriniz (Şekil 4.6).
- ½ kemer boyuna arka ortası için çıt işareti koyunuz.
- Kemer boyundan dışarıya doğru 3 cm dil payını (ilik-düğme) işaretleyiniz.
- Ütü hattını şekildeki gibi çiziniz.
- Dikiş paysız kemer kalıbı, aynı zamanda kemer tela kalıbıdır.

Sağ-Sol Patlet

- **Sol patlet çizimi için** fermuar (18 cm)+2=20 cm ölçüsünde bir dik çiziniz.
- Sağa doğru 6 cm işaretleyiniz (Şekil 4.7).
- Patlet kat yerini orta noktadan yardımcı çizgi ile çizerek belirtiniz.
- Alt köşelerden 2 cm yukarıya doğru işaretleyiniz, kavis vererek çiziniz.
- **Sağ patlet çizimi için** sol patlet çiziminin kat yerinden itibaren sağ kopyasını alınız. DBİ'ye dikkat ederek yapıştırınız.

Şekil 4.7: Sağ ve sol patlet çizimi

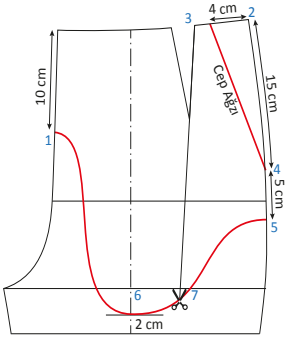
NOT

Pantolon kalıbı dikilirken sağ ve sol patlet parçaları birebir telalanarak dikilir. Bu sebeple patlet kalıpları aynı zamanda patlet tela kalıplarıdır.

Pantolon Yan Cep

1. Aşama (Cep Yeri Belirleme)

- Ön pantolonda bel hattından aşağıya doğru DBİ çizgisi üzerinde 30 cm işaretleyiniz, sağa ve sola doğru dik çiziniz. Bu çizgiden itibaren kopya alınız.
- Ön orta çizgisi üzerinde belden aşağıya doğru 10 cm işaretleyiniz (1) (Şekil 4.8).
- Yan dikiş tepe noktası (2) noktasıdır.
- 2 noktasından sola doğru 4 cm, aşağıya doğru 15 cm işaretleyiniz (3-4). Bu noktaları birleştiriniz (cep ağzı).
- 4 noktasından 5 cm aşağıya ininiz (5).
- DBİ çizgisi üzerinde aşağıdan yukarıya doğru 2 cm işaretleyiniz (6).
- 6 noktasını dik olarak sağa ve sola doğru bir miktar uzatınız.
- 1-6-5 noktalarını cep torbası formu verecek şekilde, kavisli olarak görseldeki gibi birleştiriniz.

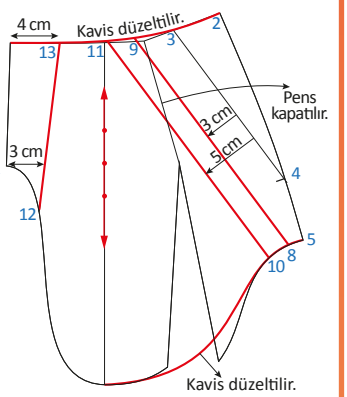

Şekil 4.8: 1. aşama cep yeri belirleme

- Sağ pens çizgisini cep torbası kavisine kadar uzatınız (7). Makas işaretini belirtiniz.

2. Aşama (Cep Torbası)

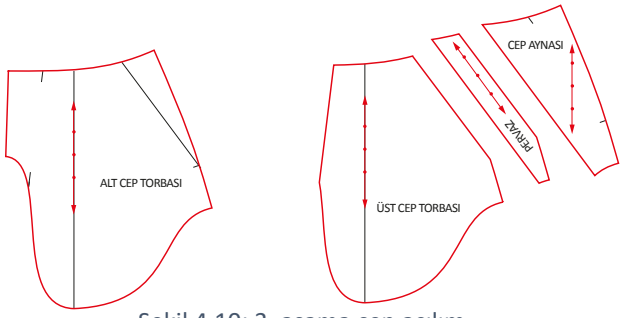
- 2-5-6-1 noktalarının şekildeki gibi kopyasını alınız. Cep ağzının kopyasını almayı unutmayınız.
- 7 noktasını pens ucuna kadar çıtlatınız ve pensi kapatınız (Şekil 4.9) (Kapattığımız pens buradan açılacaktır.).
- Cep torbasını düz boy ipliğine dikkat ederek yapıştırınız.
- Cep ağzından içeriye doğru 3 cm pervaz payını işaretleyiniz (8-9).
- Cep ağzından içeriye doğru 5 cm cep aynası (cep karşılığı) payını işaretleyiniz (10-11).
- 1 noktasından sağa doğru 3 cm işaretleyiniz.

Şekil 4.9: 2. aşama cep torbası çizimi

- Ön orta bel noktasından içeriye doğru 4 cm işaretleyiniz.
- Bu iki noktayı birleştirerek cep torbası kavisine kadar uzatınız (12-13).
- Belde oluşan kırıklığı kavisle düzeltiniz.
- Pens çıtlatıldığı için bozulan cep torbası kavisini tekrar çizerek düzeltiniz.

3.Aşama (Cep Torbaları Açılım)

Şekil 4.10: 3. aşama cep açılım

- **Alt cep torbası için** şekildeki gibi cep torbasının tamamının kopyasını alınız. Cep ağzı çizgisini (3-4 noktaları) çiziniz. 12-13 noktalarına çıt koyunuz (Şekil 4.10).
- **Üst cep torbası için** 3-4 ve 12-13 noktaları arasının kopyasını alınız.
- **Pervaz için** 3-4 ve 8-9 noktaları arasının kopyasını alınız. DBİ çizgisini pervaza paralel işaretleyiniz. (Pervaz, cep ağzına dikileceğinden ve esnek olmaması gerektiğinden DBİ çizgisine paralel olmalıdır. Bu kalıp aynı zamanda pervaz tela kalıbıdır. Pantolon kumaşı kalın bir kumaş ise pervazın telalanması cep görüntüsünde potluk yapabilir. Bu sebeple kalın kumaşlarda pervazın telalanmasına gerek yoktur.)
- **Cep karşılığı (cep aynası) için** 2-5 ve 10-11 noktaları arasının kopyasını alınız. 3-4 noktalarına çıt işareti koyunuz. Cep karşılığı üzerine DBİ çizgisini taşıyınız.

NOT

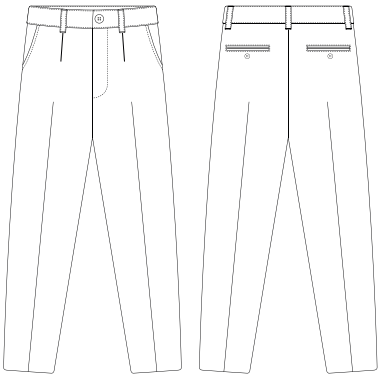
Eğer pantolon dar formda çalışılacaksa cep torbasının büyük olmaması için pens kapatıldıktan sonra pens ucundan çıtlatılmadan cep kopyası alınmalıdır.

- Cep torbası daha dar çalışılmak istenirse alt ve üst cep torbası (Şekil 4.9)'teki 12-13 noktasından itibaren alınabilir.
- Pastal yerleşimi sırasında DBİ çizgisi, mutlaka kumaşın düz boy iplik çizgisine paralel olmalıdır. Bu nokta kaydırıldığında paçada dönme meydana gelebilir.
- Paça genişliği günün modasına ve model özelliğine göre değişir.
- Dizden ve paçadan daraltma ve genişletme yapılmak istendiğinde sağa ve sola eşit miktarda işlem yapılır.
- Ön ve arka kalıplar çıkarıldıktan sonra pens kapatılarak bel oyuntusu düzeltilir.

Temel Erkek Pantolonu Teknik Föyü

Tablo 4.4: Temel Erkek Pantolonu Teknik Föyü

TEMEL ERKEK PANTOLONU TEKNİK FÖY	
Model Adı: Temel Erkek Pantolonu	**Kumaş:** Keten
Beden No.: 50	**Sezon:** İlkbahar-Yaz
Erkek Pantolon Teknik Çizimi	**Parça Listesi**

Şekil 4.11: Erkek pantolon teknik çizimi

- Ön pantolon 2 adet
- Arka pantolon 2 adet
- Sağ patlet 1 adet
- Sol patlet 1 adet
- Kemer 2 adet
- Üst cep torbası 2 adet
- Alt cep torbası 2 adet
- Cep pervazı 2 adet
- Cep karşılığı 2 adet
- İç kemer 2 adet
- Fleto 4 adet
- Arka üst cep torbası 2 adet
- Arka alt cep torbası 2 adet
- Arka cep karşılığı 2 adet
- Ağ parçası 1 adet
- Köprü 1 adet

Model Analizi	Kumaş ve Yardımcı Malzemeler
Önde yan cep ve pilisi Arkada 2 adet çift fletolu cebi Kemer ucunda kanca ve içte ilik düğmesi Patletli fermuarı Kemer astarı ve 5 adet köprüsü olan bir model çalışılmıştır.	150 cm eninde, 120 cm boyunda çift en keten kumaş 95 cm astar, 60 cm tela 1 adet 12 mm 2 adet 6 mm çapında düğme 1 adet beden etiketi, 1 adet yıkama talimatı, kanca takımı, fermuar, dikiş ipliği

	Ölçüler	½	¼	⅒
Pantolon Boyu	107+1 cm (Dikiş payı)			
İç Boy	80+1 cm (Dikiş payı)			
Bel	88 cm	44 cm	22 cm	
Kalça	108 cm	54 cm	27 cm	5,4 cm
Paça Genişliği	44 cm	22 cm	11 cm	
Ön Paça	10 cm (¼ Paça genişliği -1 cm)			
Arka Paça	12 cm (¼ Paça genişliği +1 cm)			
Diz Yüksekliği	48 cm			
Oturuş Yüksekliği	27 cm			
Ön Ağ Genişliği	6,4 cm (Kalça $^{1}/_{20}$+1 cm)			
Ön Pantolon Beli	27 cm (Bel ¼ +3 cm Pili payı+2 cm)			
Ön Kalça Genişliği	29 (Kalça ¼ +2 cm)			
Tüm Ağ Genişliği	23 cm (Kalça ¼-4 cm)			
Arka Ağ Genişliği	19 cm (Tüm ağ genişliği-4 cm)			
Arka Pantolon Beli	27 cm (Bel ¼ +3 cm Pens payı+2 cm)			
Arka Kalça Genişliği	30 cm (Kalça ¼-+1 cm +2 cm)			

3. UYGULAMA

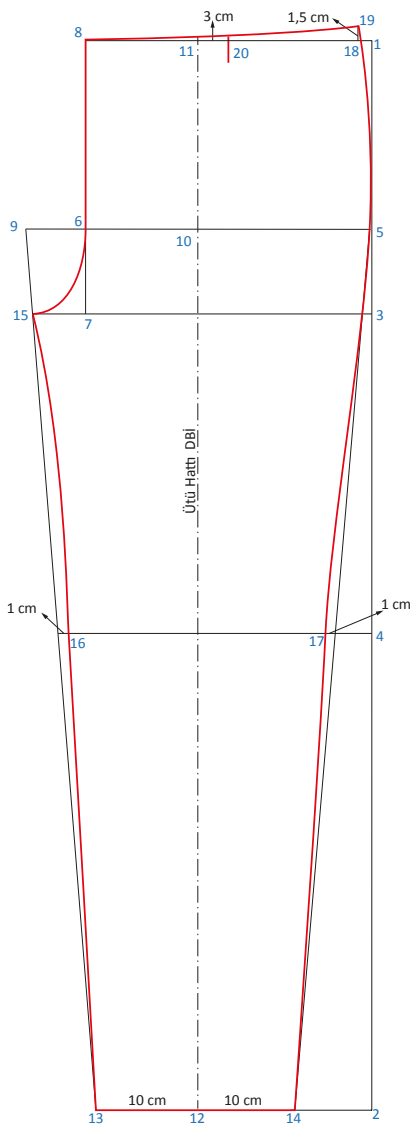
Temel Erkek Pantolonu Kalıbı Çizim İşlemleri

3. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

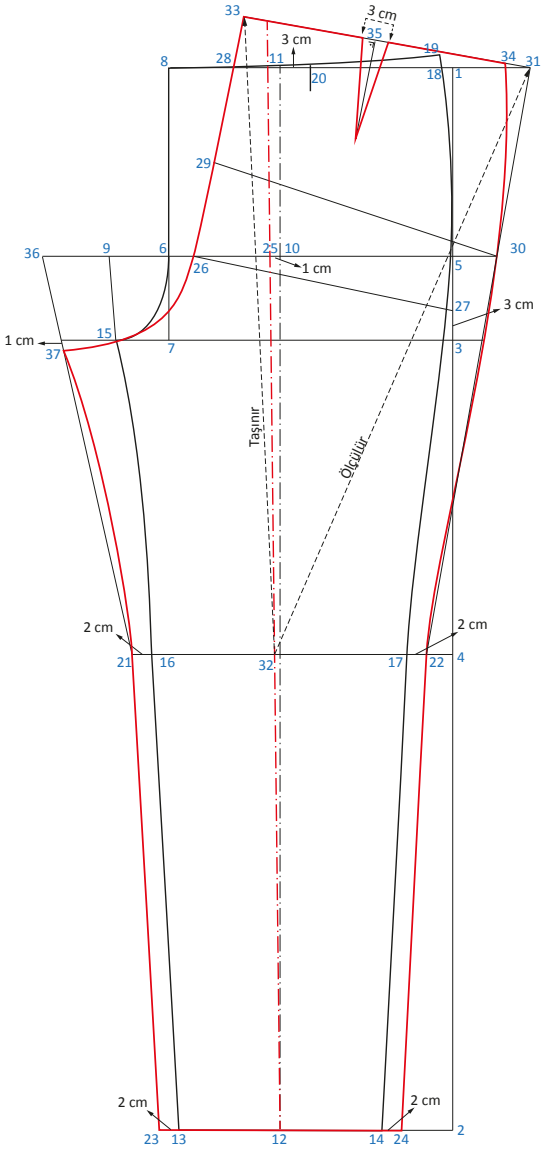
Kullanılacak Araç Gereçler

Kağıt,kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, pelür kâğıdı, eşel, kâğıt makası, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

Şekil 4.12: Temel erkek pantolon çizimi (ön)

Şekil 4.13: Temel erkek pantolonu çizimi (arka)

Ön Pantolon

- Temel erkek pantolonu tüm ölçüleri için teknik föyü inceleyiniz (Tablo 4.4).
- Sağ kenara bir dik çiziniz (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru yan boy uzunluğunu işaretleyiniz (2) (Şekil 4.12).

- 2 noktasından yukarıya doğru sırasıyla iç boy ve diz yüksekliği ölçülerini işaretleyiniz (3-4).
- 3 noktasından yukarıya doğru kalça $^{1}/_{20}$+3 ölçüsünü işaretleyiniz (5).
- 1-2-3-4-5 noktalarını sola doğru uzatınız.
- 5 noktasından sola doğru kalça ¼+3 ölçüsünü işaretleyiniz (6).
- 6 noktasını ağ ve bel çizgilerine dik uzatınız. Ağ hattı ile kesiştiği nokta (7), bel hattı ile kesiştiği nokta (8) noktasıdır.
- 6 noktasından sola doğru ön ağ genişliği ölçüsünü işaretleyiniz (9).
- 5 ve 9 noktalarının ortasını bulunuz (10).
- 10 noktasını paça ve bel hatlarına dik uzatınız. Bel hattı ile kesiştiği nokta (11), paça hattı ile kesiştiği nokta (12) noktasıdır (DBİ ve ütü hattı).
- Ön paça genişliğini 12 noktasının sağına ve soluna işaretleyiniz (13-14).
- 9-13 ve 5-14 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 7 noktasını sola doğru uzatınız. 9-13 çizgisi ile kesiştiği noktayı numaralandırınız (15).
- Diz hattında sağ ve sol kesişim noktalarından içeriye doğru 1 cm işaretleyiniz (16-17).
- 13-16 ve 14-17 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 15 ve 16 noktaları arasını içe kavisli olarak şekildeki gibi çiziniz.
- 5-17 noktaları arasını 17 noktasından başlayarak önce iç bükey sonra dış bükey olacak şekilde, kavisli olarak çiziniz.
- 8 noktasından sağa doğru ön pantolon belini işaretleyiniz (18).
- 18 noktasından 1,5 cm yukarıya doğru dik işaretleyiniz (19).
- Bel kavisi için 8 noktasından dik açı yaparak 19 noktasına kadar şekildeki gibi çiziniz.
- 11 noktasından sağa doğru 3 cm pili yerini işaretleyiniz (20).
- Pili çizgisini çiziniz (11-20 noktası arası pens olarak da çizilebilir.).
- 6-15 noktaları arasını ön ağ kavisi için şekildeki gibi çiziniz.
- 5 ve 19 noktaları arasını kalça kavisi için şekildeki gibi birleştiriniz.
- Ön pantolon çizgilerini netleştirerek çizimi tamamlayınız.

Arka Pantolon

- Ön pantolonun kopyasını alıp düz boy ipliğine uygun yapıştırınız.
- Ön pantolon numaralarını üzerine yazınız.
- Bel hattını sağa doğru; kalça, ağ, diz ve paça hatlarını sağa ve sola doğru bir miktar uzatınız (Şekil 4.13).
- Diz hattında sağa ve sola doğru 2 cm işaretleyiniz (21-22).
- Paça hattında sağa ve sola doğru 2 cm işaretleyiniz (23-24).
- 21-23 ve 22-24 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 10 noktasından sola doğru 1 cm işaretleyiniz (25).
- 12-25 noktalarını cetvelle birleştirip bel hattına doğru uzatınız. Bu çizilen yeni hat, arka pantolon DBİ ve ütü hattıdır.
- 25 noktasından sola doğru arka kalça ¼ ölçüsünü işaretleyiniz (26).

- 3 noktasından 3 cm yukarı işaretleyiniz (27).
- 26 ve 27 noktaları arasını cetvelle yardımcı çizgi olarak çiziniz. 26 noktasından yukarıya doğru bu çizgiye dik bir çizgi çiziniz (arka ağ çizgisi). Bu çizgiyi bel hattını geçecek şekilde yukarıya doğru uzatınız.
- Arka ağ hattının bel hattı ile kesiştiği noktayı numaralandırınız (28).
- 26 ve 28 noktalarının ortasını bulunuz (29).
- 29 noktasından başlayarak arka kalça genişliği ölçüsünü, kalça hattı üzerinde bulup işaretleyiniz (30).
- 29 ve 30 noktalarını cetvelle yardımcı çizgi olarak birleştiriniz.
- 30 ve 22 noktalarını cetvelle yardımcı çizgi olarak birleştiriniz. Bu çizgiyi bel hattına doğru yukarı uzatınız. Bel çizgisi ile kesiştiği noktayı numaralandırınız (31).
- Diz hattının yeni DBİ ile kesiştiği noktayı numaralandırınız (32).
- 31 ve 32 noktaları arasını ölçünüz. Bu ölçüyü 32 noktasından başlayarak arka ağ çizgisi üzerine şekildeki gibi taşıyınız (33).
- 31 ve 33 noktalarını cetvelle birleştiriniz. 33 noktasından başlayarak bu çizgi üzerinde arka pantolon belini işaretleyiniz (34).
- 30 ve 34 noktaları arasını kalça kavisi olarak şekildeki gibi çiziniz.
- 22-30 noktaları arasını, pistolenin düze yakın kısmını kullanarak çiziniz.
- 33 ve 34 noktalarının ortasını bulunuz (35).
- 35 noktasına dik olacak şekilde aşağıya doğru 12 cm pens boyunu işaretleyiniz.
- 35 noktasının sağına ve soluna pens genişliği olan 3 cm'yi paylaştırınız.
- Pens çizimini ve arka bel çizgisini şekildeki gibi tamamlayınız.
- 25 ve 30 noktaları arasını ölçüp bu ölçüyü 25 noktasının soluna doğru taşıyınız (36).
- 21-36 noktaları arasını cetvelle yardımcı çizgi olacak şekilde çiziniz.
- 7 ve 36 noktalarının kesişim noktasından aşağıya doğru 1 cm işaretleyiniz (37).
- 21 ve 37 noktaları arasını içe kavisli olacak şekilde çiziniz. 21 noktasında kırıklık olmamasına dikkat ediniz.
- 37-15-26 ve 33 noktaları arasını arka ağı oluşturacak şekilde kavisli olarak birleştiriniz.
- Arka pantolon çizgilerini netleştirerek çizimi tamamlayınız.

NOT

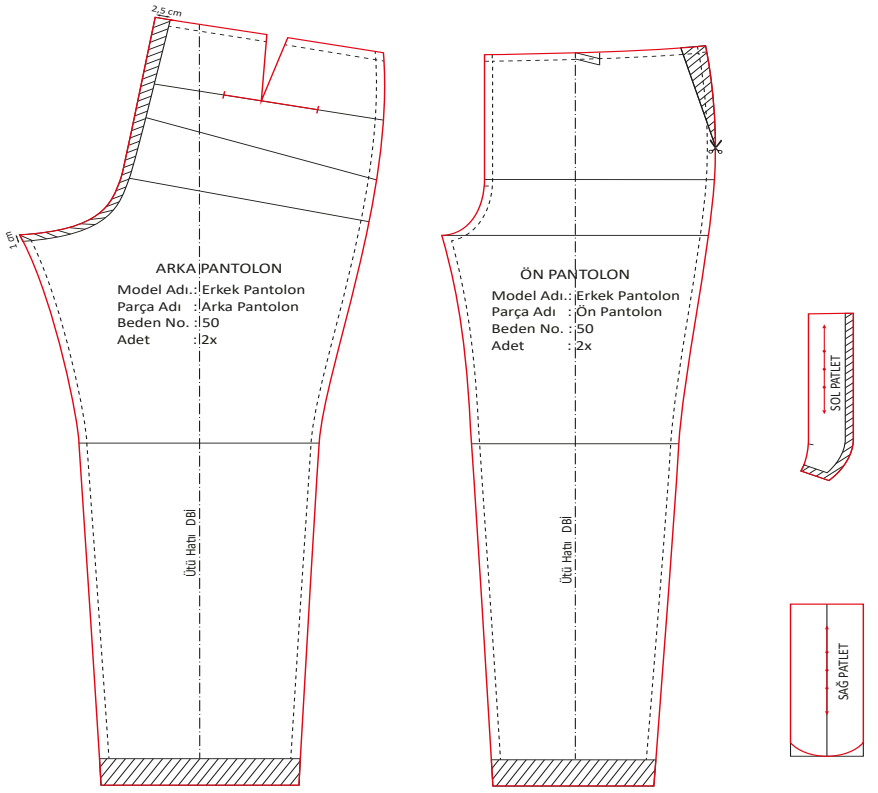
Arka ağ oyuntusu için kavisli cetvelinizi birkaç defa hareket ettirerek uygun bir kavis elde ediniz.

Temel Erkek Pantolon Şablonu

- Ön ve arka pantolon parçalarının kopyasını pelür kâğıdına alınız. Dikkatli bir şekilde kesiniz.
- Düz boy iplik çizgilerine dikkat ederek yapıştırınız.
- Paça, arka ağ ve yan cep ağzı dışında dikiş payına gerek yoktur.

NOT

Çizimde yan dikiş, bel, ön ağ oyuntusu ve iç boy için 1 cm dikiş paylı çalışılmıştır (Şekil 4.14).

Şekil 4.14: Erkek pantolonu şablonu

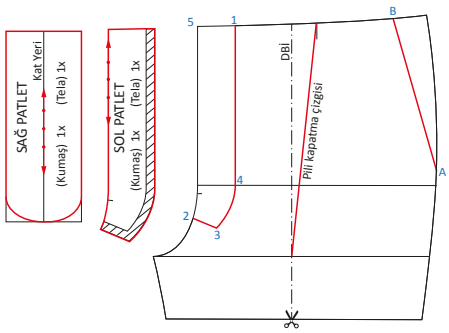
- Kalıp içerisinde mevcut olan 1 cm dikiş payını kesik çizgilerle gösteriniz.
- Arka bel hizasından 2-3 cm dışarı çıkınız, kalça hattından 1 cm dışarı çıkınız bu noktaları cetvelle birleştiriniz. (Erkek pantolonları arka ağdan genişletilir ve daraltılır bu sebeple 2-3 cm pay verilir.).
- Arka ağ ve iç paça kesişim noktasından yukarıya doğru 1 cm çıkınız. Arka ağı şekildeki gibi kavisle tamamlayınız.
- Paça uçlarına 4 cm kıvırma payı ilave ediniz ve şekildeki gibi çiziniz.
- Yan cep ve pili yerini işaretleyiniz.
- Ön pantolon ağında fermuar çıtı için fermuar boyu -1 cm'yi işaretleyiniz.
- Şablonda bulunması gereken yazıları yazınız, işaret ve sembolleri çiziniz.

Temel Erkek Pantolonu Yan Cep, Patlet ve Kemer Çizimleri

1. Aşama

- Ön pantolon DBİ üzerinde 35 cm işaretleyiniz, sağa ve sola dik çiziniz, ön pantolon kopyasını bu çizgiye kadar alınız.
- DBİ çizgilerine dikkat ederek yapıştırınız.
- **Cep çizimi için** yan dikiş çizgisi üzerinde belden aşağıya doğru cep boyunu 18 cm işaretleyiniz (A).
- Bel çizgisi üzerinde yan dikişten itibaren 4 cm işaretleyiniz (B) (Şekil 4.15).
- A-B noktaları arasını cetvelle birleştiriniz (**Cep ağzı**).
- DBİ - kalça hattı kesişim yerinden pili noktasına kadar çiziniz (Pili kapatma çizgisi).

- DBİ çizgisinin alt köşesine makas işareti koyunuz.
- **Sol patlet çizimi için** bel hattı üzerinde ön ortadan başlayarak 4,5 cm işaretleyiniz (1).
- Ön ağda fermuar -1 cm ölçüsü için çıtı işaretleyiniz.
- Çıttan aşağıya doğru 3 cm işaretleyiniz (2).
- 2 noktasına dik içeriye doğru 3 cm işaretleyiniz (3).
- Kalça hattı üzerinde içeriye doğru 4,5 cm işaretleyiniz (4).

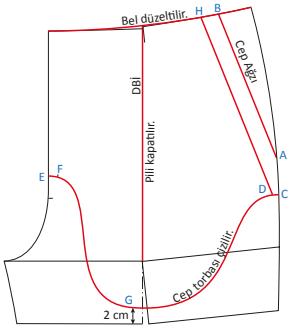

Şekil 4.15: 1.aşama

- Ön ortası ve bel kesişim yeri (5) noktasıdır.
- 1-4 noktaları arasını düz, 3-4 noktaları arasını kavisli olacak şekilde çiziniz.
- 1-4-3-2-5 noktalarının kopyasını alınız. DBİ 'ye dikkat ederek yapıştırınız.
- 1-4-3-2 noktalarından dışarıya doğru 1 cm dikiş payı veriniz.
- **Sağ patlet için** kâğıda 23 cm'lik bir dik çiziniz.
- Sağa ve sola doğru 4,5 cm işaretleyiniz. Bir dikdörtgen oluşturunuz.
- Dikdörtgenin alt köşelerinden yukarıya doğru üçer cm işaretleyiniz.
- Alt köşeleri pistole ile yuvarlatınız.

2. Aşama

- Birinci aşamanın kopyasını, patleti çizmeden alınız.
- Pili (pens) çizgisini kapatınız (Şekil 4.16).
- DBİ çizgisinden pens ucuna kadar keserek çıtlatınız.
- DBİ'ye dikkat ederek yapıştırınız.
- A noktasından aşağıya doğru 4 cm işaretleyiniz (C).
- C noktasından içeriye doğru dik 1 cm işaretleyiniz (D).
- Ön ortadan aşağıya doğru 17 cm işaretleyiniz (E).
- E noktasından içeri dik 1,5 cm işaretleyiniz (F).
- Alt DBİ noktasından yukarıya doğru 2 cm işaretleyiniz (G).
- F-G-D noktalarını kavisle birleştirerek cep torbası formunu veriniz.

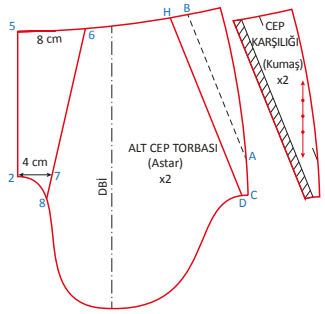

Şekil 4.16: 2. aşama

- **Pervaz için** A-B çizgilerine paralel 2 cm'lik bir çizgi çiziniz (H-D).

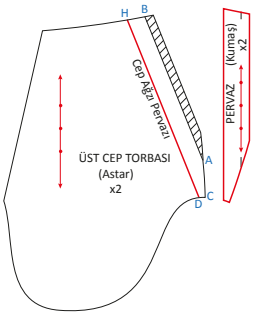
3. Aşama

- **Alt cep torbası için** C-D-G-F-E noktalarından itibaren 2. aşamanın kopyasını alınız (Şekil 4.17).
- 5 noktasından sağa doğru 8 cm işaretleyiniz (6) (Şekil 4.17).
- 2 noktasından sağa doğru 4 cm işaretleyiniz (7).
- 6-7 noktasını cetvelle birleştiriniz. Uzatınız (8) (Bu çizgi üst cep torbası çizgisidir.).
- **Cep karşılığı için** H-D çizgisinden itibaren görseldeki gibi kopya alınız.
- DBİ çizgisini bu parça üzerine taşıyınız.
- Cep karşılığını DBİ'ye dikkat ederek yapıştırınız.

Şekil 4.17: Cep açılım (3. aşama)

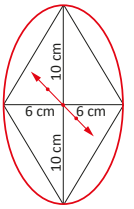
4. Aşama

Şekil 4.18: 4. aşama

- **Üst cep torbası için** B-A ve 6-7-8 noktalarından itibaren 3. aşamanın kopyasını alınız.
- DBİ'ye dikkat ederek yapıştırınız.
- A-B noktalarından dışarıya doğru 1 cm dikiş payı veriniz (Şekil 4.18).
- **Pervaz için** H-D noktalarından itibaren paylı olarak kopya alınız.
- Pervazın esnememesi için DBİ pervaza paralel olmalıdır. Dikkat ederek yapıştırınız.

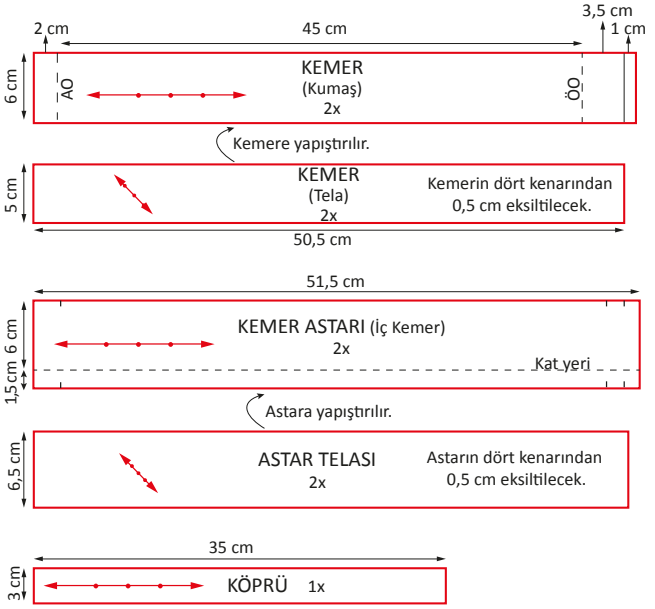
Ağ parçası

Şekil 4.19: Ağ parçası

- Kağıda bir dik çiziniz. Orta noktasından yukarı ve aşağıya 10 cm; sağa ve sola altışar cm işaretleyiniz (Şekil 4.19).
- Bulunan noktaları cetvelle birleştiriniz.
- Pistole ile elips görüntüsü vererek şekli tamamlayınız.

Kemer

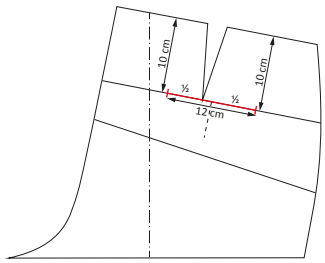
Şekil 4.20: Kemer parçaları çizimi

- Kemer genişliği: 4 cm+2 cm (dikiş payı)=6 cm
- Kemer uzunluğu: 44 cm (bel ½) +1 cm (tela top. payı)+3,5 (patlet temizleme payı)+1 cm (ön dikiş payı)+ 2 cm (arka dikiş payı)=51,5
- 51,5 cm x 6 cm ebatlarında bir dikdörtgen çiziniz (Şekil 4.20).
- Kemer üzerine gereken yazıları yazınız, sembol ve çıtları ilave ediniz.
- **Kemer telası için** kemer kalıbını dört kenardan 0,5 cm küçülterek tekrar çiziniz.
- **Kemer astarı için** bu parça, sektörde hazır olarak çalışılır. İsteğe göre elde de hazırlanabilir.
- Astar uzunluğu kemer uzunluğuna eşittir.
- Astar genişliği için kemer genişlik ölçüsüne 1,5-2,5 cm eklenebilir.

- 51,5 cmx7,5 cm ebatlarında bir dikdörtgen çiziniz.
- Alt kenardan içeriye doğru 1,5 cm işaretleyiniz (kat yeri).
- Kemer çizimi üzerindeki çıt işaretlerini astar üzerinde işaretleyiniz.
- **Astar telası için** astar kalıbının dört kenarından içeriye doğru 0,5 cm eksiltilir.
- **Astar telası için** 50,5 cmx6,5 cm ebatlarında bir dikdörtgen çiziniz.
- **Köprü için** 3 x 35 ebatlarında bir dikdörtgen çiziniz.

Fleto Cep (Çift Taraflı Fleto Cep)

- Arka bedende fleto cep için arka bel hattına paralel 10 cm'lik yardımcı bir çizgi çiziniz.
- Bu yardımcı çizginin ortasını bulunuz. Bulunan nokta aynı zamanda fleto cep orta noktasıdır. Bu noktadan sağa ve sola doğru altışar cm işaretleyiniz (fleto boyu) (Şekil 4.21).
- Fleto çizimini şekildeki gibi tamamlayınız. Bitmiş fleto cep ölçüsü 1x12 cm'dir.

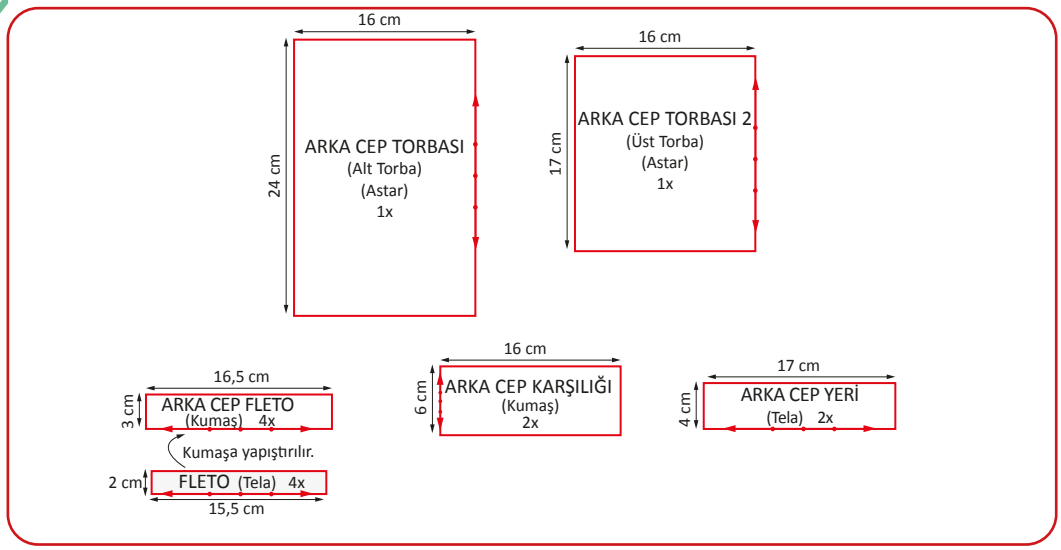

Şekil 4.21: Fleto cep yeri belirleme

- **Arka cep filetosu için** 3 cmx16,5 cm
- **Fleto telası için** 2 cmx15,5 cm
- **Arka cep yeri telası için** 4 cmx17 cm
- **Alt cep torbası için** 24 cmx16 cm
- **Üst cep torbası için** 17cmx16 cm
- **Arka cep karşılığı için** 6 cmx16 cm ölçülerinde dikdörtgen çizerek arka cep parçalarını tamamlayınız (Şekil 4.22).
- Gerekli yazı ve işaretleri cep parçalarının üzerine ekleyiniz.

NOT

Fleto cebi çalışmadan önce kumaşın atmasını ve pensin sökülmesini engellemek amacıyla cep yerine tela yapıştırılır.

Şekil 4.22: Fleto cep parçaları

Dikkat Edilecek Noktalar

- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik yönüne dikkat ediniz.
- Parçalar arasındaki mesafeye ve sayfa düzenine özen gösteriniz.
- Gerekli yerlerde cetvel ve pistole kullanınız.
- Ölçü kontrolü yapmayı unutmayınız.

2. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Temel Kadın ve Erkek Pantolon Kalıbı Çizimi** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Temel erkek ve kadın pantolonunu kavradı.		
3	Pantolon çeşitlerini sıraladı.		
4	Temel erkek ve kadın pantolon kalıbı için standart ölçü tablosundan ölçüleri doğru bir şekilde aldı.		
5	Temel erkek ve kadın pantolonunu tekniğine uygun çizdi.		
6	Temel erkek ve kadın pantolonu cep, patlet, kemer kalıplarını tekniğine uygun çizdi.		
7	Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.		
8	Kalıp üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekledi.		
9	Temiz ve düzenli çalıştı.		
10	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.

4.3. PANTOLON KALIBINDA DÜZELTME VE KARŞILAŞTIRMA

Standart ölçü tabloları oluşturulurken insan anatomisi üzerinde uzun incelemeler yapılır. Çeşitli insan topluluklarından ölçüler alınır ve bunların ortalaması hesaplanarak standart ölçü tabloları oluşturulur. Standart ölçülerin dışında olan insan beden ölçüleri içinse özel dikimler yapılır ya da standart kalıplar üzerinde düzeltmeler yapılır.

4.3.1. Özellik Gösteren Erkek Vücutları

Pantolon dikiminde üç farklı erkek beden tipi için düzeltme gerekir.

- O bacak (parantez)
- X bacak (çarpık bacak)
- Göbekli vücut tipi

4.3.2. Temel Pantolon Kalıbında Vücut Özelliğine Göre Düzeltme İşlemleri

O (Parantez) Bacak İçin Kalıp Düzeltme

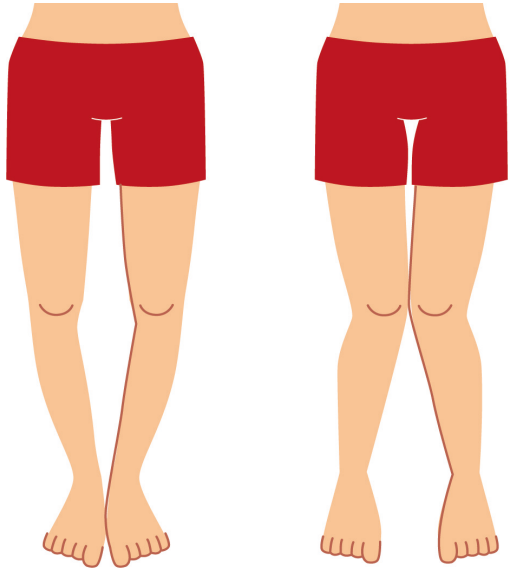
- Bu bacak tipi, bacakların diz bölümünün açık, ayak bileklerinin birleşik olmasıdır. Pantolon yan boy ölçüsü değişiklik gösterebilir (Şekil 4.23).

X (Çarpık) Bacak İçin Kalıp Düzeltme

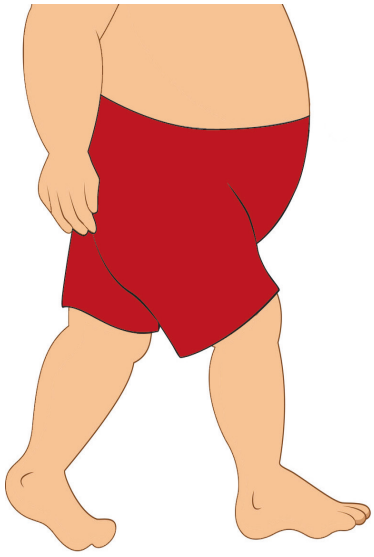
- Bu bacak tipi, bacakların diz bölümünün normale birleşik, ayak bileklerinin açık olmasıdır. Pantolon iç boy ölçüsü değişiklik gösterebilir (Şekil 4.23).

Göbekli Vücut Tipi İçin Kalıp Düzeltme

- Vücuttaki fazlalığın bel kısmında toplandığı vücut tipidir. Pantolon boy ölçüsü değişiklik gösterebilir (Şekil 4.24).

Şekil 4.23: O bacak ve X bacak

Şekil 4.24: Göbekli beden

4. UYGULAMA

Temel Pantolon Kalıbında Özellik Gösteren Vücutlara Göre Ölçü Alma ve Düzeltme Yapma İşlemleri

4. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

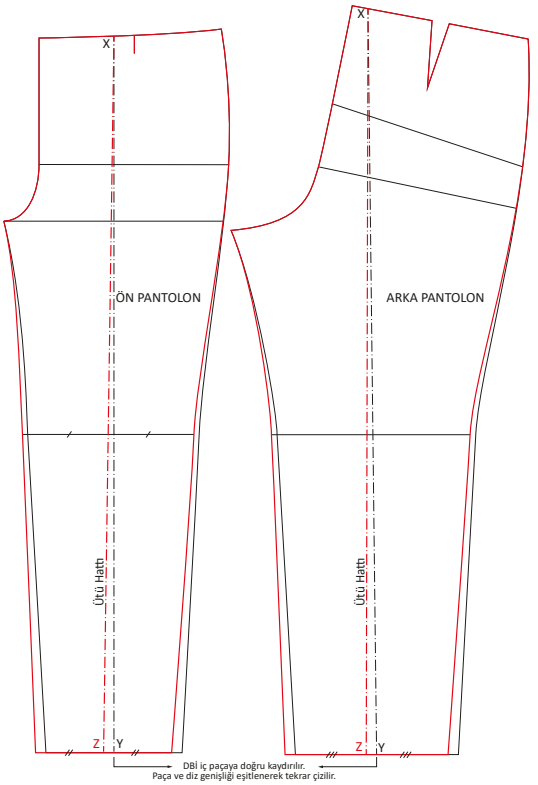
Kâğıt, kalem, pelür kâğıdı, silgi, cetvel, açıölçer, pistole, eşel, kâğıt makası, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

- O (parantez) bacak ve göbekli vücut düzeltme işlemleri yapmak için kişi üzerinden yan boy ölçüsünü alınız.
- X (çarpık) bacak için düzeltme işlemi yapmak için kişi üzerinden iç boy ölçüsünü alınız.

O (Parantez) Bacak İçin Düzeltme

1. Aşama

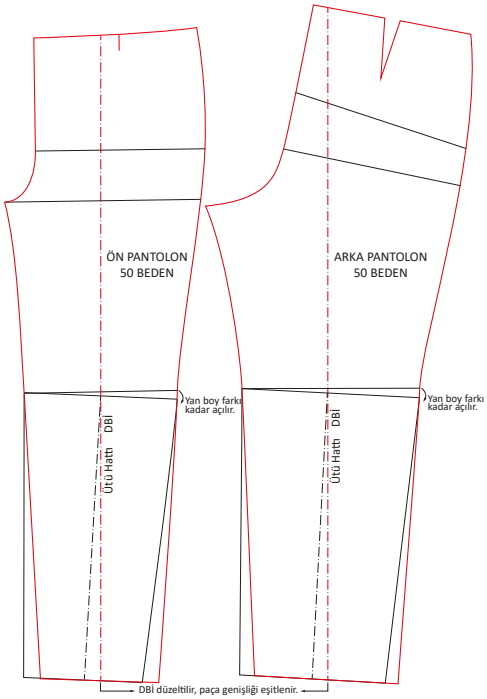

Şekil 4.25: O bacak düzeltme 1. aşama

- Ön pantolon kalıbı üzerinden kopya alınız. Kopya üzerinde ütü hattını belirtiniz.
- Ütü hattının belde kestiği nokta (X) noktası, paçada kesen bölüm ise (Y) noktasıdır (Şekil 4.25).
- Y noktasından sola doğru 1,5 cm işaretleyiniz (Z).
- X-Z noktaları arasını yeni DBİ noktası olarak çiziniz.
- Paçada ve dizde yeni DBİ noktasının sağına ve soluna paça genişliği, diz genişliği ölçülerini işaretleyiniz.
- Paça çizimini şekildeki gibi tamamlayınız.
- Ön pantolonda yapılan işlemin aynısını arka pantolonda uygulayınız.

2. Aşama

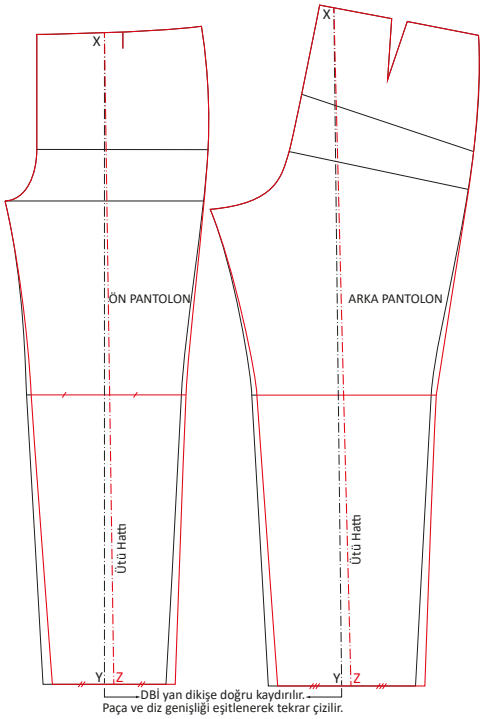
- Ön ve arka pantolon 1. aşamanın kopyasını alınız.
- Kişi üzerinden yan boy ölçüsü alarak kalıptaki ölçü ile karşılaştırınız.
- Pantolon kalıbını diz hattında iç paçaya kadar çıtlatınız. Diz hattında 1,5 cm (yan boy farkı) açıklık bırakarak yapıştırınız (Şekil 4.26).
- Değişen DBİ'yi yeniden çiziniz.
- Paça ve diz genişliklerini kontrol ediniz.
- Paça genişliğini yeni DBİ çizgisinin iki tarafına eşitleyerek tekrar çiziniz.

Şekil 4.26: O bacak düzeltme 2. aşama

X (Çarpık) Bacak İçin Kalıp Düzeltme

1. Aşama

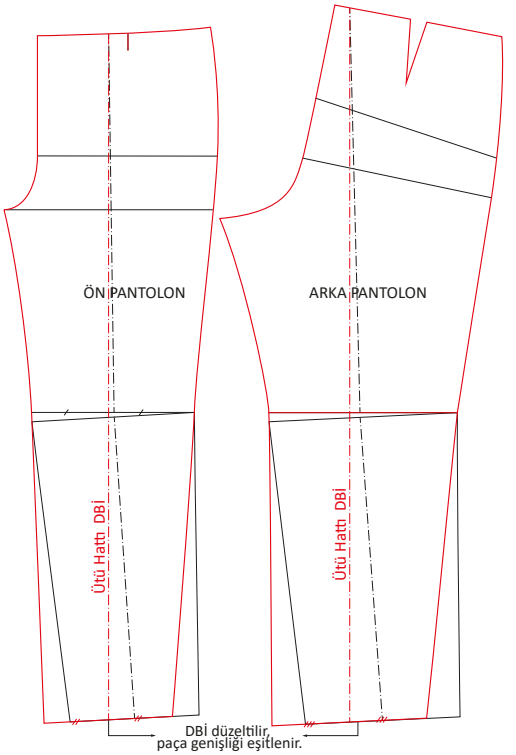

Şekil 4.27: X bacak düzeltme 1.aşama

- Ön pantolon kalıbı üzerinden kopya alınız. Kopya üzerinde ütü hattını belirtiniz.
- Ütü hattının belde kestiği nokta (X) noktası, paçada kesen bölüm ise (Y) noktasıdır (Şekil 4.27).
- Y noktasından sağa doğru 1,5 cm (Z) noktasını işaretleyiniz.
- X-Z noktaları arasını yeni DBİ olarak çiziniz.
- Paçada ve dizde yeni DBİ noktasının sağına ve soluna paça genişliği, diz genişliği ölçülerini işaretleyiniz.
- Paça çizimini şekildeki gibi tamamlayınız.
- Ön pantolonda yapılan işlemin aynısını arka pantolonda da uygulayınız.

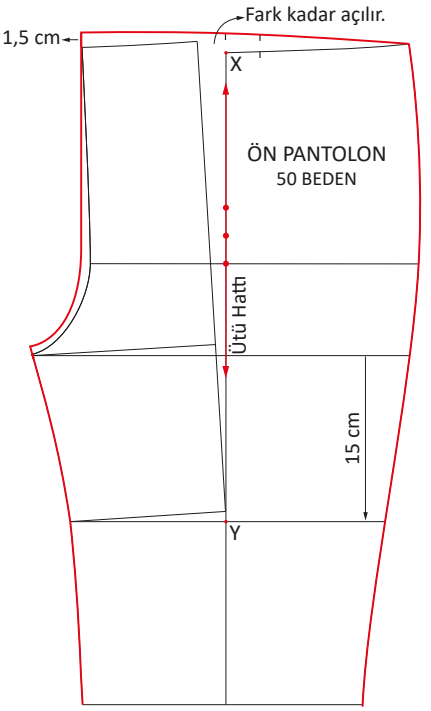
2. Aşama

- Ön ve arka pantolon için 1. aşamanın kopyasını alınız.
- Kişi üzerinden yeni yan boy ölçüsü alarak kalıptaki ölçü ile karşılaştırınız.
- Pantolon kalıbını diz hattında iç paçaya kadar çıtlatınız. Diz hattında 1.5 cm (iç boy farkı) açıklık bırakarak yapıştırınız (Şekil 4.28).
- Değişen DBİ'yi yeniden çiziniz.
- Paça ve diz genişliklerini kontrol ediniz.
- Paça genişliğini yeni DBİ çizgisinin iki tarafına eşitleyerek tekrar çiziniz.

Şekil 4.28: X bacak düzeltme 2. aşama

Göbekli Vücut Tipi İçin Kalıp Düzeltme

Şekil 4.29: Göbekli beden düzeltme

- Ön pantolon kalıbı üzerinden diz hattına kadar kopya alınız.
- Düz boy iplik hattını kalıpta belirtiniz.
- Ütü hattının bel hattını kestiği nokta, (X) noktasıdır (Şekil 4.29).
- Ağ oyuntusundan 15 cm aşağıya doğru kalça çizgisine paralel çiziniz.
- Bu çizginin ütü hattını kestiği yer (Y) noktasıdır.
- Ütü hattı çizgisinde X-Y noktaları arasını kesiniz.
- Y noktasından iç paçaya doğru çıtlatınız.
- Pantolon kalıbındaki bel ölçüsü ile kişi üzerinden alınan göbek ölçüsünü karşılaştırınız. Farkı tespit ediniz.
- Bulunan farkın ½'si kadar X noktasından açma yapınız.
- DBİ çizgisine ve açma miktarına dikkat ederek yapıştırınız.
- Ön orta çizgisinden yukarıya doğru 1,5 cm çıkınız.
- Ön orta çizgisini DBİ'ye göre düzeltiniz.
- Ağ oyuntusunu düzeltiniz.
- Yeni bel yerini dışa doğru kavis vererek çiziniz.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Paça-diz genişliği ölçülerini kontrol ediniz.

3. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pantolon Kalıbında Düzeltme ve Karşılaştırma** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Özellik gösteren erkek vücutlarını kavradı.		
3	Temel pantolon kalıbında vücut özelliğine göre düzeltme işlemlerini açıkladı.		
4	Temel pantolon kalıbında özellik gösteren vücutlara göre düzeltme yapmak için doğru ölçü aldı.		
5	Temel pantolon kalıbı üzerinde özellik gösteren vücutlar için düzeltme yaparken ayrıntılara dikkat ederek kalıbı düzeltti.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

4.4. PANTOLON ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ

Seri çizim şablon kalıbının üzerine (dikiş paylı kalıp üzerine) çalışıldığında serisi yapılan her beden için tekrar dikiş payı vermeye gerek kalmaz.

5. UYGULAMA

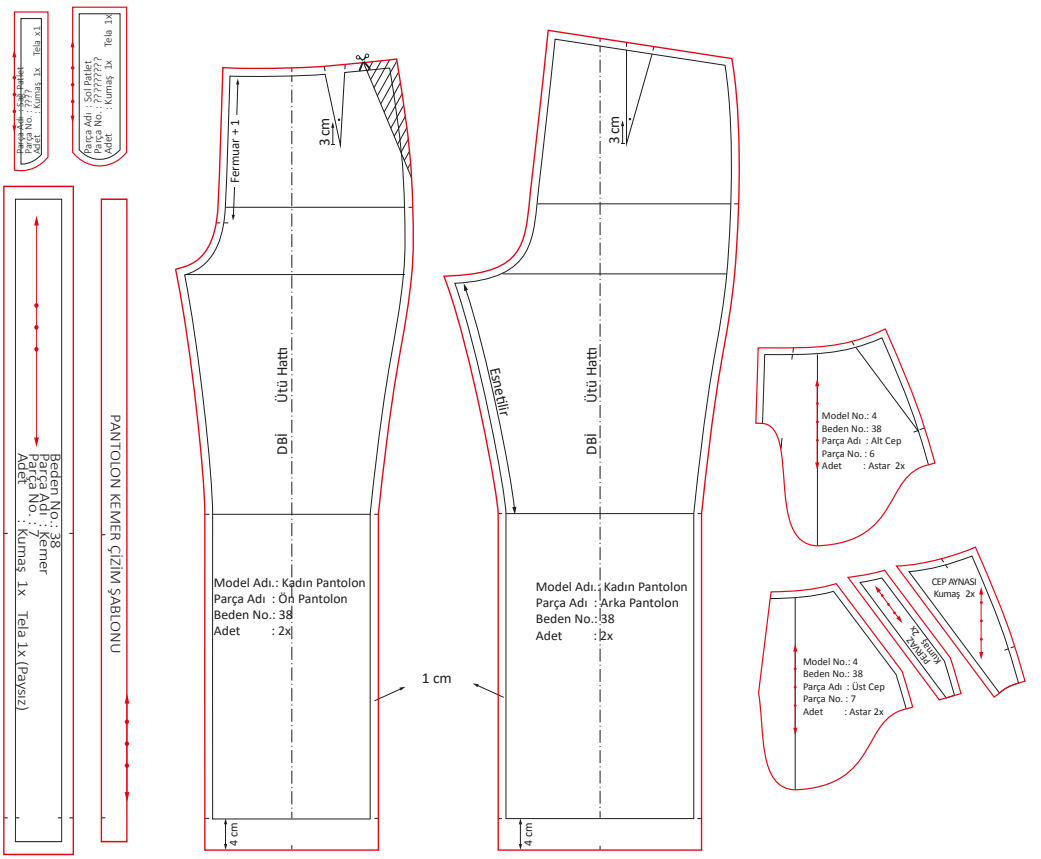
Pantolon Şablon Çizim İşlemleri

5. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, pelür kâğıdı, eşel, kâğıt makası, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

Şekil 4.30: Kadın pantolonu şablonu

- Ön ve arka pantolon kalıplarının kopyasını alınız.
- Diz, ağ ve kalça hatlarını çiziniz.
- Paçadan 4 cm katlama payı veriniz (Şekil 4.30).
- Yan dikiş, bel ve ağ yerlerinden 1 cm dikiş payı veriniz.

- Ön ağda fermuar çıtı için fermuar boyu-1 (18-1=17) ölçüsünü işaretleyiniz
- Pens uçlarından 3 cm yukarıya doğru delgi işaretlerini belirtiniz.
- Cep ağzı çizgisi için bele doğru 4 cm, yan dikişe doğru 15 cm işaretleyiniz.
- Cep ağzı çizgisini çiziniz dışa doğru 1 cm dikiş payı veriniz.
- Tarayınız, makas işaretini belirtiniz.
- Şablon üzerinde bulunması gereken yazı, işaret ve sembolleri belirtiniz.
- Kemer çiziminin kopyasını alınız. Dört kenarına 1,5 cm pay veriniz. Gerekli yazı, işaret ve sembolleri belirtiniz.
- Kemer çizim şablonu için kemer boyunda ve 3 cm eninde bir dikdörtgen çiziniz. Gerekli yazı, işaret ve sembolleri belirtiniz.

NOT

Kemer çizim şablonu, kemerin ütülenmesi sırasında kullanılır ve ütü kırımının yapılmasını sağlar.

- Sağ ve sol patlet kopyalarını alınız her kenardan 1 cm pay veriniz. Gerekli yazı, işaret ve sembolleri belirtiniz.
- Cep torba kavisi dışındaki tüm kenarlara 1 cm dikiş payı veriniz (Cep torba kavisi dikiş paylıdır.).
- Gerekli yazı, işaret ve sembolleri belirtiniz.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik yönüne dikkat ediniz.
- Parçalar arasındaki mesafeye ve sayfa düzenine özen gösteriniz.
- Gerekli yerlerde cetvel ve pistole kullanınız.
- Ölçü kontrolü yapmayı unutmayınız.

MERAKLISINA

DENİM PANTOLONUN TARİHİ

1850'lerde çadır bezi üreticisi olarak çalışan Levi Strauss, akıl dolu bir gözlem sonucu yine akıl dolu bir fikir ortaya attı. Madenci ve petrol işçilerinin pantolonları, yaptıkları işe dayanıklı ve uygun olmadığından kolayca yırtılıyordu. Bunun üzerine Strauss birkaç çadır bezi parçasını birleştirip dikerek işçilerin 2-3 kullanmadan sonra harap olan pantolonlarına bir çözüm getirmeyi denedi. İlk ürettiği pantolonlar o kadar rahat olmamasına rağmen inanılmaz dayanıklıydı. Sonra Denim'i kullanmasıyla (Denim, kumaş boyasıdır kumaş üzerindeki küçük lekecikleri gizlemek için kullanılır.) pantolonlar daha kullanışlı, şık ve bir o kadar da dayanıklı duruma geldi. Böylelikle Amerika'da bir blue jean akımı başlamış oldu. İlk başta sadece maden ve petrol işçileri denim pantolon giyerken şimdi bu pantolon türü insanlar tarafından yoğun bir biçimde kullanılmaktadır.

6. UYGULAMA

Pantolonda Sıçrama Noktalarını, Seri Oranlarını ve Yönlerini Belirleme İşlemleri

6. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Tablo 4.5: Kadın Pantolonu Seri Farkları Tablosu

BEDENLER	36		38		40
Bel	66		70		74
Ölçü Farkı		4		4	
Kalça	90		94		98
Ölçü Farkı		4		4	
Kalça Düşüklüğü	17,5		18		18,5
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Oturuş Yüksekliği	25,5		26		26,5
Ölçü Farkı		0,5		0,5	
Pantolon Boyu	98		98		98
Ölçü Farkı		0		0	
Diz Boyu	58		58		58
Ölçü Farkı		0		0	
Paça Genişliği	42		44		46
Ölçü Farkı		2		2	
Diz Genişliği	42		44		46
Ölçü Farkı		2		2	
Baldır Genişliği	60,5		62,5		64,5
Ölçü Farkı		2		2	

Sıçrama Noktalarını, Oranlarını ve Yönlerini Belirleme

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, pelür kâğıdı, eşel, kâğıt makası, yapıştırıcı, çizim masası

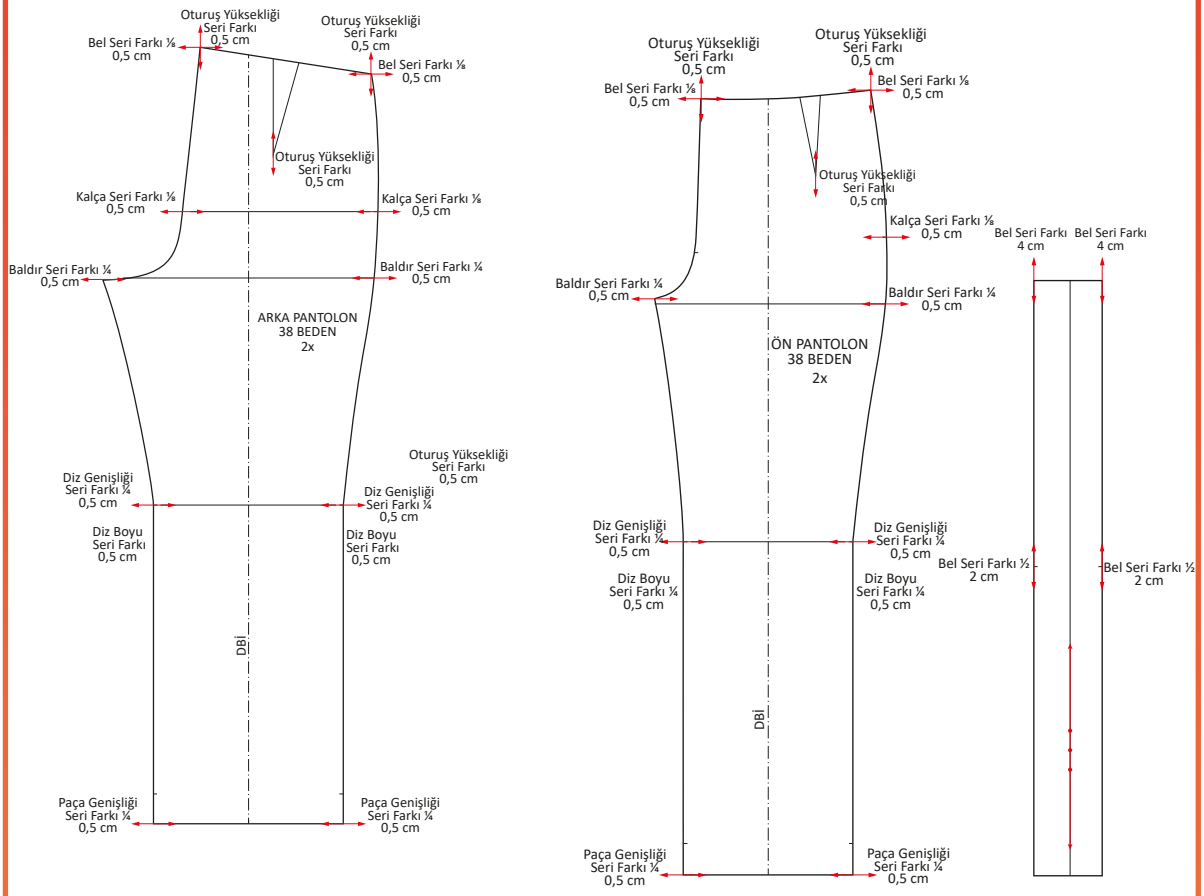
İşlem Basamakları

- Ön ve arka kadın pantolonu ve kemer kopyasını şablon üzerinden alınız.
- Seri farkları tablosunu dikkatlice inceleyiniz (Tablo 4.5).
- Sıçrama noktalarını görseldeki gibi belirleyiniz (Şekil 4.31).
- Seri yönlerini görseldeki gibi çiziniz.
- Seri oranlarını koordinatlar üzerinde gösteriniz.

NOT

Bel ve kalça hattında sekiz adet seri noktası olduğu için bel seri farkı sekize bölünmüştür.

- Baldırda, diz genişliğinde ve paça genişliğinde dört adet seri noktası olduğu için seri farkı dörde bölünmüştür.
- Oturuş yüksekliğinin seri farkı direkt yansıtılmıştır.

Şekil 4.31: Seri noktaları, oranları ve yönleri

Dikkat Edilecek Noktalar

- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik yönüne dikkat ediniz.
- Seri yönlerini doğru çizmeye ve seri yönleri değerlerinin doğru olmasına özen gösteriniz.

7. UYGULAMA

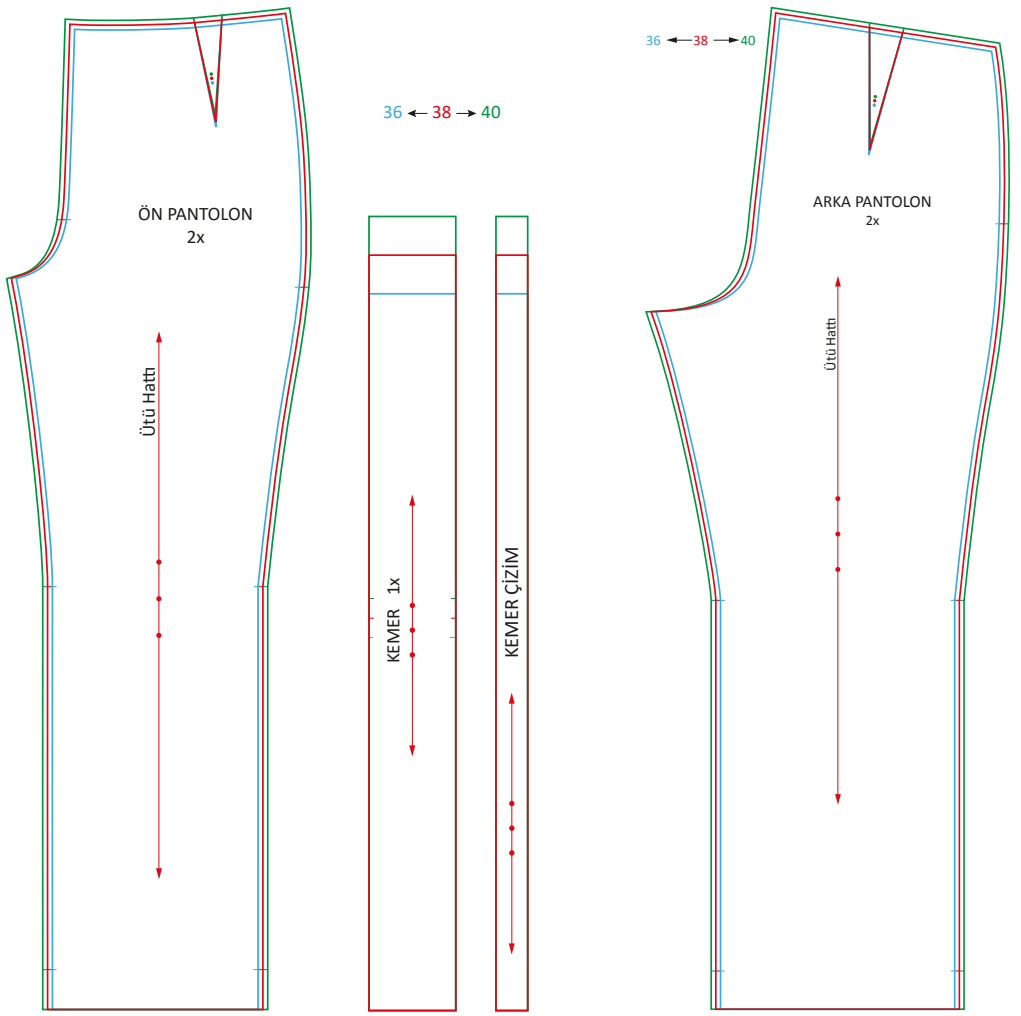
Pantolon Seri Çizim İşlemleri

7. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, pelür kâğıdı, eşel, kâğıt makası, yapıştırıcı, çizim masası

İşlem Basamakları

Şekil 4.32: Seri çizimi (ön,arka ve kemer)

- Seri noktalarını, oranlarını ve yönlerini dikkatlice inceleyiniz (Şekil 4.31).
- Bel seri noktaları için büyültme yaparken X ve Y yönlerinden dışarıya doğru, küçültme yaparken de X ve Y yönlerinden içeriye doğru seri değerleri kadar işaretleyerek seri çizimini yapınız (Her bir seri noktasından ne kadar çıkılacağı şekil 4.31'da verilmiştir.).

- Pens boyu için Y ekseninde, seri değeri kadar büyültme ve küçültme için işaret alarak seri çizimini yapınız (Şekil 4.32) (Bel ve kalça genişliği her iki tarafta eşit büyüyüp küçüldüğü için pens X ekseninde hareket etmeyecektir.).
- Baldır hattında X ekseni yönünde seri değeri kadar büyültme ve küçültme için işaret alarak seri çizimi yapınız (Oturuş yüksekliği farkı belden verildiği için baldır hattında Y ekseninde değişim olmayacaktır.).
- Kalça hattında X ekseni yönünde seri değeri kadar büyültme ve küçültme için işaret alarak seri çizimi yapınız (Kalça hattı Y ekseninde hareket etmeyecektir.).
- Diz hattında X ekseni yönünde seri değeri kadar, büyültme ve küçültme için işaret alarak seri çizimi yapınız (Diz boyu ölçüsü sabit kaldığından sadece diz genişlediği için X ekseninde hareket edilecektir.).
- Paça hattında X ekseni yönünde seri değeri kadar büyültme ve küçültme için işaret alarak seri çizimi yapınız (Pantolon boyu değişmediği, sadece paça genişlediği için seri yönü X ekseninde hareket edecektir.).
- Kemer çiziminde kemer ucundan Y ekseni yönünde bel seri farkı kadar büyültme ve küçültme için seri çizimi yapınız (Kemer genişliği sabit kalacaktır.).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik yönüne dikkat ediniz.
- Seri çizimi yaparken doğru yönde ve doğru değeri vererek çizmeye özen gösteriniz.
- Seri çiziminde bedenleri farklı renkte çizmeyi unutmayınız.
- Çıt işaretlerini ve DBİ işaretini çizmeye özen gösteriniz.
- Kemer çiziminde tek kenardan seri yapmaya dikkat ediniz.

4. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pantolon Şablon ve Seri Çizimi** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Seri fark tablosu doğrultusunda pantolonda sıçrama noktalarını, seri oranlarını ve yönlerini belirledi.		
3	Pantolonda seri çizimi yaparken işlem sırasını dikkatlice takip etti.		
4	Temiz ve düzenli çalışır.		
5	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

4.5. PANTOLON ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI

Pantolon üretiminde ana ve yardımcı malzeme hesabı yapmak, üretimin tüm aşamalarının eksiksiz yapılmasına yardımcı olur.

4.5.1. Pantolonda Kullanılacak Ana ve Yardımcı Malzemeler

Pantolon ana malzemesi kumaştır. Kullanılacağı mevsime göre ince, mevsimlik ya da kışlık kumaşlar tercih edilir. Bu kumaşlar, keten, gabardin, krep, kadife, tüvit, kot, balıksırtı vb. olabilir. Astar, tela, düğme, fermuar, dikiş ipliği, firma etiketi, beden etiketi, yıkama talimatı, kanca ve benzeri malzemeler ise pantolon yardımcı malzemeleridir.

8. UYGULAMA

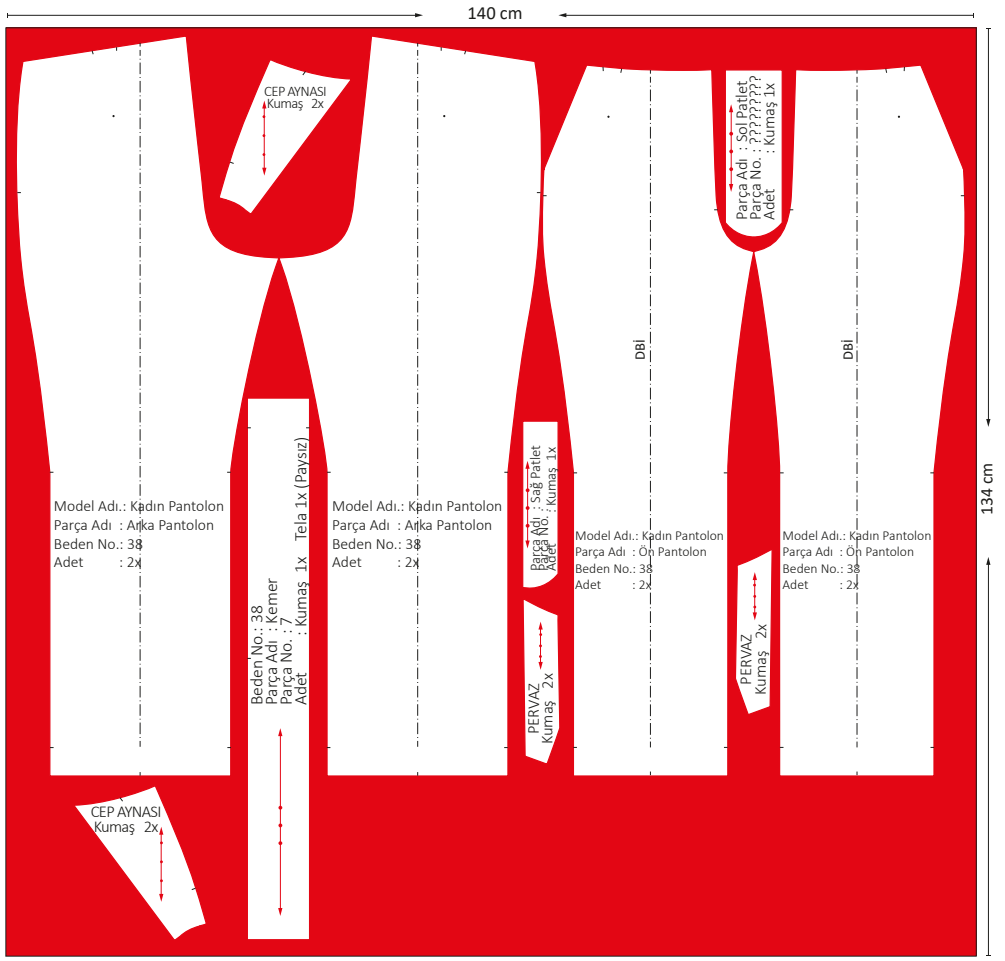
Kadın Pantolonu Ana ve Yardımcı Malzeme Hesaplama İşlemleri

8. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, eşel, pelür kâğıdı, kâğıt makası, yapıştırıcı, çizim masası

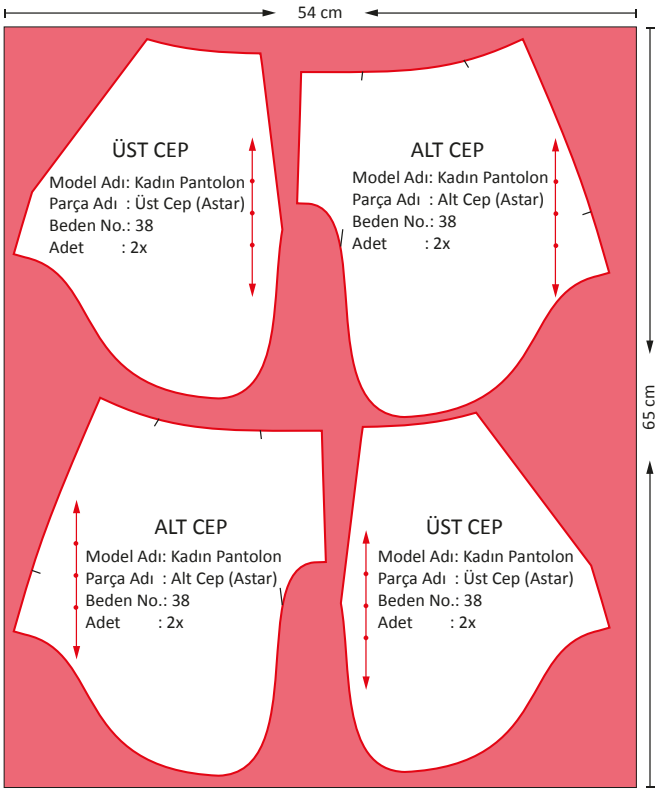
İşlem Basamakları

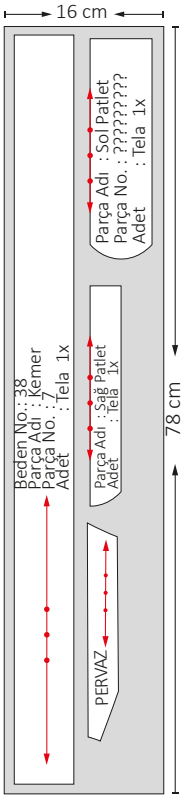
Şekil 4.33: Pantolon pastal planı

- Pastal planı hazırlanacak kalıpları kontrol ediniz.
- Pastal yerleşimine 1 cm makas payı bırakarak başlayınız (Şekil 4.33).
- Kalıpları açık en olacak şekilde ve yönlü kumaş özelliğine dikkat ederek yerleştiriniz. Kalıpları yerleştirirken düz boy ipliğinin kaymamasına dikkat ediniz.
- Pastal enini ve boyunu ölçerek pastal kâğıdı üzerine yazınız.

Astar ve Tela Pastal Planı

Şekil 4.34:Astar pastal planı

Şekil 4.35:Tela pastal planı

- Astar pastal planı hazırlanacak kalıpları kontrol ediniz.
- Astar kalıplarını en az fire olacak şekilde DBİ'ye dikkat ederek yerleştiriniz (Şekil 4.34).
- Astar pastalının enini ve boyunu ölçerek pastal kâğıdına yazınız.
- Tela kalıplarını kontrol ediniz.
- Tela kalıplarını en az fire olacak şekilde yerleştiriniz (Şekil 4.35).
- Tela pastalının enini ve boyunu ölçerek pastal kâğıdına yazınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp parçalarını en büyük parçalardan başlayarak en küçüğe doğru yerleştiriniz.
- Kalıpların düz boy iplik yönlerine dikkat ediniz.
- Kalıpları yerleştirirken kumaşın desen, tüy yönü, çizgi, kare vb. özelliklerine dikkat ediniz.
- Kalıpları yerleştirirken ekonomiklik ilkesine dikkat ediniz.

9. UYGULAMA

Pantolon Pastal Planı Üzerinde Metraj Hesabı İşlemleri

9. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kumaş, pantolon kalıpları, cetvel, mezura, kalem, kâğıt

İşlem Basamakları

- Pantolon boyunu kontrol ediniz.
- Pantolon pastal planını kontrol ediniz.
- Pantolon pastalı üzerindeki en boy ölçülerini alarak birim maliyet hesaplaması yapınız.
- Kullanılacak yardımcı malzeme metrajlarını tespit ediniz ve tablo oluşturunuz (Tablo 4.6).

Tablo 4.6: Ana ve Yardımcı Malzeme Miktarları

Ana Malzeme		
Pamuk Saten Kumaş		
Kumaş Eni	140 cm	
Birim Metraj	134 cm	
Yardımcı Malzeme		
Astar Eni	54 cm	Astar Boyu 65 cm
Tela Eni	16 cm	Tela Boyu 78 cm
Fermuar	Kumaş rengine uygun ve ince dişli	
Düğme	Kumaş rengine uygun	
Dikiş İpliği	Kumaş rengine uygun iplik	

5. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pantolon Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Pantolonda kullanılacak ana ve yardımcı malzemeleri kavradı.		
3	Kadın pantolonu pastal planı hazırladı.		
4	Metraj hesabını doğru yaptı.		
5	Temiz ve düzenli çalıştı.		
6	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

4.6. PANTOLON CEP, PATLET, BEL TEKNİK ÇALIŞMALARI

Teknik çalışmalar, üretime yol gösterici olması amacıyla ürünün dikimine geçilmeden önce yapılır. Cep, patletli fermuar ve kemer dikimi gibi işlemler örnek kumaş (patiska vb.) üzerinde çalışılır ve dikim tekniklerinin öğrenilmesini sağlar.

4.6.1. Cep ve Patlet

Görsel 4.5: Cep, patlet görünümü

Genellikle kıyafetlerin bel ve basen çevrelerinde bulunan, içine konulan nesnelerin taşınmasını sağlayan, çeşitli model ve tekniklerle giysilere dikilen parçalara **cep** denir. Cep parçaları model özelliğine, modaya ve kullanım amaçlarına göre özellik gösterir. Fleto, peto, aplike, kanguru, gizli, çakmak, yan cep gibi çeşitleri bulunmaktadır (Görsel 4.5).

Pantolon ve eteklerde ön ortasına dikilen fermuarın kullanım esnasında bedeni rahatsız etmemesi ve kumaşın fermuara sıkışmaması için fermuarla dikilen parçaya **patlet** denir. Patlet parçaları genellikle telalanarak çalışılır. Sağ patlet, sol patlet gibi çeşitleri vardır.

4.6.2. Cep ve Patletin Giysideki Yeri ve Önemi

Cep, pantolon, elbise, etek, manto, yelek, eşofman, pijama ve birçok kıyafetin vazgeçilmez unsurlarındandır. Bir kıyafetin göze hoş görünmesini sağladığı gibi tulum gibi kıyafetlere de kullanım rahatlığı sağlar.

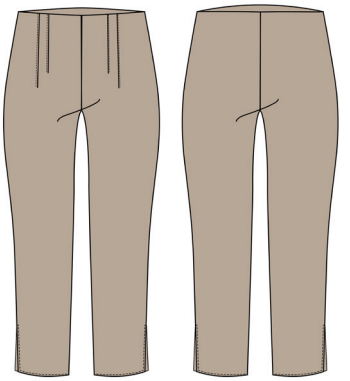
Patlet, ön sağ ve sol bedenlere ön ortasından takılır ve iki ayrı parçadan oluşur. Bazı modellerde sol ön pantolonun patlet payı (kesim esnasında dikiş payı 3 cm fazla verilerek) üzerinde bırakılır ve dikişsiz olarak çalışılır. Patlet ayrıca, iç giysilerin fermuar açıp kapandıkça zarar görmesine ve yıpranmasına engel olan bir giysi detayıdır. Giysiye kullanım kolaylığı sağlaması açısından sıklıkla tercih edilir.

4.6.3. Pantolonda Bel Temizleme Teknikleri

Bel temizleme çalışması; pantolon, etek, eşofman, pijama, tayt, külot gibi giysilerin bele oturmasını ve göze hoş görünmesini sağlayan, giysinin bel kısmında yapılan tekniklerdir. Bel temizleme tekniği seçimi, giysiye, kumaşa, giysinin kullanım özelliğine ve yerine göre değişiklik gösterir. Ev giysilerinin bel temizliği, hareketlerimizin kısıtlanmaması için genellikle lastikle yapılır. Çalışma ortamında ve iş hayatında ise daha net bir duruş sağladığı için kemerle bel temizleme tekniği daha çok tercih edilir. Bel temizleme teknikleri genel olarak beş gruba ayrılır.

- **Kemerle Bel Temizleme:** Kemerle bel temizleme tekniği, genel olarak etek ve pantolonda kullanılır.
- **Grogren Kurdeleyle Bel Temizleme:** Bu teknikte 2,5 veya 3 cm genişliğinde grogren kurdele kullanılır. Kemer için kumaşın yeterli olmadığı durumda tercih edilir. Grogren, tek kat veya çift kat kullanılabilir.
- **Astarla Bel Temizleme:** Kemersiz etek bel temizleme tekniğidir. Beldeki dikiş payları astar ile temizlenir.

- **Pervazla Bel Temizleme:** Etek, pantolon gibi giysilerin bel temizliğinde kullanılan tekniklerden biridir. Model özelliğine veya modaya göre tercih edilen bir tekniktir. Genel olarak düşük bel kıyafetlerle korsajlı, verev etek ve pantolonlarda kullanılır (Görsel 4.6).

Görsel 4.6: Pervazla bel temizleme

Görsel 4.7: Lastikle bel temizleme

- **Lastikle Bel Temizleme:** Genellikle spor giyim, pijama ve iç çamaşırı gibi giysilerde tercih edilir. Lastik, bele overlok ile takılabildiği gibi tünel hazırlanarak tünelin içinden de geçirilebilir (Görsel 4.7).

4.6.4. Pantolon Üretiminde Sektörün Uyguladığı Teknik Çalışmalar

Pantolon üretiminde yaygın olarak kullanılan teknik çalışmaların yanı sıra modaya ve model özelliğine göre de farklı teknikler kullanabilmektedir. Genel olarak ürünün estetiğini arttıran, günlük hayatı kolaylaştıran çalışmalar tercih edilmektedir. Sektörün uyguladığı teknik çalışmalar genellikle cep, bel, fermuar, paça, süsleme vb. noktalarda değişiklik göstermektedir.

- Cep teknikleri olarak denim pantolonlarda arka aplike cep, fileto cep (ilik cep), yanlarda yan cep, yan cebin iç kısmında çakmak cep de denilen küçük aplike cep sık kullanılan tekniklerdir. Cep köşelerine rivet denen metal aksesuarlar çakılır. Denim, kanvas, kadife gibi bazı pantolonların arka parçalarında genellikle "conta" denen bir parça çalışılır. Denim üretiminde eskitme, ağartma vb. yıkama işlemleri çok kullanılan tekniklerdendir (Görsel 4.8).

Görsel 4.8: Denim teknikleri

- Safari tarzı pantolonlarda körüklü ve aplike cep tercih edilir. Kumaş pantolonlarda yan, ilik, aplike cep daha çok kullanılan cep tekniklerindendir (Görsel 4.9).

Görsel 4.9: Körüklü cep

- Bel temizleme teknikleri olarak tayt, eşofman gibi esnek pantolonlarda ise lastikle bel temizleme tekniği kullanılmaktadır. İki iplik gibi kumaşlardan yapılan pantolonlarda ise bel kısmında ribana kullanılır. Denim pantolonlarda genellikle kemer ve kemer üzerine köprü çalışılır. Sağ arka kemere "jakron" denilen, genellikle deriden üretilen, markayı tanıtan bir etiket dikilir (Görsel 4.10). Kumaş pantolonlarda ise pervaz dikimi ya da köprüsüz kemer dikimi uygulanmaktadır.

Görsel 4.10: Jakron ve conta örneği

- Fermuar dikim tekniği olarak genellikle patletli fermuar çalışması yapılır. Denim pantolonlarda genellikle metal dişli fermuarlar kullanılır (Görsel 4.11). Bazen de patlet kısmında fermuar yerine ilik-metal düğme çalışılır. Kumaş pantolonlarda fermuar nadir de olsa yan veya arka ortada da çalışılabilir. Yan dikişte genellikle gizli fermuar çalışması yapılır.

Görsel 4.11: Metal dişli fermuar

- Paça teknik çalışmaları olarak genellikle denim pantolonlarda paça payı ütülenerek çıma dikişi ile makinede baskı yapılmaktadır. Denim taşlama işleminden sonra paça dikişi daha efektli bir görünüme bürünmektedir. Kumaş pantolonlarda ise paça kıvırma payı daha geniş olup overlok ile temizlenir, ütülenir ve paça kıvırma payına makine çekilir ya da paça kıvırma makinesi ile içten baskı yapılır. Kumaş pantolonlarda duble paça tekniği de sektörün uyguladığı teknikler arasındadır. Ayrıca model özelliğine göre paçada lastik, yırtmaç, ilik düğme, fermuar gibi teknikler de kullanılmaktadır.

- Süsleme teknikleri olarak baskı, nakış, aplike, garni, yan dikişe biye teknikleri uygulanmaktadır (Görsel 4.12). Pul, payet, boncuk, rivet gibi aksesuarlarla çeşitli süslemeler yapılmaktadır.

Görsel 4.12: Pantolonda nakış

10. UYGULAMA

Pantolonda Cep, Patlet ve Bel Teknik Çalışmaları

10. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 6. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

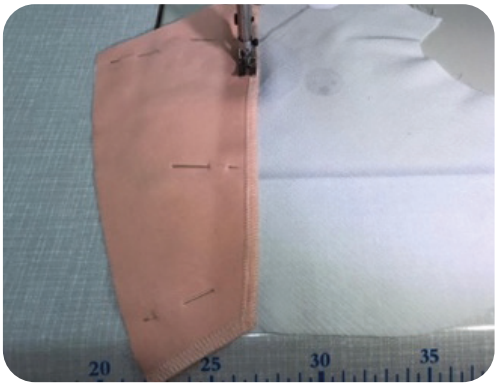
Kullanılacak Araç Gereç

Kumaş, pantolon kalıpları, makas, toplu iğne, tela, astar, iplik

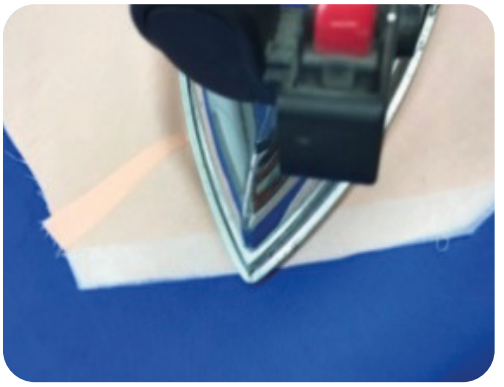
Pantolon Yan Cep

İşlem Basamakları

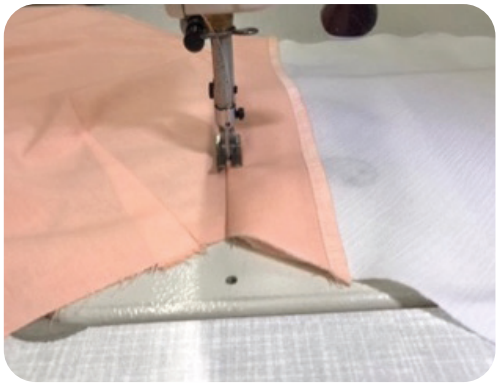
- Hazırladığınız kalıplara göre pantolon yan cep parçalarını kesiniz.

Görsel 4.13: Cep karşılığını torbaya dikme

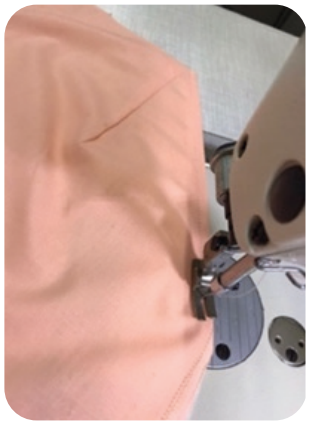

Görsel 4.14: Cep ağzı tela yapıştırma

- Ön pantolonda cep ağzı ve bel dışındaki yerlere overlok çekiniz. Cep karşılığı ve pervaz parçalarının gerekli yerlerine overlok çekiniz.
- Cep karşılığını alt cep torbası üzerine yerleştiriniz, cep karşılığının kenarlarından makine çekiniz. (Görsel 4.13).
- Cep ağzı dikiş yerine şerit tela yapıştırınız (cep ağzı esnememesi için) (Görsel 4.14).
- Pens dikimlerini yapınız.
- Pervazı ve üst cep torbasını pantolonun cep ağzına yerleştirerek makine çekiniz. Dikiş payını pervaza yatacak şekilde ütüleyiniz. Döndürme çıması çekiniz (Görsel 4.15).
- Pervazın açıkta kalan kenarını cep torbasına dikerek tutturunuz (Görsel 4.16).

Görsel 4.15: Cep pervazına çıma çekme

Görsel 4.16: Pervazı torbaya tutturma

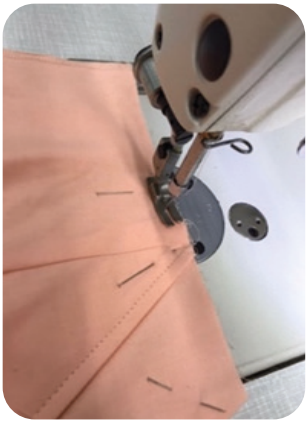
- Cep ağzına 0,5 cm'lik spor dikiş yapınız (Görsel 4.17).
- Cep torbalarını üst üste yerleştiriniz. Torbaları birleştirmek amacıyla 1 cm'den makine çekiniz (Görsel 4.18).
- Bel ve yan dikiş dışındaki kenarları overlok ile temizleyiniz.
- Bele ve yan dikişe tutturma dikişi yapınız (Görsel 4.19).
- Ütü ve kontrol işlemlerini yapınız.

Görsel 4.17: Cep ağzı gaze dikişi

Görsel 4.18: Cep torbaları birleştirme dikişi

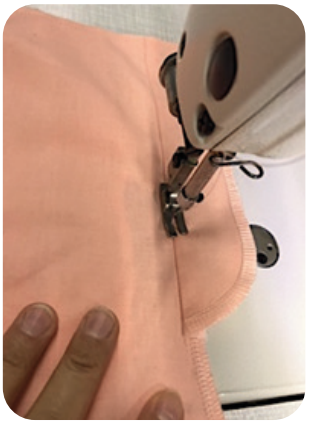
Görsel 4.19: Cep tutturma dikişi

Patletli Fermuar Dikimi

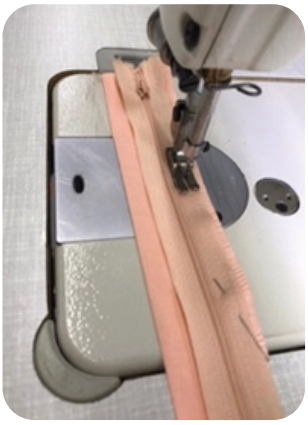
- Patlet parçalarına tela yapıştırınız ve overlok çekiniz.
- Sağ patleti sağ pantolon ön ortasına yerleştirerek makine çekiniz (Görsel 4.20).
- Dikiş payını patlete doğru ütüleyiniz ve çıma çekiniz (Görsel 4.21).
- Fermuarı sol patletin üzerine yerleştirerek tutturma dikişi yapınız (Görsel 4.22).
- Sol pantolon ön orta dikiş payını kaydırma ütüsü yaparak ütüleyiniz (Fermuar çıtına doğru dikiş payı azaltılarak ütülenir.).

Görsel 4.20: Sağ patlet dikimi

Görsel 4.21: Sağ patlet çıma

Görsel 4.22: Fermuarı patlete dikme

- Fermuar parçasını ütülenen kısma yerleştirip fermuar ayağı kullanarak çıma çekiniz (Görsel 4.23).
- Ön orta kapanacak şekilde üst üste iğneleyiniz.
- Fermuarın boşta kalan kenarını sol patlete dikerek tutturunuz (Görsel 4.24).
- Ağ dikişini yapınız (Fermuar dikişi bitim yerinden 1 cm yukarı çıkmayı unutmayınız.).
- Patlet üst spor dikişini tamamlayınız (Görsel 4.25).
- Dikiş bitim yerini sağlamlaştırınız.
- Ütü ve kontrol işlemlerini yapınız.

Görsel 4.23: Fermuara çıma çekme

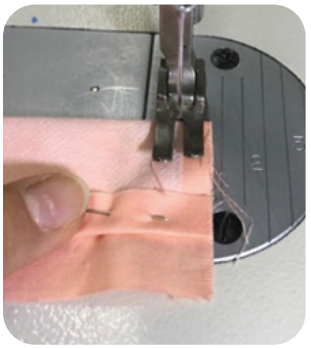
Görsel 4.24: Fermuarı sağ patlete tutturma

Görsel 4.25: Fermuar spor dikişi

Kemer Teknik Çalışması

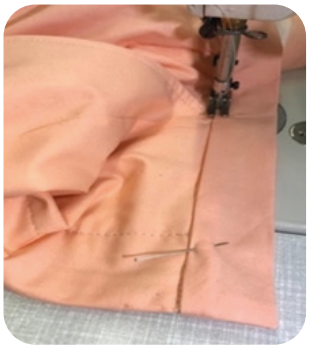
- Kemer parçasına tela yapıştırınız ve kat yerinden ütüleyiniz.
- Bir kenarını dikiş payından katlayarak ütüleyiniz.
- Kemer uçlarını tersten dikiniz (Görsel 4.26). Çevirerek ütüleyiniz.
- Kemer parçasını pantolona içten iğneleyerek yerleştiriniz. Çıtların üst üste gelmesine dikkat ederek yerleştiriniz.
- Kemer birleştirme dikişini yapınız (Görsel 4.27). Dikiş paylarını, kemer içine gelecek şekilde ütüleyiniz.
- Önceden ütü kırımı yapılmış kenara üstten çıma çekiniz (Görsel 4.28). (İsteğe göre bir sıra daha süs dikişi gidilebilir.)

Görsel 4.26: Kemer ucu dikme

Görsel 4.27: Kemer birleştirme

Görsel 4.28: Kemere çıma çekme

- Kemer ütüsünü yaparak ölçü ve duruş kontrolünü yapınız (Görsel 4.29).

Görsel 4.29: Kemer ve fermuarın bitmiş görüntüsü

- Düğme boyutlarına göre ilik boyunu ayarlayınız.
- İlik makinesi ile iliği açınız (Görsel 4.30).
- Düğme yerini tespit ederek düğmeyi, düğme makinesinde ya da elde dikiniz (Görsel 4.31).
- Ütü ve kontrol işlemlerini yapınız.

Görsel 4.30: İlik açma

Görsel 4.31: Düğme dikme

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kumaşa uygun fermuar ve dikiş ipliği tercih ediniz.
- Hassas kumaşlarda ütü bezi kullanınız.
- Üst dikişlerin düzgünlüğünü kontrol ediniz.

6. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pantolon Cep, Patlet, Bel Teknik Çalışmaları** aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Cep ve patletin tanımını yaptı.		
3	Cep ve patletin giysideki yeri ve önemini kavradı.		
4	Pantolonda bel temizleme tekniklerini kavradı.		
5	Pantolon üretiminde sektörün uyguladığı teknik çalışmaları araştırdı.		
6	Pantolonda cep teknik çalışmalarını yaptı.		
7	Pantolonda patlet teknik çalışmalarını yaptı.		
8	Pantolonda bel teknik çalışmalarını yaptı.		
9	Zamanı ve malzemeyi verimli kullandı.		
10	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

Sektörde kullanılan pantolon teknik çalışmalarını araştırınız. Pantolon çeşitleri arasındaki teknik farklılıkları inceleyiniz. Fotoğraflarını çekiniz. Yaptığınız bu çalışmayı anlatan bir dosya hazırlayarak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4.7. PANTOLON KESİMİ

Pantolon kesimi, hazır giyim sektöründe büyük kesim masaları üzerinde çok katlı ve genellikle açık serim yapılarak gerçekleştirilir. Kesimi yapılacak tüm bedenler ve parçalar pastal planına yerleştirilir. Metraj ve kat hesabı yapılır, bu hesaba göre kumaş üst üste serilir. Kesim, hızar, dik bıçaklı kesim makası, yuvarlak bıçaklı kesim makası gibi aletler kullanılarak yapılır. Kesim işleminden sonra metolama denen, parçalara numara yapıştırma işlemi yapılır. Bu sayede üretimi yapılacak ürünlerin parça takibi yapılabilir. Terzilikte ve özel dikimlerde ise genellikle tek kat ve katlı serim (kumaşı ortadan ikiye katlayarak) yapılır.

4.7.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama

Asgari çalışma talimatı, giysi dikilirken belirtilen kalite niteliklerini yakalamak amacıyla uyulması gereken kurallar bütünüdür (Tablo 4.7).

Tablo 4.7: Asgari Çalışma Talimatı

UYGULAMA YERİ	PANTOLON ASGARİ ÇALIŞMA TALİMATI
DİKİŞLER	Kullanılan kumaşa uygun iğne ve iplik seçilmelidir. Makine dikiş payları 1 cm'dir. Makine dikişleri başlangıç ve bitişlerde 3-4 dikiş adımı pekiştirme yapılmalıdır. Makine dikiş sıklığı 1 cm'de 4 batış olmalıdır. Kenar temizliğinde overlok dikişi kullanılmalıdır. Paça kıvırma payı 4 cm olmalıdır.
CEP	Cep ağzı süs dikişleri genişliği 0,5 cm olmalıdır. Cepler aynı büyüklükte ve genişlikte çalışılmalıdır. Çıt ve işaretlere uyulmalıdır.
FERMUAR	Fermuar, kumaşın kendi renginde seçilmelidir. Fermuar süs dikişi genişliği 3 cm olmalıdır. Fermuar boyu 18 cm olmalıdır.
KEMER	Kemer yüksekliği 3 cm çalışılmalıdır. Kemerin dört kenarına çıma çekilmelidir. İlik, düğme, dikiş ipliği rengi, kumaş rengi ile aynı çalışılmalıdır.

11. UYGULAMA

Pantolon Kesimi

11. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 7. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kalite nitelikleri, üretilen ürünün dikiş ve son kontrol aşamalarında istenilen ölçülere uygun olup olmadığının kontrolünü sağlar. Temel kadın pantolonuna ait kalite nitelikleri şu şekilde verilmiştir (Tablo 4.8).

Tablo 4.8: Kalite Nitelikleri Tablosu

KALİTE NİTELİKLERİ					
Ürün: Kadın Pantolonu					
No.	**Kalite Nitelikleri**	**Standart (cm)**		**Tolerans (cm)**	**Kontrol (cm)**
		+	**-**	**+**	**-**
1	Pantolon Yan Boy	98		0,5	0,5
2	Yan Cep Boyu	16		0,2	0,2
3	Patlet Boyu	21		0,5	0,5
4	Çıma	1		0	0
5	Gaze	5		0	0
6	Dikiş Sağlamlaştırma Boyu	5		0,1	0,1
7	Fermuar Boyu	18		0,5	0,5
8	Arka Ortası Dikişi	1		0,1	0,1
9	Yan Dikişler	1		0,1	0,1
10	Yan Cep Açıklığı	4		0,2	0,2
11	İlik Uzunluğu	1,4		0,1	0,1
12	Kemer Genişliği	3		1-2	1-2
13	Kemer Boyu	78		0,5	0,5
14	Paça Genişliği	44		0,5	0,5
15	Paça Katlama	4		0,5	0,5

Kullanılacak Araç Gereç

Kumaş, kadın pantolonu şablonu, kalite nitelikleri tablosu, kesim aleti (makas, yuvarlak bıçaklı kesim motoru, dik bıçaklı kesim motoru), tela, tela şablonu, astar, astar şablonu, makas ütü, mezura, cetvel, ağırlık aletleri, çizim kalemi

İşlem Basamakları

- Pantolon kumaşını açık en serim şeklinde kesim masasına seriniz.
- Pantolon kalıplarını, pastal planı doğrultusunda kumaş üzerine yerleştiriniz.
- Kalıpların etrafından çiziniz ve kumaşı dikkatlice kesiniz (Görsel 4.32).

Görsel 4.32: Kalıbın etrafından kumaşı kesme

- Çıt ve delgi işaretlerini alınız.
- Pantolon parçalarını birbiriyle eşleştiriniz.

Yardımcı Malzeme Kesimi

- Pantolon dikerken kullanılacak tela, astar gibi yardımcı malzemeleri, kumaşın rengine uygun olarak belirleyiniz.
- Astar şablonlarını astar kumaşı üzerine DBİ'ye dikkat ederek yerleştiriniz.
- Cep torbalarını koton kumaştan ya da astar kumaştan kesiniz.
- Kemer ve yan cep ağzı telalarını keserek birbiriyle eşleştiriniz.
- Çıt ve delgi sembollerini işaretleyiniz.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çalışma ortamının temiz ve düzenli olmasına özen gösteriniz.
- Kalıpları kumaşa yerleştirirken DBİ'ye dikkat ediniz.
- Kesim esnasında çizgiyi takip etmeye özen gösteriniz.
- Çıt işaretlerinin 0,5 cm'yi geçmemesine dikkat ediniz.
- Kesim işlemi esnasında ağırlık kullanmaya özen gösteriniz.
- Kalıp üzerindeki gerekli işaretleri ve noktaları, kesilen kumaş parçalarına eksiksiz aktarmaya özen gösteriniz.
- Kalıp parçalarını eşleme sırasında kumaşın yüzüne ve tersine dikkat ediniz.

7. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pantolon Kesimi** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Asgari çalışma talimatı hazırladı.		
3	Kalite niteliklerini kavradı.		
4	Kalıbı kumaşa yerleştirme işlemlerini yaptı.		
5	Pantolon kesim işlemlerini yaptı.		
6	Yardımcı malzeme kesim işlemlerini yaptı.		
7	Temiz ve düzenli çalıştı.		
8	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

4.8. PANTOLON ÜRETİMİ

Pantolon üretimine başlamadan önce dikim planı ve makine parkının hazırlanması, iş gücünden ve zamandan tasarruf edilmesini sağlar. Üretimdeki verimliliği arttırır.

12. UYGULAMA

Pantolon Dikim Planı ve Makine Parkı Hazırlama İşlemleri

12. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 8. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Pantolon dikim planı ve makine parkı, boş dikim planı ve makine parkı formu, kalem, silgi

İşlem Basamakları

- Atölyede bulunan makine sayılarını tespit ediniz.
- Kadın pantolon dikim planı ve makine parkı formunu inceleyiniz.
- Arkadaşlarınızla yardımlaşarak dikim planı ve makine parkını yeniden oluşturunuz.

Tablo 4.9: Kadın Pantolon Dikim Planı ve Makine Parkı

PANTOLON DİKİM PLANI VE MAKİNE PARKI				
Model: Kadın Pantolon Dikimi			**Hazırlayan:**	
Beden: 38			**Tarih:** 01.12.2021	
No.	**Operasyon Akış Basamakları**	**Makine Parkı**	**Öngörülen Süre**	**Gerçekleşen Süre**
1	Parçaların kenar temizliği	Overlok		
2	Yan cep, patlet ve kemere tela yapıştırma	Ütü		
3	Arka ve ön pens dikimi	DSM		
4	Cep ağzı birleştirme dikişi, çıma	DSM		
5	Pervaz tutturma dikişi	DSM		
6	Cep torbaları dikimi	DSM		
7	Cep torbalarının kenar temizliği	Overlok		
8	Sağ patlet birleştirme dikişi ve çıma	DSM		
9	Fermuarı sol patlete tutturma dikişi	DSM		
10	Fermuar yeri kaydırma ütüsü	Ütü		
11	Fermuar çıma dikişi	DSM		
12	Fermuarı sağ pata tutturma	DSM		
13	Fermuar ütüsü ve çizimi	Ütü		
14	Fermuar spor dikişi	DSM		
15	Ön ağ, yan dikiş ve iç paça dikişi	DSM		
16	Arka ve ön ağı birleştirme	DSM		
17	Dikiş payları ütüsü, kemer kırım	Ütü		
18	Kemeri pantolona tutturma dikişi	DSM		
19	Kemer uçları birleştirme ve çıma dikişi	DSM		
20	Pantolon paça katlama ütüsü	Ütü		
21	Pantolon paça baskısının yapılması	DSM		
22	İlik açma	İO		
23	Düğme dikme	DO		

13. UYGULAMA

Pantolon Dikim İşlemleri

13. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 8. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kesilmiş kadın pantolon parçaları, düz dikiş makinesi, overlok, ilik-düğme makinesi, ütü, iplik, tela, fermuar, düğme, toplu iğne, makas, pens

İşlem Basamakları

- Kumaş parçalarının bel ve cep ağızları hariç kenar temizliğini overlok makinesinde yapınız.
- Cep ağzı, pervaz, patlet ve kemer parçalarına tela yapıştırınız.
- Ön ve arka pens dikimi yapınız.

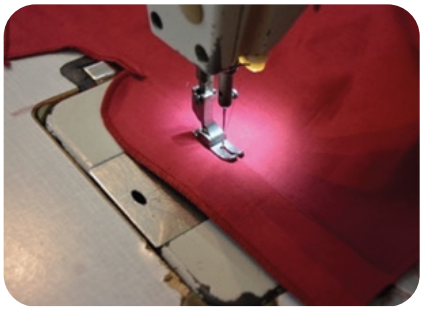

Görsel 4.33: Pervaz birleştirme

Görsel 4.34: Pervaz tutturma

- Üst cep torbasını ve pervazı pantolon cep ağzına yerleştirerek cep ağzı birleştirme dikişini yapınız (Görsel 4.33).
- Cep ağzı payını pervaza yatırarak ütüleyiniz ve pervaza çıma çekiniz.
- Pervazın boşta kalan kenarlarını cep torbasına dikiniz (Görsel 4.34).
- Cep ağzına gaze dikişi yapınız.
- Pensleri ve dikişi yapılan torbayı ütüleyiniz.
- Alt ve üst cep torbalarını çıtlar üst üste gelecek şekilde yerleştiriniz.
- Cep torbalarının birleştirme dikişini yapınız.
- Cep torbalarının kenar temizliğini yapınız.

Görsel 4.35:Sağ patlet çıma

Görsel 4.36: Kaydırma ütüsü

- Sağ patlet parçasını sağ pantolon ön ortasına yerleştirip birleştirme dikişi yapınız ve payı patlete yatırarak paya çıma çekiniz (Görsel 4.35).
- Sol patleti overlok ile temizleyiniz. Fermuarı sol patlete tutturunuz.
- Sol pantolon parçası ön ortasında, fermuar dikimine hazırlık için kaydırma ütüsü yapınız (Görsel 4.36).

- Kaydırma ütüsünün yapıldığı parçaya fermuarı yerleştirerek fermuar çıması çekiniz (Görsel 4.37).
- Fermuarın boşta kalan kenarını sağ pata tutturunuz (Görsel 4.38).

Görsel 4.37: Fermuar çıma

Görsel 4.38: Fermuarı sol pata tutturma

- Fermuarı kapatıp üst spor dikiş için çizim yapınız ve dikişini tamamlayınız (Görsel 4.39-40).
- Ön ağ dikişini yapınız.

NOT

Bu dikiş fermuar ayağı ile daha kolay yapılacaktır. Bu dikiş de tamamlanınca düz dikiş ayağı takılabilir.

Görsel 4.39: Fermuar spor dikişi

Görsel 4.40: Pantolon iç görüntüsü

- Sağ ve sol iç paça dikişlerini çekiniz (Görsel 4.41).
- Pantolon yan dikişleri birleştiriniz.
- Arka ağ ve ön ağı dikerek birleştiriniz.

NOT

En son ağ dikişinin tamamlanması ağdaki potlukları en aza indirecektir.

Görsel 4.41: Paça birleştirme

- Yan dikiş, iç paça ve ağ dikiş paylarını ikiye açarak ütüleyiniz.
- Kemer ütü kırımını şablon kullanarak yapınız (Görsel 4.42).
- Kemer iç dikişini yapınız (Görsel 4.43).
- Kemer uçlarını içten dikiniz.
- Kemer köşelerini çıtlatınız ve çevirip ütüleyiniz.
- Kemere üstten çıma dikişi yapınız (Görsel 4.44).
- Pantolon paçalarını kat yerlerinden ütüleyiniz.
- Pantolon paça baskı dikişini yapınız (Elde ya da paça baskı makinesinde yapılabilir.).
- İlik yerini işaretleyiniz ve ilik açınız.
- Düğme yerini tespit ediniz ve düğme dikiniz.
- Son kontrol işlemlerini yapınız.

Görsel 4.42: Kemer kırım

Görsel 4.43: Kemer birleştirme

Görsel 4.44: Kemer çıma

Dikkat Edilecek Noktalar

- Dikim yaparken dikiş paylarının kaymamasına dikkat ediniz.
- Pens dikimi yaparken delgi işaretinin 3 cm altına sağlamlaştırma yaparak bitiriniz.
- Fermuar dikimi yaparken fermuar demirinin iğneye çarpmamasına dikkat ediniz.
- Fermuar dikimi yapılırken fermuar ayağı kullanmaya özen gösteriniz.
- Dikim esnasında çıtların üst üste gelmesine dikkat ediniz.
- Kemer paylarını ütülerken kemer ütü şablonu (kemer kırım şablonu) kullanmaya özen gösteriniz.
- Dikim esnasında makine ayağının baskısını kontrol ediniz. Ayak baskısı fazla olduğunda kumaşta parlama yapacaktır.
- Paça katlaması yapılırken katlama payının değişmemesine dikkat ediniz.

8. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pantolon Üretimi Çalışması** aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Pantolon dikim planı hazırladı.		
3	Makine parkını belirledi.		
4	Pantolon dikimini yaptı.		
5	Temiz ve düzenli çalıştı.		
6	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

4.9. PANTOLON SON ÜTÜ VE SON KONTROLÜ

Son ütü ve son kontrol işlemleri, dikilen ürünün tamamlayıcısı olan işlemdir. Son ütü işlemi ürüne net bir görünüm sağlarken son kontrol işlemleri de ürünün müşteriye hatasız sunulmasını sağlar.

4.9.1. Pantolon Son Ütü

Dikim işlemleri biten ürüne, dikiş paylarını açmak, kumaş kırışıklıklarını gidermek, kumaşın düzgün durmasını sağlamak amacı ile ütüleme işlemi yapılır.

Kadife ,saten, yünlü vb kumaşları ütülerken özellikle dikiş kat yerlerinde parlama olabilmektedir. Bu sebeple kumaşı parlatmayan ütü tabanı kullanmak önemlidir.

14. UYGULAMA

Pantolonda Son Ütü İşlemleri

14. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 9. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Pantolon, ütü, ütü bezi, toplu iğne, mezura, canlı manken ya da prova mankeni, kâğıt, kalem

İşlem Basamakları

- Ütü ortamını hazırlayınız.
- Kumaş özelliğine göre buhar ve ısı ayarlaması yapınız.
- Pantolon dikiş paylarını ikiye açarak ütüleyiniz (Görsel 4.45).
- Pantolon ütü katını belirleyerek pantolon ütüsünü tamamlayınız (Görsel 4.46-47).

Görsel 4.45: Dikiş açma ütüsü

Görsel 4.46: Ütü katı

Görsel 4.47: Pantolon son ütü

Pantolonda Duruş Formu Yöntemleri

Üretilen ürün, duruş formu kontrolü için canlı ya da cansız mankene giydirilir. Pantolon duruş formu gözlemlenir. Gerekirse mezura ile ölçüm yapılarak kontrol edilir. Göze çarpan detaylar not alınır ve pantolon üzerinde gerekli düzeltmeler yapılır.

- Pantolonu uygun bedendeki prova mankeni ya da canlı mankene giydiriniz.
- Ön duruş formunu kontrol ediniz (Görsel 4.48).
- Arka duruş formunu kontrol ediniz (Görsel 4.49).
- Yan duruş formunu kontrol ediniz (Görsel 4.50).
- Paça genişliklerinin duruşunu kontrol ediniz.
- Pantolon boyunun duruşunu kontrol ediniz.
- Pantolon genel formunu kontrol ediniz.
- Paçalarda paça dönmesi olup olmadığını kontrol ediniz.
- Pantolon ütü çizgisinin DBİ'ye uygunluğunu kontrol ediniz.

Görsel 4.48: Ön duruş formu

Görsel 4.49 : Arka duruş formu

Görsel 4.50: Yan duruş formu

Pantolonda Son Kontrol İşlemleri

Son kontrol işlemleri, ölçülerin ve tüm detayların incelendiği dikilen ürünün son basamağıdır. Bu işlemi tamamlanan ürün, giyilebilir ya da satışa sunulabilir.

- Son ütüsü biten pantolonu, düz bir zemine yerleştiriniz.
- Kemer genişlik ve uzunluk ölçüsünü kontrol ediniz (Görsel 4.51).
- Paça genişliği ölçüsünü kontrol ediniz.(Görsel 4.52).
- Pantolon boy ölçüsünü kontrol ediniz (Görsel 4.53).
- Diz genişliği ve diz yüksekliği ölçüsünü kontrol ediniz (Görsel 4.54).
- Pantolon pens genişlik ve boy ölçü kontrollerini yapınız.

Görsel 4.51: Kemer ölçüm

Görsel 4.52: Paça genişliği ölçüm

Görsel 4.53: Pantolon boyu ölçüm

Görsel 4.54: Diz genişliği ölçüm

- Fermuar boyunu kontrol ediniz (Görsel 4.55).
- Cep ağzı ölçülerini kontrol ediniz.
- Cep açıklığı ölçüsünü kontrol ediniz.
- Patlet genişliği ve uzunluğu ölçülerini kontrol ediniz (Görsel 4.56).
- Cep torbası genişlik ve uzunluk ölçülerini kontrol ediniz (Görsel 4.57).
- İlik boyunu kontrol ediniz.
- Düğme dikiş sağlamlığını kontrol ediniz.
- Tüm dikişleri ve dikiş paylarını kontrol ediniz.

Görsel 4.55: Fermuar boyu ölçüm

Görsel 4.56: Patlet boyu ölçüm

Görsel 4.57: Cep torbası ölçüm

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kumaşı parlatmayan ütü tabanı kullanılmalıdır.
- Ütü tabanı, suyu ve ütü ortamı temiz olmalıdır.
- Ütü yapmadan önce pantolon kumaşı örneği üzerinde deneme yapılmalıdır.
- Özellikle üst üste binen dikiş yerlerinde (cep-fermuar vb.) parlama olmaması için dikkat edilmelidir. Gerekirse ince ütü bezi kullanılmalıdır.
- Pantolon ütü çizgisi yaparken DBİ'yi kaydırmamaya özen gösterilmelidir. Pantolonu düz zemine yerleştirirken kırışıklık olmamasına dikkat ediniz.
- Ütü çizgisi oluştururken çift çizgi olmamasına dikkat ediniz.
- Paça uçlarının yere paralel olmasına dikkat ediniz.
- Kemer kontrolü sırasında sağ ve sol parçaların binme paylarının düzgün olmasına dikkat ediniz.
- Pantolonun sağ ve sol paça eşitliklerine dikkat ediniz.
- Duruş formu kontrolü sırasında kullanılacak manken bedeninin, dikilen pantolon bedenine uygun olmasına özen gösteriniz.
- Pantolon boy ölçü kontrolü yaparken yan dikiş hattından ölçü almaya özen gösteriniz.
- Sağ ve sol ölçü eşitliklerine dikkat ediniz.

9. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Pantolon Son Ütü ve Son Kontrol İşlemleri** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Pantolon son ütü işlemlerini yaptı.		
3	Pantolon duruş formu işlemlerini yaptı.		
4	Pantolon ölçü kontrolü işlemlerini yaptı.		
5	Pantolon son kontrol işlemlerini yaptı.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA
- TEMEL ERKEK YELEĞİ KALIBINI HAZIRLAMA
- MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ KALIBINI HAZIRLAMA
- MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİNİ YAPMA
- MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI YAPMA
- ERKEK YELEĞİ CEP TEKNİK ÇALIŞMALARINI YAPMA
- ERKEK YELEĞİ KESİMİNİ YAPMA
- ERKEK YELEĞİ ÜRETİMİNİ YAPMA
- ERKEK YELEĞİ SON ÜTÜ, SON KONTROL İŞLEMLERİNİ YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

Yelek, yelek cep çeşitleri

HAZIRLANALIM

Astarlamanın giysideki önemi nedir?

ASTARLI ERKEK YELEĞİ ÜRETİMİ

5. ASTARLI ERKEK YELEĞİ ÜRETİMİ

Erkek yelekleri, takım elbise kumaşıyla aynı veya uyumlu olarak üretilir. Takım elbiselerin içinde V yakalı, 4-5 düğmeli, bel hattında cepli modeller tercih edilir. Özel günlerde giyilen takım elbiselerin içinde ise şal yakalı, 3-4 düğmeli, göğüste ve belde cepli, saten, ipek kumaşlarla tercih edilir.

Ceketin yakasına paralel V yaka uygulanır. Tek sıra düğme kapama modeli yaygın olarak görülse de kruvaze kapamalar da U yaka ve Şal yaka modeli ile kullanılır. Ön ve arka bedende pens uygulanarak vücuda oturuşu sağlanır. Arka beden penslerden gelen kemer ile detaylandırılır. Model boyu önde belin altında, pantolon kemerini kapatacak şekildedir (Görsel 5.1). Arka beden ön bedenden daha kısadır.

Ön beden şekil alan form tutan kumaşlarla arka beden yumuşak, ipeksi çift kat astarla çalışılır. Ön beden ve klapa bütün olarak telalanır, bu şekilde formunun bozulması engellenir. Özellikle kışlık takım elbiselerde arka beden de kumaştan çalışılabilir. Ön bedenin iç bölümü ve cep torbaları astarla temizlenir. Düğmeler takım elbisede kullanılan düğmelerle aynı seçilir.

Göğüste kullanılan ceplere, göz alıcı renkler ve kumaşlardan yapılan mendiller eklenebilir. Belde uygulanan ceplere düğmeden gelen zincirle cep saati kullanılarak zenginleştirilir.

Görsel 5.1: Erkek yeleği örneği

5.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA

Erkek yeleği için gerekli ölçüler tam boy, göğüs çevresi, bel çevresi ölçüsüdür. Diğer ölçüler bu ölçüler üzerinden formüllerle bulunur. Özellikli bedenlerde her ölçünün vücut üzerinden alınması kalıpların daha olumlu sonuçlar vermesini sağlar.

5.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme

Temel erkek yeleği kalıbı ölçüleri tam boy, göğüs ve bel çevresi ölçüsünün temel alınarak formüllerle yardımcı ölçülerin bulunması ile hazırlanır. Erkek yeleği ölçülerinde önemli detaylardan biri de bolluk paylarının fazla verilmemesidir.

1. UYGULAMA

Giysi için Gerekli Ölçüleri Belirleme İşlemleri

1. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

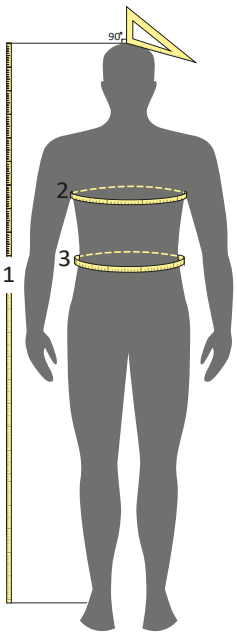
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura

İşlem Basamakları

- Başın en yüksek noktasını dik açı cetveliyle işaretleyiniz. İşaret yerinden aşağıya doğru mezura ile dik bir şekilde tam boy ölçüsünü alınız (1) (Şekil 5.1).
- Göğsün en geniş yerinden, mezurayı germeden yere paralel bir biçimde göğüs genişliği ölçüsünü alınız (2).
- Belin en dar yerinden, mezurayı germeden yere paralel bir biçimde bel genişliği ölçüsünü alınız (3).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Mezurayı yeterince gergin tutarak ölçüleri almaya özen gösteriniz.
- Genişlik ölçülerini alırken mezuranın yere her noktadan paralel olmasına dikkat ediniz.

Şekil 5.1: Beden üzerinden temel ölçülerin alınması

5.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma

İstenen bedende temel erkek yeleği kalıbı hazırlamak için standart ölçü tablosu kullanılır (Tablo 5.1).

Tablo 5.1: Erkek Yeleği İçin Standart Ölçü Tablosu

Bedenler	Tam Boy	Göğüs Çevresi	Bel	Sırt Yüksekliği	Arka Uzunluk	Arka Yaka	Ön Koltuk Derinliği	Arka Genişlik	Koltuk Genişliği	Ön Genişlik	Karın Genişliği
46	170	92	82	24,5	44	7,6	24,5	19	13	19,5	20
48	172	96	86	24,75	44,5	7,8	24,75	19,5	13,5	20,5	21
50	174	100	90	25	45	8	25	20	14	21,5	22
52	176	104	94	25,25	45,5	8,2	25,25	20,5	14,5	22,5	23
54	178	108	98	25,5	46	8,4	25,5	21	15	23,5	24
56	180	112	102	25,75	46,5	8,6	25,75	21,5	15,5	24,5	25

5.2. TEMEL ERKEK YELEĞİ KALIBI

Erkek yeleği kalıbı bolluk payları, ceketin bolluk paylarından daha azdır. Erkek yeleği kalıbında omuz, kol evi, yan dikiş hattı dikiş paylı olarak çıkar.

5.2.1. Yeleğin Tanımı

Yakası göğüs hizasında, genellikle V yaka çalışılan, kolsuz, önü düğmeli bir üst giyimdir. Erkek yeleği, belde ve göğüste cepli, vücuda oturan, ön beden boyu pantolon kemer hizasının altında ve arka beden boyundan daha uzundur.

5.2.2. Erkek Yeleği İçin Gerekli Ölçüler

50 beden erkek yeleği için gerekli ölçüler verilen formüller ile hesaplanmıştır (Tablo 5.2).

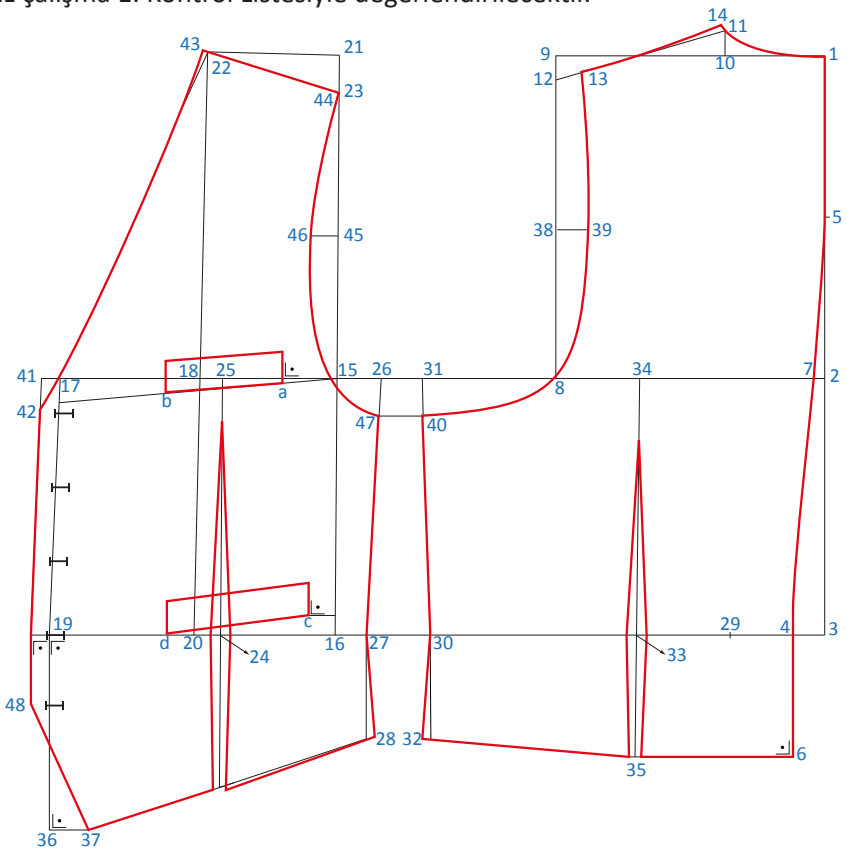
Tablo 5.2: Erkek Yeleği İçin Gerekli Ölçülerin Hesaplanması

Tam Boy	174
Göğüs Çevresi	100
Bel	90
Sırt Yüksekliği	25 cm (Tam Boy ⅛ +2,5-3,5)
Arka Uzunluk	45 cm (Tam Boy ¼ +1,5 cm)
Arka Yaka	8 cm (½ Göğüs Çevresi ⅒ +3 cm)
Ön Koltuk Derinliği	25 cm (Sırt yüksekliği)
Arka Genişlik	20 cm (Göğüs Çevresi ⅛ +7-8 cm)
Koltuk Genişliği	14 cm (Göğüs Çevresi ⅛ +1,5 cm)
Ön Genişlik	21,5 cm (Göğüs Çevresi ¼ -3,5 cm)
Kontrol (Arka Genişlik+Koltuk Genişliği +Ön Genişlik) - (½ Göğüs Çevresi+2 cm Dikiş payı)= 55,5 cm-52 cm=3,5 cm (bolluk)	
Karın Genişliği	22 cm (Bel ¼ -0,5-1 cm)
Bel ½ +7,5 cm=52,5 cm	
	3 cm (İki pens payı)
	2 cm (İki yan dikiş payı)
	2,5 cm (bolluk payı)
Toplam	7,5 cm

2. UYGULAMA

Temel Erkek Yeleği Kalıbı Çizim İşlemleri

2. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 5.2: Temel erkek yeleği kalıbı

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura

İşlem Basamakları

- Kâğıdın sağ tarafında bir miktar boşluk bırakarak dik bir çizgi çiziniz (1) (Şekil 5.2).
- 1 noktasından aşağıya doğru sırt yüksekliği ölçüsünü işaretleyiniz (2).
- 1 noktasından aşağıya doğru arka uzunluk ölçüsünü işaretleyiniz (3).
- 1 noktası kısa çizgi olacak şekilde 1-2-3 noktalarını sola doğru dik açı yaparak çiziniz.
- 3 noktasından sola doğru 2,5 cm işaretleyiniz (4).
- 1-2 noktaları arasının ½'sini işaretleyiniz (5).
- 4 ve 5 noktasını bel ve sırt kavisi yaparak pistole ile birleştiriniz.
- 4 noktasından aşağıya doğru 9 cm dik bir çizgi çiziniz (6).
- 2 noktasının solundaki noktayı numaralandırınız (7).
- 7 noktasından sola doğru arka genişlik ölçüsünü işaretleyiniz, bu noktayı bir miktar yukarıya doğru uzatınız (8).
- 8 noktasını 1 noktasından gelen çizgi ile kesiştiriniz (9).

- 1 noktasından sola doğru arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (10).
- 10 noktasından yukarıya doğru 2 cm işaretleyerek çiziniz (11).
- 9 noktasından aşağıya doğru 2 cm işaretleyiniz (12).
- 11-12 noktalarını düz birleştiriniz.
- 1-11 noktalarını arka yaka kavisini vererek birleştiriniz.
- 12 noktasından 11 noktasına doğru 2 cm işaretleyiniz (13).
- 11 noktasını (arka yaka kavisini) yukarıya doğru 0,5 cm uzatınız (14).
- 13-14 noktalarını pistole ile omuz kavisini vererek çiziniz.
- 8 noktasından sola doğru koltuk genişliği ölçüsüne 3 cm (ara boşluk) ekleyerek işaretleyiniz (15).
- 15 noktasını yukarıya doğru bir miktar ve bel çizgisine dik açı alarak çiziniz (16).
- 15 noktasından sola doğru ön genişlik ölçüsünü işaretleyiniz (17).
- 15-17 noktaları arasının ½'sini işaretleyiniz (18).
- 16 noktasından sola doğru karın genişliği ölçüsünü işaretleyiniz (19).
- 17-19 noktalarını birleştiriniz.
- 16-19 noktalarının ½'sini işaretleyiniz (20).
- 18-20 noktalarını birleştirerek bir miktar yukarıya doğru uzatınız.
- 15 noktasından yukarıya doğru ön koltuk derinliği ölçüsünü işaretleyiniz (21).
- 20-18 noktalarından 21 noktası ile kesişecek şekilde dik açı yapınız (22).
- 21 noktasından aşağıya doğru 3 cm işaretleyiniz (23), 22-23 noktalarını birleştiriniz.
- 20 noktasından sağa doğru 2 cm işaretleyiniz (24).
- 24 noktasını bel çizgisine dik açı alarak beden çizgisine kadar çiziniz (25).
- 15 noktasından sağa doğru 3,5 cm işaretleyiniz (26).
- 16 noktasından sağa doğru 2,5 cm işaretleyiniz (27), 26-27 noktalarını birleştiriniz.
- 27 noktasından aşağıya doğru 8 cm dik açı alınız, bu noktadan sağa doğru 0,5 cm dik açı çiziniz (28), 27-28 noktalarını birleştiriniz.
- 19 noktasından sağa doğru bel ölçüsünün ½'sine 7,5 cm ekleyerek işaretleyiniz (29).
- 29-4 noktaları arasını ölçünüz, bu ölçüyü 27 noktasından sağa doğru taşıyınız (30).
- 26 noktasından sağa doğru 3 cm işaretleyiniz (31).
- 30-31 noktalarını birleştiriniz.
- 30 noktasından aşağıya doğru 8 cm dik açı alınız, bu noktadan sola doğru 0,5 cm dik açı çiziniz (32).
- 30-32 noktalarını birleştiriniz.
- 4-30 noktaları arasını ölçünüz, 30 noktasından sağa doğru bu ölçünün ½'sine 2 cm ekleyerek işaretleyiniz (33).
- 33 noktasını aşağıya doğru bir miktar ve beden çizgisine dik açı alarak çiziniz (34).
- 33 noktasından aşağıya doğru uzatılan çizgiyi 6 noktasından sola doğru dik açı alarak kesiştiriniz (35).
- 35-32 noktalarını birleştiriniz.
- 19 noktasından aşağıya doğru arka uzunluk ölçüsünün ⅓'ünü bel çizgisine dik açı alarak çiziniz (36).

- 36 noktasından sağa doğru 3 cm dik açı alınız (37).
- 37-28 noktalarını birleştiriniz.
- 8-12 noktalarının ½'sini işaretleyiniz (38).
- 38 noktasından sağa doğru 2,5 cm dik açı alınız (39).
- 31 noktasından 30 noktasına doğru 3 cm işaretleyiniz (40).
- 13-39-8-40 noktalarını şekildeki gibi birleştirerek arka kol oyuntu kavisini çiziniz.
- 17 noktasından sola doğru kapanma payı ölçüsü 1,5 cm'yi işaretleyerek çiziniz (41).
- 41 noktasından aşağıya doğru ön ortasına paralel olacak şekilde bel hattına kadar çiziniz.
- 41 noktasından aşağıya doğru 3 cm işaretleyiniz (42).
- 22-42 noktalarını birleştiriniz.
- 22 noktasından (omzun gelişine göre) sola doğru 0,5 cm çıkınız (43).
- 43 noktası ile 42 noktasını şekildeki gibi yaka kavisini vererek çiziniz.
- 13-14 noktaları (arka omuz) arasını ölçünüz, bu ölçüyü 43 noktasından 23 noktasına doğru 0,5 cm eksilterek işaretleyiniz (44).
- 15-23 noktalarının ½'sini işaretleyiniz (45).
- 45 noktasından sola doğru 2,2 cm dik açı alınız (46).
- 26 noktasından 27 noktasına doğru 3 cm işaretleyiniz (47).
- 44-46-47 noktalarını şekildeki gibi birleştirerek ön kol oyuntu kavisini çiziniz.

İlik Yeri Belirleme

- Ön orta çizgisi üzerinde yaka açıklığı ve bel çizgisi arasının ⅓'ünü işaretleyerek ilik işaretlerini çiziniz.
- İlik aralığı ölçüsünü 19 noktasından aşağıya doğru alarak son ilik işaretini çiziniz.
- Bel hattına kadar çizilen kapanma payını bel çizgisine dik açı alarak son ilik işareti hizasına kadar uzatınız (48).
- 48-37 noktalarını birleştiriniz.

Göğüste Peto Cep Çizimi

- 17 noktasından aşağıya doğru 2 cm işaretleyiniz, 15 noktası ile bu işareti birleştiriniz.
- Bu yardımcı çizgi ile kesişen pens çizgisinin sağına 4,5 cm, soluna 4,5 cm işaretleyiniz (a, b).
- a ve b noktalarını beden çizgisine dik açı yapınız, yukarıya doğru 2,5 cm işaretleyip çizerek paralelkenarı kapatınız.

Belde Peto Cep Çizimi

- 16 noktasından yukarıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz, işaretlenen yerden sola doğru 2 cm bel çizgisine paralel çiziniz (c).
- c noktasını bel çizgisine 11 cm verev şekilde işaretleyerek çiziniz (d).
- c ve d noktalarını yukarıya doğru bel çizgisine dik açı yapınız, 2,5 cm işaretleyip çizerek paralelkenarı kapatınız.

Ön Pens Çizimi

- 24 noktasını model boyuna kadar dik uzatınız.
- 24 noktasından sağa doğru 0,75 cm, sola doğru 0,75 cm işaretleyiniz.

- Pens çizgisinin göğüste cep ile kesişen noktasından aşağıya doğru 2,5 cm işaretleyiniz.
- İşaretlenen bu üç noktayı birleştiriniz.
- Model boyunda biten pens çizgisinden sağa doğru 0,5 cm, sola doğru 0,5 cm işaretleyiniz.
- Sola doğru işaretlenen noktayı beldeki sol pens noktası ile birleştiriniz, ölçünüz.
- Bu ölçüyü beldeki sağ pens noktasından aşağıya doğru taşıyınız.
- Eşitlenen sağ pensi 28 noktası ile birleştiriniz.

Arka Bel Pens Çizimi

- Arka bel pensini çizmek için 34 noktasından aşağıya doğru 5 cm işaretleyiniz.
- 33 noktasından sağa doğru 0,75 cm, sola doğru 0,75 cm işaretleyiniz.
- 35 noktasından sağa doğru 0,5 cm, sola doğru 0,5 cm işaretleyiniz.
- İşaretlenen bu 5 noktayı şekildeki gibi birleştirerek arka bel pensini çiziniz.
- Şekildeki gibi esas hatları belirginleştirerek temel erkek yeleği kalıbını tamamlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ölçüleri doğru hesaplamaya dikkat ediniz.
- Kavisli hatları vücuda uygun çizmeye dikkat ediniz.
- Dik açı alınması gereken yerlere özen gösteriniz.
- İşlem basamaklarını sırasıyla uygulamaya özen gösteriniz.

1. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Hazırlama, Temel Erkek Yeleği Kalıbı** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

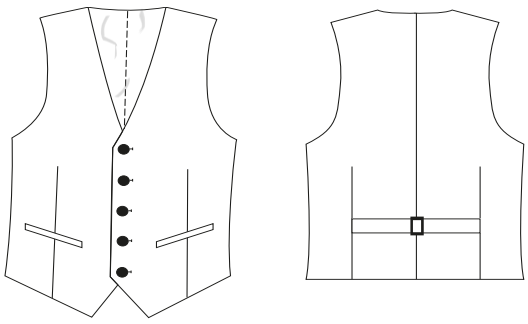
	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Erkek yeleği için gerekli ölçüleri beden üzerinden belirledi.		
3	Standart ölçü tablosundan gerekli ölçüleri doğru aldı.		
4	Yardımcı ölçüleri formüllerle doğru hesapladı.		
5	Temel erkek yeleği kalıbını işlem basamaklarını takip ederek çizdi.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

5.3. MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ KALIBI HAZIRLAMA

Erkek yeleği genellikle gömleğin üzerinde tercih edilmektedir. Son yıllarda değişen moda ile tişört üzerinde de kullanılmaktadır. Erkek yeleği kişinin vücudunu sarmalıdır. Sırt, yan dikiş, omuz hatları vücuda uyumlu olmalıdır. Ön yaka açıklığı genellikle göğüs hizasında tercih edilir. Kol evi diğer giysi türlerinden daha derin uygulanır.

5.3.1. Erkek Yeleği Model Analizi

Tablo 5.3: Erkek Yeleği Model Analizi

<table>
<tr><td colspan="2">Firma Adı: X Tekstil Konfeksiyon
Ürün: Erkek Yeleği</td><td colspan="2">Sezon: Sonbahar
Beden: 50</td></tr>
<tr><td colspan="2">• Modelin yakası göğüs hizasında biten kavisli V yaka şeklinde beş düğmelidir.
• Sırt ve bel kavisinin keskin hattı pistole ile yumuşatılmıştır.
• Ön ve arka bedende pensleri vardır.
• Ön bedende pensleri ortalayan ve etek ucuna paralel tek taraflı fleto cepleri vardır.
• Ön bedende düğme bitiminden etek ucuna verev açıklık verilmiştir.
• Arka bedende penslerin içinden gelen kemer çalışılmıştır (Şekil 5.3).</td><td colspan="2">
Şekil 5.3: Model uygulamalı erkek yeleği teknik çizimi</td></tr>
<tr><td>Kumaş Parça Listesi
Ön Beden: 2 adet (sağ-sol)
Klapa: 2 adet (sağ-sol)
Fleto Cep: 2 adet (sağ-sol)
Cep Karşılığı: 2 adet (sağ-sol)</td><td>Astar Parça Listesi
Ön Beden: 2 adet (sağ-sol)
Arka Beden: 4 adet (iç-dış)
Üst Cep Torbası: 2 adet (sağ-sol)
Alt Cep Torbası: 2 adet (sağ-sol)
Arka Kuşak: 2 adet</td><td>Tela Parça Listesi
Ön Beden: 2 adet (sağ-sol)
Klapa: 2 adet (sağ-sol)</td><td>Malzeme Listesi
150 cm eninde 65 cm kumaş
70 cm eninde 175 cm boyunda astar
90 cm eninde 65 cm boyunda tela
5 tane 2 cm çapında düğme
Dikiş ipliği
Kemer tokası</td></tr>
</table>

5.3.2. Temel Erkek Yeleği Kalıbı Üzerine Model Uygulama

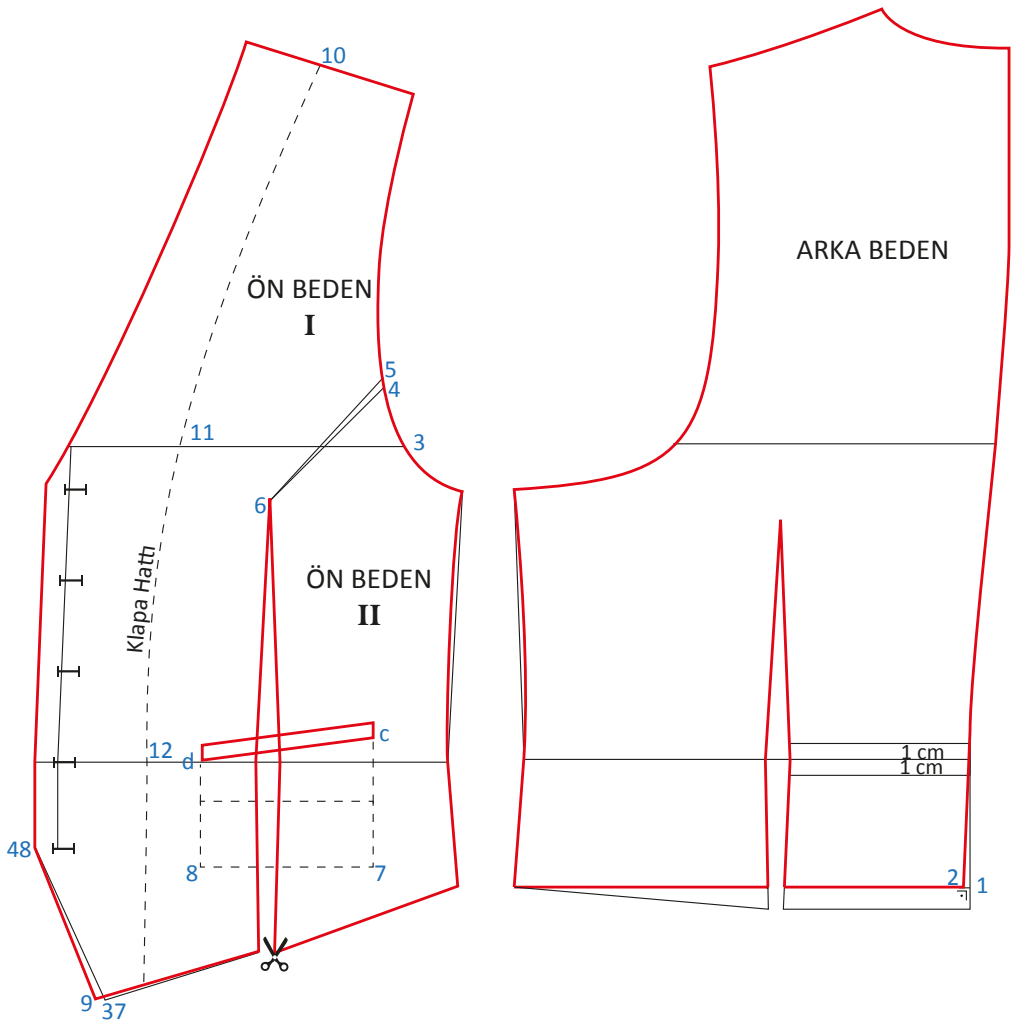
İstenen erkek yeleği modelinin hazırlanan temel erkek yeleği kalıbı ile örtüşmesi önemlidir.

Erkek yeleği modelinde bulunan yaka açıklığı, cep ölçüleri, pens yerleri, model boyu gibi özellikler eksiksiz temel kalıba aktarılmalıdır.

3. UYGULAMA

Temel Erkek Yeleği Kalıbı Üzerine Model Uygulama İşlemleri

3. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 5.4: Temel erkek yeleği kalıbı üzerine model uygulama

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

- Temel erkek yeleği kalıbı üzerinden d-c-37-48 noktalarını ekleyerek kopya alınız.
- Arka beden model boyunun bittiği yan dikiş noktasından arka ortaya dik açı yapınız (1) (Şekil 5.4).
- 1 noktasından sola doğru 0,25 cm işaretleyiniz (2).
- 2 noktasını bel hattı ile birleştiriniz (Pistole kullanarak beldeki keskinliği yumuşatınız.).
- Arka orta bel noktasından aşağıya ve yukarıya doğru 1 cm işaretleyiniz, bu noktaları pens çizgisi ile birleştiriniz (arka kemer).
- Arka beden yan dikiş hattını pistole ile yeniden çiziniz.
- Ön kol evinin beden çizgisi ile birleştiği noktayı numaralandırınız (3).
- 3 noktasından yukarıya doğru 3,5 cm işaretleyiniz (4).
- 4 noktasından (kol evi hattında) yukarıya doğru 0,5 cm işaretleyiniz (5).
- 4-5 noktalarını ön beden pens çizgisi ile birleştiriniz (6).

NOT

Bu hatta küçük bir pens uygulanması (Bel pensinden açılıp bu pens kapatılacak.) kol evinin vücuttaki bu hattı sarmasını sağlar. Arka beden kol evinde de uygulanabilir. Vücut özelliğine göre bu pens aralığı bir miktar daha açılabilir.

- c ve d noktalarından yukarıya doğru bel çizgisine dik açı yaparak 1 cm işaretleyip çizerek paralel kenarı kapatınız (tek taraflı fleto cep).
- c noktasından aşağıya doğru 8 cm işaretleyiniz (7).
- 7 noktasını sola doğru cep genişliği kadar dik açı alarak çiziniz (8).
- 8 noktasını d noktası ile birleştiriniz.
- Alt cep torbası karşılığı için d noktasından aşağıya doğru 2,5 cm işaretleyiniz, sağ tarafa doğru dik açı yaparak cep torbası kenarı ile birleştiriniz.
- 37 noktasından sola doğru 0,5 cm işaretleyiniz (9).
- 9 noktası ile 48 noktasını birleştiriniz.

NOT

Bu işlem ile ön orta açıklık 1 cm kapatılmış oldu, bu ölçü modele göre değişkenlik gösterir, ön orta model özelliğine göre de açılabilir.

- 9 noktasını sol pens noktası ile birleştiriniz.
- Ön yakadan sağa doğru 5 cm işaretleyiniz (10).
- Göğüs ve bel kapama noktasından sağa doğru 7 cm işaretleyiniz (11-12).
- 10-11-12 noktalarını pistolenin en düz hattı ile birleştiriniz, 12 noktasından etek ucuna dik açı alarak klapa hattını çiziniz.
- Ön beden yan dikiş hattını pistole ile yeniden çiziniz.
- İlik yeri işaretlerini temel erkek yeleğindeki işlemleri uygulayarak çiziniz.

Dikkat Edilecek Noktalar

- İşlem basamaklarını sırasıyla yapmaya özen gösteriniz.
- Kavisli hatları vücuda uyumlu çizmeye dikkat ediniz.

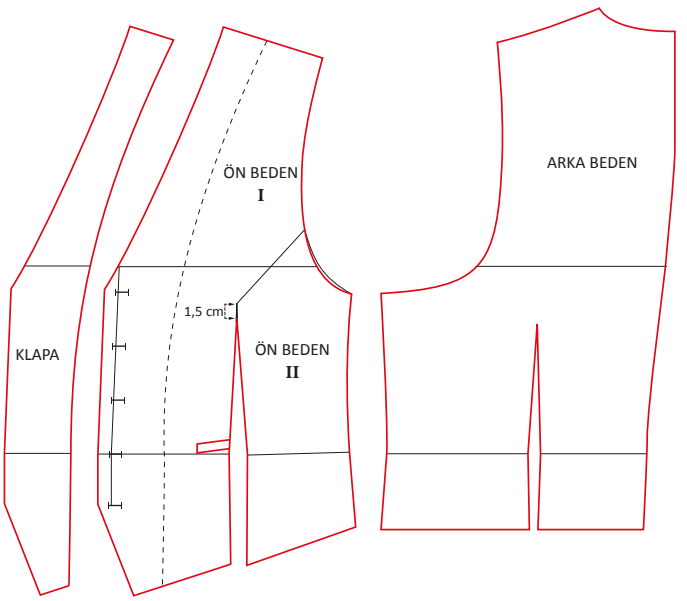
5.3.3. Model Uygulamalı Erkek Yeleği Açılımı

Model uygulamalı erkek yeleği açılım işlemleri yapılırken kesilecek ve birleştirilecek hatlara özen gösterilmelidir. Birleştirme işleminde oluşacak kırık hatlar düzeltilmelidir.

4. UYGULAMA

Model Uygulamalı Erkek Yeleği Açılım İşlemleri

4. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 5.5: Model uygulamalı erkek yeleği açılımı

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

- Temel erkek yeleği üzerine model uygulamanın esas hatlarından klapanın, ön ve arka bedenin kopyasını pelür kâğıdına alınız, etrafından kesiniz.
- Klapayı beden ve bel çizgilerini kullanarak düz boy ipliğine uygun yapıştırınız (Şekil 5.5).
- Ön bedende makas işaretinin olduğu yerden kol evi pensinin bitişine kadar kesip ön beden I ve II parçasını ayırınız (Pens içlerini keserek çıkartınız.).
- Ön beden I parçasını düz boy ipliğine uygun yapıştırınız.
- Ön beden II parçasını ön beden I kol evi pensine çakışacak şekilde yapıştırınız, kol evi hattını düzelterek çiziniz.

NOT

Kol evi pensinin kapatılmasıyla bel pensi bir miktar açılır.

- Ön bedende pensin başlangıç noktasından aşağıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz, pensi yeniden çiziniz.
- Arka bedeni düz boy ipliğine uygun yapıştırarak açılım işlemlerini tamamlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıpların kopyasını alırken özen gösteriniz.
- Kol evi pensini kapatma işlemlerini dikkat ederek yapınız.

5.4. MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ ŞABLON VE SERİ ÇİZİMİ

Giysi kalıplarına verilen dikiş payları model, kalıp ve kumaş özelliklerine göre değişkenlik gösterir.

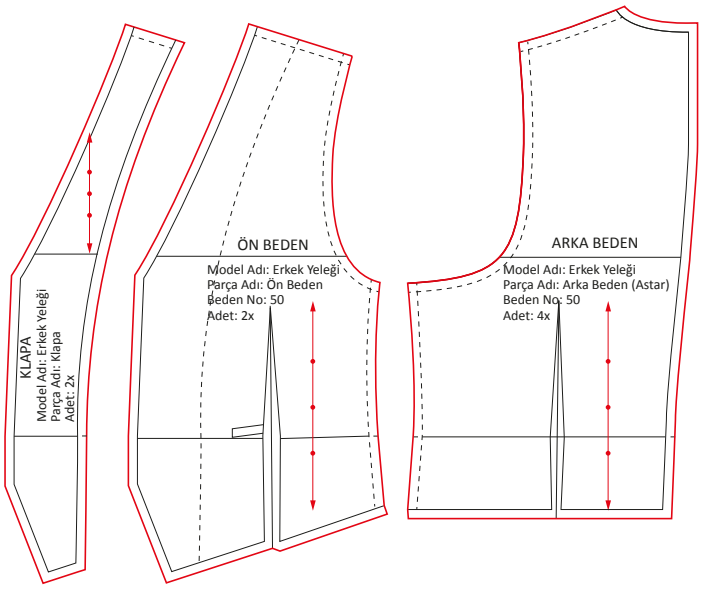
5.4.1. Model Uygulamalı Erkek Yeleği Şablonu Hazırlama

Erkek yeleği ceketten daha dar formda olmalıdır. Gerekli bolluk payları ve dikiş payları eklenerek yardımcı ölçüler hesaplanmıştır. Bu sebeple omuz, kol evi ve yan dikişe dikiş payı verilmeyecektir.

5. UYGULAMA

Model Uygulamalı Erkek Yeleği Şablonu Hazırlama İşlemleri

5. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 5.6: Model uygulamalı erkek yeleği şablonu

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

- Ön, arka bedenin ve klapanın açılım üzerinden kopyasını alınız.
- Ön bedende yaka, ön orta ve etek ucuna 1 cm şablon payı veriniz (Şekil 5.6).
- Arka bedende yaka, arka orta ve etek ucuna 1 cm şablon payı veriniz.
- Klapanın omuz hattı hariç her tarafına 1 cm şablon payı veriniz.
- Şablonların üzerinde bulunması gereken yazıları yazınız, işaretleri alınız.

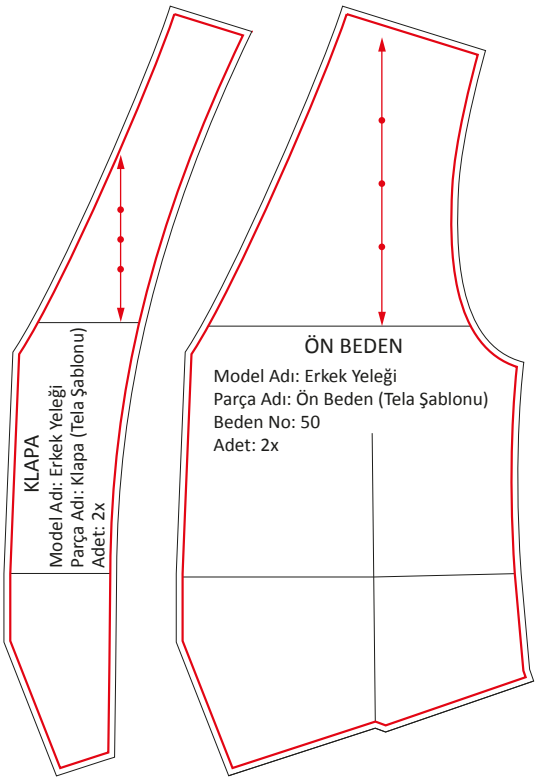
Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıpların kopyasını özen göstererek alınız.
- Şablon çizgilerinin içteki çizgilere paralel olmasına dikkat ediniz.

6. UYGULAMA

Model Uygulamalı Erkek Yeleği Tela Şablonu Hazırlama

6. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 5.7: Model uygulamalı erkek yeleği tela şablonu

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

- Klapa ve ön bedeni kesim şablonu üzerinden pelür kâğıdına kopyasını alınız, kesiniz ve düz boy ipliğine uygun kâğıda yapıştırınız.
- Klapa ve ön beden kesim şablonu kenarlarından 0,5 cm içeriye doğru işaretleyiniz. İşaretlenen yerlerden kesim şablonu kenarlarına paralel çizerek klapa ve ön beden tela şablonu işlemini tamamlayınız (Şekil 5.7).
- Şablonların üzerinde bulunması gereken yazıları yazınız, işaretleri alınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıpların kopyasını alırken kaydırmamaya özen gösteriniz.
- Tela şablonlarını hazırlarken ölçülerin her hattan eşit alınmasına dikkat ediniz.

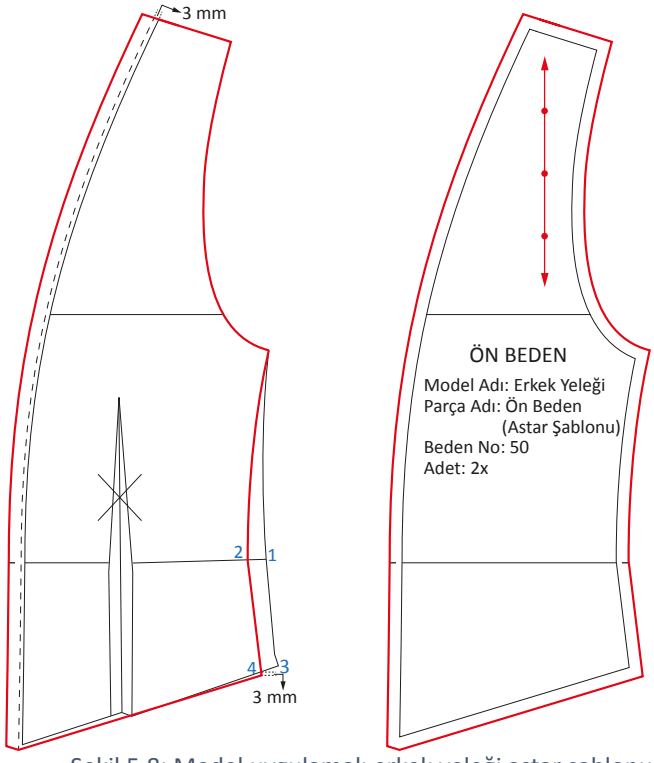
5.4.2. Model Uygulamalı Erkek Yeleği Astar Şablonu Hazırlama İşlemleri

Yeleğin ön beden astar şablonu, ön beden kesim şablonunun üzerinde birtakım değişiklikler yapılarak hazırlanır. Astar şablonuna yeterli bolluk payları verilerek astar şablonunun ön bedene oturması sağlanır.

7. UYGULAMA

Model Uygulamalı Erkek Yeleği Astar Şablonu Hazırlama

7. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 5.8: Model uygulamalı erkek yeleği astar şablonu

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

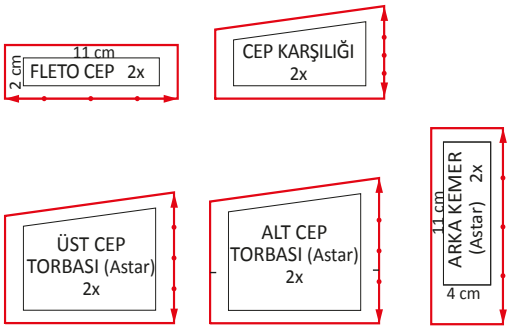
- Ön beden astar çizimi için kesim şablonundan ön bedenin klapa bölümü hariç kopyasını alınız ve düz boy ipliğine uygun yapıştırınız.
- Ön bedende bel pensinin bir miktarını yok etmek için yan dikiş bel hattından sola doğru 1,5 cm işaretleyiniz (1-2) (Şekil 5.8).
- Etek ucu yan dikiş hattından sola doğru etek ucu pens genişliğini (1,5 cm) işaretleyiniz (3-4).
- 2 noktasını kol evi ve 4 noktası ile birleştiriniz.
- Etek ucuna, klapa hattının dışına doğru 0,3 cm astar bolluk payı veriniz.

- Bolluk payı verilen klapa kenarına 1 cm dikiş payı veriniz.
- Her tarafı dikiş paylı olan ön beden astar şablonunun üzerinde bulunması gereken yazıları yazınız, işaretleri alınız.

NOT

Arka bedenin iç astarı kesim şablonu ile aynı olacaktır, arka bedende işlem yapılmayacaktır.

Cep ve Arka Kemer Şablonu Hazırlama

Şekil 5.9: Cep ve kemer şablonları

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

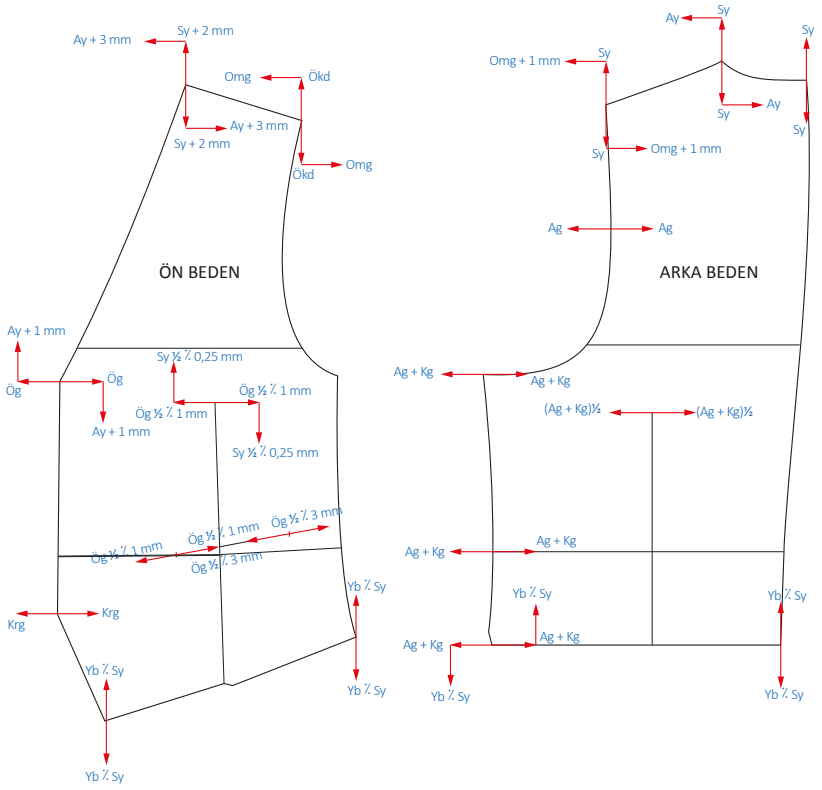
- Fleto cep için 2 cm yüksekliğinde ve 11 cm genişliğinde bir dikdörtgen hazırlayınız, sağ ve sol kenarlarına 1,5 cm, alt ve üst kenarlarına 1 cm dikiş payı veriniz (Bu kısım kumaş kesim ve tela şablonu olarak kullanılacaktır.) (Şekil 5.9).
- Model uygulamalı yelek kalıbından üst cep torbasını, fleto cebin d-c noktalarından 7-8 noktalarına kadar kopyasını alınız.
- Model uygulamalı yelek kalıbından alt cep torbasını, fleto cebin başlangıcından (d-c noktalarının üstündeki çizgi) 7-8 noktalarına kadar kopyasını alınız.
- Sağ ve sol kenarlarına 1,5 cm, alt ve üst kenarlarına 1 cm dikiş payı veriniz.
- Model uygulamalı yelek kalıbından cep karşılığı için fleto cep başlangıcından (d-c noktalarının üstündeki çizgi) ilk kesik çizgiye kadar kopyasını alınız, sağ ve sol kenarlarına 1,5 cm, alt ve üst kenarlarına 1 cm dikiş payı veriniz.
- Arka kemer için 11 cm yüksekliğinde, 4 cm genişliğinde bir dikdörtgen oluşturunuz, alt kısmına 3 cm (kemer tokası dikilecek hat), diğer yerlerine 1 cm dikiş payı vererek şablonlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

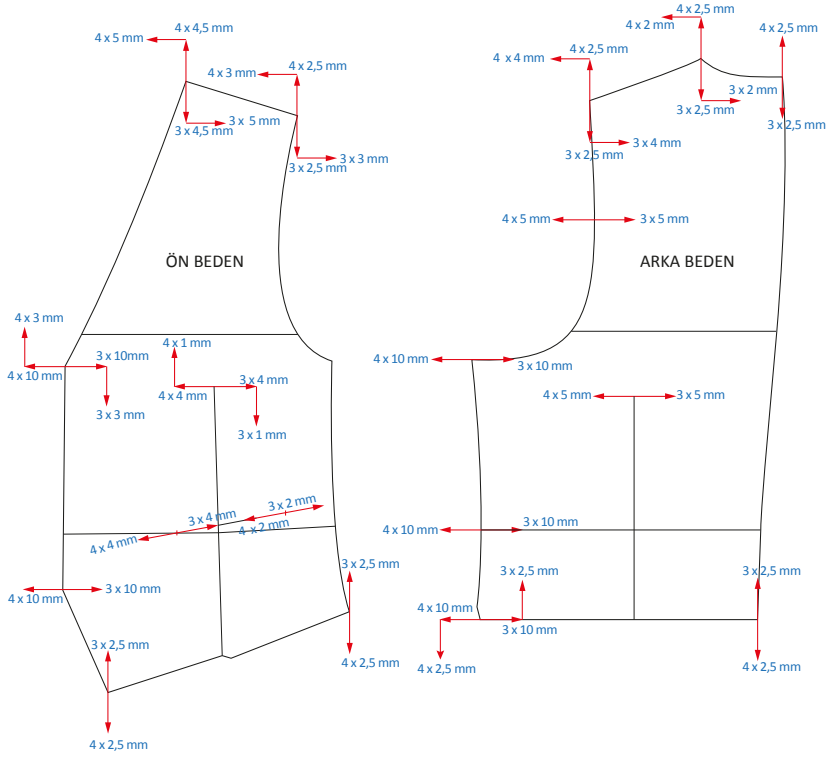
- Kopyaları doğru hatlardan almaya özen gösteriniz.
- Ön bedende 0,3 cm bolluk paylarını özen göstererek veriniz.

8. UYGULAMA

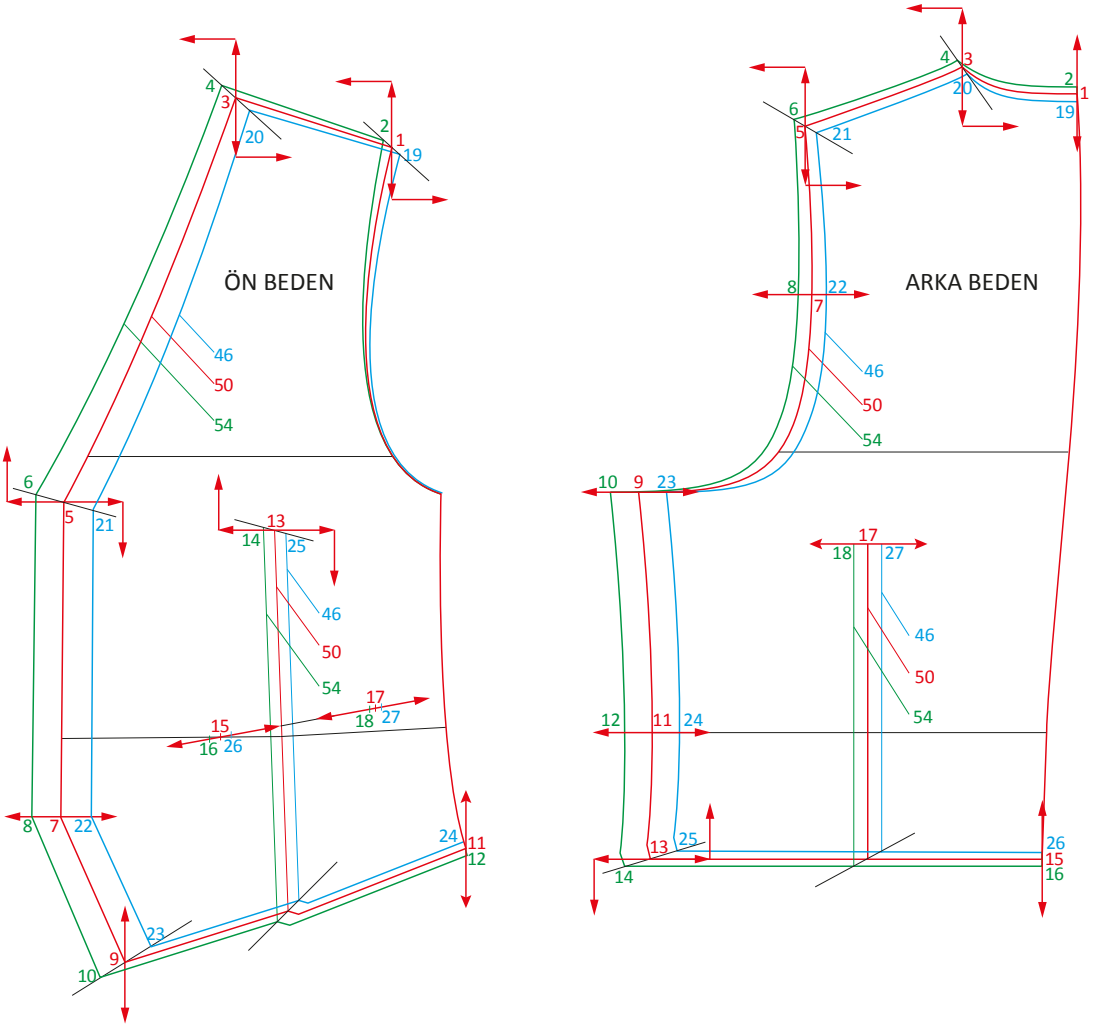
Model Uygulamalı Erkek Yeleği Seri Çizimi İşlemleri

Şekil 5.10: Erkek yeleği sıçrama noktaları ve yönleri

Şekil 5.11: Erkek yeleği sıçrama oranları

Şekil 5.12: Erkek yeleği seri çizimi

Tablo 5.4: Model Uygulamalı Erkek Yeleği Seri Farkları Tablosu

Beden No.	44	46	48	50	52	54	56	58
Sırt Yüksekliği	24,25	24,5	24,75	25	25,25	25,5	25,75	26
Seri Farkı	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	
Arka Yaka	7,4	7,6	7,8	8	8,2	8,4	8,6	8,8
Seri Farkı	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	
Omuz Genişliği	9,4	9,7	10	10,3	10,6	10,9	11,2	11,5
Seri Farkı	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	
Ön Koltuk Derinliği	24,25	24,5	24,75	25	25,25	25,5	25,75	26
Seri Farkı	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	
Arka Genişlik	18,5	19	19,5	20	20,5	21	21,5	22
Seri Farkı	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	
Koltuk Genişliği	12,5	13	13,5	14	14,5	15	15,5	16
Seri Farkı	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	
Ön Genişlik	18,5	19,5	20,5	21,5	22,5	23,5	24,5	25,5
Seri Farkı	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	
Karın Genişliği	19	20	21	22	23	24	25	26
Seri Farkı	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	
Yelek Boyu	51,5	52	52,5	53	53,5	54	54,5	55
Yelek Boyu-Sırt Yüksekliği	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	

NOT

Yelek boyu seri farkı her bedende 5 mm, sırt yüksekliği 2,5 mm'dir. Bu sebeple yelek boyundan sırt yüksekliği seri farkı çıkartılır. 2,5 mm yelek boyu, 2,5 mm sırt yüksekliği uygulandığında 5 mm yelek boyu seri farkı elde edilmiş olur.

NOT

Seri farkları mm cinsinden verilmiştir. Yelek boyu arka ortadan alınmıştır (Tablo 5.4).

8. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura

İşlem Basamakları

NOT

Ölçü farklarının çizimde daha net gösterilmesi amacıyla iki beden büyültme ve küçültme yapılmıştır.

➤ Ön ve arka bedenin kesim şablonundan 3 adet kopyasını kâğıda alınız.

- Ön bedende omuza, yakaya, kapanma payı başlangıcına, kapanma payı bitişine, etek ucuna, pens başlangıcına, cep hattına sıçrama noktaları ve yönlerini şekildeki gibi çiziniz.
- Arka bedende yakaya, omuza, kol evine, yan dikişe, etek ucuna, pense sıçrama noktaları ve yönlerini şekildeki gibi çiziniz (Şekil 5.10-11-12).
- Kopya alınan birinci kâğıdın sıçrama yönlerine seri farklarının adını yazınız (Şekil 5.10).
- Kopya alınan ikinci kâğıdın sıçrama yönlerine sıçrama oranlarını yazınız (Şekil 5.11).
- Kopya alınan üçüncü kâğıda sadece serileme işlemini çiziniz (Şekil 5.12).

NOT

Sıçrama yönlerini çizerken beden ve bel çizgisine dik açı alınız.

50 Bedenden 54 Bedene Büyültme İşlemi

Ön Beden

- Serileme işlemine ön omuzdan başlayınız (1).
- 1 noktasından yukarıya doğru 5 mm, sola doğru dik açı yaparak 6 mm işaretleyiniz (2).
- Yaka sıçrama noktasından yukarıya doğru 9 mm, sola doğru dik açı yaparak 10 mm işaretleyiniz (3-4).
- 2-4 noktalarını birleştiriniz.
- Kapanma payı sıçrama noktasından sola doğru 20 mm, yukarıya doğru dik açı yaparak 6 mm işaretleyiniz (5-6).
- 4-6 noktalarını yaka hattına paralel şekilde birleştiriniz.
- Alt kapanma payı sıçrama noktasından sola doğru 20 mm işaretleyiniz (7-8).
- 6-8 noktalarını kapanma payına paralel şekilde birleştiriniz.
- Etek ucu sıçrama noktasından aşağıya doğru 5 mm işaretleyiniz, işaretlenen yerden geçecek şekilde etek ucuna paralel olarak baz beden hizasından sola doğru 20 mm işaretleyiniz (9-10).
- 8-10 noktalarını 7-9 noktalarına paralel şekilde birleştiriniz.
- Yan dikiş etek ucu sıçrama noktasından aşağıya doğru 5 mm işaretleyiniz (11-12).
- 10-12 noktalarını 9-11 noktalarına paralel şekilde birleştiriniz.

NOT

Etek ucu noktalarını birleştirirken pens kapanma yerlerine dikkat ediniz.

- Pens sıçrama noktasını sola doğru 8 mm, yukarıya doğru dik açı yaparak 2 mm işaretleyiniz (13-14).
- 14 noktasını etek ucu ile birleştiriniz.
- Cep başlangıç yerini 8 mm sola doğru işaretleyiniz (15-16).
- Cep bitiş yerini 4 mm sola doğru işaretleyiniz (17-18).
- 2 noktasını kol evi ile birleştirerek ön beden büyültme işlemini tamamlayınız.

Arka Beden

- Arka beden büyültme işlemi için arka yakadan yukarıya doğru 5 mm işaretleyiniz (1-2).
- Omuz ve yakanın kesiştiği noktadan 5 mm yukarıya doğru, 4 mm sola doğru dik açı yaparak işaretleyiniz (3-4).
- 2-4 noktalarını yaka hattına paralel şekilde birleştiriniz.

- Omuz köşe noktasından yukarıya doğru 5 mm, sola doğru dik açı yaparak 8 mm işaretleyiniz (5-6).
- 4-6 noktalarını omuz kavisi vererek birleştiriniz.
- Kol evinden sola doğru 10 mm işaretleyiniz (7-8).

NOT

Bu sıçrama noktası, temel erkek yeleğinde 39 numaradır.

- 6-8 noktalarını kol evine paralel şekilde birleştiriniz.
- Yan dikişten sola doğru 20 mm işaretleyiniz (9-10).
- 8-10 noktalarını kol evine paralel şekilde birleştiriniz.
- Yan dikişten sola doğru 20 mm işaretleyiniz (11-12).
- Etek ucu yan dikişten sola doğru 20 mm, aşağıya doğru dik açı yaparak 5 mm işaretleyiniz (13-14).
- 10-12-14 noktalarını yan dikiş hattına paralel şekilde birleştiriniz.
- Arka orta etek ucundan aşağıya doğru 5 mm işaretleyiniz (15-16).
- 14-16 noktalarını etek ucuna paralel şekilde birleştiriniz.
- Pens başlangıcından sola doğru 10 mm işaretleyip pens hattını etek ucu ile birleştirerek arka beden büyültme işlemini tamamlayınız (17-18).

50 Bedenden 46 Bedene Küçültme İşlemi

Ön Beden

- Seri işlemine ön omuzdan başlayınız (1).
- 1 noktasından aşağıya doğru 5 mm, sağa doğru dik açı yaparak 6 mm işaretleyiniz (19).
- 3 noktasından aşağıya doğru 9 mm, sağa doğru dik açı yaparak 10 mm işaretleyiniz (20).
- 19-20 noktalarını birleştiriniz.
- 5 noktasından sağa doğru 20 mm, aşağıya doğru dik açı yaparak 6 mm işaretleyiniz (21).
- 20-21 noktalarını yaka hattına paralel şekilde birleştiriniz.
- 7 noktasından sağa doğru 20 mm işaretleyiniz (22).
- 21-22 noktalarını kapanma payına paralel şekilde birleştiriniz.
- 9 noktasından yukarıya doğru 5 mm işaretleyiniz, işaretlenen yerden geçecek şekilde etek ucuna paralel olarak baz bedenden sağa doğru 20 mm işaretleyiniz (23).
- 22-23 noktalarını 7-9 noktalarına paralel şekilde birleştiriniz.
- 11 noktasından yukarıya doğru 5 mm işaretleyiniz (24).
- 23-24 noktalarını 9-11 noktalarına paralel şekilde birleştiriniz.
- 13 noktasını sağa doğru 8 mm, aşağıya doğru dik açı yaparak 2 mm işaretleyiniz (25).
- 25 noktasını etek ucu ile birleştiriniz.
- 15 noktasını 8 mm sağa doğru işaretleyiniz (26).
- 17 noktasını 4 mm sağa doğru işaretleyiniz (27).
- 19 noktasını kol evi ile birleştirerek ön beden küçültme işlemini tamamlayınız.

Arka Beden

- Arka beden küçültme işlemi için 1 noktasından aşağıya doğru 5 mm işaretleyiniz (19).
- 3 noktasından 5 mm aşağıya doğru, 4 mm sağa doğru dik açı yaparak işaretleyiniz (20).

- 19-20 noktalarını yaka hattına paralel şekilde birleştiriniz.
- 5 noktasından aşağıya doğru 5 mm, sağa doğru dik açı yaparak 8 mm işaretleyiniz (21).
- 20-21 noktalarını omuz kavisini vererek birleştiriniz.
- 7 noktasından sağa doğru 10 mm işaretleyiniz (22).
- 21-22 noktalarını kol evine paralel şekilde birleştiriniz.
- 9 noktasından sağa doğru 20 mm işaretleyiniz (23).
- 22-23 noktalarını kol evine paralel şekilde birleştiriniz.
- 11 noktasından sağa doğru 20 mm işaretleyiniz (24).
- 13 noktasından sağa doğru 20 mm, yukarıya doğru dik açı yaparak 5 mm işaretleyiniz (25).
- 23-24-25 noktalarını yan dikiş hattına paralel şekilde birleştiriniz.
- 15 noktasından yukarıya doğru 5 mm işaretleyiniz (26).
- 25-26 noktalarını etek ucuna paralel şekilde birleştiriniz.
- 17 noktasından sağa doğru 10 mm işaretleyip pens hattını etek ucu ile birleştirerek arka beden küçültme işlemini tamamlayınız (27).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Sıçrama noktalarını ve yönlerini doğru yerlere işaretleyerek çiziniz.
- Seri çizimini yaparken aynı hatların birbirine paralel olmasına dikkat ediniz.

2. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Model Uygulamalı Erkek Yeleği Kalıbı Hazırlama, Model Uygulamalı Erkek Yeleği Şablon ve Seri Çizimi** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Model analiz formunu özen göstererek hazırladı.		
3	Arka beden model uygulama işlemlerini özen göstererek yaptı.		
4	Ön beden model uygulama işlemlerini özen göstererek yaptı.		
5	Ön ve arka beden açılım işlemlerini doğru yaptı.		
6	Kesim şablonu hazırlama işlemlerini özen göstererek yaptı.		
7	Tela şablonu hazırlama işlemlerini özen göstererek yaptı.		
8	Astar şablonu hazırlama işlemlerini özen göstererek yaptı.		
9	Şablonlarda bulunması gereken yazıları doğru yazdı, işaretleri doğru aldı.		
10	Seri farkları tablosunu doğru hazırladı.		
11	Ön ve arka bedenin sıçrama noktalarını doğru belirledi.		
12	Ön ve arka bedenin sıçrama oranlarını doğru hazırladı.		
13	Serileme işlemini işlem basamaklarına uygun olarak hazırladı.		
14	Temiz ve düzenli çalıştı.		
15	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.

5.5. MODEL UYGULAMALI ERKEK YELEĞİ ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI

Gelişen teknoloji ile üretilen malzemeler, giysi üretiminde ve kullanımında büyük kolaylıklar sağlar.

5.5.1. Model Uygulamalı Erkek Yeleği İçin Gerekli Olan Ana ve Yardımcı Malzemeler

Erkek yeleği üretimi için gerekli olan ana malzeme kumaştır (Görsel 5.2). Yardımcı malzemeler; astar, tela, düğme, kemer tokası ve ipliktir. Astar, yardımcı malzeme olarak kabul edilse de erkek yelek üretiminde ana malzemeden daha çok yer kaplamıştır.

Görsel 5.2: Erkek yeleği kumaş örnekleri

5.5.2. Model Uygulamalı Erkek Yeleği İçin Ana ve Yardımcı Malzeme Araştırması

Her mevsimde giyilmeye uygun, kırışmaya dayanıklı, form tutma özelliği olan genellikle yün içeren kumaşlar erkek yeleği ön bedeni için uygundur. Ön bedene form vermek için ön beden ve klapa bütün olarak telalanır. Telalar kumaştan daha ince ve tutunma özelliği iyi olmalıdır. Arka beden ve ön beden iç yüzü için ince, ipeksi astar kumaşlar tercih edilmelidir.

5.5.3. Model Uygulamalı Erkek Yeleği İçin Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı Yapma

Kumaş birim maliyeti=Kumaş fiyatı x birim metraj

Kumaş fiyatı=50 TL Kumaş birim metraj=65 cm 0,65 m

Kumaş birim maliyeti=50 x 0,65 m=32,5 TL

Astar fiyatı=20 TL Astar birim metraj=175 cm 1,75 m

Astar birim maliyeti=20 x 1,75=35 TL

Tela fiyatı=15 TL Tela birim metraj=65 cm 0,65 m

Tela birim maliyeti=15 x 0,65 m=9,75 TL

Düğme fiyatı=50 kr. Düğme=50 kr. x 5=2 TL 50 kr.

Dikiş ipliği=4,50 TL

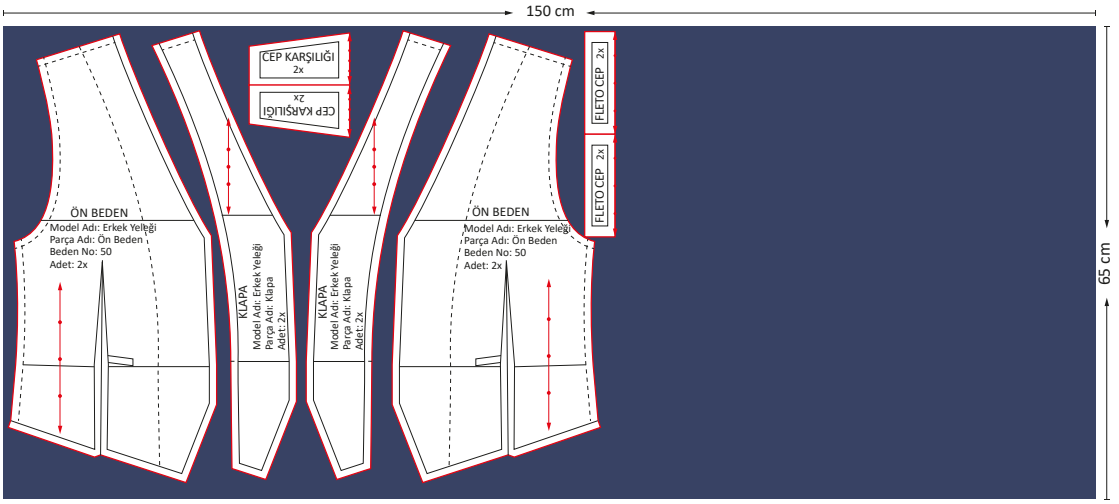
Kemer tokası=2 TL

Toplam maliyet= 32,5 + 35 + 9,75 + 2,5 + 4,5 + 2=86,25 TL

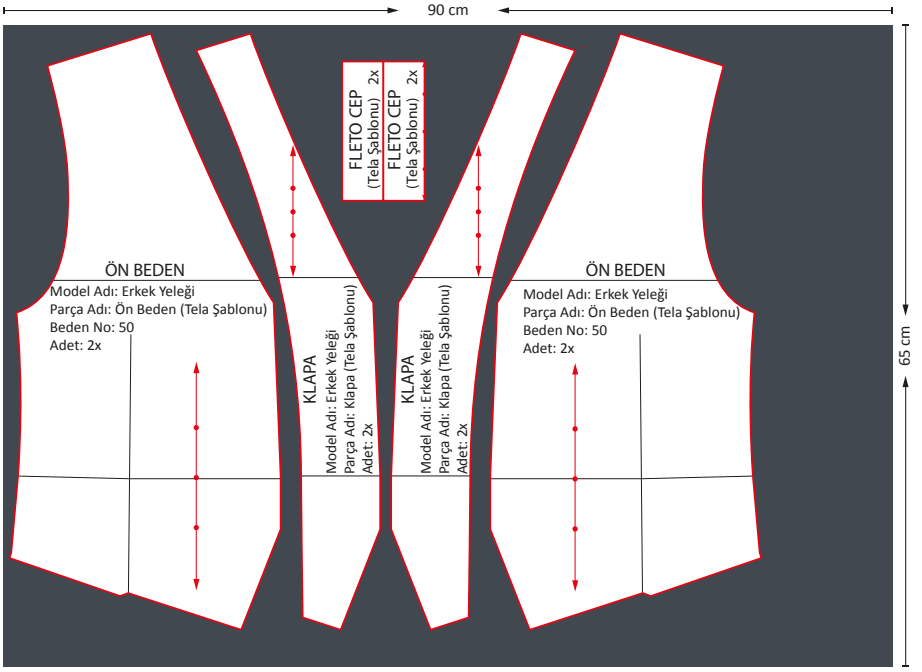
9. UYGULAMA

Erkek Yeleği Pastal Planı Hazırlama İşlemleri

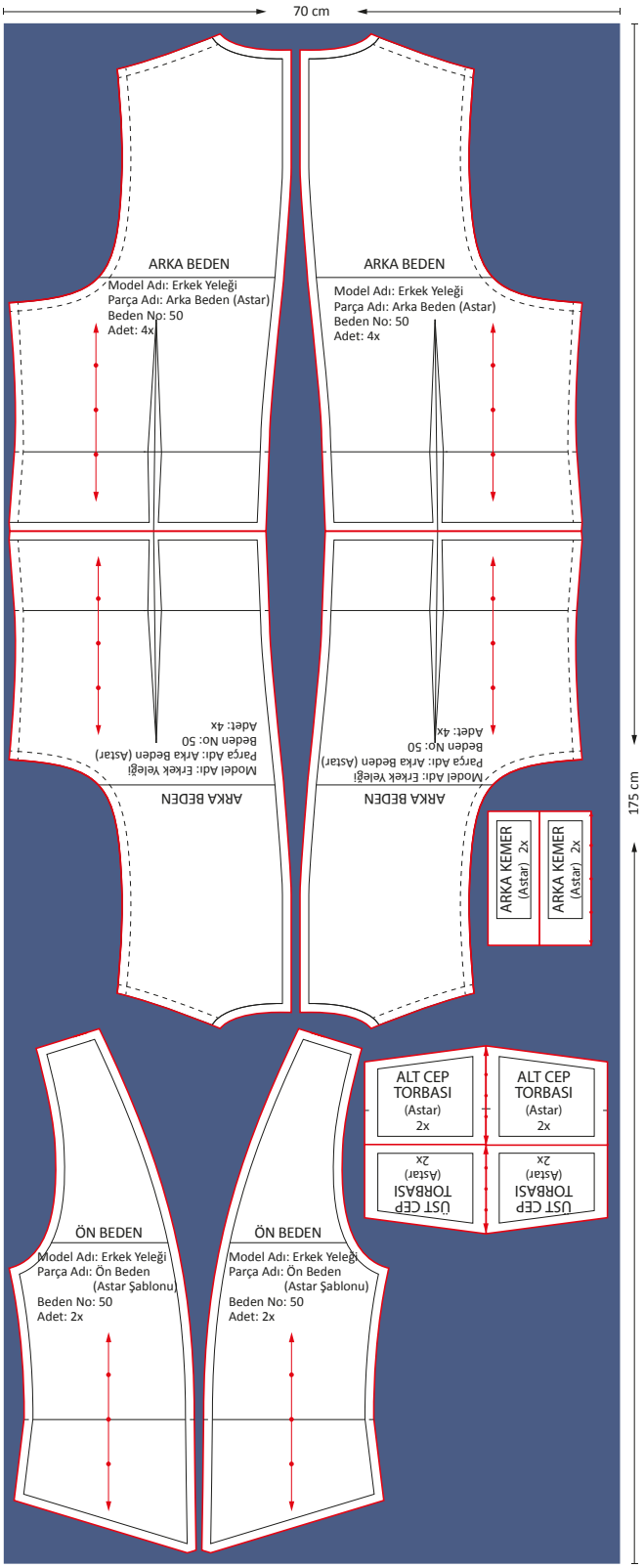
9. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 5.13: Erkek yeleği kumaş kesim pastal planı

Şekil 5.14: Erkek yeleği tela pastal planı

Şekil 5.15: Erkek yeleği astar pastal planı

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

- Erkek yeleği pastal planını, eni 150 cm kumaştan, 90 cm tela kumaşından, 70 cm astar kumaşından açık serim olarak hazırlayınız (Şekil 5.13-14-15).
- Erkek yeleği şablonlarını DBİ işaretlerine ve yönüne dikkat ederek önce büyük parçaları, sonra kalan boşluklara küçük parçaları yerleştiriniz.
- Şablon parçalarını yerleştirirken adetlerine dikkat ediniz, kumaştan fire vermeyiniz ve kesim aracını rahat kullanabilecek şekilde yerleştiriniz.
- Pastal planını önce minyatür şablonlarla kâğıda, sonra 1/1 ölçülerle kumaşa hazırlayınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- 3 adet pastal planı hazırlanacağı için kalıpların birbirine karışmamasına dikkat ediniz.
- Kalıpları düz boy ipliğine uygun yerleştirmeye dikkat ediniz.
- Kalıpları yerleştirirken ikisini de aynı yönde değil eşlerinin simetrisinin yönüne göre yerleştirmeye dikkat ediniz.

3. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Model Uygulamalı Erkek Yeleği İçin Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Erkek yeleğinde kullanılacak ana ve yardımcı malzemeleri kavradı.		
3	Kullanılan malzemeleri miktarlarına göre doğru hesapladı.		
4	Erkek yeleği pastal planlarını doğru ve özen göstererek hazırladı.		
5	Temiz ve düzenli çalıştı.		
6	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

Erkek yeleği üretiminde kullanılan kumaş, astar, tela ve düğmelerden örnekler ve resimler bulunuz. Bulduğunuz malzemeleri özgün ve uyumlu bir şekilde birleştirerek arkadaşlarınızla sınıfta hikâye panosu hazırlayınız.

5.6. ERKEK YELEĞİ CEP TEKNİK ÇALIŞMALARI

Erkek yeleğinde kullanılan cep teknik çalışmaları, model uygulamalı aplike cepler birbiriyle peto, tek ve çift taraflı fleto cepler de birbiriyle benzerlik gösterir. Üretimde özel makineler kullanılarak daha hızlı ve olumlu sonuçlara ulaşılır.

5.6.1. Yelekte Kullanılan Cep Çeşitleri ve Tanımları

Peto Cep: Göğüste ve belde ön ortaya doğru eğimli geniş bir bant görüntüsü oluşturulan cep şeklidir (Görsel 5.3). Göğüste uygulanan peto cep kumaşa uygun mendillerle detaylandırılır.

Görsel 5.3: Erkek yeleğinde göğüste ve belde peto cep örneği

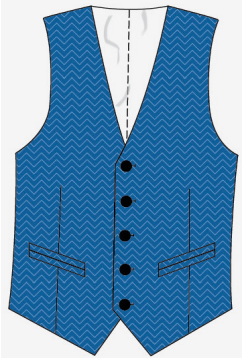

Görsel 5.4: Erkek yeleğinde tek taraflı fleto cep örneği

Tek Taraflı Fleto Cep: Bedenin bel kısmına uygulanır. Belde ön ortaya doğru eğimli veya düz, ince bir bant görüntüsü oluşturulan cep şeklidir (Görsel 5.4).

Çift Taraflı Fleto Cep: Görüntüsünden dolayı bu cebe ilik cep de denir. Belde ön ortaya doğru eğimli veya düz, arası açık iki bant şeklinde görüntü oluşturulan cep şeklidir (Görsel 5.5).

Çift taraflı fleto ceplere cep kapağı da eklenebilir. Bu modeller yeleklerde kalınlık yaptığı için çok tercih edilmez. Peto cep ve fleto cepler torbalı cep çeşididir.

Görsel 5.5: Erkek yeleğinde çift taraflı fleto cep örneği

Görsel 5.6: Erkek yeleğinde aplike cep örneği

Aplike Cep: Cebin alt kısmı köşeli, yuvarlatılmış veya beşgen köşe özelliği verilmiş, çıma veya spor dikiş ile bedene monte edilen cep şeklidir (Görsel 5.6). Aplike ceplere çok çeşitli model özellikleri verilir. Bu model özellikleri ile daha işlevsel olması sağlanır. Genellikle spor yeleklerde kullanılan bu cep şekline körükler ve kapaklar eklenir. Kuşgözü, çıt çıt ve fermuarlar ile detaylandırılır. Takım elbise içinde kullanılan yeleklerin aplike cepleri daha sade ve küçük çalışılmıştır.

Bu cepler sadece yeleklerde değil model özelliğine göre mantolarda, ceketlerde, montlarda, pantolonlarda ve bluzlarda da uygulanmaktadır.

5.6.2. Yelek Cep Çalışmaları

Erkek yeleğinde cep çeşitleri, yerleri ve ölçüleri yeleğin model özelliğine ve kullanım amacına uygun olarak belirlenmelidir. Özel makineler kullanarak ceplerin daha kolay çalışılması ve muntazam görünmesi sağlanır.

10. UYGULAMA

Yelek Cep Çalışma İşlemleri

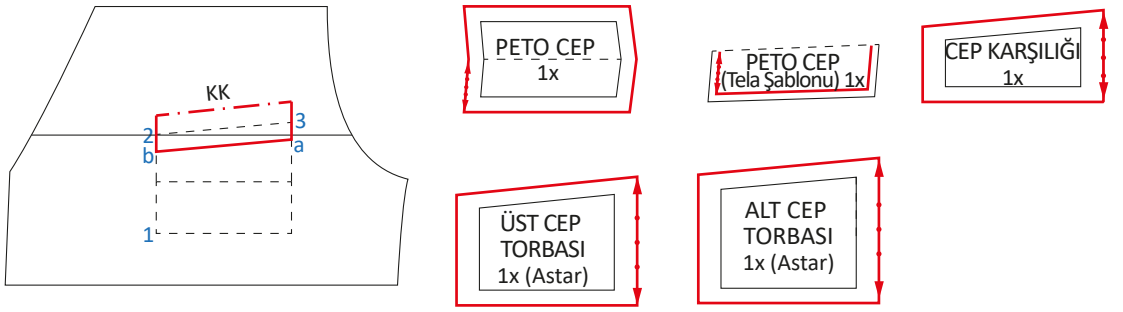
10. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, riga, eşel, mezura, renkli kâğıt, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

Göğüste Peto Cep Çizimi

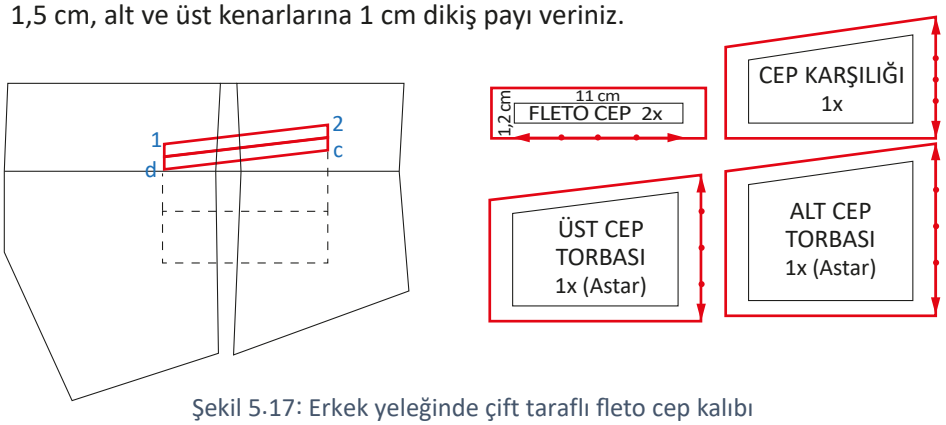
Şekil 5.16: Erkek yeleğinde göğüste peto cep kalıbı

- Temel erkek yeleğinin üst beden bölümünü a-b noktaları ile peto cebin kopyasını alınız.
- b noktasından aşağıya doğru dik açı yaparak 5 cm çiziniz (1) (Şekil 5.16).
- 1 noktasından sağa doğru dik açı yapınız.
- a noktasından aşağıya doğru dik açı yapınız ve 1 noktasından gelen çizgi ile kesiştiriniz.
- a-b noktalarından yukarıya doğru 1,25 cm işaretleyiniz, kesik çizgilerle çiziniz (2-3).
- Pelur kâğıdını katlayınız, peto cep kumaş katı kısmına pelür kâğıdının katlanan kısmını getirerek kopyasını alınız.
- Peto cep kalıbını kesiniz, açık şekilde yapıştırınız, her tarafına 1 cm dikiş payı veriniz.
- Alt cep torbası karşılığı için 2 noktasından aşağıya doğru 3 cm inerek sağ cep torbası kenarına dik açı yapınız, 2-3 noktalarından bu kısma kadar kopyasını alınız.
- Üst cep torbasının a-b noktalarından, alt cep torbasının 2-3 noktalarından 1 numaralı kesik çizgiye kadar kopyasını alınız.
- Kopyası alınan cep karşılığının, üst ve alt cep torbasının sağ ve sol kenarlarına 1,5 cm, alt ve üst kenarlarına 1 cm dikiş payı veriniz.
- Peto cep şablonun kesik çizgilerinin alt kısmından kopyasını alınız, kesik çizgiler hariç her taraftan içeri 0,5 cm işaretleyip dış çizgilere paralel çizerek peto cep tela şablonunu hazırlayınız.

Çift Taraflı Fleto Cep Çizimi

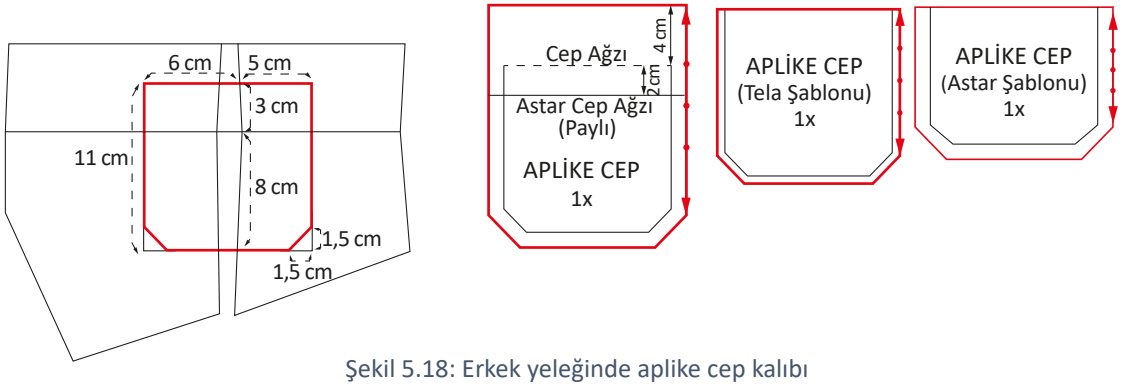
- Temel erkek yeleği üzerine model uygulama çiziminden bel bölümüne d-c noktalarını, cep torbasını ve cep karşılığını çizerek kopyasını alınız.

- d-c noktalarından yukarıya doğru 1,2 cm dik açı alınız, paralel kenarı kapatınız (1-2). Ortasından çizgi ile bölünüz (Şekil 5.17).
- Fleto cep için 1,2 cm yüksekliğinde 11 cm genişliğinde bir dikdörtgen oluşturunuz, sağ ve sol kenarlarına 1,5 cm, alt ve üst kenarlarına 1 cm dikiş payı veriniz.
- d-c noktalarından üst cep torbasını, 1-2 noktalarından alt cep torbasının kopyasını (en alttaki kesik çizgiye kadar) alınız.
- Alt cep torbası karşılığı için 1-2 noktalarından ilk kesik çizgiye kadar kopyasını alınız.
- Kopyası alınan üst cep torbası, alt cep torbası, cep karşılığının sağ ve sol kenarlarına 1,5 cm, alt ve üst kenarlarına 1 cm dikiş payı veriniz.

Şekil 5.17: Erkek yeleğinde çift taraflı fleto cep kalıbı

Aplike Cep Çizimi

Şekil 5.18: Erkek yeleğinde aplike cep kalıbı

- Temel erkek yeleği kalıbından bel bölümünün kopyasını alınız.
- Bel pensinin altını 8 cm, üstünü 3 cm işaretleyiniz (Şekil 5.18).
- Bel hattından yukarıya doğru işaretlenen yerden sağa doğru 5 cm, sola doğru 6 cm işaretleyiniz şekildeki gibi bir kare çiziniz.
- Karenin alt köşelerinden içeriye ve yukarıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz. Bu işaretleri birleştirerek köşeli aplike cebi tamamlayınız.
- Aplike cebin kopyasını alıp düz boy ipliğine uygun olarak kâğıda yapıştırınız.
- Kumaş kesim şablonu için cep ağzına 4 cm, diğer yerlere 1 cm dikiş payı veriniz.
- Astar şablonu için cep ağzından aşağıya doğru 2 cm ininiz, bu bölümün kopyasını alıp düz boy ipliğine uygun olarak kâğıda yapıştırınız.
- Tela şablonu için aplike cebin kopyasını alınız.
- Cep ağzı hariç diğer yerlerine 0,5 cm pay veriniz.

Dikkat Edilecek Noktalar

- İşlemleri sırasıyla takip etmeye dikkat ediniz.
- Üst ve alt cep torbalarının kopyalarını doğru yerlerden almaya özen gösteriniz.
- Şablonların üzerinde bulunması gereken yazıları yazınız, işaretleri alınız.

Cep Teknik Çalışma İşlemleri

Kullanılacak Araç Gereç

Dikiş makinesi, ütü, makas, sabun, mezura, cetvel, riga, dikiş ipliği, toplu iğne

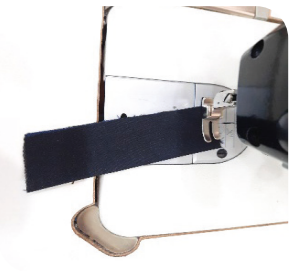
İşlem Basamakları

Göğüste Peto Cep Çalışması

- Peto cep şablon kalıplarını düz boy ipliğine uygun olarak kumaşa yerleştirerek kesiniz.
- Ön bedende cep yeri işaretini alınız, peto cebin ters yüzüne tela yapıştırınız (Görsel 5.7).
- Peto cebi ters yüzünden kısa kenarlarını dikerek birleştiriniz (Görsel 5.8).

Görsel 5.7: Peto cep işaret yeri

Görsel 5.8: Peto cebin kısa kenarlarına makine dikişi çekme

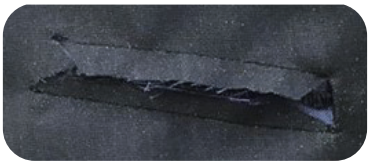

Görsel 5.9: Cep karşılığını alt cep torbası ile birleştirme

- Köşelerini çıtlatınız, düz yüze çevirip ütüleyiniz (Köşelerinin düzgün çıkmasını sağlayınız.).
- Cep karşılığının kenarlarına overlok çekiniz.
- Cep karşılığını alt cep torbasıyla dört kenarından makinede birleştiriniz (Görsel 5.9).
- Bedenin alt cep yeri işaretinin bulunduğu yere peto cebi dikiş payından birleştiriniz.
- Bedenin ön yüzüne alt cep torbasının düz yüzünü, peto cep genişliği işaretini ortalayarak (Bu kısım kalıpta 2-3 noktalarıdır.) yerleştiriniz, makinede birleştiriniz (Görsel 5.10).

Görsel 5.10: Peto cebi, alt cep torbasını bedenle birleştirme

Görsel 5.11: İki makine dikişinin arasını kesme, köşeleri çıtlatma

Görsel 5.12: Cep parçalarını ters yüze çevirme

Görsel 5.13: Peto ceple üst cep torbasını birleştirme

- İki makine dikişinin olduğu yerin arasını kesiniz, köşeleri çıtlatınız (Görsel 5.11).
- Cep parçalarını ters yüze çeviriniz, ön yüzden düzelterek ütüleyiniz (Görsel 5.12).
- Peto cebin dikiş payına üst cep torbasını yerleştirerek birleştiriniz (Görsel 5.13).
- Üçgen parçaları cep parçalarına tutturunuz.

- Cep torbalarını birleştirme dikişi yapınız.
- Peto cep kenarlarını el dikişi ile içten tutturunuz (Görsel 5.14).

Görsel 5.14: Peto cep çalışması

Çift Taraflı Fleto Cep Çalışması

- Çift taraflı fleto cep şablon kalıplarını, düz boy ipliğine uygun olarak kumaşa yerleştirerek kesiniz.
- Ön bedende cep yeri işaretini alınız (Görsel 5.15).
- Cep torbası karşılığının kenarlarına overlok çekiniz, alt cep torbası ile dört kenarından birleştirme dikişi yapınız.
- Fleto cep parçalarının ters yüzüne tela yapıştırınız, fleto cep parçalarını ikiye katlayınız.
- Alt fleto parçasını üst cep torbasıyla 0,5 cm'den birleştiriniz (Görsel 5.16).

Görsel 5.15: Cep yeri işareti

Görsel 5.16: Fleto parçasını üst cep torbası ile birleştirme

Görsel 5.17: Üst cep torbalı fleto parçasını alt cep yeri işaretine dikme

- Alt fleto cep parçasını alt cep yeri işaretinin olduğu yer ile birleştiriniz (Görsel 5.17).

NOT

Fleto parçalarını dikerken cep uzunluğu 11 cm olacak şekilde başlangıç ve bitişlerine dikkat ediniz.

- Üst fleto parçasını üst cep yeri işaretinin olduğu yer ile dikiş payından birleştiriniz (Görsel 5.18).

NOT

Fleto parçalarının dikiş payları cep yeri işaretinin içine doğru olacaktır.

Görsel 5.18: Üst fleto parçasını üst cep yeri işaretine dikme

- İki makine dikişinin olduğu yerin arasını kesiniz, köşeleri çıtlatınız (Görsel 5.19).
- Cep parçalarını ters yüze çeviriniz, ön yüzden düzelterek ütüleyiniz.
- Üçgen parçaları cep parçalarına tutturunuz (Görsel 5.20).
- Alt cep torbasını (cep karşılığı dikilmiş olan) üst fleto parçası ile dikiş payından birleştirme dikişi yapınız (Görsel 5.21).
- Cep torbalarını birleştirerek işlemi tamamlayınız (Görsel 5.22).

Görsel 5.19: İki makine dikişinin arasını kesme, köşeleri çıtlatma

Görsel 5.20: Üçgen parçaları cep parçalarına tutturma

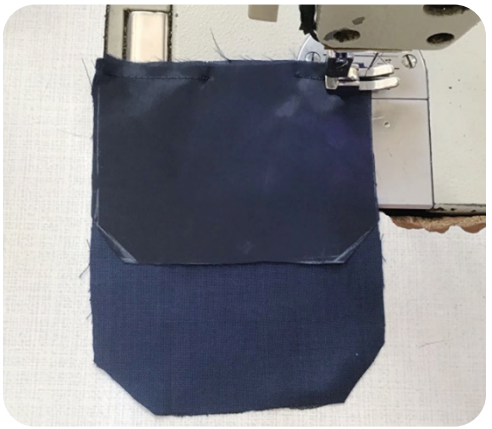
Görsel 5.21: Üst fleto parçası ile alt cep torbasını birleştirme

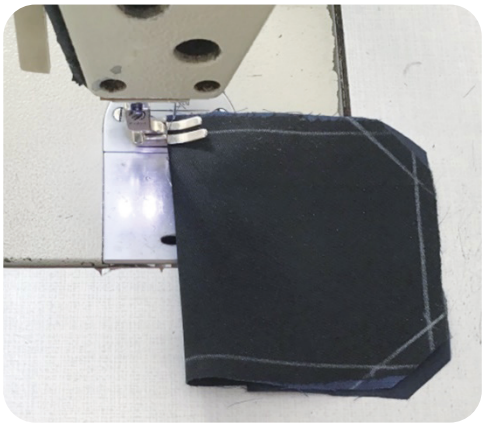
Görsel 5.22: Çift taraflı fleto cep çalışması

Aplike Cep Çalışması

- Aplike cep şablon kalıplarını düz boy ipliğine uygun olacak şekilde kumaşa yerleştirerek kesiniz.
- Aplike cep parçasına tela yapıştırınız.
- Cep ağzını astar parçasının cep ağzı ile düz yüze çevirmek için boşluk bırakarak dikiniz, dikiş açma ütüsü yapınız (Görsel 5.23).
- Cebi cep ağzından ters yüze doğru katlayınız.
- Dikiş paylarından dikiniz (Görsel 5.24).

Görsel 5.23: Cep ağzını astar parçasının cep ağzı ile birleştirme

Görsel 5.24: Cebi cep ağzından ters yüze katlama, dikiş payından dikme

- Bırakılan boşluktan cebi düz yüze çeviriniz. Boşluğu el dikişi yaparak tutturunuz (Görsel 5.25).
- Cebin dikişli üç kenarını 1 mm astara doğru kaydırma ütüsü yapınız.
- Aplike cebi bedende cep yeri işaretinin olduğu yere çıma dikişi ile birleştiriniz (Görsel 5.26).

Görsel 5.25: Bırakılan boşluktan düz yüze çevirme

Görsel 5.26: Aplike cebi bedenle birleştirme

Dikkat Edilecek Noktalar

- Cep yeri işaretini doğru almaya dikkat ediniz.
- Cep parçalarını birbiriyle karıştırmamaya dikkat ediniz.
- Dikiş başı ve sonu sağlamlaştırma yapmaya dikkat ediniz.

4. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Erkek Yeleği Cep Teknik Çalışmaları** aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Yelekte kullanılan cepleri görsellerini kullanarak tanımladı.		
3	Peto cep kalıbını hazırladı.		
4	Çift taraflı fleto cep kalıbını hazırladı.		
5	Aplike cep kalıbını hazırladı.		
6	Cep parçalarının kesim işlemlerini özen göstererek yaptı.		
7	Peto cep çalışmasını tekniğine uygun dikti.		
8	Fleto cep çalışmasını tekniğine uygun dikti.		
9	Aplike cep çalışmasını tekniğine uygun dikti.		
10	Temiz ve düzenli çalıştı.		
11	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

5.7. ERKEK YELEĞİ KESİMİ

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Elektrikli El Aletleri ile Çalışma Yönetmeliği'ne göre atölye ortamı düzenlenir.

5.7.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama

Tablo 5.5: Asgari Çalışma Talimatı Tablosu

Uygulama Yeri	ASGARİ ÇALIŞMA TALİMATI
Telalama	Ön beden ve klapa telalanmalıdır.
Dikişler	Yan, omuz, etek ucu, yaka ve kol oyuntusu dikiş payları 1 cm olmalıdır. Cep parçalarının alt ve üst dikişleri 1 cm, kenarları 1,5 cm olmalıdır.
Ön-Arka Beden Pensler	Pensler önde ve arkada ölçülere uygun, simetrik çalışılmalıdır.
Cep	Cep yeri işaretleri sağ ve sol bedende simetrik olarak alınmalıdır. Sağ ve sol bedende simetrik ve ölçülere uygun olarak çalışılmalıdır.
Arka Kemer	Arka kemer ölçülere uygun hazırlanmalı ve penslerin içine yerleştirilmelidir.
Astar	Yan, omuz, etek ucu, yaka ve kol oyuntusu dikiş payları 1 cm olmalıdır. Astarlama dikiş payı 1 cm olmalıdır.
Ütüleme	Erkek yeleği ütülemede dış yüzü 1 mm iç yüze kaydırılmalıdır.
İlik-Düğme	İlik açılan ve düğme dikilen yerler ölçülere uygun olmalıdır.

5.7.2. Kalite Niteliklerini Belirleme

Prototip üretimlerde tolerans payı verilmez. Seri üretimde iç dikişlere +1 mm, -1 mm verilir.

Tablo 5.6: Kalite Nitelikleri Tablosu

ERKEK YELEĞİ KALİTE NİTELİKLERİ					
		Model: Erkek Yeleği			Gerçekleşen
No.	**Kalite Niteliği**	**Standart (cm)**	**Tolerans (mm)**		**(+,-)**
1	Fleto Cep Uzunluğu	11 cm			
2	Fleto Cep Genişliği	1 cm			
3	İç Dikiş Payları	1 cm			
4	Ön Pens Uzunluğu	26,5 cm			
5	Cep Yan Dikiş Payları	1,5 cm			
6	Arka Pens Uzunluğu	21,5 cm			
7	Kemer Genişliği	2 cm			
8	Omuz Genişliği	10 cm			
9	Yan Dikiş Uzunluğu	24,5 cm			
10	Arka Orta Uzunluğu	53 cm			
11	İlik Aralıklarının Eşitliği	5,8 cm			
12	Sağlamlaştırma	0,5 cm			

11. UYGULAMA

Erkek Yeleği Kesim İşlemleri

11. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Erkek yeleği kesim şablonu, astar şablonu, tela şablonu, kumaş, astar, tela, makas ya da kesim motoru, ütü, mezura, kumaş tutucu

İşlem Basamakları

Ana Malzeme Kesimi

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hazır Giyim İşletmelerinde Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak kumaşın kesileceği ortamı hazırlayınız (Görsel 5.27).
- Kumaşı masaya seriniz, kumaş tutucular ile sabitleyiniz.
- Kesim şablonlarını pastal planına dikkat ederek kumaşa yerleştiriniz.

NOT

Çok katlı serimlerde alt katlara eni geniş olanı, üst katlara eni dar olan kumaşları yerleştirmeye özen gösteriniz.

- Gerekli yazı ve işaretleri uçan kalem ile kumaş üzerine geçiriniz (Görsel 5.28).
- Kesim işlemini kesim aracı ile yapınız.

Görsel 5.27: Çelik örgü eldiven kullanılarak yapılan çok katlı kesim örneği

Görsel 5.28: Yazı ve işaretlerin kumaş üzerine geçirilmiş prototip kesim örneği

Yardımcı Malzeme Kesimi

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hazır Giyim İşletmelerinde Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak kumaşın kesileceği ortamı hazırlayınız.
- Astar kumaşı ve tela kumaşını masaya seriniz.
- Kesim şablonlarını astar ve tela pastal planına dikkat ederek yerleştiriniz.
- Kalıpları sabitlemek için kaymayı önleyici ağırlıklar kullanınız.
- Kesim işlemini güvenlik önlemlerine uyarak yapınız.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Alt kumaş katlarının kaymamasına özen gösteriniz.
- Kesim işleminde cep parçaları gibi küçük parçaların kesimine özen gösteriniz.
- Kavisli hatların kesimine dikkat ediniz.

5.8. ERKEK YELEĞİ ÜRETİMİ

Hazırlanan dikim planı ve makine parkı ile üretim sırasında oluşabilecek olumsuzluklar önlenir.

5.8.1. Erkek Yeleği Dikimi Planı ve Makine Parkı

Tablo 5.7: Erkek Yeleği Dikimi ve Makine Planı

Model: Erkek Yeleği	**Hazırlayan:**	
Sıra No.	**Akış Basamakları**	**Çalışma Aracı**
1	Ön bedene ve klapalara tela yapıştırma	Ütü
2	Ön beden pensleri dikme	DSM
3	Ön beden pensleri kesme, açma ütüsü	Makas-Ütü
4	Fleto cep yeri işaret alma	El İşi
5	Alt cep torbası karşılığı birleştirme	DSM
6	Fleto cepleri telalama	Ütü
7	Fleto cep ile üst cep torbası birleştirme	DSM
8	Fleto cep ve alt cep torbasını cep yerine dikme	DSM
9	Fleto cep kesme ve köşe çıtlatma	El İşi-Makas
10	Cep parçalarını iç yüze çevirme, ütüleme	El İşi-Ütü
11	Üçgen köşeleri tutturma	DSM
12	Cep torbalarını birleştirme	DSM
13	Klapa ve ön beden astar birleştirme	DSM
14	Astarı dikilmiş klapayı ön bedenle birleştirme (Yaka ve kapanma payı dikilir.)	DSM-Ütü
15	Ön bedeni düz yüzüne çevirme	El İşi
16	Yaka ve kapanma payını 1 mm iç yüze kaydırma ütüsü	Ütü
17	Kol evi ve yan dikişi iğneleyerek astar bolluğunu klapaya doğru ütüleme	Ütü
18	Ön bedeni ters yüze çevirme kol evi ve etek ucu dikme	DSM
19	Ön bedende kol evi ve etek ucunu 1 mm iç yüze kaydırma ütüsü	Ütü
20	Arka beden kemer hazırlama	DSM-Ütü
21	İç astar arka orta dikişini dikme, dikiş açma ütüsü	DSM-Ütü
22	İç astar arka beden penslerini dikme, ütüleme	DSM-Ütü
23	Dış astar arka orta birleştirme, dikişi açma ütüsü	DSM-Ütü
24	Arka beden dış astar pens içine kemer yerleştirme ve dikme	DSM
25	Arka beden dış astar penslerini dikme, ütüleme	DSM-Ütü
26	Arka beden (dış astar kemerli parça) düz yüzüne ön bedenin düz yüzünü yerleştirme, omuz ve yan dikişleri dikme	DSM
27	Arka beden iç astarın düz yüzüne ön bedenle dış arka astarın dikilmiş düz yüzünü yerleştirme, yan, arka kol evi, omuz, arka yaka, arka etek ucu dikme (yan dikişten boşluk bırakma)	DSM
28	Bırakılan boşluktan yeleği düz yüzüne çevirme	El İşi
29	Omuz, yan dikiş yerlerini ütüleme, arka beden yaka, kol evi ve etek ucunu iç yüze 1 mm kaydırma ütüsü	Ütü
30	Kemer tokasını kemere takma	DSM
31	İlik işareti alma, ilik açma	El İşi-İlik Otomatı
32	Düğme işareti alma, düğme dikme	El İşi-Düğme Otomatı

5.8.2. Erkek Yeleği Dikimi

Erkek yeleği dikimi belirlenen akış basamaklarına uygun olacak şekilde yapılmalıdır. Ütüde ve dikimde kullanılan özel makineler yeleğin üretiminde kolaylık ve kalite sağlar.

12. UYGULAMA

Erkek Yeleği Dikimi İşlemleri

12. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Dikiş makinesi, ütü, makas, sabun, mezura, cetvel, riga, dikiş ipliği, toplu iğne

İşlem Basamakları

- Ön beden ve klapalara tela yapıştırınız.
- Ön beden penslerini dikiniz (Görsel 5.29).
- Pens başlangıcında en fazla 2,5 cm kalana kadar pensleri ortadan kesiniz açma ütüsünü yapınız (Görsel 5.30).
- Pens başlangıcında kalan kesilmemiş kısmı sağa ve sola eşit paylı ortalayarak ütüleyiniz.
- Ön bedenlerde cep yeri işaretini alınız (Görsel 5.31).

Görsel 5.29: Ön beden penslerin dikimi

Görsel 5.30: Pensi kesme, açma ütüsü

Görsel 5.31: Cep yeri işareti alma

- Cep torbası karşılığının kenarlarına overlok çekiniz, alt cep torbası ile dört kenarından birleştirme dikişi yapınız (Görsel 5.32).
- Fleto cep parçalarının iç yüzlerine tela yapıştırınız, ikiye katlayınız.
- Fleto cepleri üst cep torbaları ile birleştiriniz (Görsel 5.33).
- Alt cep torbasını üst cep yeri işaretine, üst cep torbası ile birleşmiş fleto parçasını, alt cep yeri işaretine yerleştirip birleştiriniz (Görsel 5.34).

Görsel 5.32: Cep karşılığını alt cep torbası ile birleştirme

Görsel 5.33: Fleto parçalarını üst cep torbası ile birleştirme

Görsel 5.34: Cep işaretine cep parçalarını yerleştirme, dikme

- İki makine dikişinin olduğu yerin arasını kesiniz, köşelerini çıtlatınız (Görsel 5.35).
- Cep parçalarını ters yüze çeviriniz, ön yüzden düzelterek ütüleyiniz.
- Üçgen parçaları cep parçalarına tutturunuz.
- Cep torbalarını birleştirme dikişi yapınız (Görsel 5.36-37).

Görsel 5.35: Dikişler arasını kesme, köşe çıtlatma

Görsel 5.36: Cep torbalarını birleştirme

Görsel 5.37: Fleto cep

- Klapanın düz yüzünü ön beden astar parçasının düz yüzüne yerleştirerek klapa kenarını dikiniz (Görsel 5.38).

NOT

Ön astar kalıbında etek ucu 3 mm uzatılmıştı, bu pay klapayla birleştirme dikişi yapılırken etek ucuna doğru gelindiğinde yedirilme yapılır.

- Klapayla birleşmiş ön astarın düz yüzüne ön bedenin düz yüzünü yerleştiriniz.
- Yaka başlangıç noktasından etek ucuna kadar dikiniz (Görsel 5.39).
- Yaka ve yakanın altındaki köşenin payını inceltiniz.

Görsel 5.38: Klapa ve ön beden astarı birleştirme

Görsel 5.39: Ön bedeni, ön astarla (klapayla birleşmiş) birleştirme

- Bedeni düz yüzüne çeviriniz, yaka ve kapanma payını 1 mm iç yüze kaydırma ütüsü yapınız.
- Beden düz yüzündeyken kol evi, yan dikiş hattını (astar ve ön beden) birbirine denk getirerek iğneleyiniz, astardaki bolluk payını klapaya doğru ütüleyiniz (Görsel 5.40).
- Bedeni tekrar ters yüzüne çeviriniz, kol evi ve etek ucunu birleştirme dikişi yapınız (Görsel 5.41).

NOT

Ön astar kalıbında klapaya dikilecek kısma 3 mm bolluk payı verilmişti. Bu pay klapaya doğru ütülenir, omuz ve etek ucu ütülendiği gibi dikilir, bedenin düzgün durması sağlanır (Görsel 5.42).

Görsel 5.40: Ön bedeni düz yüze çevirme, kol evi ve yan dikiş hattını iğneleme, bolluk payını klapaya doğru ütüleme

Görsel 5.41: Ön bedeni ters yüze çevirme, kol evi ve etek ucu hattını birleştirme

Görsel 5.42: Klapaya doğru ütülenen bolluk payı

- Ön bedeni yandaki boşluktan düz yüzüne çeviriniz.
- Ön bedende etek ucu, kol evini 1 mm iç yüze kaydırma ütüsü yapınız.
- Kemer parçalarının kısa kenarlarını ortadan ikiye katlayınız, uzun kenarını dikiş payından dikiniz.
- Dikişi ortada kalacak şekilde elinizle ikiye açınız, kısa kenarlarından birisini dikiş payından dikiniz.
- Kemer parçalarını düz yüzüne çeviriniz ve ütüleyiniz.

- İç astarın arka orta dikişini ve penslerini dikiniz, ütüleyiniz (Görsel 5.43).
- Arka beden dış astar parçalarının düz yüzlerini birleştirerek arka orta dikişini ve dikiş açma ütüsünü yapınız.
- Dış arka astarın düz yüzünün bel pens kenarlarına kemeri dikiş payından dikerek sabitleyiniz, penslerini dikiniz (Görsel 5.44).

Görsel 5.43: Arka orta ve pensleri birleştirme

Görsel 5.44: Kemeri pense tutturma

- Arka beden (dış astar kemerli parça) düz yüzüne ön bedenin düz yüzünü yerleştiriniz, omuz ve yan dikişleri dikiniz (Görsel 5.45-46).

NOT

Arka bedenin yakadan, omuzdan, kol evinden, etek ucundan dikiş paylarını eşit bırakmaya dikkat ediniz.

- Ön yan dikişlerin etek ucuna doğru gelindiğinde ön beden astarın etek ucuna verilen 3 mm bolluk payını yediriniz.

Görsel 5.45: Arka beden astar ve ön beden omuz dikişi

Görsel 5.46: Arka beden astar ve ön beden yan dikişi

- Arka beden iç astarın düz yüzüne ön bedenle dış astarın dikilmiş (arka astarın düz yüzü) düz yüzünü yerleştiriniz (ön bedenin ters yüzü arada kalacak şekilde).
- Yan, arka kol evi, omuz, arka yaka, arka etek ucunu dikiş payından dikiniz (Görsel 5.47).

NOT

Ön yüze çevirmek için bu işlem yapılırken yan dikişten bir miktar boşluk bırakınız (Görsel 5.48). Arka etek ucu, arka kol evi ve arka yakayı dikerken ön bedenin içte kalmasını sağlayınız.

Görsel 5.47: Arka beden iç astar ve ön beden kol evi dikişi

Görsel 5.48: Yan dikişte boşluk bırakma

Görsel 5.49: Yeleği düz yüze çevirme

- Kol evinde ve arka yakada gerginlik ve form bozukluğu olmaması için aralıklarla çıt atınız.
- Yeleği bırakılan boşluktan düz yüze çeviriniz (Görsel 5.49).
- Boşluğu el dikişi ile kapatınız.
- Omuz ve yan dikiş yerlerini ütüleyiniz.
- Arka bedenin yakasını, kol evini ve etek ucunu iç yüze 1 mm kaydırma ütüsünü yapınız.
- Kemer tokasını kemerin uçlarına takıp dikiniz.
- İlik işaretini alınız. İlikleri ilik otomatında açınız (Görsel 5.50-51).
- Düğmelerini dikmek için ilik karşılığına işaret alınız, dikiniz (Görsel 5.52).

Görsel 5.50: İlik işareti alma

Görsel 5.51: İlik açma

Görsel 5.52: Düğme işareti alma, düğme dikme

Dikkat Edilecek Noktalar

- Arka beden iç astarını dikerken dikişin ön bedene geçmemesi için dikkat ediniz.
- İplik kırılmadan bir kerede dikilmesine özen gösteriniz.
- Ara ütülerin işlem akışına uygun yapılmasına dikkat ediniz.

5. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Erkek Yeleği Kesimi, Erkek Yeleği Üretimi** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir· Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Asgari çalışma talimatını eksiksiz hazırladı.		
3	Kalite nitelikleri tablosunu özen göstererek hazırladı.		
4	Erkek yeleği kumaş, astar, tela kesim işlemlerini işlem basamaklarına uyarak yaptı.		
5	Kesilen parçaları dikkat ederek doğru metoladı.		
6	Dikim planı ve makine parkı tablosunu eksiksiz hazırladı.		
7	Ön bedeni, işlem basamaklarına uygun olacak şekilde hazırlayarak dikti.		
8	Arka bedeni, işlem basamaklarına uygun olacak şekilde hazırlayarak dikti.		
9	Ön ve arka bedeni işlem basamaklarına uygun olacak şekilde birleştirdi.		
10	Temiz ve düzenli çalıştı.		
11	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

5.9. ERKEK YELEĞİ SON ÜTÜ, SON KONTROL İŞLEMLERİ

Son ütü ve son kontrol işlemlerini yaparak erkek yeleği üretimini tamamlayınız.

5.9.1. Erkek Yeleği Son Ütü Çalışması

Erkek yeleği üretiminde son ütü aşaması yeleğin muntazam görünmesine ve küçük hataların kapatılmasına yardım eder. Ütüleme sırasında oluşabilecek olumsuzluklara önlemler alınarak ütüleme işlemi yapılmalıdır.

13. UYGULAMA

Erkek Yeleği Son Ütü İşlemleri

13. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 6. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Ütü, ütü altlığı, su, ütü masası, erkek yeleği

İşlem Basamakları

- Yeleğin iç sırt kısmını ütü masasına yerleştiriniz, alt kumaş bölümünde kırıklık oluşmamasına dikkat ediniz, iç astarını düz boy ipliğine uygun ütüleyiniz.
- Arka kol evini içe doğru ütüleyiniz, iç astarın düz yüzüne kaymamasına özen gösteriniz.
- Ön bedenin iç kısmını ütü masasına yerleştiriniz, alt kumaş bölümünün düz olmasını sağlayınız.

Görsel 5.53: Ön bedenin iç kısmını ütüleme

Görsel 5.54: Kol evinin iç kısmını ütüleme

Görsel 5.55: Omuz iç bölümünü ütüleme

- Klapa dışından içe doğru ütüleyiniz, iç kısmın dış yüze kaymamasını sağlayınız (Görsel 5.53).
- Ön kol evini formuna dikkat ederek içe doğru ütüleyiniz (Görsel 5.54).
- Omuz hattını ütü masasına yerleştirerek ütüleyiniz (Görsel 5.55).
- Yeleğin arka düz yüzünü ütü masasına yerleştiriniz, içte kırıklık oluşmamasına dikkat ediniz.
- Arka bedeni düz boy ipliğine uygun ütüleyiniz (Görsel 5.56).
- Ön bedenin düz yüzünü ütü masasına yerleştiriniz, düz boy ipliğine uygun ütüleyiniz (Görsel 5.57).
- Ön bedenin düz yüzünden omuz ve kol evini formuna dikkat ederek ütüleyiniz.

Görsel 5.56: Arka bedenin dış yüzünü ütüleme

Görsel 5.57: Ön bedenin dış yüzünü ütüleme

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ütü ısısının ürüne uygun olmasına dikkat ediniz.
- Omuzların, pensin, yan dikişlerin, kol evinin ve yaka formunun bozulmasını engelleyiniz.
- Yeleğin iç bölümünün dış kısımdan görünmemesini sağlayınız.

5.9.2. Erkek Yeleği Duruş Formu

Erkek yeleği son ütü işlemi tamamlandıktan sonra aynı bedende prova mankenine giydirilmelidir. Yeleğin mankenle aynı bedende oluşu, duruş kontrolünün doğru yapılmasını sağlar.

14 . UYGULAMA

Erkek Yeleği Duruş Formu Kontrolü İşlemleri

14. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 6. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç
Bitmiş erkek yeleği, prova mankeni, mezura, toplu iğne

İşlem Basamakları

- Erkek yeleğini uygun mankene giydiriniz.
- Yeleğin yaka köşesinin, düğmelerinin ön ortada durmasına dikkat ediniz (Görsel 5.58).
- İlik-düğme aralıklarının eşit olmasını kontrol ediniz.
- Ön etek uçlarının eşit yerde olmasına dikkat ediniz.
- Ön bedende penslerin eşit hizada başlamasını kontrol ediniz.
- Cep yerlerinin sağda ve solda simetrik yerde olmasını kontrol ediniz.
- Yan dikişlerinin aynı hizada durmasına dikkat ediniz (Görsel 5.59).
- Arka bedende penslerin eşit hizada başlamasını kontrol ediniz.
- Arka kemerin sağ ve solda eşit hizada olmasını kontrol ediniz (Görsel 5.60).
- Kol evi kavislerinin sağda ve solda simetrik duruşunu kontrol ediniz.

Görsel 5.58: Erkek yeleği ön beden duruş kontrolü

Görsel 5.59: Erkek yeleği yan duruş kontrolü

Görsel 5.60: Erkek yeleği arka beden duruş kontrolü

Dikkat Edilecek Nokta

- Yeleğin ölçülerine uygun prova mankeni kullanmaya dikkat ediniz.

5.9.3. Erkek Yeleği Son Kontrolü

Dikiş payları, pens uzunluğu, ilik aralıkları, omuz, yan dikiş, cep ölçüleri gibi kriterler kalite nitelikleri tablosunda yer alır. Bu kriterlere göre erkek yeleğinin ölçü kontrolleri yapılarak üretim tamamlanır.

15 . UYGULAMA

Erkek Yeleği Son Kontrol İşlemleri

15. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 6. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Bitmiş erkek yeleği, mezura, kâğıt, kalem, kalite nitelikleri tablosu

İşlem Basamakları

- Yaka genişliğini ve derinliğini kontrol ediniz.
- Ön pens uzunluğu ölçü kontrolünü yapınız (Görsel 5.61).
- Cep yüksekliği ve genişliği kontrolünü yapınız (Görsel 5.62).
- İlik aralıklarını kontrol ediniz (Görsel 5.63).
- Yan dikiş uzunluğu kontrolünü yapınız.
- Omuz ölçü kontrolünü yapınız (Görsel 5.64).
- Arka pens uzunluğu ölçü kontrolünü yapınız.
- Arka kemer yeri ölçü kontrolünü yapınız.
- Arka orta uzunluğu ölçü kontrolünü yapınız (Görsel 5.65).

Görsel 5.61: Ön pens ölçü kontrolü

Görsel 5.62: Cep ölçü kontrolü

Görsel 5.63: İki ilik arası ölçü kontrolü

Görsel 5.64: Omuz ölçü kontrolü

Görsel 5.65: Arka orta dikişi ölçü kontrolü

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ölçü kontrollerini dikkat ederek yapınız.
- Üzerinde dikiş ipliklerinin kalmamasına özen gösteriniz.

6. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Erkek Yeleği Son Ütü, Son Kontrol İşlemleri** çalışmaları aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Yeleğin iç bölümünü ütü masasına doğru yerleştirerek ütüledi.		
3	Yeleğin dış bölümünü ütü masasına doğru yerleştirerek ütüledi.		
4	Yeleğin iç kısmını dış kısmına kaydırmadı.		
5	Yeleğin duruş formunu kontrol ederken sağ ve sol simetrisini dikkat ederek aldı.		
6	Erkek yeleği son kontrol işlemlerini dikkat ederek yaptı.		
7	Temiz ve düzenli çalıştı.		
8	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA
- ASTARSIZ CEKET KALIBINI HAZIRLAMA
- MODEL UYGULAMALI ASTARSIZ CEKET KALIBINI HAZIRLAMA
- MODEL UYGULAMALI ASTARSIZ CEKET ŞABLON KALIBINI HAZIRLAMA
- ASTARSIZ CEKET ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI YAPMA
- ASTARSIZ CEKET KESİMİNİ YAPMA
- ASTARSIZ CEKET ÜRETİMİNİ YAPMA
- ASTARSIZ CEKET SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİNİ YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

Ceket, kup, köprü, biye

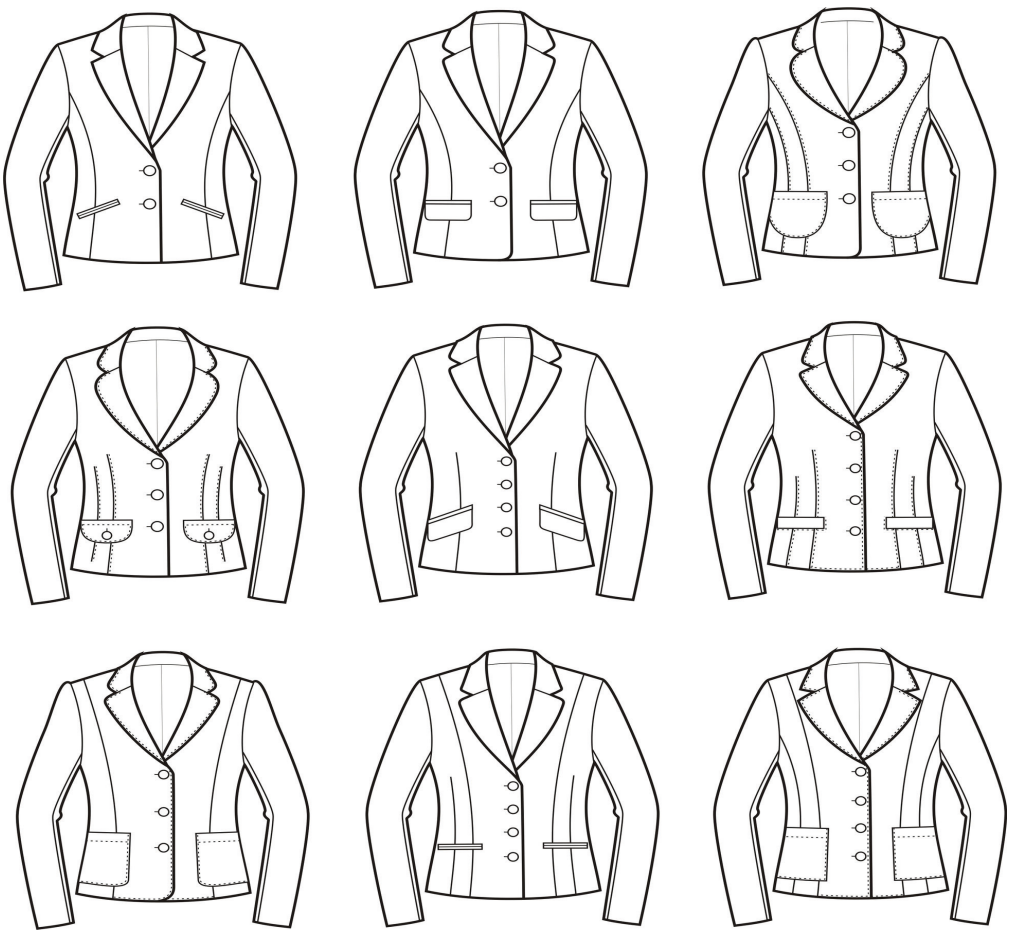
HAZIRLANALIM

Kadın ve erkek ceketleri arasındaki farklar nelerdir?

ASTARSIZ CEKET/KABAN ÜRETİMİ

6. ASTARSIZ CEKET/KABAN ÜRETİMİ

Erkeklerin ve kadınların giydiği, genellikle önden düğmeli bir dış giysi çeşididir. Ceket kelime anlamı olarak vücuda oturan anlamına gelen "just a cor" kelimesinden türeyen Fransızca kökenli bir kelimedir. Ceketler tek veya çift yırtmaçlı kullanılabilmektedir. Ceketlerin yırtmaçlı olması, yırtmaç derinliği, düğme sayısı, ceplerin kapaklı olması gibi farklılıklar; modaya bağlı olarak değişim göstermektedir. Dikiş çeşitleri de ceketlerde farklı modellerin oluşmasında önemli bir araçtır. Ceketlerde kullanılan dikiş sistemi ortaya çıkarılmak istenen modelle doğrudan ilişkilidir. Enli dikişler ceket modelinde sportif bir dil yaratırken, dikişsiz veya çıma gazeli (ince kenar dikişli) dikişler ceket modellerinde resmi ve klasik bir dil oluştururlar.[1] Ceket tercihleri modaya ve zevke bağlı olarak değişmektedir (Görsel 6.1).

Görsel 6.1: Ceket çeşitleri

1 Maraba, Bahar (2014). Kadın Giyiminde Karşılaşılan Büyük Beden Sorunları ve Çözüm Önerileri Yüksek Lisans Tezi S.42

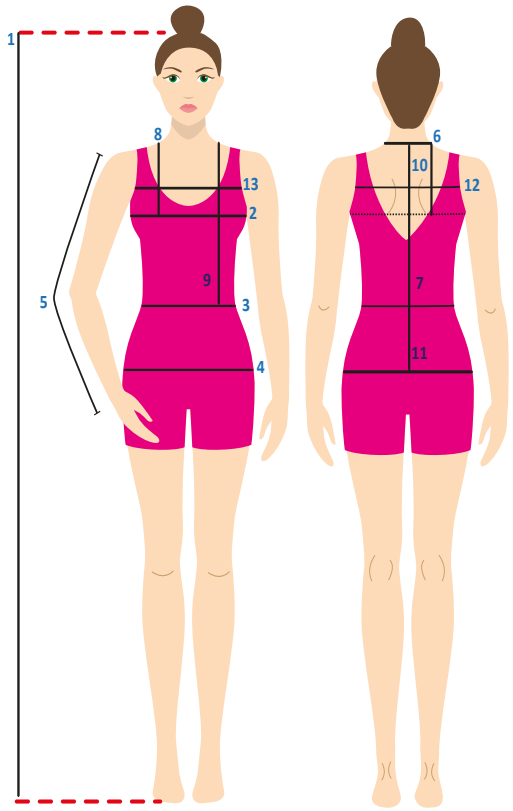
6.1. GİYSİ İÇİN GEREKLİ ÖLÇÜLERİ HAZIRLAMA

Kalıp hazırlama işlemleri için gerekli olan ölçüler standart ölçü tablosundan alınabileceği gibi vücut üzerinden veya giysi üzerinden de alınabilir. Ölçülerin doğru alınması kalıbın doğru hazırlanmasını ve giysinin vücuda uyumunu etkiler.

6.1.1. Giysi İçin Gerekli Ölçüleri Belirleme

Ceket kalıbı çıkarmak için gerekli ölçüler, vücut üzerinden şu şekilde belirlenir:

- Başın üzerinden cetvel yardımıyla bir işaret alınır. İşaret yerinden yere kadar tam boy ölçüsü alınır (1) (Şekil 6.1).
- Göğsün en yüksek yerinden mezura yere paralel olacak şekilde göğüs genişliği (beden) ölçüsü alınır (2).
- Belin en dar yerinden yere paralel şekilde bel genişliği ölçüsü alınır (3).
- Kalçanın en geniş yerinden mezura yere paralel olacak şekilde kalça genişliği ölçüsü alınır (4).
- Omuz başından bileğe kadar kolu dirsekten hafif bükerek kol boyu ölçüsü alınır (5).
- Arkada sağ ve sol omuzun boyunla kesiştiği noktalar arasını ölçerek arka yaka ölçüsü alınır (6).
- Arkada ense kemiğinden bele kadar arka uzunluk ölçüsü alınır (7).
- Omuzun boyunla birleştiği noktadan göğsün en yüksek noktasına kadar göğüs düşüklüğü ölçüsü alınır (8).
- Omuzun boyunla birleştiği noktadan bele kadar mezurayı göğüs üzerinden geçirerek ön uzunluk ölçüsü alınır (9).
- Omuzun boyunla birleştiği noktadan kolun bedenle birleştiği kol altı hattı arasını ölçerek koltuk derinliği (sırt yüksekliği) ölçüsü alınır (10).

Şekil 6.1: Beden üzerinden ölçü alma

- Arkada yaka oyuntusunun ortasından kalça hattına kadar kalça düşüklüğü ölçüsü alınır (11).
- Sırtta, kolların bedene takıldığı yerler arasında arka genişlik ölçüsü alınır (12).
- Önde, kolların bedene takıldığı yerler arasında ön genişlik ölçüsü alınır (13).

6.1.2. Standart Ölçü Tablosundan Gerekli Ölçüleri Alma

Temel ceket kalıbı hazırlayabilmek için gerekli olan ölçüler standart ölçü tablosundan alınır (Tablo 6.1). Bu ölçülerden bazılarına bolluk payları ilave edilir.

Tablo 6.1: Standart Ölçü Tablosu

Beden Numarası	34	36	38	40	42	44	46	48	50
Tam Boy	160	160	160	160	160	160	160	160	160
Göğüs Çevresi	80	84	88	92	96	100	104	110	116
Bel	64	66	70	74	78	82	86	92	98
Kalça	87	90	94	98	102	106	110	114	120
Arka Yaka	6	6,2	6,4	6,6	6,8	7	7,2	7,5	7,8
Koltuk Derinliği (Sırt Yüksekliği)	18,5	18,9	19,3	19,7	20,1	20,5	20,9	21,5	22,1
Arka Uzunluk	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Kalça Düşüklüğü	58,5	58,9	59,3	59,7	60,1	60,5	60,9	61,5	62,1
Model Boyu	Arka Uzunluk+Etek Boyu								
Göğüs Düşüklüğü II	23,2	24	24,8	25,6	26,4	27,2	28	29,3	30,6
Ön Uzunluk II	42,7	43,5	43,8	44,1	44,4	44,7	45	45,8	46,6
Arka Genişlik	15,5	16	16,5	17	17,5	18	18,5	19,25	20
Koltuk Genişliği	8,5	9	9,5	10	10,5	11	11,5	12,25	13
Ön Genişlik	16	17	18	19	20	21	22	23,5	25
Kol Boyu	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5

6.2. ASTARSIZ CEKET KALIBI

Ceket kalıbı hazırlamak için gerekli temel ve yardımcı ölçüler, vücut üzerinden veya standart ölçü tablosundan alınır. Kol boyu ve model boyu kişinin isteğine göre belirlenir.

6.2.1. Astarsız Ceket Kalıbında Kullanılan Ölçüler

Ceket kalıbı hazırlamak için kullanılan ölçülerden tam boy, göğüs çevresi, bel, kalça ve kol boyu ölçüleri temel ölçülerdir. Arka uzunluk, koltuk derinliği (sırt yüksekliği), kalça düşüklüğü, model boyu, arka yaka, göğüs düşüklüğü, ön uzunluk, arka genişlik, koltuk genişliği ve ön genişlik ölçüleri ise yardımcı ölçülerdir. Yardımcı ölçüler, yapılan bazı hesaplamalarla bulunur.

Koltuk Derinliği (Sırt Yüksekliği): Göğüs çevresi ölçüsünün $^1/_{10}$'una 10,5 cm eklenerek bulunur.

Arka Uzunluk: Tam boy ölçüsünün $^1/_4$'ü alınarak bulunur.

Kalça Düşüklüğü: Koltuk derinliği (sırt yüksekliği) ölçüsüne arka uzunluk ölçüsünün eklenmesiyle bulunur.

Arka Yaka: ½ göğüs çevresi ölçüsünün $^1/_{10}$'una 2 cm eklenerek bulunur.

Göğüs Düşüklüğü II: Göğüs çevresi ölçüsünün $^1/_4$'üne 3 cm veya 5 cm eklenerek bulunur.

Ön Uzunluk II: Arka uzunluk ölçüsüne 4 cm eklenerek bulunur (38 beden için).

Arka Genişlik: Göğüs çevresi ölçüsün $^1/_8$'ine 5,5 cm eklenerek bulunur.

Koltuk Genişliği: Göğüs çevresi ölçüsünün 1/8'inden 1,5 cm eksiltilerek bulunur.

Ön Genişlik: Göğüs çevresi ölçüsünün 1/4'ünden 4 cm eksiltilerek bulunur.

6.2.2. Astarsız Ceket Kalıbı Çizimi

Ceket çiziminde kalıbı hazırlanacak bedene ait ölçüler, bolluk payları ilave edilerek kullanılır (Tablo 6.2).

Tablo 6.2: 38 Beden Ceket Kalıbı İçin Kullanılan Ölçüler ve Bolluk Payları

38 Beden	**Tb**	Tam Boy	160 cm
	Gç	Göğüs Çevresi	88 cm
	B	Bel	70 cm
	K	Kalça	94 cm
	Kb	Kol Boyu	56,5 cm
	Ay	Arka Yaka	6,9 cm (6,4+0,5 cm)
	Klt Dr	Koltuk Derinliği (Sırt Yüksekliği)	20,8 cm (19,3+1,5 cm)
	Au	Arka Uzunluk	40 cm
	Kd	Kalça Düşüklüğü	59,3 cm
	Gd	Göğüs Düşüklüğü II	24,8 cm
	Öu	Ön Uzunluk II	~44 cm
	Ag	Arka Genişlik	17,5 cm (16,5+1 cm bolluk payı)
	Kg	Koltuk Genişliği	12 cm (9,5+2,5 cm bolluk payı)
	Ög	Ön Genişlik	20 cm (18+2 cm bolluk payı)
	Mb	Model Boyu	65 cm

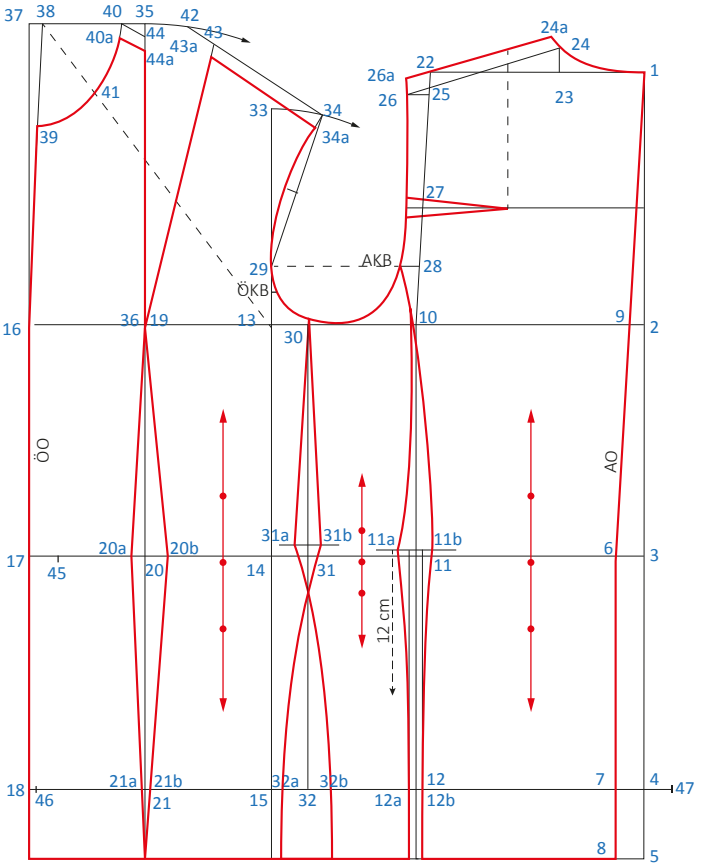
1. UYGULAMA

Astarsız Ceket Kalıbı Çizim İşlemleri

1. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, pergel, eşel, cetvel, pistole, riga, mezura

Şekil 6.2: Temel ceket çizimi

İşlem Basamakları

- Sayfanın sağ kenarında bir miktar boşluk bırakarak dik bir çizgi çiziniz ve başlangıç noktasını numaralandırınız (1) (Şekil 6.2).
- 1 noktasından aşağıya doğru eşeli kaldırmadan koltuk derinliği (sırt yüksekliği), arka uzunluk, kalça düşüklüğü ve model boyunu işaretleyiniz (2-3-4-5).
- 1 noktasındaki çizgi kısa olacak şekilde 2-3-4 ve 5 noktalarını sola doğru dik açı yaparak çiziniz.
- 3 noktasından sola doğru 2 cm işaretleyiniz ve bu noktayı yukarıda 1 noktası ile birleştirip aşağıda model boyuna kadar dik şekilde uzatınız (6-7-8-9).
- 9 noktasından sola doğru arka genişlik ölçüsünü işaretleyiniz ve bu noktayı model boyuna kadar dik şekilde uzatınız (10-11-12).

- 10 noktasından sola doğru koltuk genişliği ölçüsünü işaretleyiniz. Bu noktayı yukarıya doğru bir miktar ve aşağıda model boyuna kadar dik şekilde uzatınız (13-14-15).
- 13 noktasından sola doğru ön genişlik ölçüsünü işaretleyiniz (16).
- 16 noktasını yukarıya doğru bir miktar ve aşağıda model boyuna kadar dik şekilde uzatınız (ön ortası çizgisi) (17-18).
- Göğüs çevresi ölçüsünün 1/10'una 0,7 cm ekleyiniz ve 16 noktasından sağa doğru işaretleyiniz. Bu noktayı yukarıya doğru bir miktar ve aşağıda model boyuna kadar dik şekilde uzatınız (19-20-21).
- 1 noktasından sola doğru arka genişlik ölçüsünü işaretleyiniz ve 10 noktası ile birleştiriniz (22).
- 1 noktasından sola doğru arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (23).
- 23 noktasından yukarıya doğru 2 cm işaretleyiniz ve arka yaka oyuntusunu çiziniz (24).
- 22 noktasından aşağıya 1,5 cm ve bu noktadan sola doğru 1,5 cm işaretleyiniz (25-26).
- 24 ve 26 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 25 ve 10 noktaları arasının ½' sini işaretleyiniz (27).
- 27 noktasını sağa doğru 1 noktasından inen çizgiye dik açı yaparak çiziniz.
- 27 ve 10 noktaları arasının ½' sini işaretleyiniz (28).
- 28 noktasını sola doğru dik açı yaparak kesik çizgilerle uzatınız (29).
- 28 noktasından sola doğru 1,3 cm işaretleyiniz (AKB).
- 13 noktasından sağa doğru 3 cm işaretleyiniz ve bu noktayı kalça hattına kadar dik şekilde uzatınız (30-31-32).
- 13 noktasından yukarıya doğru 10 ve 25 noktaları arasının 1,5 cm eksiğini işaretleyiniz (33).
- Pergeli, 13-33 noktaları arası kadar açınız ve 13 noktası merkez olmak üzere 33 noktasından sağa doğru bir yay çiziniz.
- 33 noktasından başlayarak yay üzerinde ½ göğüs çevresi ölçüsünün 1/10'unu işaretleyiniz (34).
- 34 ve 29 noktaları arasını birleştiriniz, ½'sini bulunuz ve bu noktadan sola doğru dik şekilde 1 cm işaretleyiniz.
- 27 noktasından sola doğru 1 cm işaretleyiniz. Bu noktanın altına ve üstüne eşit şekilde 1,5 cm pens genişliğini işaretleyiniz.
- 24 noktasından sola doğru 4 cm işaretleyiniz. Bu noktayı 27 noktasından gelen çizgiye kadar dik çiziniz ve pens çizimini tamamlayınız.
- 34-29-30-AKB-26 noktalarını şekildeki gibi ön ve arka kol oyuntu formu vererek çiziniz.
- 13 noktasından yukarıya doğru koltuk genişliği ölçüsünün ¼ 'ünü işaretleyiniz (ÖKB).
- 20 noktasından yukarıya doğru ön uzunluk II ölçüsünü işaretleyiniz (35).
- 35 noktasından aşağıya doğru göğüs düşüklüğü II ölçüsünü işaretleyiniz (36).
- 35 noktasını ön ortası çizgisine dik açı yapacak şekilde uzatınız (37).
- 37 noktasından sağa doğru 1,5 cm işaretleyiniz ve bu noktayı 16 noktası ile cetvelle birleştiriniz (38).
- Arka yaka ölçüsüne 1,5 cm ekleyiniz ve 38 noktasından aşağıya doğru işaretleyiniz (39).
- 38 noktasından sağa doğru arka yaka ölçüsünü işaretleyiniz (40).
- 38 ve 13 noktaları arasını kesik çizgilerle birleştiriniz ve arka yaka ölçüsüne 0,5 cm ekleyerek bu çizgi üzerinde işaretleyiniz (41).

- 39-40-41 noktalarını ön yaka oyuntu formunu vererek çiziniz.
- Pergeli, 35-36 noktaları arası kadar açınız ve 36 noktası merkez olmak üzere 35 noktasından sağa doğru bir yay çiziniz.
- Arka omuz (24-26 noktaları arası) ölçüsünden 0,5 cm eksiltiniz ve 34 noktasından başlayarak yay üzerinde işaretleyiniz (42).
- 34 ve 42 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 35-40 noktaları arasını ölçünüz ve 42 noktasından aşağıya doğru işaretleyiniz (43).
- 36-43 noktalarını birleştiriniz ve ölçünüz. Bulduğunuz ölçüyü 36 noktasından yukarıya doğru taşıyınız (44).
- 40 ve 44 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 14 noktasından sola doğru bel ölçüsünün ¼'ünü işaretleyiniz (45).
- Bel ölçüsünün ¼'üne 2 cm ekleyiniz ve 15 noktasından sola doğru işaretleyiniz (46).
- 17-45 noktaları arasını ölçünüz ve bu ölçünün ⅓'ünü 20 noktasının soluna, ⅔'ünü ise sağına işaretleyiniz (20a-20b).
- 18-46 noktaları arasını ölçünüz ve bu ölçünün ⅓'ünü 21 noktasının soluna, ⅔'ünü ise sağına işaretleyiniz (21a-21b).
- 20a-20b noktalarını yukarıda 36 noktasıyla aşağıda 21a ve 21b noktalarıyla birleştirerek model boyuna kadar uzatınız.
- 11 noktasından yukarıya 0,5 cm işaretleyiniz ve bu noktayı bel çizgisine paralel şekilde bir miktar uzatınız. Bu noktanın sağına ve soluna 2,5 cm'yi eşit şekilde işaretleyiniz (11a-11b).
- 11a ve 11b noktaları arasının ⅓ 'ünü bulunuz. Bu ölçüyü 11a ve 11b noktalarından içeriye doğru işaretleyip model boyuna kadar dik uzatınız. Kalça hattı ile kesiştiği noktalar 12a ve 12b noktalarıdır.
- 11a-11b noktalarını AKB noktasıyla şekildeki gibi kup formu vererek çiziniz.
- 11a noktasından aşağıya doğru 12 cm (pens boyu) işaretleyiniz, bulduğunuz noktayı 11a ve 11b noktaları ile şekildeki gibi kavisli birleştiriniz.
- Kalça ölçüsünün ½ 'sine 4 cm ekleyiniz ve bu ölçüyü 46 noktasından sağa doğru 12a-12b arasını atlayarak işaretleyiniz (47).
- 7 ve 47 noktaları arasını ölçünüz ve bu ölçüyü 32 noktasının sağına ve soluna eşit şekilde işaretleyiniz (32a-32b).
- 31 noktasından yukarıya doğru 1 cm işaretleyiniz. Bu noktayı bel çizgisine paralel olacak şekilde bir miktar uzatınız. Bu noktanın sağına ve soluna 1 cm işaretleyiniz (31a-31b).
- 31a ve 31b noktalarını yukarıda 30 noktası ile birleştirerek kol oyuntusuna kadar uzatınız. Aşağıda 32a ve 32b noktaları ile şekildeki gibi kalça formu vererek birleştiriniz ve model boyuna kadar dik şekilde uzatınız.
- 24 ve 26 noktalarından yukarıya doğru 1 cm işaretleyiniz ve bu noktaları cetvelle birleştirerek arka omuz çizgisini yeniden çiziniz (24a-26a).
- 40-44-43-34 noktalarından aşağıya doğru 1 cm işaretleyiniz ve ön omuz çizgisini yeniden çiziniz (40a-44a-43a-34a).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Gerekli ölçü hesaplamalarını yaparken dikkat ediniz.
- Yaka ve kol gibi oyuntuları çizerken formuna uygun çizdiğinizden emin olunuz.

2. UYGULAMA

Astarsız Ceket Kol Kalıbı Çizim İşlemleri

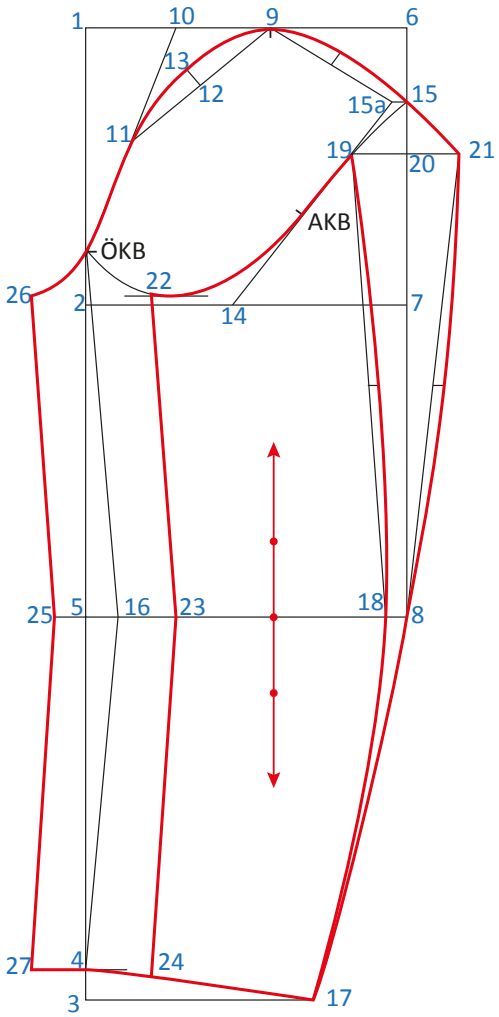
2. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 1. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, pergel, eşel, cetvel, pistole, riga, mezura

Tablo 6.3: Kol Kalıbı İçin Gerekli Ölçüler

Temel Kadın Ceketi Kol Çizimi İçin Gerekli Ölçüler		½
Koltuk Yüksekliği	38 cm	19 cm
Koltuk Çevresi	46 cm	23 cm
Koltuk Genişliği	12 cm	
Kol Boyu	56,5 cm	
Bilek Genişliği	26 cm	

Şekil 6.3: Temel kol çizimi

İşlem Basamakları

- Sayfanın sol kenarından bir miktar boşluk bırakarak dik bir çizgi çiziniz ve başlangıç noktasını numaralandırınız (1) (Şekil 6.3).
- ½ koltuk yüksekliği - ($^{1}/_{10}$ koltuk genişliği + 1,5 cm) formülünden çıkan ölçüyü 1 noktasından aşağıya doğru işaretleyiniz (2).

NOT

Temel kadın ceketi üzerinden 34a-29-30-AKB-26a noktaları arası koltuk çevresi ölçüsüdür. Ön bedende 34a-30 noktaları arası ile arka bedende 26a noktasından beden hattına dik açı yaparak alınan ölçünün toplamı koltuk yüksekliği ölçüsüdür.

- 1 noktasından aşağıya doğru kol boyu ölçüsünü işaretleyiniz (3).
- 3 noktasından yukarıya doğru 2 cm işaretleyiniz (4).
- 2-4 noktaları arasının ½'sinden 1 cm eksiltiniz ve 2 noktasından aşağıya doğru işaretleyiniz (5).
- 2 noktasından yukarıya doğru koltuk genişliği ölçüsünün ¼'ünü işaretleyiniz (ÖKB).
- 4 noktasındaki çizgi kısa olacak şekilde 1-2-3-4-5 noktalarını sağa doğru dik açı yaparak çiziniz.
- ½ koltuk çevresi ölçüsünden 0,5 cm eksiltiniz ve bu ölçüyü ÖKB noktasından başlayarak 1 noktasından gelen çizgi üzerinde işaretleyiniz (6).
- 6 noktasını dirsek hattına kadar dik şekilde uzatınız (7-8).
- 1-6 noktaları arasının ½ 'sine 1 cm ekleyiniz ve 1 noktasından sağa doğru işaretleyiniz (9).
- 1-9 noktaları arasının ½ 'sini işaretleyiniz (10).
- ÖKB noktası ile 10 noktasını birleştiriniz ve ½ 'sini işaretleyiniz (11).
- 11 noktası ile 9 noktasını birleştiriniz ve ½ 'sini işaretleyiniz (12).
- 12 noktasından yukarıya doğru 1,2 cm dik açı yaparak işaretleyiniz (13).
- 2-7 noktaları arasının ½ 'sine 1 cm ekleyiniz ve 7 noktasından sola doğru işaretleyiniz (14).
- ¼ koltuk genişliği ölçüsüne 1 cm ekleyiniz ve 6 noktasından aşağıya doğru işaretleyiniz (15).
- 15 noktasından sola doğru 0,5 cm işaretleyiniz ve bu nokta ile 14 noktasını birleştiriniz (15a).
- 9-15a noktalarını birleştiriniz, ½ 'sini bulunuz ve bulduğunuz noktadan yukarıya doğru dik açı yaparak 1 cm işaretleyiniz.
- 2-14 noktaları arasındaki çizgiden yukarıya doğru 0,5 cm çıkınız ve bir miktar yatay çizgi çiziniz.
- 5 noktasından sağa doğru 1,5 cm işaretleyiniz (16).
- ÖKB-16-4 noktalarını birleştiriniz.
- Bilek genişliği ölçüsünün ½'sini bulunuz. Bulduğunuz ölçüyü 4 noktasından başlayarak 3 noktasından gelen çizgi üzerinde işaretleyiniz ve cetvelle birleştiriniz (17).
- 8 noktasından sola doğru 1 cm işaretleyiniz (18).
- 15a noktasından aşağıya doğru 4 cm işaretleyiniz (19).
- 19 noktasından sağa doğru dik bir çizgi çiziniz (20).
- 19-20 noktaları arasını ölçünüz ve sağa doğru taşıyınız (21).
- ÖKB-11-13-9-15-21 noktaları arasını şekildeki gibi ön kol oyuntu formu vererek çiziniz.
- ÖKB-19-15 noktaları arasını şekildeki gibi arka kol oyuntu formu vererek çiziniz.

- Temel kadın ceket çiziminde ön bedende ÖKB-30 noktaları arasını ölçünüz ve kol çizimi üzerindeki ÖKB noktasından başlayarak kol oyuntusu üzerinde işaretleyiniz (22).
- Temel kadın ceket çiziminde arka bedende AKB-30 noktaları arasını ölçünüz ve kol çizimi üzerindeki 22 noktasından başlayarak arka kol oyuntusu üzerinde işaretleyiniz (AKB).
- 22 noktasını ÖKB-16 çizgisine paralel şekilde aşağıya doğru çiziniz (23).
- 23 noktasını 16-4 çizgisine paralel şekilde aşağıya doğru çiziniz (24).
- Dirsek çizgisini 5 noktasından sola doğru bir miktar uzatınız. 16-23 noktaları arasını ölçüp 16 noktasından sola doğru taşıyınız (25).
- 22-23 noktaları arasını ölçünüz ve 25 noktasından yukarıya doğru ÖKB-16 çizgisine paralel çiziniz (26).
- 26-ÖKB noktaları arasını ÖKB-22 noktaları arasındaki kavisi vererek simetrik şekilde çiziniz.
- 23-24 noktaları arasını ölçünüz ve 25 noktasından aşağıya doğru 16-4 çizgisine paralel çiziniz (27).
- 27 ve 24 noktaları arasını kavisli şekilde çiziniz.
- 18-19 ve 8-21 noktalarını birleştiriniz, ½'sini bulunuz ve bu noktadan sağa doğru dik açı yaparak 0,5 cm çiziniz.
- 19-18-17 noktalarını ve 21-8-17 noktalarını şekilde görüldüğü gibi çiziniz.
- 26- ÖKB-11-13-9-15-21-8-17-27-25 noktaları ön kol, 22-AKB-19-18-17-24-23 noktaları ise arka kol noktalarıdır.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Verilen ölçülerin doğru hesaplandığından emin olunuz.
- Kesin hatları net olarak belirtiniz.
- Düz hatları çizerken cetvel, kavisli yerleri çizerken pistole kullanmaya özen gösteriniz.

1. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Astarsız Ceket Kalıbı** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Astarsız ceket kalıbında kullanılan ölçüleri kavradı.		
3	Kalıp çizimi için gerekli malzemeleri yanında bulundurdu.		
4	Astarsız ceket kalıbı çizimini yaptı.		
5	Astarsız ceket kol kalıbı çizimini yaptı.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

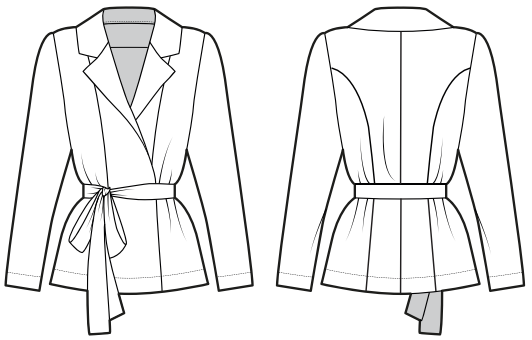
6.3. MODEL UYGULAMALI ASTARSIZ CEKET KALIBI

Temel ceket kalıbı üzerine çalışılan model uygulamalı ceketin kalıbı hazırlanmadan önce model analiz föyü oluşturulur ve istenilen model özelliklerine göre kalıplar hazırlanır. Model üzerinde bulunan tüm özelliklerin açık ve net şekilde yazılması kalıbın hatasız çıkarılmasına ve ceketin üretim aşamasında yardımcı olacaktır.

6.3.1. Astarsız Ceket Model Analizi

Model uygulamalı ceket tasarımı ve teknik çizimi incelenir (Şekil 6.4). Model analiz tablosu hazırlanır. Model özelliklerini, parça listesini, kullanılacak ana ve yardımcı malzemeleri hazırlanan analiz föyü üzerine yazılır (Tablo 6.4).

Tablo 6.4: Model Analiz Föyü

<table>
<tr><th colspan="2">MODEL UYGULAMALI CEKET MODEL ANALİZ FÖYÜ</th></tr>
<tr><td>Müşteri Firma:</td><td>Tarih: 28.09.2021</td></tr>
<tr><td>Ürün: Model Uygulamalı Ceket</td><td>Sezon: Sonbahar/Kış</td></tr>
<tr><td>Beden: 38</td><td>Hazırlayan:</td></tr>
<tr><th>Teknik Çizim</th><th>Model Tanımlama</th></tr>
<tr><td>
Şekil 6.4: Model uygulamalı ceket</td><td>• Ön beden omuzdan kupludur.
• Erkek yakalı bir cekettir.
• Arka ortası dikişlidir.
• Arkada 2 tane kup vardır.
• Bele kemer bağlanmıştır.
• Yan dikişlerde 2 tane köprü vardır.
• Dikiş payları biye ile temizlenmiştir.</td></tr>
<tr><th>Parça Listesi</th><th>Ana ve Yardımcı Malzemeler</th></tr>
<tr><td>2 tane ön beden, 2 tane ön kup, 2 tane klapa, 1 tane üst yaka, 2 tane alt yaka, 2 tane arka parça, 2 tane arka kup parçası, 1 tane pervaz, 2 tane kemer, 2 tane köprü</td><td>160 cm ceketlik kumaş, 50 cm bez tela, 15 m biye, kumaş ve biye rengine uygun dikiş ipliği</td></tr>
</table>

6.3.2. Astarsız Ceket Model Uygulama İşlemi

Ceket ve kaban çeşitlerinde bedende, kolda, yakada ve cepte değişiklikler yapılarak model özelliği verilebilir. Kalıplar istenen model özelliğine göre temel kalıplar üzerinden çıkarılır.

3. UYGULAMA

Astarsız Ceket Model Uygulama İşlemi

3. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

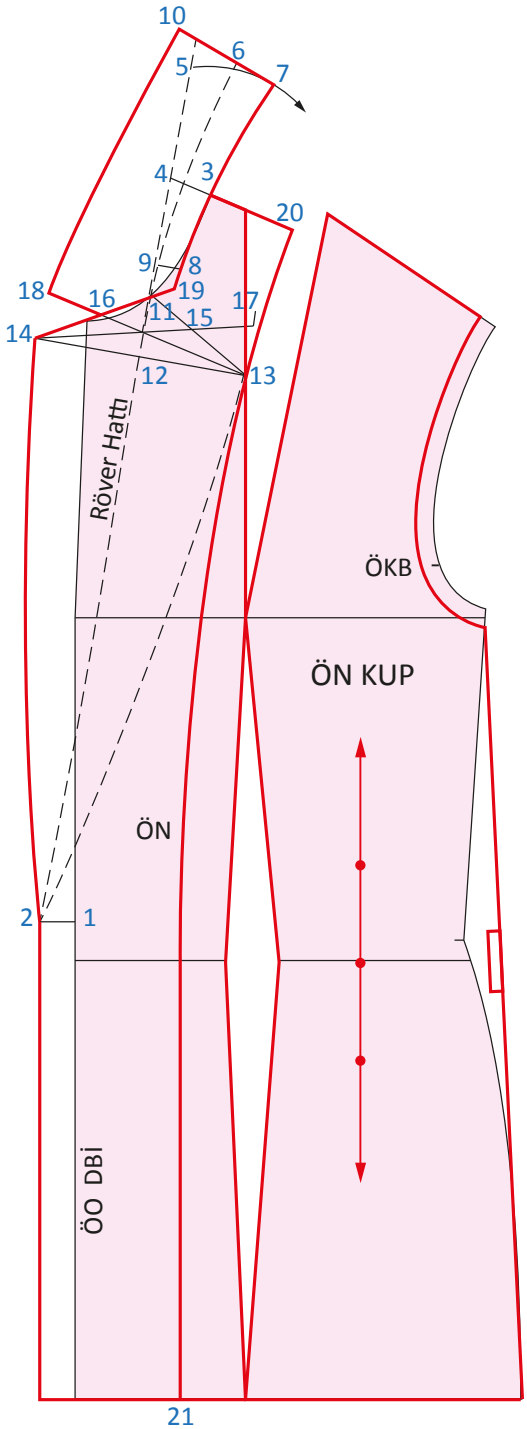
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, pergel, eşel, cetvel, pistole

İşlem Basamakları

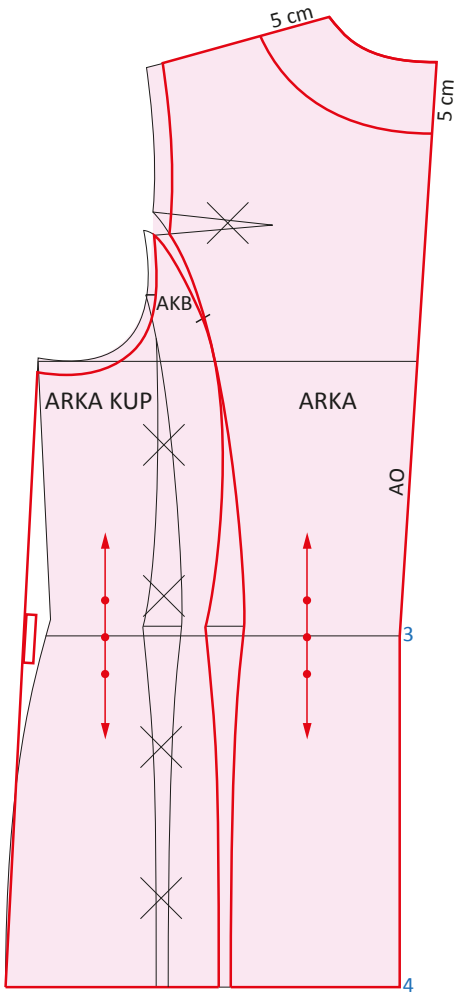
Ön

- Temel beden kalıbının ön kopyasını alınız ve düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek yapıştırınız (Şekil 6.5).
- Bel hattından yukarıya doğru 2 cm işaretleyiniz (1).
- 1 noktasından sola doğru 2 cm işaretleyiniz ve bu noktayı etek ucuna kadar uzatıp kapanma payını çiziniz (2).
- Yaka oyuntusunun omuz çizgisiyle kesiştiği nokta 3 noktasıdır. Omuz çizgisini sola doğru uzatıp 2 cm işaretleyiniz (4).
- 2 ve 4 noktalarını birleştiriniz ve bir miktar yukarıya doğru uzatınız (röver hattı).
- Arka yaka oyuntusunu ölçünüz, bu ölçü kadar pergeli açınız. 3 noktası merkez olmak üzere röver hattı üzerinde bu ölçüyü işaretleyiniz ve sağa doğru bir yay çiziniz (5).
- Yay üzerinde 5 noktasından başlayarak iki defa 2,5 cm işaretleyiniz (6-7).
- 3 noktasından aşağıya doğru 4 cm işaretleyiniz (8).
- 8 noktasından röver hattına dik açı yaparak bir çizgi çiziniz (9).
- 7 ve 8 noktalarını pistole ile birleştiriniz.
- 7 noktasına dik açı yapacak şekilde sola doğru bir çizgi çiziniz.
- 6 noktasından sola doğru 3,5 cm işaretleyiniz (10).
- 10 noktasına dik açı yapacak şekilde aşağıya doğru bir miktar çizgi çiziniz.
- Röver hattının yaka oyuntusuyla kesiştiği nokta 11 noktasıdır. Bu noktadan aşağıya doğru 3,5 cm işaretleyiniz (12).

Şekil 6.5: Model uygulamalı ceket (ön)

- 12 noktasına dik açı yapacak şekilde sağa ve sola doğru bir çizgi çiziniz. Bu çizgi üzerinde 6 cm işaretleyiniz (13-14).
- 13 ve 14 noktalarını 11 noktası ile birleştiriniz. 13-14 noktalarından 11 noktasına doğru 4 cm işaretleyiniz (15-16).
- 14 noktası ile 15 noktasını birleştiriniz ve bir miktar uzatınız. Uzattığınız çizgi üzerinde 3,5 cm işaretleyiniz (17) (yakanın bedene döndüğündeki görüntüsü).
- 13 ve 16 noktasını birleştiriniz ve bir miktar uzatınız. Uzattığınız çizgi üzerinde 3,5 cm işaretleyiniz (18).
- 10 noktasından bir miktar dik indiğiniz çizgi ile 18 noktasını yaka formu vererek birleştiriniz.
- 6 ve 9 noktalarını pistole kullanarak kesik çizgi ile birleştiriniz (arka yaka dönüş hattı).
- 13 ve 14 noktalarını 2 noktasıyla pistole kullanarak birleştiriniz.
- 7 ve 8 noktaları arasındaki çizgi ile 14 ve 11 noktaları arasındaki çizgileri bir miktar uzatınız. Kesiştikleri nokta (19) noktasıdır.

Şekil 6.6: Model uygulamalı ceket (arka)

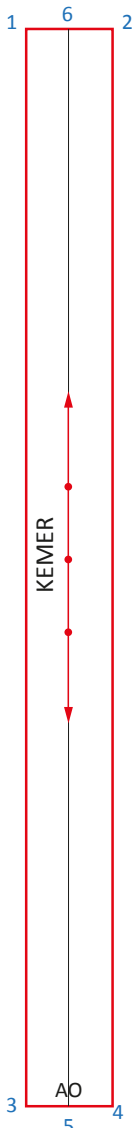
- 3 noktasından sağa doğru 5 cm (klapa genişliği) işaretleyiniz (20).
- Etek ucunda kapanma payından başlayarak sağa doğru 8 cm işaretleyiniz (21).
- 20-21 noktalarını bele kadar pistole, belden aşağısını cetvel kullanarak klapa çizimini tamamlayınız.
- Omuz başından içeri ve kol altından aşağıya doğru 1 cm girip kol oyuntusunu yeniden çiziniz.
- Kol altı noktası ile model boyunu düz birleştirerek yan dikişi yeniden çiziniz, bu çizgi üzerinde bel hattı hizasında 3,5 cm uzunluğunda 0,7 cm genişliğinde bir köprü çiziniz (Aynı işlem arka bedende de uygulanacağından köprünün bitmiş genişliği 1,5 cm ve boyu 3,5 cm olacaktır.).

Arka

- Arka beden kopyasını alınız ve düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek yapıştırınız (Şekil 6.6).
- 3 ve 4 noktalarından sola doğru 13 cm işaretleyiniz, bu noktaların sağına ve soluna pens genişliklerini taşıyınız ve şekildeki gibi birleştiriniz.
- Arka kol evi pensini iptal ediniz ve iptal edilen bu pensin üst ucu ile bel pensini kup formu vererek birleştiriniz.
- İptal edilen kol evi pens boyunu ölçünüz, bu ölçüyü yeni kup çizgisinden aşağıya doğru taşıyınız ve işaretleyiniz.
- Pens boyunu, işaretlediğiniz bu noktadan yukarıya doğru iptal edilen alt pens ucundan geçecek şekilde tekrar taşıyınız ve iç kup çizgisini bel pensi ile şekildeki gibi birleştirerek çiziniz.

- Çizdiğiniz yeni kup çizgisini kol oyuntusu ile birleştiriniz.
- Omuz başından içeri ve kol altından aşağıya doğru 1 cm girip kol oyuntusunu yeniden çiziniz.
- Omuz çizgisi ile arka ortası çizgisi üzerinde 5 cm işaretleyiniz ve pervaz çizimini tamamlayınız.
- Kol altı noktası ile model boyunu düz birleştirerek yan dikişi yeniden çiziniz.
- Bu çizgi üzerinde bel hattı hizasında 3,5 cm uzunluğunda ve 0,7 cm genişliğinde bir köprü çiziniz.

Kemer Çizimi

Şekil 6.7: Kemer çizimi

- 6 cm genişliğinde, 75 cm uzunluğunda bir dikdörtgen çiziniz (1-2-3-4).
- 1-2 ve 3-4 noktaları arasının ½'sini işaretleyerek birleştiriniz (5-6).
- Arka ortası ve düz boy iplik çizgilerini belirtiniz (Şekil 6.7).

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ön ve arka beden kopyası alırken dikkatli çalışınız.
- Kalıp parçalarını düz boy ipliklerine göre yapıştırınız.
- Düz hatları çizerken cetvel, kavisli yerleri çizerken pistole kullanmaya özen gösteriniz.
- Model uygulama işlemlerini işlem sırasına göre yapınız.
- Sayfa düzenine özen gösteriniz.
- İşlemler sırasında temizlik ve düzene özen gösteriniz.

Farklı model özelliklerine sahip olan ceketleri araştırınız. Bulduğunuz modelleri arkadaşlarınızla paylaşınız. Ceketlerde kullanılan dikim tekniklerini ve modeller arasındaki farklılıkları inceleyiniz. Siz de farklı bir ceket tasarlayınız. Tasarladığınız ceket modelinin iş akışını, model üzerinde kullanacağınız aksesuarları, rengini ve kullanım yerlerini belirleyiniz.

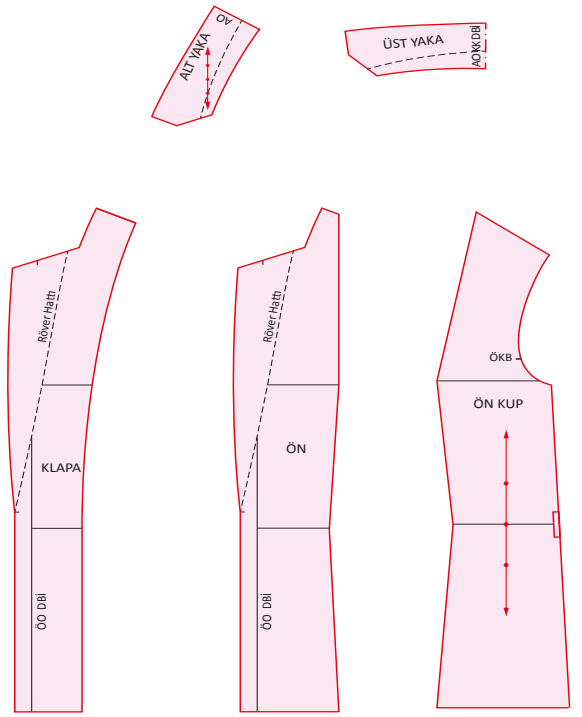
4. UYGULAMA

Model Uygulamalı Astarsız Ceket Açma İşlemi

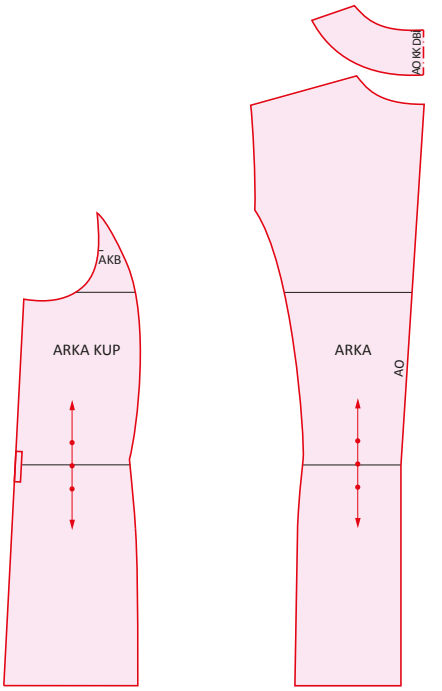
4. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 2. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, pergel, eşel, cetvel, pistole takımı, pelür kâğıdı, yapıştırıcı

Şekil 6.8: Model uygulamalı ceket ön açılım

Şekil 6.9: Model uygulamalı ceket arka açılım

İşlem Basamakları

Ön

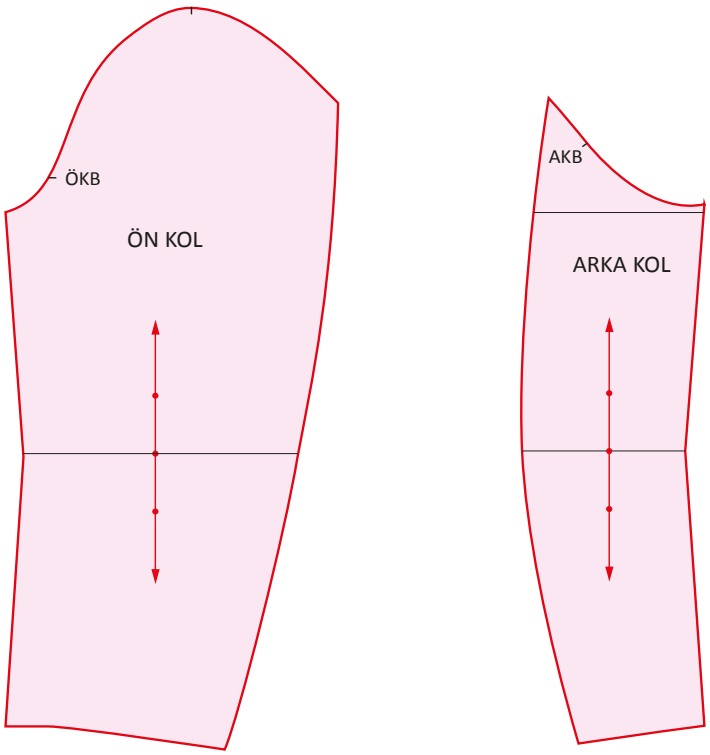
- Model uygulamalı ceket kalıbından ön bedenin kopyasını pelür kâğıdına alınız ve düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek yapıştırınız (Şekil 6.8).
- Ön beden parçası üzerine röver hattını ve ön ortası çizgilerini çiziniz.
- Ön kup parçasının ve klapanın kopyasını alınız ve düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek yapıştırınız.
- 2 adet yaka kopyası alınız ve üst yakayı arka ortası çizgisine göre alt yakayı düz boy iplik çizgisine göre yapıştırınız.

Arka

- Arka beden ve kup kopyalarını pelür kâğıdına alınız ve düz boy iplik çizgilerine göre yapıştırınız (Şekil 6.9).
- Pervaz kopyasını alınız ve arka ortası çizgisine göre yapıştırınız.

Kol

- Ön ve arka kolun kopyasını pelür kâğıdına ayrı ayrı alınız ve düz boy iplik çizgilerine göre kâğıda yapıştırınız (Şekil 6.10).
- ÖKB ve AKB noktalarını kalıplar üzerine işaretleyiniz.

Şekil 6.10: Kol açılımı

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kopyasını aldığınız kalıpları kâğıda yapıştırırken dikkat ediniz.
- Temiz ve düzenli çalışınız.

2. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Model Uygulamalı Astarsız Ceket Kalıbı** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Model uygulamalı astarsız ceket model analizi yaptı.		
3	Model uygulamalı astarsız ceket modelini temel ceket kalıbı üzerine uyguladı.		
4	Ön bedende erkek yaka çalışması yaptı.		
5	Arka bedende kup kaydırma ve pervaz çizim işlemlerini yaptı.		
7	Model uygulamalı astarsız ceket kalıbının açma işlemlerini yaptı.		
8	Kalıplar üzerine gerekli yazıları yazarak işaretleri aldı.		
9	Temiz ve düzenli çalıştı.		
10	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

6.4. MODEL UYGULAMALI ASTARSIZ CEKET ŞABLON KALIBI

Belirlenen bir ceket modeli için çıkarılan kalıplara, gerekli dikiş payları verilerek şablon kalıpları hazırlanır. Hazırlanan bu kalıplarla kumaşın kesimi yapılır.

Model uygulamalı astarsız ceket için şablon kalıbı hazırlamadan önce çizilen temel kalıpların hatasız olduğundan emin olunmalıdır. Temel kalıplar üzerine yapılan model uygulama işlemlerinden sonra alınan kopyalara, gerekli dikiş payları verilerek şablonlar hazırlanır. Hazırlanan bu şablonların üzerine kesim elemanına yol gösterecek bilgiler yazılmalı ve işaretler konulmalıdır.

5. UYGULAMA

Model Uygulamalı Astarsız Ceket Şablonu Hazırlama İşlemleri

5. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 3. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

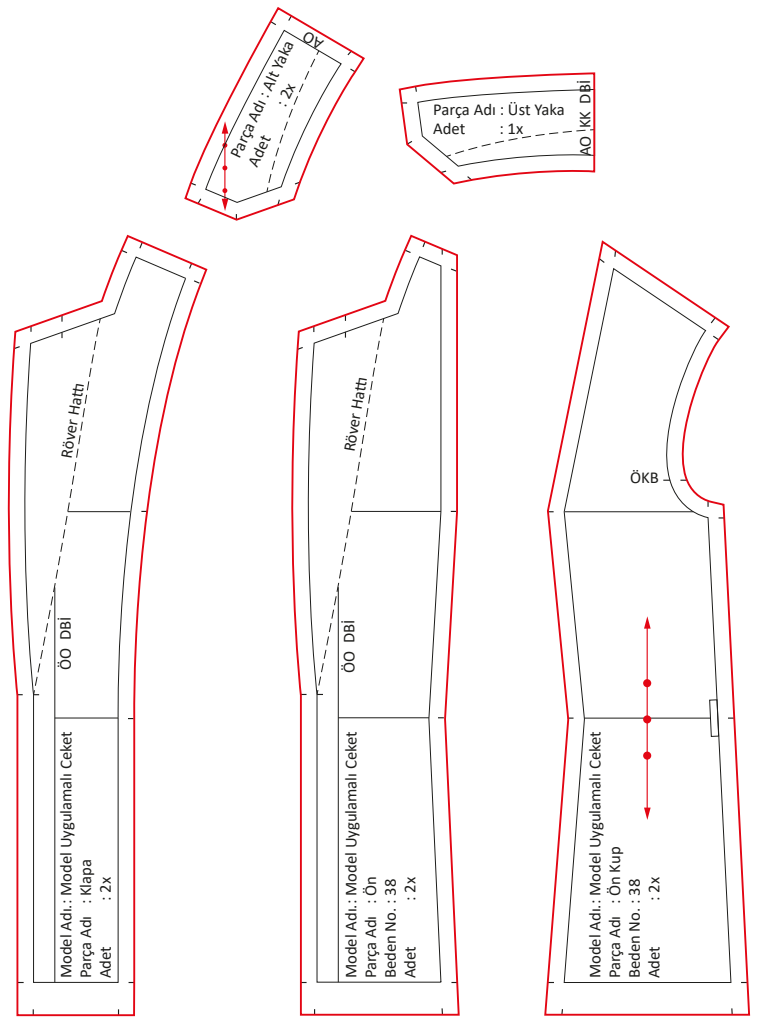
Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pistole, eşel, pelür kâğıdı, yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları

Ön

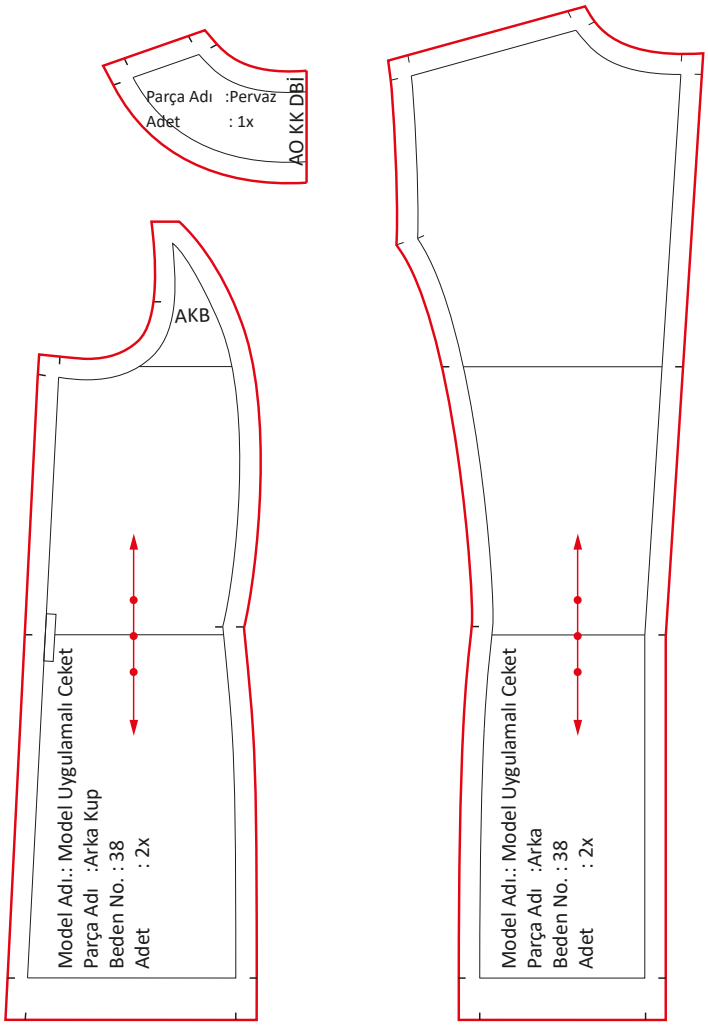
- Ön beden, ön kup, klapa ve yaka kalıplarının kopyasını alınız. Düz boy ipliğine dikkat ederek yapıştırınız (Şekil 6.11).
- Ön beden, ön kup ve klapa parçalarının etek ucuna 3 cm, diğer kenarlara 1,5 cm dikiş payı veriniz.
- Üst yaka kalıbının arka ortası hariç diğer kenarlarına 1,5 cm dikiş payı veriniz.
- Alt yaka kalıbının tüm kenarlarına 1,5 cm pay veriniz.
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri kalıplar üzerine geçiriniz.

Şekil 6.11: Model uygulamalı ceket ön şablonu

Arka

- Arka bedenin, kup kalıbının ve pervazın kopyasını alınız. Düz boy ipliğine dikkat ederek yapıştırınız (Şekil 6.12).
- Arka bedenin ve kup kalıbının etek ucuna 3 cm, diğer kenarlarına 1,5 cm dikiş payı veriniz.
- Pervaz kalıbının arka ortası hariç diğer kenarlarına 1,5 cm dikiş payı veriniz.
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri kalıplar üzerine geçiriniz.

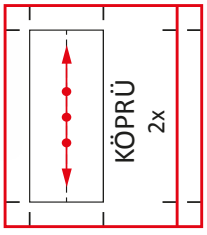
Şekil 6.12: Model uygulamalı ceket arka şablonu

Kemer ve Köprü

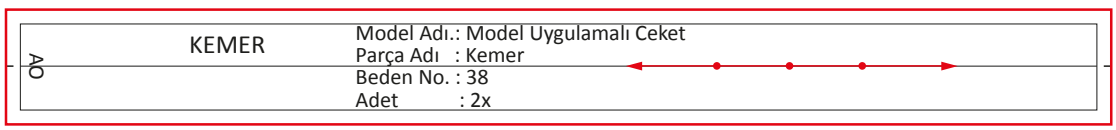
- Kemer ve köprü kalıplarının kopyasını alınız. Düz boy ipliğine dikkat ederek yapıştırınız.
- Köprü kalıbının bir kenarına 1,5 cm ve 0,5 cm, diğer kenarlarına 0,5 cm pay veriniz (Şekil 6.13).
- Kemer kalıbının tüm kenarlarına 1 cm dikiş payı veriniz (Şekil 6.14).
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri kalıplar üzerine geçiriniz.

NOT

Şablon payları biye ile temizleme tekniği uygulanacağı için 1,5 cm verilmiştir.

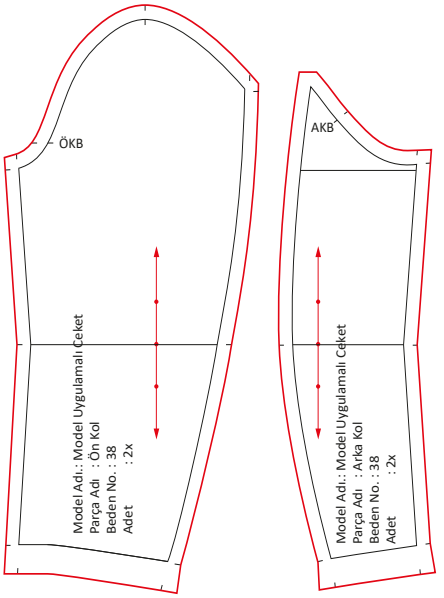
Şekil 6.13: Köprü şablonu

Şekil 6.14: Kemer şablonu

Kol

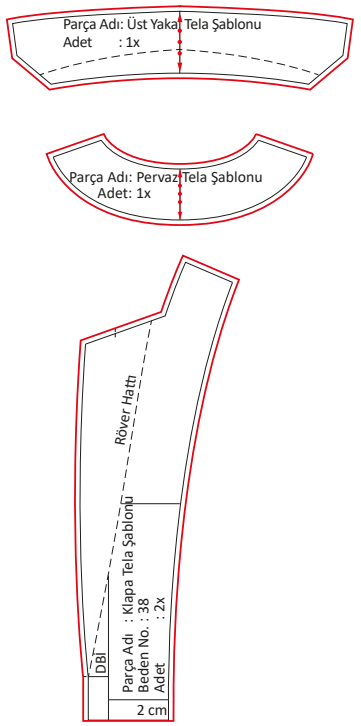
- Alt kol ve üst kol kalıplarının kopyasını alınız. Düz boy ipliğine dikkat ederek yapıştırınız (Şekil 6.15).
- Kalıpların kol ağzına 3 cm, diğer kenarlarına 1,5 cm pay veriniz.

Şekil 6.15: Kol şablonu

Tela

- Üst yaka ve pervaz kalıplarının dikiş payı verilmemiş hallerinin simetrisini alarak kopyasını alınız ve düz boy ipliğine dikkat ederek kâğıda yapıştırınız.
- Klapanın kopyasını bel hattının 2 cm aşağısından alınız.
- Klapanın ucu hariç kalıpların tüm kenarlarına 0,5 cm pay veriniz (Şekil 6.16).
- Şablon üzerinde olması gereken yazı ve işaretleri kalıplar üzerine geçiriniz.

Şekil 6.16: Tela şablonu

Dikkat Edilecek Nokta

- Şablon paylarını kırık hat oluşturmadan tek seferde çizmeye özen gösteriniz.

3. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Model Uygulamalı Astarsız Ceket Şablon Kalıbı** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Model uygulamalı astarsız ceket şablon hazırlama işlemlerini kavradı.		
3	Model uygulamalı astarsız ceket kalıplarının şablon paylarını vererek çizimini yaptı.		
4	Şablon üzerinde bulunması gereken yazıları ve işaretleri tamamladı.		
5	Düz ve kavisli hatları formuna uygun çizdi.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

6.5. ASTARSIZ CEKET ANA VE YARDIMCI MALZEME HESABI

Bir giysiyi oluşturan ana ve yardımcı malzemeler, giysinin tasarım aşamasında belirlenmektedir. Ana malzeme olan kumaş ve yardımcı malzemeler (tela, düğme, fermuar, vatka, astar, etiket, dikiş ipliği) giysinin görünümünü, kalitesini ve maliyetini etkilemektedir. Maliyetin önemli kısmını kumaş maliyeti oluşturmaktadır. Bu yüzden kumaş, üretim aşamasında en ekonomik şekilde kullanılmaktadır.

6.5.1. Astarsız Ceket İçin Gerekli Olan Ana ve Yardımcı Malzemeler

Ceket dikimi için kullanılacak ana malzeme kumaştır. Yazlık veya kışlık ceket üretimine göre kullanılacak kumaş çeşidi değişmektedir. Kaşmir, gabardin, flanel, moher, tüvit gibi yünlü kumaşlar; kadife, fitilli kadife, denim (kot) gibi pamuklu kumaşlar; keten, deri ve süet kumaşlar ceket üretiminde kullanılan bazı kumaş çeşitleridir. Ayrıca doğal malzemelerle kimyasal malzemelerin karıştırılması sonucu elde edilen kumaşlar da ceket dikiminde kullanılmaktadır (% 98 pamuk % 2 polyester gibi). Ceketin model özelliğine göre astar, tela, vatka, dikiş ipliği, biye, düğme ve fermuar gibi yardımcı malzemeler de kullanılmaktadır. Kullanılacak yardımcı malzemeler, kalitesi ve rengiyle kumaşa uyum sağlamalıdır.

Astar, giysideki dikişlerin görünmesini engeller ve giysinin kullanım süresini uzatır. Astar kumaşı malzemesi asetat, rayon, poliamid, polyester gibi yapay ve sentetik elyaflardan farklı yapılarda dokunan kaygan kumaşlar olabileceği gibi, ince pamuklu vual gibi doğal elyaflar da olabilir.[2]

Tela, istenilen görünümün elde edilmesi için giysilerin bazı yerlerine yapıştırılır. Örneğin cekette ön bedenin tamamında veya bir kısmında, omuzlarda, ensede, kol evinde, cep yerinde, mostrada, yırtmaçta, etek ucunda, kol ağzında, kol yırtmaç kenarında, yakada, yaka ayağında kullanılır. Erkek veya bayan modeli olmasına ve modelin tarzına göre kullanılan telanın yeri ve cinsi değişir. Tela çeşitleri; non-woven tela, bez tela, ipli şerit tela, kil tela, yün tela, tarlatan, granulat tela, klötzel keteni, terzi keteni, dog, krinolindir.[3]

Vatka, ceket, mont ve elbise gibi giysilerin omuz kısmına dikilen erkek ve kadın giyiminde tercih edilen bir malzemedir. Giysinin omuz kısımlarını dik gösterme amacıyla kullanılır.

Dikiş ipliğinin seçimi kullanılacak kumaşa uygun yapılmalıdır. İpliğin kalitesi ve rengi dikildikten sonraki kullanımını ve görüntüsünü etkileyeceğinden önemlidir. Biyeler, ceket üretiminde süsleme amaçlı kullanıldığı gibi astarsız ceketlerde iç dikişlerin görünmemesi için de kullanılmaktadır.

Düğmeler giyside süsleme amaçlı veya kapama amaçlı kullanılmaktadır. Giysinin model özelliğine göre iki delikli, dört delikli, ayaklı ya da giysinin kumaşıyla kaplamalı düğmeler kullanılmaktadır. Ceketlerde genellikle önde, kol yırtmacı üzerinde ve cep kapaklarında kullanılır. Fermuarlar da düğmeler gibi süsleme amaçlı veya kapama amaçlı kullanılmaktadır.

2 Kartal, Ayşegül (2006). Bayan Dış Giyim Üretiminde Ürün Maliyetini Etkileyen Faktörler Yüksek Lisans Tezi S.36

3 Kartal, Ayşegül (2006). Bayan Dış Giyim Üretiminde Ürün Maliyetini Etkileyen Faktörler Yüksek Lisans Tezi S.37

6.5.2. Astarsız Ceket İçin Gerekli Olan Ana ve Yardımcı Malzeme Araştırması

Ceket dikimi öncesi ceket çeşitleri, kullanılacak kumaşlar ve malzemelerle ilgili araştırma yapılır. Elde edilen örneklerle bir hikâye panosu hazırlanır.

Araştırma sırasında kumaş örneklerinden birer parça alınır (Görsel 6.2). Çeşitli ceket görselleri bulunur. Kumaş örnekleri ve görseller düzgünce kesilir.

Görsel 6.2: Kumaş örnekleri

Hikâye panosu kumaş örneklerine uygun ceket görselleriyle süslenir.

Ceket dikiminde kullanılacak astar ve tela örnekleri hikâye panosuna yapıştırılır (Görsel 6.3-6.4).

Görsel 6.3: Astar kumaşları

Görsel 6.4: Tela örneği

Kumaş örneklerine uygun düğme, fermuar, biye ve iplik gibi yardımcı malzemeler hikâye panosuna eklenir (Görsel 6.5-6.6-6.7).

Görsel 6.5: Farklı genişliklerde biye örnekleri

Görsel 6.6: Fermuar örnekleri

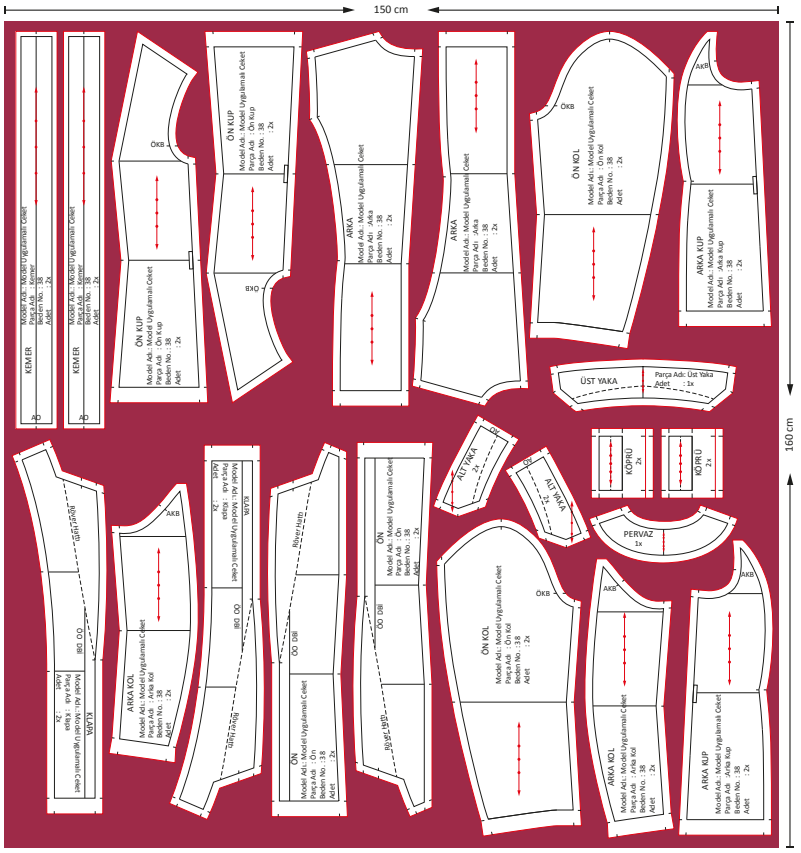

Görsel 6.7: Dikiş iplikleri

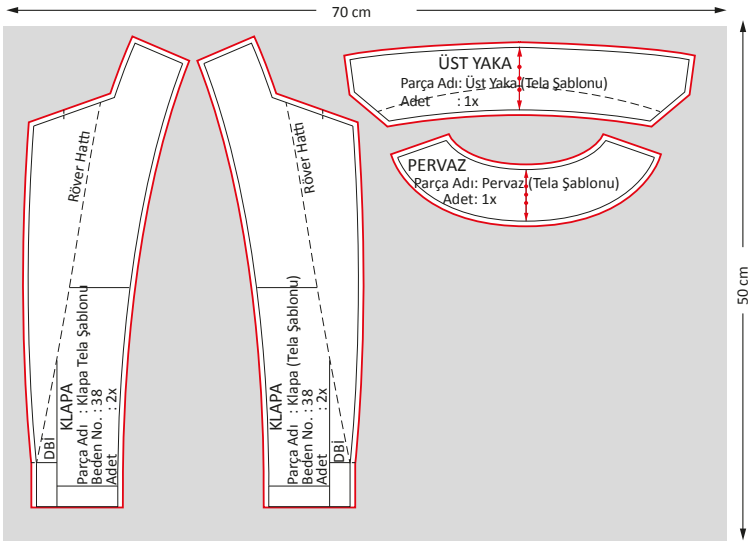
6. UYGULAMA

Astarsız Ceket Ana ve Yardımcı Malzeme Hesaplama İşlemleri

6. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 4. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Şekil 6.17: Model uygulamalı ceket pastal planı

Şekil 6.18: Tela pastal planı

Kullanılacak Araç Gereç
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, mezura, riga, kumaş, uçan kalem

İşlem Basamakları

- 38 bedene ait ceket kalıplarını ve tela kalıplarını kullanarak pastal planlarını hazırlayınız (Şekil 6.17, 6.18).
- Kalıpları pastal üzerine yerleştirirken DBİ çizgisine dikkat ederek yerleştiriniz.
- Ana ve yardımcı malzemelerin ne kadar kullanıldığını belirleyiniz (Tablo 6.5).
- Kumaş hesabını pastal boyunu ölçerek tespit ediniz.
- Tela pastal planından yararlanarak kullanılacak tela miktarını belirleyiniz.
- Arka ortasına, arka kuplara, yan dikişlere, ön bedene, ön kuplara, klapa ve pervaz ucuna, kol oyuntularına (kol bedene takıldıktan sonra), kol ağızlarına, omuzlara (ön ve arka omuzlara ayrı ayrı) ve etek ucuna dikilecek biye miktarını ölçerek belirleyiniz.

Tablo 6.5: Ana ve Yardımcı Malzeme Miktarları

Ana Malzeme	
Gabardin kumaş	
Kumaş Eni	150 cm
Birim Metraj	160 cm
Yardımcı Malzeme	
Tela	50 cm
Biye	15 m
Dikiş İpliği	Kumaş ve biye rengine uygun iplik

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp parçalarını ekonomik şekilde ve düz boy ipliklerine göre yerleştiriniz.
- Kumaş açık serim olduğundan kalıpları yerleştirirken yönlerine dikkat ediniz.

4. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Astarsız Ceket Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Model uygulamalı astarsız ceket için gerekli ana ve yardımcı malzemeleri kavradı.		
3	Ceket için gerekli ana ve yardımcı malzeme araştırması yaptı.		
4	Ceket pastal planını ve tela pastal planını ekonomik şekilde hazırladı.		
5	Pastal planına göre ana malzeme hesabı yaptı.		
6	Model uygulamalı astarsız ceket için gerekli yardımcı malzeme hesabı yaptı.		
7	Temiz ve düzenli çalıştı.		
8	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

6.6. ASTARSIZ CEKET KESİMİ

Kesimi yapılacak ceketlik kumaşın varsa desen yönü ve tüy yönüne dikkat edilmelidir. Bu özellikteki kumaşlarda kalıplar aynı yönde yerleştirilmelidir. Çizgili ve kareli kumaşlarda çizgilerin birbirine denk gelmesine özen gösterilmelidir.

6.6.1. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama

Asgari çalışma talimatı, model analiz föyü incelenerek hazırlanır. Bilgilerin model analiz föyü ile tutarlı olması gereklidir. Asgari çalışma talimatı ve kalite nitelikleri tablosu hazırlama işlemleri sırasında, sınıf içinde gruplar oluşturarak tabloları hazırlamak yardımlaşmayı ve verimliliği arttırır.

Tablo 6.6: Asgari Çalışma Talimatı

UYGULAMA YERİ	ASGARİ ÇALIŞMA TALİMATI
DİKİŞLER	➤ Kumaşa uygun iğne ve iplik seçilmelidir. ➤ Dikiş başlangıcında ve bitişinde 3-4 dikiş adımıyla pekiştirme yapılmalıdır. ➤ Kol ağzı, etek ucu ve kemer dikişlerinde kopma olmamalıdır.
YAKA	➤ Üst yaka 1 tane kesilmeli ve telalanmalıdır. ➤ Alt yaka verevden 2 tane kesilmelidir.
BİYE	➤ Arka ortasına, arka kuplara, yan dikişlere, ön bedene, ön kuplara, klapa ve pervaz ucuna, kol oyuntularına (kol bedene takıldıktan sonra), kol ağızlarına, omuzlara (ön ve arka omuzlara ayrı ayrı) ve etek ucuna biye dikilmelidir.
KLAPA	➤ Klapa pervazla birleştirildikten sonra uçları biye ile temizlenmelidir.
KUP	➤ Ön ve arka kuplar bedene dikilmeden önce biye ile temizlenmelidir.
KOL	➤ Kol, bedene makine dikişi ile takıldıktan sonra dikiş payı biye ile temizlenmelidir. ➤ Kol ucu biye ile temizlendikten sonra 3 cm'den kıvrılmalıdır.
KEMER	➤ 2 adet (6 cm en, 75 cm boy) kemer parçası arka ortası dikişlerinden birleştirilmedir. ➤ Bitmişi 3 cm olacak şekilde katlanmalı ve ucuna çıma dikişi çekilmelidir.
KÖPRÜ	➤ Bitmişi 1,5 cm genişliğinde ve 3,5 cm uzunluğunda 2 adet köprü hazırlanmalıdır. Köprüler yan dikişlerin üzerine dikilmelidir.
ETEK UCU	➤ Etek ucu biye ile temizlendikten sonra 3 cm'den kıvrılmalıdır.
TELA	➤ Üst yakaya, pervaza ve klapalara tela yapıştırılmalıdır.

6.6.2. Kalite Niteliklerini Belirleme

Tablo 6.7: Kalite Nitelikleri Tablosu

MODEL UYGULAMALI ASTARSIZ CEKET KALİTE NİTELİKLERİ TABLOSU					
		Model: Astarsız Ceket			**Gerçekleşen**
No.	**Kalite Niteliği**	**Standart Ölçü (cm)**	**Tolerans (mm) (+, -)**		
1	Ön beden ve ön kup dikiş payları	1,5 cm			
2	Klapa dikiş payı	1,5 cm			
3	Yaka dikiş payı	1,5 cm			
4	Omuz dikiş payı	1,5 cm			
5	Biye dikişi (çıma)	0,1 cm			
6	Pervaz dikiş payı	1,5 cm			
7	Arka ortası dikiş payı	1,5 cm			
8	Arka kup dikiş payı	1,5 cm			
9	Yan dikiş payları	1,5 cm			
10	Kol dikiş payı	1,5 cm			
11	Kol ucu katlama	3 cm			
12	Etek ucu katlama	3 cm			
13	Kemer dikiş payı	1 cm			
14	Kemer çıma dikişi	0,1 cm			
15	Köprü çıma dikişi	0,1 cm			

Prototip üretimde tolerans payı verilmez. Seri üretimde, sadece iç dikişlere +1,-1 mm tolerans payları verilebilir.

7. UYGULAMA

Astarsız Ceket Kesim İşlemleri

7. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 5. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Model uygulamalı astarsız ceket şablonu, tela şablonu, kumaş, tela, makas, mezura

İşlem Basamakları

- Kesim yapılacak ortamı 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Elektrikli El Aletleri ile Çalışma Yönetmeliği'ne uygun olarak düzenleyiniz.
- Kesim işlemi için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Kumaşı masanın üzerine düz yüzünden açık serim yapınız.
- Kalıpları şekil 6.17'deki pastal planına göre düz boy iplik yönüne dikkat ederek kumaş üzerine yerleştiriniz.
- Tela kalıplarını şekil 6.18'deki tela pastal planına göre yerleştiriniz.
- Şablon kalıpları üzerinde bulunan yazı ve işaretleri kumaş üzerine geçiriniz.
- Kesim motoru veya makas ile kalıpların kesim işlemlerini yapınız.

NOT

Kol ve model boyu isteğe bağlı olarak uzatılabilir.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Şablonları düz boy ipliğine dikkat ederek yerleştiriniz.
- Şablonlar üzerindeki işaretleri aldığınızdan emin olunuz.
- Kalıpları pastal planına göre yerleştirmeye özen gösteriniz.
- Kesim işleminin düzgün olmasına dikkat ediniz.

5. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Astarsız Ceket Kesimi** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Model uygulamalı astarsız ceket asgari çalışma talimatını doğru hazırladı.		
3	Model uygulamalı astarsız ceket kalite niteliklerini doğru hazırladı.		
4	Şablon kalıplarını, pastal planına uygun şekilde kumaşa yerleştirdi.		
5	Kesim işlemini dikkatli şekilde yaptı.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

6.7. ASTARSIZ CEKET ÜRETİMİ

Dikimi yapılacak ürünün belirlenen niteliklerde olması için üretim öncesinde hazırlanan dikim planı ve makine parkı, ürünün iş akışını ve bu sırada kullanılacak makineleri göstermektedir.

Tablo 6.8: Dikim Planı ve Makine Parkı

DİKİM PLANI VE MAKİNE PARKI		
Model:		**Hazırlayan:**
Beden:		**Tarih:**
1	Üst yakaya, pervaza ve klapalara tela yapıştırma	Ütü
2	Arka bedenlere biye dikimi	DSM
3	Arka ortası dikimi	DSM
4	Arka beden kuplarına biye dikimi	DSM
5	Arka kupları arka bedene birleştirme	DSM
6	Ön beden ve ön kup parçalarına biye dikimi	DSM
7	Ön kupları ön bedene birleştirme	DSM
8	Yan dikişleri kapama	DSM
9	Dikiş paylarının açma ütüsü	Ütü
10	Ön omuzlara biye dikimi	DSM
11	Arka omuzlara biye dikimi	DSM
12	Omuz birleştirme dikişleri	DSM
13	Yaka hazırlama	DSM
14	Yakanın kaydırma ütüsü	Ütü
15	Yakayı bedene dikme	DSM
16	Klapa ve pervazın overlok dikişi	Overlok
17	Klapa ve pervazı birleştirme	DSM
18	Klapa ve pervazı bedene dikme	DSM
19	Yaka ve klapanın kaydırma ütüsü	Ütü
20	Alt kol ve üst kolun overlok dikişi	Overlok
21	Kol parçalarını birleştirme	DSM
22	Kolu bedene dikme	DSM
23	Kol ağzı biye dikişi	DSM
24	Kol ağzı dikimi	DSM
25	Köprü paylarını katlama	Ütü
26	Köprülerin çıma dikişi	DSM
27	Köprüleri bedene dikme	DSM
28	Kemer parçalarını birleştirme	DSM
29	Kemer paylarını katlama	Ütü
30	Kemer çıma dikişi	DSM
31	Etek ucuna biye dikimi	DSM
32	Etek ucu katlama	Ütü
33	Etek ucu dikimi	DSM
34	Ceket son ütü	Ütü

8. UYGULAMA

Model Uygulamalı Astarsız Ceket Dikim İşlemleri

8. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 6. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Model uygulamalı ceket kalıpları, kumaş, çizim sabunu, toplu iğne, iplik, tela, makas, mezura, cetvel, ütü, tela kalıpları ve dikim malzemeleri, çıma ayağı

İşlem Basamakları

- Çalışma alanınızı 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Elektrikli El Aletleri ile Çalışma Yönetmeliği'ne göre düzenleyiniz.
- Üst yakaya, pervaza ve klapalara telaları yapıştırınız (Görsel 6.8).
- Arka bedenlere biyeleri dikiniz ve parçaları birleştiriniz (Görsel 6.9).
- Arka ortası dikiş paylarını ikiye açınız ve ütüleyiniz.
- Arka kuplara biyeleri dikiniz ve kupları arka bedene birleştiriniz (Görsel 6.10).

Görsel 6.8: Yakaya tela yapıştırma

Görsel 6.9: Arka bedene biye dikme

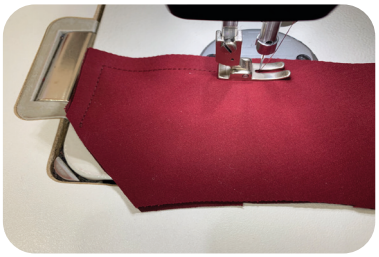

Görsel 6.10: Arka bedenle kupu birleştirme

Görsel 6.11: Ön bedene biye dikme

- Ön bedenlere ve ön kuplara biyeleri dikiniz ve parçaları birleştiriniz (Görsel 6.11).
- Ön ve arka bedenleri yan dikişleri dikerek birleştiriniz. Dikiş paylarını ikiye açınız ve ütüleyiniz.
- Ön ve arka omuzlara biye parçalarını ayrı ayrı dikiniz ve omuzları birleştiriniz.
- Yaka parçalarının düz yüzlerini üst üste gelecek şekilde yerleştiriniz ve bedene dikilecek kısmı açık kalacak şekilde dikiniz (Görsel 6.12).
- Yakanın köşelerini çıtlatınız, paylarını 0,5 cm kalacak şekilde kısaltınız, düz yüzünü çevirip 1 mm kaydırma ütüsü yapınız (Görsel 6.13).
- Yakayı bedene dikiniz (Görsel 6.14).

Görsel 6.12: Yaka dikme

Görsel 6.13: Yaka köşelerini çıtlatma

Görsel 6.14: Yakayı bedene dikme

Görsel 6.15: Klapa ve pervazı birleştirme

- Pervaz ve klapa parçalarının omuz kısımlarına overlok çekiniz ve makine dikişi ile birleştiriniz (Görsel 6.15).
- Birleştirdiğiniz pervaz ve klapaların ucunu biye ile temizleyiniz ve bedene dikiniz (Görsel 6.16).
- Pervazı omuz dikişlerine ve arka ortası dikişine tutturunuz.
- Röver hattının bittiği yere kadar yakayı bedene, etek ucuna kadar ise bedeni klapaya doğru 1 mm kaydırarak ütüleyiniz.

- Arka kol ve ön kol parçalarına overlok çekiniz ve parçaları makine dikişi ile birleştiriniz (Kolda kalınlık olmaması için parçalar overlok dikişi ile temizlenmiştir.) (Görsel 6.17).
- Kolu bedene rahatça yerleştirmek için kol oyuntusuna iki sıra büzgü dikişi çekiniz (Dikiş başlangıcında ve bitiminde dikişi büzebilmek için ipleri uzun bırakınız.) (Görsel 6.18).
- Kol büzgüsünü kol oyuntusu üzerinde eşit şekilde dağıtınız. Kol tepe noktasına, ÖKB ve AKB noktalarına dikkat ederek kolu bedene yerleştiriniz ve makine dikişi çekiniz (Görsel 6.19).

Görsel 6.16: Klapa ve pervazı bedene dikme

Görsel 6.17: Kol parçalarını birleştirme

Görsel 6.18: Kola büzgü dikişi çekme

Görsel 6.19: Kolu bedene dikme

- Kol oyuntusunu biye ile temizleyiniz (Görsel 6.20).
- Kol ağzını biye ile temizleyiniz ve 3 cm'den ütüyle katlayıp makine dikişi çekiniz (Görsel 6.21, 6.22).

Görsel 6.20: Kol oyuntusunu biyeyle temizleme

Görsel 6.21: Kol ağzını biyeyle temizleme

Görsel 6.22: Kol ağzını dikme

- Köprülerin paylarını ütüleyerek katlayınız, çıma dikişini çekiniz (Görsel 6.23).
- Köprüleri yan dikişlerin üzerinden bedene dikiniz (Görsel 6.24).

Görsel 6.23: Köprüleri hazırlanma

Görsel 6.24: Köprüleri bedene dikme

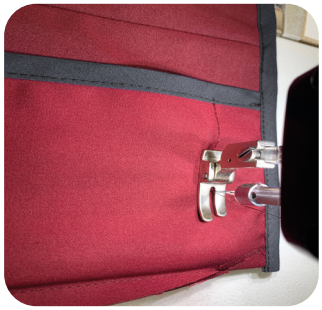
- Kemer parçalarını birleştiriniz.
  Paylarını ütüleyerek katlayınız ve çıma dikişi çekiniz.
- Etek ucunda klapayı tersinden 0,5 cm'den bedene tutturunuz, etek ucu biyesini dikiniz ve 3 cm'den bedene birleştirip düz yüzünü çeviriniz (Görsel 6.25,6.26,6.27).
- Etek ucunu payını ütüleyerek katlayınız ve 3 cm'den makine dikişini çekiniz.
- Ceketin son ütüsünü yaparak dikimi tamamlayınız.

Görsel 6.25: Klapa ucunu bedene tutturma

Görsel 6.26: Etek ucu biyesini dikme

Görsel 6.27: Klapayı 3cm'den bedene dikme

6. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Astarsız Ceket Üretimi** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Model uygulamalı astarsız ceket dikim planı ve makine parkını doğru hazırladı.		
3	Yaka, pervaz ve klapa parçalarının telalama işlemlerini düzgün şekilde yaptı.		
4	Erkek yaka çalışmasını tekniğe uygun çalıştı.		
5	Biye dikişlerini özenle dikti.		
6	Kolu bedene takma işlemlerini tekniğe uygun çalıştı.		
7	Kemer ve köprü parçalarını modele uygun dikti.		
8	Temiz ve düzenli çalıştı.		
9	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.			

6.8. ASTARSIZ CEKET SON ÜTÜ VE SON KONTROLÜ

Ceketin dikim işlemleri bittikten sonra son ütüsü yapılır. Ütüleme işlemi ceketin düz boy iplik yönüne doğru yapılır. Ceketin duruş formu kontrolleri ve son kontrolleri de yapılarak ceketle ilgili işlemler tamamlanır.

9. UYGULAMA

Astarsız Ceket Son Ütü İşlemleri

9. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 7. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

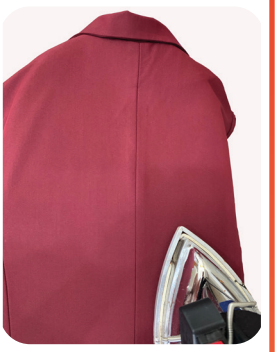
Bitmiş ceket, ütü, ütü altlığı, ütü masası, su

İşlem Basamakları

- Çalışma ortamınızı 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Elektrikli El Aletleri ile Çalışma Yönetmeliği'ne göre düzenleyiniz.
- Ceketi ütü masasına seriniz ve ön bedeni ütü-leyiniz (Görsel 6.28).
- Arka bedeni düz boy ipliğine uygun ütü-leyiniz (Görsel 6.29).
- Klapaları göğüs yastığı kullanarak ütüleyiniz.
- Omuzları ütü masasının ucuna yerleştiriniz ve ütüleyiniz.
- Yakayı, yaka formu vererek ütüleyiniz (Görsel 6.30).

Görsel 6.28: Ön bedeni ütüleme

Görsel 6.29: Arka bedeni ütüleme

- Kolları, kol tahtası kullanarak ütüleyiniz (Görsel 6.31).
- Ceket ucunu net bir şekilde ütüleyip ütüleme işlemini tamamlayınız.

Görsel 6.30: Yaka ütüleme

Görsel 6.31: Kolları ütüleme

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ütü işlemini düz boy iplik yönünde yapmaya özen gösteriniz.
- Ütüleme sırasında yakada esnetme yapmamaya dikkat ediniz.
- Ütünün ısı ayarını yapmak için kumaşınızdan kalan parçaları kullanınız.

10. UYGULAMA

Astarsız Ceket Duruş Formu Kontrolü İşlemleri

10. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 7. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Bitmiş ceket, canlı manken ya da prova mankeni, mezura, toplu iğne

İşlem Basamakları

Görsel 6.32: Ön beden duruş formu kontrolü

- Model uygulamalı ceketi kişi üzerine veya prova mankeni üzerine giydiriniz ve ön bedenin duruş formunu kontrol ediniz (Görsel 6.32).
- Yakanın duruşunu ve genişliğini kontrol ediniz.
- Kolların manken üzerindeki görünümüne bakınız ve yan duruş formunu kontrol ediniz (Görsel 6.33).
- Arka bedenin genel görünüşünü kontrol ediniz (Görsel 6.34).
- Ceketin önce kemersiz daha sonra kemerli hâliyle duruş kontrolünü yapınız.
- Ceket üzerinde leke veya kumaş hatası olup olmadığını kontrol ediniz.
- Etek ucu ve kol ağzı gibi görünen dikişlerin netliğini kontrol ediniz.
- Ceketin ütü kontrolünü yapınız ve duruş formu kontrolünü tamamlayınız.

Görsel 6.33: Yan duruş formu kontrolü

Görsel 6.34: Arka beden duruş formu kontrolü

Dikkat Edilecek Nokta

- Duruş formu kontrolleri sırasında görülen hataları model özelliğine uygun şekilde düzeltiniz.

11. UYGULAMA

Astarsız Ceket Son Kontrol İşlemleri

11. Uygulama çalışmasını işlem basamaklarını takip ederek size verilen sürede tamamlayınız. Yapacağınız çalışma 7. Kontrol Listesiyle değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Bitmiş ceket, kalite nitelikleri tablosu, mezura, kâğıt, kalem

İşlem Basamakları

- Bitmiş ceketi masaya seriniz.
- Yaka genişliğini ölçünüz (Görsel 6.35).
- Sağ ve sol kol boyunu ölçerek kontrol ediniz (Görsel 6.36).
- Kol altı ve kol ağzı dikişlerini kontrol ediniz.
- Biyelerin dikişlerini kontrol ediniz.
- Kolları, omuzları ve yan dikişleri üst üste koyarak uzunlukları arasında fark olup olmadığını kontrol ediniz.
- Ceket boyunu kontrol ediniz (Görsel 6.37).
- Ceketin dikişlerinin düzgünlüğüne bakıp ölçülerin doğruluğunu kontrol ettikten sonra kontrol işlemlerini bitiriniz.

Görsel 6.35: Yaka genişliği kontrolü

Görsel 6.36: Kol boyu kontrolü

Görsel 6.37: Ceket boyu kontrolü

Dikkat Edilecek Noktalar

- Ceketin tersindeki ve yüzündeki ipliklerin kesilmiş olmasına dikkat ediniz.
- Tespit edilen dikiş hatalarını düzeltiniz.

7. KONTROL LİSTESİ

Yapacağınız **Astarsız Ceket Son Ütü ve Son Kontrol İşlemleri** çalışması aşağıda verilen kontrol listesinde yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

	ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1	İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uydu.		
2	Ütü ısı ayarını kumaşa uygun ayarladı.		
3	Model uygulamalı astarsız ceketin son ütüsünü özenle yaptı.		
4	Model uygulamalı astarsız ceketin duruş formu kontrollerini yaptı.		
5	Model uygulamalı astarsız ceketin son kontrol işlemlerini yaptı.		
6	Temiz ve düzenli çalıştı.		
7	Verilen süre içerisinde çalışmasını tamamladı.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

abiye : Özel günlerde giyilen, gösterişli, şık kadın giysisi.

aksesuar : Giysiyi bütünleyen düğme, ayakkabı, çanta, kemer, şapka, eldiven, fular, mücevher gibi eşyalar.

apartura : Giysi kollarında, düğmenin dikildiği hizada bulunan açıklık.

aplike : Düz ya da desenli bir kumaştan kesilmiş motiflerin, süsleme amacıyla bir başka kumaşa yerleştirilerek kenarlarının nakış yöntemiyle sabitlenmiş hâli.

asorti : Giysilerin seri üretiminde renk ve beden dağılımını gösteren en küçük sipariş miktarı.

astar : Giysinin iç detaylarının kapatılmasını sağlayarak giyip çıkarmayı kolaylaştıran, böylece giysinin esnemesini ve vücut ile temasını engelleyen, ömrünü uzatan ve genellikle poliester, poliasetat gibi sentetik liflerden farklı yapılarda dokunan kaygan kumaş.

astarlama : Giysi ya da ev tekstili gibi ürünlerin iç kısmını gizlemek, korumak, süslemek amacıyla yapılan kumaş geçirme işlemi.

bebe yaka : Üst giysilerde ucu yuvarlatılarak elde edilmiş yaka modeli.

beden numarası : Kadın, erkek ve aynı yaş grubundaki çocukların ortalama beden çevresini ve boy ölçülerini ifade eden, giysi üzerinde etiketle gösterilen sembol.

bel çevresi : Mezuranın leğen kemiği üzerinden vücudu yere paralel olarak sarmasıyla alınan ölçü.

biye : Kenar şeridi.

boyun çevresi : Boyun çevresinin mezura ile ölçülmesiyle elde edilen ölçü.

büzgü : Giysi dikiminde, bir ipliği kumaşın bir ucundan istenilen yere kadar geçirip çekerek oluşturulan, kumaşın dikişli bölgesinde bolluğu azaltan sık, küçük kıvrımlar.

cep ağzı : Cebin açık olan kenarı.

cep kapağı : Giysilerde cep ağzını kapatmak ya da süslemek için cep açıklığının üzerine çift katlı dikilen kumaş parçası.

çıma dikişi : Bitmiş bir birleştirme dikiş çizgisine paralel olarak 0,2 cm uzaklıkta ve giysinin ön yüzünde uygulanan süs dikişi; eşanlam: kenar dikişi.

çıt : Dikiş birleşiminde karşılıklı birleşmesi gereken yerleri gösteren işaret ya da çentik.

çıtçıt : Üzerinde dikili bulundukları şeyin iki kenarını üst üste getirerek birleştirmeye ve tutturmaya yarayan, iki parçadan yapılmış metal nesne.

çift baskı dikişi : Çok esnek olmayan tekstil yüzeylerinin dikiminde kullanılan, yüzeyin iki tarafında da aynı görüntüyü veren sağlam bir dikiş çeşidi.

dik yaka : Boyun çevresine klasik yaka ayağının dikimiyle oluşturulan yaka modeli.

dikim boyu : Birbirini takip eden iğne dalışları arasındaki uzaklık; eşanlam: dikiş uzunluğu.

dikiş payı : Dikilen ürünlerde dikiş çizgisi ile kumaş kenarı arasındaki pay.

dikiş sıklığı : Birim uzunlukta bulunan dikiş adım sayısı.

drapaj : Üç boyutlu kalıp tasarımı.

drop beden : Erkek takım elbiselerinin beden ölçüleri aynı kalmak koşuluyla boy ve kol uzunluğu ölçülerinin uygun olarak gruplandırılmasıyla elde edilen beden numarası.

düğme : Kapama ya da süsleme amacıyla giysiye dikme, çakma yoluyla tutturulan üç boyutlu nesne.

düz boy iplik : Giysi kalıbı üzerine işaretlenen, dokuma kumaşın çözgü yönünü ya da örme kumaşın ilmek çubuğu yönünü gösteren çizgi.

ekstrafor : Giysilerin etek, kol, yaka parçalarına, perdelerin ucuna geçirilen dokuma şerit.

eşel : Minyatür giysi kalıbı çalışmalarında kullanılan, bire bir ölçünün dörtte biri ya da beşte biri ölçüsünde cetvel.

fermuar : Giysi, çanta gibi ürünlerin açılıp kapanması istenilen yerlerinde veya süsleme amacıyla kullanılan, karşılıklı iki dar dokuma şeridi üzerinde birbiri içine giren ya da spiraller aracılığıyla tam bir kapanma sağlayan düzenek.

fırfır : Giysi, perde ya da örtülerin kenarlarına dikilen kırmalı, büzgülü, düz ya da verev kesilmiş kumaş şerit.

fleto cep : Bir ya da iki kenarında süsleme şeritleri bulunan, kapaklı ya da kapaksız cep modeli.

gaze dikişi : Bitmiş bir birleştirme dikiş hattının paralelinde 0,5 cm'den, giysinin yüzeyinde uygulanan süs dikişi; eşanlam: yarım ayak dikişi.

gode : Giysilerde tek noktadan verilen bolluk.

hâkim yaka : Gömlek ve süveterlerde boyun çevresini saran, yuvarlak şekilli, yaka dikliği olmayan dikim modeli.

ilik : Giysi, yorgan çarşafı, yastık kılıfı gibi eşyaların belirli yerlerine düğmenin geçirilebilmesi için iplikle örülen ya da biye ile açılan küçük yarık.

ilmek : Örme işlemi sırasında iğneler yardımıyla ipliğe verilen form.

iplik : Kesikli ya da devamlı tekstil liflerinin büküm ya da diğer yöntemlerle bir araya getirilmesi ile oluşan, uzun, ince ve devamlı yapı.

japone kol : Ön ve arka bedende kol oyuntularının omuzları örtecek şekilde hazırlandığı kısa kol modeli; eşanlam: düşük kol.

kalıp : Dikilecek ürünlerin üç boyutlu formlarının istenen model ve özelliklerde oluşturulabilmesi için genellikle kâğıt üzerinde hazırlanan iki boyutlu geometrik çizim.

korse : İnce görünmek için ya da bazı sağlık sorunlarının tedavisinde vücudun belli bölgelerine basınç sağlayarak düzgün bir duruşu desteklemek amacıyla giyilen esnek iç giysi.

köprü : Giysilerin bel kısmına kemer geçirmek amacıyla kemerin genişliğine uygun olarak şerit şeklinde önceden dikilerek hazırlanmış kumaş parçası.

kruvaze : Önden düğmeyle kapatılan üst giysilerde üst üste binme payının gerekli olan ölçüden daha geniş çalışıldığı ve genellikle iki sıra düğmenin dikildiği giysi modeli.

kumaş : Tekstil liflerinin ya da ipliklerinin dokuma, örme, dokusuz yüzey oluşturma gibi yöntemlerle bir araya getirilmesi ile elde edilen ve belirli bir mukavemete sahip, şekillendirilebilir yüzey.

kumaş katı : 1. Seri giysi üretiminde toplu halde kesim yapabilmek için üst üste belirli uzunlukta serilmiş kumaşlar. 2. Simetrik giysi kalıplarında kumaşın katlanmış olan kenarı.

kumaş yüzü : Kumaşın ön ya da daha iyi görünen, genellikle baskı, desen, nakış gibi süslemelerin bulunduğu tarafı.

kup : Genellikle kadın giysilerinde giysinin bedene oturtulması için sonradan dikilmek üzere boydan boya kesilmiş kalıp kenarı.

manşet : Gömlek gibi giysilerin kol ağzına geçirilen, genellikle çift katlı kumaştan yapılan parça.

metolama : Konfeksiyonda bir giysinin parçaları arasındaki renk farkını engellemek için üst üste serilerek kesilmiş olan kumaş parçalarının numaralandırılması; eşanlam: numaralandırma.

mezura : Terzilikte ölçü almak için kullanılan, genellikle 1,5 metre uzunluğunda olan şerit metre.

moda : Bir toplumda belirli bir zaman dilimi içerisinde öne çıkan giyim tarzı.

model kalıbı : Moda ve tekstilde, temel kalıp üzerinde istenen modelin uygulanmasıyla elde edilen kalıp.

omuzluk : Süs amacıyla giysilerin omuzlarına takılan parça.

papyon : Kelebek biçiminde, bir çengelle ya da lastik bağla yakaya tutturulan boyun bağı.

parçalı etek : Kumaş ve vücut özelliğine bağlı olarak genellikle 6 ya da 8 parçanın birleştirilmesiyle oluşturulmuş etek modeli.

pastal : Bir modele ait tüm kalıp parçalarının bedenlere ve istenen adetlere göre hazırlanan kesim planı.

pervaz : Giysilerde yaka, kol oyuntusu gibi bazı kenarların desteklenmesi amacıyla dikilen kumaş parçası.

pile : Giysilerde kumaşın fazlalığını kendi üstünde katlayıp bir alt tabaka oluşturulması ile elde edilen model.

plotter : Çizici.

reçme dikişi : Örme gibi esnek kumaştan üretilen giysilerin genellikle etek, kol ağzı gibi kenarlarının kapatılmasında kullanılan, 2, 3 ya da 4 iplikle oluşturulan dikiş türü.

reglan kol : Üst giysilerde kol oyuntusundan yakaya kadar uzanan ve bütün omzu kaplayan kol modeli.

ribana : Atkılı örme makinelerinde, iki iğne yatağı kullanılarak sırasıyla bir ön bir arka iğne yatağında ilmek oluşturulması ile elde edilen çift katlı örgü yapısı.

riga takımı : Giysi kalıplarının bire bir boyutta çizimlerinde kullanılan, kavisli ve düz kenarlara sahip cetveller topluluğu.

roba : Ceket, gömlek, elbise gibi giysilerin üst bölümünde model oluşturmak için giysi bedeninde enine kesim yapılıp yeniden dikilerek oluşturulan model.

serileme : Giysi kalıplarında ölçülere uygun olarak ana bedenden diğer bedenlerin elde edilmesi.

sürfile dikiş : Çapraz dikiş.

şekil ütüsü : Denim ürünlerin üst bıyık, arka diz bıyığı, basen bıyığı gibi bölgelerine, kullanılmış görüntüsü kazandırmak amacıyla sanayi tipi ütülerle yapılan ve ilk ev yıkamasında yok olan 3 boyutlu kırışıklık oluşturma işlemi.

tayyör : Ceket ve etekten oluşan kadın takım elbisesi.

tekstil : Lif, iplik ve kumaşların oluşturduğu malzemeler, bu malzemeleri oluşturmak için kullanılan yöntemler ve işlemler ile tüm tedarik zincirindeki organizasyonları kapsayan sanayi dalı.

tela : Kumaş arasına genellikle ısı yardımıyla yapıştırılan, giysinin biçim ve dayanımını desteklemek ve buruşmaya yatkınlığını azaltmak, aynı zamanda belli bir sertlik ve biçim kazandırmak için kullanılan doğal ya da sentetik liflerden dokunarak ya da dokusuz yüzey oluşturma teknikleriyle üretilen yardımcı malzeme.

terzi : Tekstil yüzeylerini giysi ya da ev tekstil ürünleri haline dönüştüren kişi.

teyel dikişi : Dikiş makinesinde dikilecek parçaların kaymaması ve düzgün bir şekilde dikilebilmesi için dikimin yapılacağı kenarların sonradan sökülmek üzere geçici olarak seyrek bir şekilde el dikişiyle birleştirilmesi.

üniforma : Aynı işi yapan insanların giydikleri, işveren tarafından belirlenen bir örnek giysi.

üretim kalıbı : Model kalıp üzerinde kesim ve dikim için gerekli işaretlerin yer aldığı ve aynı zamanda dikiş ve çekme paylarının ilave edildiği kalıp.

ürün numunesi : Konfeksiyon sanayinde, kalıbı çıkarılan bir modelin, kontrol amacıyla dikilen ilk örneği.

ütü : Genellikle metal kaplı bir gövde, ütü tabanı, ısıtma tesisatı, kumanda parçaları ve tutma yerinden oluşan, yıkanmış tekstil ürününde ve giysi üretim aşamasında olmak üzere düzeltme, bastırma, şekil verme, açma, son ütü gibi değişik amaçlarla kullanılan cihaz.

v yaka : "V" harfi biçiminde olan yaka modeli.

vatka : Giysilerde omuz bölgesinin desteklenmesi ve anatomik vücut şekline uyması amacıyla çeşitli boyutlarda yapılan pamuk, sünger gibi malzemelerden elde edilen dolgulu, yardımcı malzeme.

yarasa kol : Bedenin kola doğru daraltılarak uzatılması ile edilen, kol evi oyuntusu olmayan kol modeli.

yuvarlak yaka : Yaka oyuntusunda herhangi bir yaka modeli uygulaması yapılmadan yuvarlak bir şekilde hazırlanan yaka modeli; eşanlam: bisiklet yaka, sıfır yaka.

zincir dikiş : Özellikle esnek yüzeylerin dikiminde kullanılan, yüksek esneme özelliğine sahip dikiş türü.

KISALTMALAR DİZİNİ

Tam Boy	: Tb	**Ön Uzunluk**	: Öu	**Düz Boy İpliği**	: DBİ
Göğüs Çevresi	: Gç	**Arka Genişlik**	: Ag	**Omuz Genişliği**	: Omg
Bel	: B	**Koltuk Genişliği**	: Kg	**Ön Koltuk Derinliği**	: Ökd
Kalça	: K	**Ön Genişlik**	: Ög	**Karın Genişliği**	: Krg
Kol Boyu	: Kb	**Model Boyu**	: Mb	**Yelek Boyu**	: Yb
Arka Yaka	: Ay	**Arka Kol Birleştirme**	: AKB	**Elbise Boyu**	: Eb
Koltuk Derinliği (Sırt Yüksekliği)	: Klt Dr (Sy)	**Ön Kol Birleştirme**	: ÖKB		
Arka Uzunluk	: Au	**Arka Ortası**	: AO		
Kalça Düşüklüğü	: Kd	**Ön Ortası**	: ÖO		
Göğüs Düşüklüğü	: Gd	**Kumaş Katı**	: KK		

KAYNAKÇA

Hazır Giyim Ders Notları, Kalıp (Kitap III). içinde Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Atatürk Teknik Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi.

Hazır Giyim Ders Notları Kalıp IV. içinde Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Atatürk Teknik Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi.

(1999). H. G. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü içinde, *Hazır Giyimde Kadın Ceketi Formatör Öğretmen Yetiştirme Kursu Ders Notları.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü.

Aldrich, W. (1980). *Metric Pattern Cuttıng For Menswear.*

Bayraktar, F. (1991). *Giyim.* Ankara: Sim Matbaası.

Çardak , F., Pamuk , T., & Değirmenci, E. (2006). *Kalıp Hazırlama-Kadın Dış Giyim.* İstanbul: İTKİB Koleksiyon ve Kalıp Hazırlama Birimi Küre Basım Yayım Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

Çardak, F., & Değirmenci, E. (2006). *Kalıp Hazırlama-Kadın Pantolonu.* İstanbul: İTKİB Koleksiyon ve Kalıp Hazırlama Birimi Küre Basım Yayım Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

Çardak, F., & Derğirmenci, E. (2007). *Kalıp Hazırlama Kadın İç Giyim.* İstanbul: İTKİB Koleksiyon ve Kalıp Hazırlama Birimi Küre Basım Yayım Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

Eray Öztürk, F. (2000). *Giyimde Makine Teknolojisi.* Ankara: Kozan Ofset Mat. San. Ve Tic. Ltd. Şti.

Erdoğan, Ç. (2000). *Erkek Klasik ve Üst Giysilerinde Kalıpçılık 1. Baskı* (1 b.). İzmir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Personel ve Eğitim Daire Başkanlığı Eğitim Müdürlüğü. (tarih yok). *İSMEK Modelistlik Kitabı I-II-III.* İstanbul.

Kalıp Hazırlama Etek ve Pantolon . (2012). İstanbul: Tasarı Akademi Yayınları, Tasarı Yayıncılık San. Ve Tic. Ltd. Şti.

Kalıp III Seminer Kitabı. (1993, Eylül). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Ruştü Uzel Anadolu Hazır Giyim-Deri Hazır Giyim Meslek Lisesi Türk Alman Teknik İşbirliği Projesi.

Kalkancı, M., & Kurumer, G. (2016). Konfeksiyon üretiminde örme kumaşlardaki boyut değişimlerinin, kalıp ölçülerine etkisinin araştırılması. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*. doi:10.5505/pajes.2017.88156.

Lo, D. (2013). *Modelist: Kalıp Çıkarmanın Püf Noktaları.* (C. Topaktaş, Dü.) İzmir.

Lokmanoğlu, P. (1992). *Hazır Giyim ve Konfeksiyon Makineleri.* Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Muratoğlu, Y., & Kılınç, N. (2004). *Erkek Giysi Üretimi.* Ankara.

Öndoğan, Z. (tarih yok). Giysi Kalıpçılığı Esasları. s. 99-105.

Seyhun, G. (2013). *A'dan Z'ye Modelistlik Kalıp Elde Etme Teknikleri 2.* İstanbul: Can Matbaacılık Ltd. Şti.

Shoben, M., & Ward, J. (1995). *Kalıp Hazırlama ve Uygulama.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Smith, A. (2009). *Dikiş Teknikleri Tuva Yayıncılık.* (T. Yayıncılık, Dü.) New York, DK Publishing: Norma MacMillan.

System M.Müller&Sohn. Blusen and Kleıder. (tarih yok). Ankara: Gazi Üniversitesi Kütüphanesi.

System M.Müller&Sohn. Konstruktionen Für Jacken und Mantel. (tarih yok). Ankara: Gazi Üniversitesi Kütüphanesi.

Temel Kalıp Bilgisi. (1994). İstanbul: Ruştü Uzel Anadolu Hazır Giyim-Deri Hazır Giyim Meslek Lisesi Türk Alman Teknik İşbirliği Projesi.

Yeşilpınar, S. (2006). *Dokuz Eylül Üniversitesi, Tekstil Hazır Giyim ve Boya Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları*(7).

Yıldıran, Z., Baş, N., & Uysal Elpen, H. (2014). *Kalıp Hazırlama Üst Beden Teknik Çizimleri.* İstanbul: Tasarı Akademi Yayınları.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

(2021). https://www.shutterstock.com/tr/home. adresinden alındı. Erişim saati: 13.50

Ayhan, F. (tarih yok). *Türk Giyim Kültüründe Pantolon .* 2021 tarihinde http://www.akademikbakis.org. adresinden alındı. Erişim saati: 14.40

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği. (2013, Eylül 11). Eylül 16, 2021

tarihinde https://www.resmigazete.gov.tr: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/09/20130911-6.htm adresinden alındı. Erişim saati: 13.20

Güldür , M. M. (2014, Ocak). *Hazır Giyim Üretiminde Ütüleme Kalitesinin Hizmet İçi Eğitim Süreci İle İyileştirilmesi Doktora Tezi.* (G. Ü. Dalı, Dü.) Nisan 13, 2021 tarihinde tez.yok.gov.tr: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=ndN6IjXvwVREdJr717omAg&no=a0Q7swLWYiAzzGgIgPBdiQ adresinden alındı. Erişim saati: 11.50

Horoz , H. (2012, Haziran). *Abiye Kumaş Yapılarının Model ve Kalıp Tasarımına Etkileri.* (G. Ü. Dalı, Dü.) Nisan 15, 2021 tarihinde https://tez.yok.gov.tr: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=zr2YV4nWYgHPNoGYeg3egw&no=ygrGKebi9-dTLUBAuBUs-Q adresinden alındı. Erişim saati: 15.30

https://tr.123rf.com. (2021). Erişim saati: 10.50

Kaftan, H. (2007). *Bayan triko giysi üretimine yönelik kalıp hazırlama, kalıp serileştirme ve kalıpların analizi. Yüksek Lisans Tezi.* (S. Ü. Konya., Dü.) Ekim 13, 2021 tarihinde http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/732 adresinden alındı. Erişim saati: 11.20

Kartal, A. (2006, Ağustos 1). *Bayan Dış Giyim Üretiminde Ürün Maliyetini Etkileyen Faktörler Yüksek Lisans Tezi*. (İ. T. Üniversitesi, Düzenleyen) 2021 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=8CIICum9zMTvKJJTF-m5Mg&no=1lvkXPqjKwroEQTbPrY0OQ adresinden alındı. Erişim saati: 15.50

Kırdemir, S. *Astar.* Nisan 2021, 2021 tarihinde acikders.ankara.edu.tr: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/182694/mod_resource/content/1/6.Hafta%20Astar.pdf adresinden alındı. Erişim saati: 11.00

Kolcu, N. (2009). *Postürü problemli vücutların giysi kalıbı açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.Ankara.* (G. Ü. Enstitüsü.Ankara., Dü.) Kasım 07, 2021 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp adresinden alındı. Erişim saati: 13.00

Kot pantolonun tarihi. (2022, Ocak 02). http://ari.cankaya.edu.tr: http://ari.cankaya.edu.tr/~figen/kot%20pantalon.htm adresinden alındı. Erişim saati: 15.40

Kurt, Ç. (2007). *Müller Kalıp Sistemi 36-42 Beden , Temel Beden ve Temel Kol Kalıplarının Antropometrik ve Ergonomik Uyumunun İncelenmesi ve Geliştirilmesi. Yüksek Lisans Tezi.* (K. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı, Dü.) Eylül 15, 2021 tarihinde http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr: http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/9564/217175.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden alındı. Erişim saati: 13.00

Maraba, B. (2014). *Kadın Giyiminde Karşılaşılan Büyük Beden Sorunları Ve Çözüm Önerileri Yüksek Lisans Tezi* . (H. Üniversitesi, Düzenleyen) Temmuz 10, 2021 tarihinde https://tez.yok.gov.tr: https://dergipark.org.tr/tr/pub/yasad/issue/27306/287439 adresinden alındı. Erişim saati: 17.00

Özgören Solak, C., & Koç, F. (2019, Eylül). Erkek Takım Elbiselerinin Stil ve Form Açısından Kronolojik Analizi. *İdil Dergisi*(61), 1111-1122. doi:10.7816/idil-08-61-05, https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1560252446.pdf . Erişim saati: 14.30

Sözlükleri, T. D. (2021, Eylül 20). Nisan 23, 2021 tarihinde https://sozluk.gov.tr/. adresinden alındı. Erişim saati: 10.00

www.tdk.gov.tr. (2021, Ağustos 17). Türk Dil Kurumu: https://www.tdk.gov.tr/tdk/kurumsal/yazim-kilavuzu/ adresinden alındı. Erişim saati: 11.20

GÖRSEL KAYNAKÇASI

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=1708

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İŞARET LEVHALARI

Yasaklayıcı İşaretler

Sigara İçilmez

Sigara İçmek ve Açık Alev Kullanmak Yasaktır

Yaya Giremez

Suyla Söndürmek Yasaktır

İçilmez

Yetkisiz Kimse Giremez

İş Makinesi Giremez

Dokunma

Uyarı İşaretleri

Parlayıcı Madde veya Yüksek Isı

Patlayıcı Madde

Toksik (Zehirli) Madde

Aşındırıcı Madde

Radyoaktif Madde

Asılı Yük

İş Makinesi

Elektrik Tehlikesi

Tehlike

Lazer Işını

Oksitleyici Madde

İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyon

Kuvvetli Manyetik Alan

Engel

Düşme Tehlikesi

Biyolojik Risk

Düşük Sıcaklık

Zararlı veya Tahriş Edici Madde

Emredici İşaretler

Gözlük Kullan

Baret Tak

Eldiven Giy

Maske Kullan

İş Ayakkabısı Giy

Yaya Yolunu Kullan

Koruyucu Elbise Giy

Yüz Siperi Kullan

Emniyet Kemeri Kullan

Kulak Koruyucu Tak

Genel Emredici İşaret (Gerektiğinde Başka İşaretle Birlikte Kullanılacaktır.)

Yangınla Mücadele İşaretleri

Yangın Hortumu

Yangın Merdiveni

Yangın Söndürme Cihazı

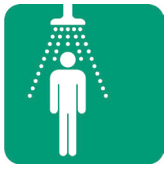

Acil Yangın Telefonu

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

İlkyardım İşaretleri

İlk Yardım

Sedye

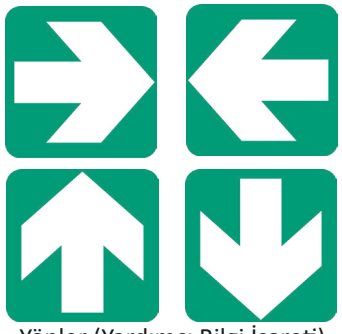

Güvenlik Duşu

Göz Duşu

Acil Yardım ve İlk Yardım Telefonu

Acil Çıkış İşaretleri

Acil Çıkış ve Kaçış Yolu

Yönler (Yardımcı Bilgi İşareti)